

Έκθεση Βασισμένη σε Ενδείξεις

Για την κατάσταση της υποστηρικτικής
στέγασης για άτομα με αυτισμό, χρήζει
ανάλυσης

Εθνικές Εκθέσεις

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή αυτής της έκδοσης δεν συνιστά έγκριση του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει μόνο τις απόψεις των συγγραφέων και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν

Με συγχρηματοδότηση από το
πρόγραμμα «Erasmus+»
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σχετικά

Το έργο Houses4Autism είναι μια ολοκληρωμένη ερευνητική πρωτοβουλία που στοχεύει να διερευνήσει τις προκλήσεις και τις ανάγκες των νεαρών ενηλίκων με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ) καθώς μεταβαίνουν στην ανεξάρτητη ζωή. Χρηματοδοτούμενο από την Ευρωπαϊκή Ένωση, το έργο διερευνά τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν αυτά τα άτομα και εντοπίζει μηχανισμούς υποστήριξης που μπορούν να διευκολύνουν την ομαλή μετάβαση τους στην αυτόνομη διαβίωση. Η μελέτη περιελάμβανε έρευνα πεδίου που διεξήχθη σε πέντε ευρωπαϊκές χώρες: Κύπρο, Δανία, Ιταλία, Βόρεια Μακεδονία και Ιρλανδία. Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν μέσω δομημένων ερωτηματολογίων παρείχαν πληροφορίες για τις προσωπικές εμπειρίες των συμμετεχόντων με την ανεξάρτητη διαβίωση, βασικά ζητήματα όπως η διαχείριση του άγχους, η αισθητηριακή υπερφόρτωση και η οικονομική διαχείριση.

Αυτή η έκθεση προσφέρει μια ανάλυση των δεδομένων που συγκεντρώθηκαν, επισημαίνοντας βασικούς τομείς στους οποίους είναι απαραίτητη η στοχευμένη υποστήριξη για άτομα με αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας. Αυτοί οι τομείς περιλαμβάνουν υποστήριξη ψυχικής υγείας, πρακτική βοήθεια σε καθημερινές εργασίες και οικονομική παιδεία. Η έρευνα σκιαγραφεί περαιτέρω τη συσχέτιση μεταξύ της αισθητηριακής υπερφόρτωσης, του καθημερινού στρες και των επιπέδων άγχους, υπογραμμίζοντας την ανάγκη για προσαρμοσμένες παρεμβάσεις για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής για όσους ανήκουν στο φάσμα του αυτισμού. Μέσω αυτής της ανάλυσης, το έργο Houses4Autism στοχεύει να αναπτύξει βέλτιστες πρακτικές και στρατηγικές που θα ενισχύσουν την ανεξαρτησία και την αυτοπεποίθηση στα αυτιστικά άτομα, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να ευδοκιμήσουν στις κοινότητές τους. Η ανάλυση όλων των δεδομένων έγινε με τη χρήση λογισμικού SPSS.

Με συγχρηματοδότηση από το
πρόγραμμα «Erasmus+»
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

1. Εισαγωγή

2. Έρευνα γραφείου

2.1 Προφίλ της χώρας

2.1.1 Κύπρος

2.1.2 Δανία

2.1.3 Ιταλία

2.1.4 Η Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας

2.1.5 Ιρλανδία

2.1.6 Ευρωπαϊκή Ένωση

1. Εισαγωγή

Το έργο Houses4Autism είναι μια ολοκληρωμένη ερευνητική πρωτοβουλία που στοχεύει να διερευνήσει τις προκλήσεις και τις ανάγκες των νεαρών ενηλίκων με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ) στη μετάβασή τους στην ανεξάρτητη ζωή. Χρηματοδοτούμενο από την Ευρωπαϊκή Ένωση, το έργο διερευνά τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν αυτά τα άτομα και εντοπίζει μηχανισμούς υποστήριξης που μπορούν να διευκολύνουν την ομαλή μετάβαση τους στην αυτόνομη διαβίωση. Η μελέτη περιελάμβανε έρευνα πεδίου που διεξήχθη σε πέντε ευρωπαϊκές χώρες: Κύπρο, Δανία, Ιταλία, Βόρεια Μακεδονία και Ιρλανδία. Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν μέσω δομημένων ερωτηματολογίων παρείχαν πληροφορίες για τις προσωπικές εμπειρίες των συμμετεχόντων σχετικά με την ανεξάρτητη διαβίωση, αντιμετωπίζοντας βασικά ζητήματα όπως η διαχείριση του άγχους, η αισθητηριακή υπερφόρτωση και η οικονομική διαχείριση.

Αυτή η έκθεση προσφέρει μια ανάλυση των δεδομένων που συγκεντρώθηκαν, επισημαίνοντας βασικούς τομείς στους οποίους είναι απαραίτητη η στοχευμένη υποστήριξη για άτομα με αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας. Αυτοί οι τομείς περιλαμβάνουν υποστήριξη ψυχικής υγείας, πρακτική βοήθεια σε καθημερινές εργασίες και οικονομική παιδεία. Η έρευνα σκιαγραφεί περαιτέρω τη συσχέτιση μεταξύ της αισθητηριακής υπερφόρτωσης, του καθημερινού στρες και των επιπέδων άγχους, υπογραμμίζοντας την ανάγκη για προσαρμοσμένες παρεμβάσεις για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής για όσους ανήκουν στο φάσμα του αυτισμού.

Μέσω αυτής της ανάλυσης, το έργο Houses4Autism στοχεύει να αναπτύξει βέλτιστες πρακτικές και στρατηγικές που θα ενισχύσουν την ανεξαρτησία και την αυτοπεποίθηση στα αυτιστικά άτομα, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να ευδοκιμήσουν στις κοινότητές τους. Η ανάλυση όλων των δεδομένων έγινε με τη χρήση λογισμικού SPSS.

2. Έρευνα γραφείου

Η έρευνα γραφείου είχε στόχο να εντοπίσει την τρέχουσα κατάσταση της υποστηρικτικής στέγασης για άτομα με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ) σε χώρες εταίρους, συμπεριλαμβανομένης της Κύπρου, της Δανίας, της Ιταλίας, της Ιρλανδίας και της Βόρειας Μακεδονίας. Αυτή η έρευνα παρέχει μια ανάλυση του τρόπου με τον οποίο κάθε χώρα αντιμετωπίζει τις στεγαστικές ανάγκες των ατόμων με ΔΑΦ, εστιάζοντας στη συμμετοχή τόσο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα, τα υπάρχοντα κενά στην παροχή υπηρεσιών και τα καινοτόμα βήματα που λαμβάνονται για την προώθηση της ανεξάρτητης διαβίωσης. Κατανοώντας τις τρέχουσες πρακτικές και πολιτικές που εφαρμόζονται, η έρευνα υπογραμμίζει τις διαφορές στους διαθέσιμους πόρους, το επίπεδο συμμετοχής της κυβέρνησης και των ΜΚΟ και τον βαθμό στον οποίο οι τεχνολογικές εξελίξεις και τα προσαρμοσμένα μοντέλα στέγασης έχουν εφαρμοστεί για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ατόμων με ASD.

2.1 Προφίλ της χώρας

2.1.1 Κύπρος

Το συνολικό ποσοστό ατόμων με ΔΑΦ:

Συνολικά, στην Κύπρο υπάρχουν 7.032 άτομα με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος. Υπολογίζεται ότι περίπου 1 παιδί με αυτισμό γεννιέται σε κάθε 57 γεννήσεις.

Αριθμός οργανισμών (δημόσιοι, ΜΚΟ, ιδιωτικοί) που φιλοξενούν άτομα με ΔΑΦ στα καταλύματά τους:

Συνολικά, επτά οργανισμοί στην Κύπρο ασχολούνται με τη φιλοξενία ατόμων με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ) στα καταλύματά τους. Αυτοί οι οργανισμοί παρέχουν υποστηριζόμενες συνθήκες διαβίωσης για άτομα με αναπηρίες, συμπεριλαμβανομένων των διανοητικών και αυτών με προβλήματα όρασης. Η Κυπριακή Δημοκρατία αξιολόγησε 51 αιτήσεις για το νέο Σχέδιο Εισαγωγής Ατόμων με Αναπηρία σε Προγράμματα Υποστηριζόμενης Διαβίωσης, υποδεικνύοντας τη συμμετοχή πολλαπλών οργανισμών, δημόσιων και ιδιωτικών, στη φιλοξενία ατόμων με αναπηρία, συμπεριλαμβανομένης της ΔΑΦ.

Ως αποτέλεσμα αυτών των δράσεων, επτά νέες δομές με έδρα την κοινότητα αναπτύχθηκαν μέσω δημόσιου διαγωνισμού που ολοκληρώθηκε το 2019. Οι συμβάσεις για τα έργα αυτά υπογράφηκαν από ΜΚΟ και εταιρείες του ιδιωτικού τομέα. Αυτά τα σπίτια σχεδιάστηκαν για να φιλοξενούν άτομα με νοητικά και προβλήματα όρασης. Αν και το κείμενο δεν αναφέρει ρητά τη ΔΑΦ, τα άτομα με ΔΑΦ επωφελούνται συχνά από παρόμοια καταλύματα και υπηρεσίες υποστήριξης.

Αριθμός κοινωνικών υπηρεσιών/κέντρων πρόνοιας που υποστηρίζουν άτομα/ομάδες με ΔΑΦ:

Συνολικά υπάρχουν περίπου 5 κοινωνικές υπηρεσίες και κέντρα πρόνοιας που λειτουργούν στην Κύπρο υπό την προστασία και την υποστήριξη του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το οποίο είναι υπεύθυνο για το σύστημα κοινωνικής προστασίας και τη διαχείριση των περισσότερων παροχών σε χρήματα και σε είδη στην Κύπρο.

Εκτός από τον δημόσιο τομέα, υπηρεσίες πρόνοιας για άτομα με αναπηρία προσφέρονται επίσης σε όλη τη χώρα από μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ), συλλόγους γονέων, φιλανθρωπικά ιδρύματα, κοινοτικά συμβούλια εθελοντών και τον ιδιωτικό τομέα. Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας και το Τμήμα Κοινωνικής Ένταξης Ατόμων με Αναπηρία είναι οι υπηρεσίες του Υπουργείου που είναι αρμόδιες για την πρόνοια των ατόμων με αναπηρία. Οι υπηρεσίες που παρέχονται από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας χωρίζονται σε τρεις κατηγορίες:

1. Δημόσια βοήθεια, υπηρεσίες για ηλικιωμένους και άτομα με αναπηρία. Οι υπηρεσίες στοχεύουν στη διασφάλιση ενός αξιοπρεπούς βιοτικού επιπέδου για ευάλωτες ομάδες ατόμων (για παράδειγμα, άτομα με αναπηρία και μονογονεϊκές οικογένειες) και στην ενίσχυση της σχέσης μεταξύ των ηλικιωμένων/ ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους και της τοπικής κοινότητας. Αυτοί οι στόχοι επιτυγχάνονται μέσω της χρηματικής βοήθειας, των κινήτρων απασχόλησης και των υπηρεσιών κατ' οίκον φροντίδας, ημερήσιας φροντίδας και φροντίδας για ηλικιωμένους και άτομα με ειδικές ανάγκες.
2. Κοινοτική εργασία. Οι υπηρεσίες στοχεύουν στο να βοηθήσουν τις τοπικές κοινωνίες να καλύψουν τις κοινωνικές τους ανάγκες και να προωθήσουν την κοινωνική συνοχή. Τα Συμβούλια Κοινοτικής Πρόνοιας και οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας διαχειρίζονται διάφορα προγράμματα κοινωνικής πρόνοιας, όπως παιδικούς σταθμούς, κέντρα ημερήσιας φροντίδας μετά το σχολείο και κέντρα ημερήσιας φροντίδας για ηλικιωμένους και άτομα με αναπηρίες.
3. Υπηρεσίες για οικογένειες και παιδιά. Οι υπηρεσίες στοχεύουν να βοηθήσουν τις οικογένειες να εκτελούν τα καθήκοντά τους αποτελεσματικά και υπεύθυνα, να επιλύουν οικογενειακές διαφορές και να προστατεύουν τα μέλη της οικογένειας από παραβατική συμπεριφορά και ενδοοικογενειακή βία (Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ν.δ.).

Απασχόληση και εισόδημα ενηλίκων ατόμων με ΔΑΦ:

Τα στοιχεία της EU-SILC δείχνουν ποσοστό απασχόλησης για άτομα με αναπηρία στην Κύπρο 49,7% το 2018, έναντι 75,2% για τα άλλα άτομα και περίπου 1,1 μονάδες κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ των 27 με αποτέλεσμα ένα εκτιμώμενο χάσμα απασχόλησης αναπηρίας περίπου 25 ποσοστιαίες μονάδες. Τα ίδια στοιχεία δείχνουν ποσοστά ανεργίας 24,7% και 11,3% αντίστοιχα το 2018 και το ποσοστό οικονομικής δραστηριότητας για τα άτομα με αναπηρία στην Κύπρο ήταν 66,0%, έναντι 84,7% για τα υπόλοιπα άτομα.

Αριθμός δημόσιων προγραμμάτων που υποστηρίζουν άτομα με ΔΑΦ:

Σύμφωνα με το Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας της Κύπρου, υπάρχουν αρκετά δημόσια προγράμματα στην Κύπρο που υποστηρίζουν άτομα με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ). Ενώ ο συγκεκριμένος αριθμός προγραμμάτων μπορεί να ποικίλλει με την πάροδο του χρόνου, παρουσιάζουμε μια επισκόπηση ορισμένων από τους κύριους τύπους δημόσιων προγραμμάτων που διατίθενται:

1. Προγράμματα πρώιμης παρέμβασης: Αυτά τα προγράμματα στοχεύουν στην παροχή υποστήριξης και παρέμβασης σε παιδιά με ΔΑΦ από μικρή ηλικία. Συχνά περιλαμβάνουν υπηρεσίες όπως πρώιμο έλεγχο, διάγνωση και θεραπείες παρέμβασης προσαρμοσμένες στις ανάγκες των παιδιών με ΔΑΦ και των οικογενειών τους.

2. Προγράμματα Εκπαιδευτικής Υποστήριξης: Η Κύπρος προσφέρει υπηρεσίες ειδικής εκπαίδευσης στο πλαίσιο του δημόσιου σχολικού συστήματος για την υποστήριξη μαθητών με ΔΑΦ. Αυτά τα προγράμματα μπορεί να περιλαμβάνουν εξατομικευμένα εκπαιδευτικά σχέδια (IEPs), καταλύματα στην τάξη, εξειδικευμένες μεθόδους διδασκαλίας και υποστήριξη από επαγγελματίες της ειδικής εκπαίδευσης.

3. Υπηρεσίες Θεραπείας: Τα δημόσια προγράμματα ενδέχεται να προσφέρουν πρόσβαση σε διάφορες θεραπείες για άτομα με ΔΑΦ, όπως λογοθεραπεία, εργοθεραπεία και συμπεριφορική θεραπεία. Αυτές οι θεραπείες βοηθούν τα άτομα με ΔΑΦ να αναπτύξουν δεξιότητες επικοινωνίας, να βελτιώσουν τις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις και να διαχειριστούν συμπεριφορές.

4. Προγράμματα Κοινωνικής στήριξης: Τα δημόσια προγράμματα παρέχουν συχνά υπηρεσίες κοινωνικής υποστήριξης σε άτομα με ΔΑΦ και τις οικογένειές τους. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει ομάδες υποστήριξης, συμβουλευτικές υπηρεσίες και κοινοτικές δραστηριότητες που έχουν σχεδιαστεί για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της ευημερίας.

5. Προγράμματα μετάβασης: Τα προγράμματα μετάβασης βοηθούν τα άτομα με ΔΑΦ να μεταβούν από το σχολείο στην ενήλικη ζωή. Αυτά τα προγράμματα μπορεί να παρέχουν επαγγελματική κατάρτιση, βοήθεια για τοποθέτηση σε εργασία και υποστήριξη με δεξιότητες ανεξάρτητης διαβίωσης για να βοηθήσουν τα άτομα με ΔΑΦ να γίνουν πιο αυτόνομα.

Διαφορές φύλου μεταξύ ατόμων με ΔΑΦ:

Στην Κύπρο, όπως και σε πολλά άλλα μέρη του κόσμου, υπάρχει μια αξιοσημείωτη διαφορά φύλου μεταξύ των ατόμων με ΔΑΦ. Τα αρσενικά διαγιγνώσκονται συχνότερα από τα θηλυκά. Η αναλογία των ανδρών προς τις γυναίκες που έχουν διαγνωστεί με ΔΑΦ στην Κύπρο είναι περίπου 4:1. Αυτό σημαίνει ότι για κάθε γυναίκα που έχει διαγνωστεί με ΔΑΦ, υπάρχουν περίπου τέσσερις άνδρες που έχουν διαγνωστεί με την πάθηση (Stavros Trakoshis et al., 2020).

Μορφωτικό επίπεδο ατόμων με ΔΑΦ:

Τα άτομα με αναπηρία (ηλικίας 30-34 ετών) έχουν λιγότερες πιθανότητες να ολοκληρώσουν την τριτοβάθμια εκπαίδευση από τους νευροτυπικούς συνομηλίκους τους και αυτή η τάση ενισχύεται στο ευρύτερο δείγμα για την ηλικιακή ομάδα 30-39 ετών. Σε γενικές γραμμές, η Κύπρος έχει ελαφρώς καλύτερες επιδόσεις από τον μέσο όρο της ΕΕ σε αυτά τα δύο μέτρα, αλλά παραμένει ένα σημαντικό χάσμα μεταξύ των αποτελεσμάτων για τους νέους με αναπηρίες και τους άλλους νέους. Επιπλέον, στην Κύπρο, οι νέοι ηλικίας 25-29 ετών αντιπροσωπεύουν περίπου το 41% του πληθυσμού, ενώ οι ηλικίας 29 έως 35 ετών και άνω αντιπροσωπεύουν περίπου το 37%.

2.1 Προφίλ της χώρας

2.1.2 Δανία

Το συνολικό ποσοστό ατόμων με ΔΑΦ:

Στη Δανία, ο επιπολασμός της Διαταραχής του Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ) έχει τεκμηριωθεί μέσω διαφόρων πηγών. Σύμφωνα με στοιχεία του Wisenoter (2023), το ποσοστό αυτισμού υπολογίζεται σε 403,84 άτομα ανά 100.000 άτομα, που μεταφράζεται σε συνολικό πληθυσμό 23.434 ατόμων με ΔΑΦ. Ωστόσο, πιο ολοκληρωμένες εθνικές μελέτες δείχνουν μια σημαντικά υψηλότερη εκτίμηση. Σύμφωνα με το Autisme Foreningen (2023), στοιχεία από τον Οργανισμό Κοινωνικής και Στέγασης αποκαλύπτουν ότι περίπου 65.000 άτομα, ή το 1,1% του πληθυσμού της Δανίας, έχουν επίσημα διαγνωσμένη πάθηση αυτισμού. Το ποσοστό είναι σημαντικά υψηλότερο μεταξύ των παιδιών και των εφήβων, με το 2% των ατόμων μεταξύ 0 και 17 ετών να έχουν διαγνωστεί με αυτισμό και έως το 3,4% των 16χρονων να έχουν διαγνωστεί μέχρι το τέλος του 2018. Αυτά τα στοιχεία μπορεί να υποτιμούν τον πραγματικό επιπολασμό της ΔΑΦ, καθώς αποκλείουν διαγνώσεις που γίνονται από ιδιώτες ειδικούς και αποτυγχάνουν να συλλάβουν αδιάγνωστα άτομα, υποδηλώνοντας ότι ο πραγματικός αριθμός των ατόμων με ΔΑΦ στη Δανία θα μπορούσε να είναι ακόμη μεγαλύτερος.

Ιδρύματα που εστιάζουν στη Διαταραχή του Αυτιστικού Φάσματος

Στη Δανία, πολλά ιδρύματα επικεντρώνονται στη Διαταραχή του Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ), παρέχοντας διάγνωση, θεραπεία, υπηρεσίες υποστήριξης και έρευνα. Μερικά εξέχοντα ιδρύματα περιλαμβάνουν:

1. Κέντρο για τον Αυτισμό: Ένα κορυφαίο ίδρυμα στη Δανία που ειδικεύεται στη διάγνωση και θεραπεία της ΔΑΦ. Προσφέρει ολοκληρωμένες υπηρεσίες αξιολόγησης, θεραπευτικές παρεμβάσεις και υποστήριξη για άτομα με ΔΑΦ και τις οικογένειές τους.
2. Η κλινική αυτισμού στο Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο του Aarhus: Αυτή η κλινική παρέχει εξειδικευμένες διαγνωστικές αξιολογήσεις και πολυεπιστημονικές παρεμβάσεις για άτομα που υποπτεύονται ότι έχουν ΔΑΦ. Διεξάγει επίσης έρευνα για την προώθηση της κατανόησης και της θεραπείας του αυτισμού.
3. Το Ψυχιατρικό Κέντρο Παιδιών και Εφήβων: Συνδεδεμένο με νοσοκομεία όπως το Rigshospitalet στην Κοπεγχάγη, αυτό το κέντρο προσφέρει ψυχιατρικές αξιολογήσεις, συμπεριλαμβανομένων αξιολογήσεων για ΔΑΦ, και παρέχει υποστήριξη και θεραπεία για παιδιά και εφήβους με αυτισμό.
4. Εξειδικευμένα εκπαιδευτικά ιδρύματα: Πολλά σχολεία και εκπαιδευτικά κέντρα σε όλη τη Δανία απευθύνονται ειδικά σε μαθητές με ΔΑΦ, παρέχοντας εξατομικευμένα εκπαιδευτικά προγράμματα, θεραπείες και υπηρεσίες υποστήριξης για την κάλυψη των μοναδικών τους αναγκών.
5. Autism Society Denmark: Αν και δεν είναι κλινικό ίδρυμα, αυτός ο οργανισμός διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στην υποστήριξη των ατόμων με ΔΑΦ και των οικογενειών τους. Παρέχει πληροφορίες, πόρους και δίκτυα υποστήριξης και προωθεί την ευαισθητοποίηση και την κατανόηση του αυτισμού στη δανική κοινωνία.

Αριθμός οργανισμών (δημόσιοι, ΜΚΟ, ιδιωτικοί) που φιλοξενούν άτομα με ΔΑΦ στα καταλύματά τους

Υπάρχουν αρκετοί οργανισμοί στη Δανία, συμπεριλαμβανομένων δημόσιων, ΜΚΟ και ιδιωτικών φορέων, που παρέχουν καταλύματα και υποστήριξη σε άτομα με ΔΑΦ. Η Autism Society Denmark είναι ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα.

Δημόσιοι Οργανισμοί:

Δημοτικές Εγκαταστάσεις Κατοικίας Αυτισμού (Δημοτικές Κατοικίες Αυτισμού)
Περιφερειακά Ιδρύματα και Κέντρα Αυτισμού (Περιφερειακά Ιδρύματα και Κέντρα Αυτισμού)

ΜΚΟ:

Autism Denmark (Autism Association Denmark) Τοπικές Ομάδες Υποστήριξης Αυτισμού

Ιδιωτικοί Οργανισμοί:

The House for Autism AutismeCenter Storstrøm (Κέντρο Αυτισμού Storstrøm)

Αριθμός κοινωνικών υπηρεσιών/κέντρων πρόνοιας που υποστηρίζουν άτομα/ομάδες με ΔΑΦ

Η Δανία διαθέτει ένα δίκτυο κοινωνικών υπηρεσιών και κέντρων πρόνοιας που υποστηρίζουν άτομα και ομάδες με ΔΑΦ, παρέχοντας διάφορες μορφές βοήθειας προσαρμοσμένες στις ανάγκες τους. Δεν υπάρχει συγκεκριμένο ποσό που αναφέρεται και επομένως παραθέτουμε μερικά από αυτά εδώ:

1. Κέντρο για τον Αυτισμό (Κέντρο Αυτισμού): Παρέχει εξειδικευμένες υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων συμβουλευτικής, θεραπείας και ομάδων υποστήριξης, για άτομα με ΔΑΦ και τις οικογένειές τους.
2. Τοπικές Δημοτικές Κοινωνικές Υπηρεσίες: Πολλοί δήμοι στη Δανία προσφέρουν κοινωνικές υπηρεσίες και προγράμματα υποστήριξης για άτομα με αναπηρία, συμπεριλαμβανομένης της ASD. Αυτές οι υπηρεσίες μπορεί να περιλαμβάνουν βοήθεια με στέγαση, απασχόληση, εκπαίδευση και δεξιότητες καθημερινής διαβίωσης.
3. Εξειδικευμένες κλινικές αυτισμού: Ορισμένα νοσοκομεία ή εγκαταστάσεις υγειονομικής περίθαλψης στη Δανία ενδέχεται να διαθέτουν εξειδικευμένες κλινικές αυτισμού που παρέχουν διαγνωστικές αξιολογήσεις, θεραπεία και υπηρεσίες υποστήριξης για άτομα με ΔΑΦ.
4. Κέντρα πόρων για τον αυτισμό: Ορισμένες περιοχές στη Δανία ενδέχεται να διαθέτουν κέντρα πόρων για τον αυτισμό ή παρόμοιους οργανισμούς που προσφέρουν πληροφορίες, πόρους και υποστήριξη για άτομα με ΔΑΦ και τις οικογένειές τους.
5. ΜΚΟ και Ομάδες Υποστήριξης: Οργανισμοί όπως ο Αυτισμός της Δανίας (Autisme Foreningen Danmark) και οι τοπικές ομάδες υποστήριξης του αυτισμού μπορούν να προσφέρουν κοινωνικές υπηρεσίες, υπεράσπιση και υποστήριξη για άτομα με ΔΑΦ στη Δανία.

Απασχόληση και εισόδημα ενηλίκων ατόμων με ΔΑΦ

Για τους ενήλικες με ΔΑΦ, οι ευκαιρίες απασχόλησης ποικίλλουν αλλά βελτιώνονται μέσω της επαγγελματικής κατάρτισης και των υποστηριζόμενων πρωτοβουλιών απασχόλησης. Τα συστήματα δημόσιας πρόνοιας παρέχουν εισοδηματική υποστήριξη σε άτομα που δεν μπορούν να εργαστούν, με τις προσπάθειες να επικεντρώνονται στην αύξηση της απασχολησιμότητας μέσω εξειδικευμένων προγραμμάτων κατάρτισης. Πρόσθετες λεπτομέρειες σχετικά με αυτές τις πρωτοβουλίες είναι διαθέσιμες σε έρευνα όπως η έκθεση ASDEU DK.

Αριθμός δημόσιων προγραμμάτων που υποστηρίζουν άτομα με ΔΑΦ

Η Δανία προσφέρει δημόσια προγράμματα για την υποστήριξη ατόμων με ΔΑΦ, συμπεριλαμβανομένων πρωτοβουλιών εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης, καθώς και κοινωνικές υπηρεσίες που στοχεύουν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους.

1. Προγράμματα Ειδικής Αγωγής: Τα σχολεία της Δανίας παρέχουν συχνά προγράμματα ειδικής εκπαίδευσης και υπηρεσίες υποστήριξης προσαρμοσμένες στις ανάγκες των μαθητών με ΔΑΦ. Αυτά τα προγράμματα μπορεί να περιλαμβάνουν εξατομικευμένα εκπαιδευτικά σχέδια, καταλύματα στην τάξη και υποστήριξη από δασκάλους ειδικής αγωγής ή βοηθούς.
2. Προγράμματα Επαγγελματικής Κατάρτισης: Τα δημόσια προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης μπορεί να προσφέρουν υποστήριξη και πόρους σε άτομα με ΔΑΦ για την ανάπτυξη εργασιακών δεξιοτήτων, την αναζήτηση ευκαιριών απασχόλησης και τη μετάβαση στο εργατικό δυναμικό.
3. Προγράμματα Κοινωνικών Υπηρεσιών: Οι δήμοι στη Δανία ενδέχεται να προσφέρουν προγράμματα κοινωνικών υπηρεσιών που έχουν σχεδιαστεί για να υποστηρίζουν άτομα με ΔΑΦ σε διάφορες πτυχές της καθημερινής ζωής, όπως η στέγαση, η υγειονομική περίθαλψη και η κοινωνική ένταξη.
4. Υπηρεσίες Θεραπείας που χρηματοδοτούνται από την κυβέρνηση: Οι δημόσιες υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης στη Δανία ενδέχεται να παρέχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες θεραπείας, όπως λογοθεραπεία, εργοθεραπεία και συμπεριφορική θεραπεία, για άτομα με ΔΑΦ.
5. Πρωτοβουλίες Υποστήριξης Απασχόλησης: Οι δημόσιοι φορείς ή προγράμματα απασχόλησης μπορεί να προσφέρουν υποστήριξη και πόρους για άτομα με ΔΑΦ που αναζητούν εργασία, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών τοποθέτησης εργασίας, της καθοδήγησης εργασίας και της βοήθειας με δεξιότητες σύνταξης βιογραφικών και συνεντεύξεων.

Διαφορές φύλου ατόμων με ΔΑΦ

Η ΔΑΦ διαγιγνώσκεται πιο συχνά στους άνδρες παρά στις γυναίκες παγκοσμίως, και αυτή η τάση παρατηρείται επίσης στη Δανία. Ωστόσο, πρόσφατη έρευνα υπογραμμίζει την ανάγκη για βαθύτερη κατανόηση των διαφορών των φύλων στη διάγνωση και τα χαρακτηριστικά της ΔΑΦ στο πλαίσιο της Δανίας. Μελέτες δείχνουν ότι οι γυναίκες μπορεί να υποδιαγνωσθούν ή να διαγνωστούν αργότερα λόγω διαφορετικής παρουσίασης συμπτωμάτων. Λεπτομερέστερη έρευνα σχετικά με τις διαφορές των φύλων στη ΔΑΦ στη Δανία μπορεί να βρεθεί στην έκθεση Neuropsykologisk Praksis και σε μια μελέτη της Autism Society Denmark.

Μορφωτικό επίπεδο ατόμων με ΔΑΦ

Τα άτομα με ΔΑΦ στη Δανία έχουν πρόσβαση σε μια σειρά από εκπαιδευτικές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων προγραμμάτων ειδικής αγωγής εντός των γενικών σχολείων και εξειδικευμένων σχολείων που καλύπτουν τις ανάγκες τους.

Τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα για άτομα με ΔΑΦ στη Δανία ποικίλλουν σημαντικά σε σύγκριση με το γενικό πληθυσμό. Τα δεδομένα δείχνουν ότι ενώ τα άτομα με ΔΑΦ παρουσιάζουν παρόμοια ποσοστά ολοκλήρωσης της ένατης τάξης σε σύγκριση με τους νευροτυπικούς συνομηλίκους τους (96,9% έναντι 98,5%), τα ποσοστά ολοκλήρωσής τους για το ανώτερο γυμνάσιο (35,3% έναντι 78,2%) και την τριτοβάθμια εκπαίδευση (8,6% έναντι 27,0 %) είναι σημαντικά χαμηλότερα. Τα ποσοστά απασχόλησης είναι επίσης χαμηλότερα μεταξύ των ατόμων με ΔΑΦ, με μόλις 27,2% να απασχολούνται μέχρι την ηλικία των 25 ετών, σε σύγκριση με το 77,7% του νευροτυπικού πληθυσμού. Ένα μεγαλύτερο ποσοστό ατόμων με ΔΑΦ (56,9%) βασίζεται σε κρατικό βοήθημα ή συντάξεις αναπηρίας, σε σύγκριση με το 13,5% του νευροτυπικού πληθυσμού.

Αυτές οι ανισότητες είναι πιο έντονες μεταξύ εκείνων που έχουν διαγνωστεί με παιδικό αυτισμό, οι οποίοι τείνουν να έχουν χαμηλότερο μορφωτικό επίπεδο και ποσοστά απασχόλησης σε σύγκριση με άτομα που έχουν διαγνωστεί με σύνδρομο Asperger ή διάχυτη αναπτυξιακή διαταραχή. Λεπτομερέστερα ευρήματα σχετικά με το μορφωτικό επίπεδο και την απασχόληση ατόμων με ΔΑΦ στη Δανία είναι διαθέσιμα στη μελέτη JAMA Pediatrics από τους Toft et al.

2.1 Προφίλ της χώρας

2.1.3 Ιταλία

Το συνολικό ποσοστό των ατόμων με ΔΑΦ

Η συχνότητα της διαταραχής του αυτιστικού φάσματος στην Ιταλία παραμένει ανεπαρκώς τεκμηριωμένη. Τα επίσημα στοιχεία από τις ιταλικές περιοχές είναι ατελή, συχνά προσδιορίζουν μόνο 3-4 παιδιά ανά 1.000, υποτιμώντας τα αληθινά στοιχεία λόγω υποδιάγνωσης (ANGSA, 2017). Μόνο μία μελέτη σε εθνικό επίπεδο με επικεφαλής τους Scattoni et al. (2023) προσπάθησε να υπολογίσει τον επιπολασμό της ΔΑΦ σε παιδιά ηλικίας 7-9 ετών σε 198 ιταλικά σχολεία από το 2016 έως το 2018. Αυτή η μελέτη κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το ποσοστό επιπολασμού της ΔΑΦ μεταξύ των Ιταλών παιδιών ηλικίας 7-9 ετών είναι περίπου 13,4 ανά 1.000, με έναν άνδρα προς αναλογία θηλυκών 4,4:1.

Ιδρύματα που εστιάζουν στη Διαταραχή του Αυτιστικού Φάσματος

Το θεσμικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης περιλαμβάνει 7 κύρια θεσμικά όργανα, 7 συμπληρωματικούς φορείς και περισσότερους από 30 αποκεντρωμένους οργανισμούς, που εργάζονται όλοι μαζί για την εξυπηρέτηση των συλλογικών συμφερόντων των πολιτών της ΕΕ. Αντίθετα, στην Ιταλία έχουμε 4 βασικά ιδρύματα που επικεντρώνονται στον αυτισμό:

1. Ιταλικό Ίδρυμα για τον Αυτισμό (FIA).
2. ANGSA (Associazione Nazionale Genitori per Sone con Autismo): Η ANGSA ιδρύθηκε το 1985 και υπερασπίζεται τα δικαιώματα των ατόμων με αυτισμό και των οικογενειών τους. Παρέχουν υποστήριξη και πόρους μέσω ενός δικτύου περιφερειακών ενώσεων και επικεντρώνονται στη βελτίωση των πολιτικών και των υπηρεσιών που σχετίζονται με τον αυτισμό (ANGSA).
3. Γραφείο βοήθειας για τον αυτισμό στην Ιταλία
4. Αυτισμός Ιταλία Onlus.

Αριθμός οργανισμών (δημόσιοι, ΜΚΟ, ιδιωτικοί) που φιλοξενούν άτομα με ΔΑΦ στα καταλύματά τους

Αν και δεν είναι διαθέσιμος ένας ακριβής αριθμός, στην Ιταλία υπάρχουν διάφοροι τύποι οργανισμών, συμπεριλαμβανομένων δημόσιων ιδρυμάτων, ΜΚΟ και ιδιωτικών φορέων, που φιλοξενούν και υποστηρίζουν άτομα με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ) στα καταλύματά τους. Μερικά από τα εξέχοντα περιλαμβάνουν:

1. ANGSA (Associazione Nazionale Genitori per Sone con Autismo): αυτή η εθνική ένωση υπερασπίζεται τα δικαιώματα των ατόμων με αυτισμό και των οικογενειών τους, παρέχοντας υποστήριξη και πόρους μέσω ενός δικτύου περιφερειακών ενώσεων.
2. Fondazione Marino per l'Autismo ETS: Το ίδρυμα αυτό βρίσκεται στο Reggio Calabria και παρέχει ολοκληρωμένες υπηρεσίες για άτομα με αυτισμό.

Αριθμός κοινωνικών υπηρεσιών/κέντρων πρόνοιας που υποστηρίζουν άτομα/ομάδες με ΔΑΦ

Αρκετοί βασικοί οργανισμοί και πρωτοβουλίες παρέχουν υποστήριξη:

1. Autism-Europe: ένας οργανισμός-ομπρέλα που εκπροσωπεί σχεδόν 90 ενώσεις μέλη από 38 ευρωπαϊκές χώρες. Αυτές οι ενώσεις εργάζονται για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ατόμων με αυτισμό παρέχοντας διάφορες υπηρεσίες και υπερασπίζοντας τα δικαιώματά τους (Autism Europe).
2. Ευρωπαϊκό Κέντρο Πολιτικής και Έρευνας Κοινωνικής Πρόνοιας: συμμετέχει σε έργα που περιλαμβάνουν την ανάπτυξη και υποστήριξη κοινωνικών υπηρεσιών για ευάλωτες ομάδες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων με ΔΑΦ, σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες (Ευρωκέντρο).

Απασχόληση και εισόδημα ενηλίκων ατόμων με ΔΑΦ

Στην Ιταλία, το ποσοστό απασχόλησης των ατόμων με αυτισμό είναι σημαντικά χαμηλότερο σε σύγκριση με άλλες ομάδες. Η ανεργία επηρεάζει δυσανάλογα τα αυτιστικά άτομα, ακόμη και εκείνα με υψηλότερο από το μέσο όρο επίπεδο εκπαίδευσης. Το ποσοστό απασχόλησής τους είναι μικρότερο από 10%, το οποίο είναι σημαντικά χαμηλότερο από το ποσοστό απασχόλησης 47% για τα άτομα με αναπηρία και το 72% για τα άτομα χωρίς αναπηρία (Εθνική Εταιρεία Αυτισμού). Αυτά τα στατιστικά στοιχεία υπογραμμίζουν την επείγουσα ανάγκη προώθησης της ένταξης στον χώρο εργασίας για τα άτομα με αυτισμό στην Ιταλία. Ωστόσο, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι υπάρχει έλλειψη ενημερωμένης ειδικής έρευνας για αυτό το θέμα στην Ιταλία, κάτι που αποτελεί σημαντικό μειονέκτημα.

Αριθμός δημόσιων προγραμμάτων που υποστηρίζουν άτομα με ΔΑΦ

Στην Ιταλία, πολλά δημόσια προγράμματα υποστηρίζουν άτομα με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ). Οι βασικές πρωτοβουλίες και οργανώσεις περιλαμβάνουν:

1. **Fondazione Italiana per l'Autismo (FIA):** Αυτό το ίδρυμα χρηματοδοτεί πολυάριθμα έργα και πρωτοβουλίες που στοχεύουν στη βελτίωση της ζωής των ατόμων με αυτισμό, όπως έρευνα, υπηρεσίες υποστήριξης και εκστρατείες ευαισθητοποίησης. Η FIA συνεργάζεται στενά με διάφορους ενδιαφερόμενους για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των αυτιστικών ατόμων και των οικογενειών τους.
2. **Associazione Nazionale Genitori per Sone con Autismo:** Η ANGSA είναι μια εθνική ένωση που υπερασπίζεται τα δικαιώματα των ατόμων με αυτισμό και των οικογενειών τους. Παρέχει υποστήριξη μέσω ενός δικτύου περιφερειακών ενώσεων που προσφέρουν πόρους, υπεράσπιση και κοινοτικές υπηρεσίες.
3. **Συνεργασία με Ευρωπαϊκές Πρωτοβουλίες:** Η Ιταλία συμμετέχει σε ευρύτερες ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες που στοχεύουν στην υποστήριξη ατόμων με ΔΑΦ. Αυτές οι πρωτοβουλίες συχνά περιλαμβάνουν έργα συνεργασίας που εστιάζουν στην έρευνα, τις βέλτιστες πρακτικές και την ανάπτυξη πολιτικών για τη βελτίωση των υπηρεσιών υποστήριξης σε ολόκληρη την Ευρώπη (Autism Europe & Autism Society).

Διαφορές φύλου ατόμων με ΔΑΦ

Στην Ιταλία, υπολογίζεται ότι περίπου 1 στα 77 παιδιά (ηλικίας 7-9 ετών) έχει Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ), με υψηλότερο επιπολασμό στους άνδρες, οι οποίοι έχουν 4,4 φορές περισσότερες πιθανότητες να προσβληθούν από τις γυναίκες. Αυτές οι διαφορές μεταξύ των φύλων στη συχνότητα εμφάνισης του αυτισμού αποτελούν αντικείμενο συνεχούς έρευνας. Για παράδειγμα, η ερευνήτρια Valentina Gigliucci ερευνά τον ρόλο της ωκυτοκίνης στην εξήγηση αυτών των διαφορών. Η ωκυτοκίνη είναι μια ορμόνη που εμπλέκεται στην ανάπτυξη συναισθηματικών και κοινωνικών δεσμών και ποικίλλει μεταξύ ανδρών και γυναικών. Η έρευνά της στοχεύει στον εντοπισμό νέων θεραπευτικών στόχων και δεικτών για την έγκαιρη διάγνωση της ΔΑΦ (Fondazione Veronesi, 2023).

Μορφωτικό επίπεδο ατόμων με ΔΑΦ

Στην Ιταλία, οι μαθητές που έχουν διαγνωστεί με αυτισμό φοιτούν τακτικά στο σχολείο και υποστηρίζονται από δασκάλους ειδικής αγωγής. Το 2021-2022, οι νευροαποκλίνοντες μαθητές αποτελούν το 3,8% του συνολικού μαθητικού πληθυσμού (Asperger Online, 2023). Παρά την αύξηση των εξειδικευμένων εκπαιδευτικών, οι προκλήσεις στην ένταξη εξακολουθούν να υφίστανται. Επί του παρόντος, υπάρχουν πάνω από 26.000 εκπαιδευτικοί ειδικής αγωγής στην Ιταλία, αλλά το ποσοστό των εκπαιδευτικών χωρίς ειδική κατάρτιση παραμένει υψηλό στο 32%. Ωστόσο, δεν υπάρχουν αξιόπιστες πηγές σχετικά με τον ακριβή αριθμό των ατόμων με αυτισμό που συνεχίζουν τις σπουδές τους μετά το γυμνάσιο στην Ιταλία (Asperger Online, 2023).

2.1 Προφίλ της χώρας

2.1.4 Η Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας

Το συνολικό ποσοστό των ατόμων με ΔΑΦ

Στη Βόρεια Μακεδονία, υπάρχει έλλειψη στοιχείων που να δείχνουν τον συνολικό αριθμό των ατόμων με αναπηρία και τα στοιχεία για τον αριθμό των διαφορετικών τύπων αναπηρίας. Οι τελευταίες πληροφορίες για τον πληθυσμό από την τελευταία απογραφή στη ΛΔ Μακεδονία το 2021 δεν έχουν δώσει ακόμη ακριβή εικόνα της κατάστασης. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι 94.412 άτομα με αναπηρία στη Μακεδονία αντιπροσωπεύουν το 5% του συνολικού πληθυσμού στην ΠΓΔΜ. Ο αριθμός αυτός είναι σημαντικά χαμηλότερος από αυτόν του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας.

Ιδρύματα που εστιάζουν στη διαταραχή του φάσματος του αυτισμού

Κανένα καθορισμένο ίδρυμα δεν έχει την ομάδα-στόχο, μόνο εκείνα με διαταραχές του φάσματος του αυτισμού. Όλες οι ερωτήσεις που στοχεύουν τον πληθυσμό με διαταραχές του φάσματος του αυτισμού ενσωματώνονται στα ιδρύματα που στοχεύουν τον πληθυσμό με αναπηρίες. Η Κυβέρνηση, το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, το Υπουργείο Παιδείας, το Υπουργείο Υγείας και ο Οργανισμός Απασχόλησης προσπαθούν να βελτιώσουν τα δικαιώματα και τις ευκαιρίες των ατόμων με ΔΑΦ.

Αριθμός οργανισμών (δημόσιοι, ΜΚΟ, ιδιωτικοί) που φιλοξενούν άτομα με ΔΑΦ στα καταλύματά τους

Υπάρχουν 29 δημόσιοι παιδικόι σταθμοί για άτομα με ειδικές ανάγκες, 13 από ΜΚΟ και 3 λέσχες από ΜΚΟ.

Οργανωμένη διαβίωση με υποστήριξη για άτομα με αναπηρία Skopski (Volkovo) Vardarski (Negotino). Υπηρεσίες: ανεξάρτητη και οργανωμένη διαμονή σε ξεχωριστή μονάδα στέγασης, συνεχής ή περιστασιακή βοήθεια από επαγγελματίες ή άλλα άτομα για την ικανοποίηση βασικών αναγκών ζωής, κοινωνικών, εργασιακών, πολιτιστικών, ψυχαγωγικών και άλλων αναγκών. Χρήστες: άτομα με νοητικές ή σωματικές αναπηρίες, παιδιά χωρίς γονείς και γονική μέριμνα και παιδιά με εκπαιδευτικά και κοινωνικά προβλήματα.

Στη ΝΔ Μακεδονία, αρκετοί ενεργοί οργανισμοί κάνουν λίγα αλλά πολύ σημαντικά βήματα για τη βελτίωση της εκπαίδευσης, της απασχόλησης και της ποιότητας ζωής των ατόμων με διαταραχή του φάσματος του αυτισμού, καθώς και για την υποστήριξη των οικογενειών και όλων των επαγγελματιών που σχετίζονται με άτομα με ΔΑΦ:

1. Blue Firefly (Sina svetulka): Η αποστολή του Οργανισμού είναι: «Βελτίωση της ποιότητας ζωής των ατόμων με αυτισμό και των οικογενειών τους, ευαισθητοποίηση σχετικά με τις δυνατότητες παιδιών και ενηλίκων με διαταραχές του φάσματος του αυτισμού μέσω της εκπαίδευσης και της άμεσης υποστήριξης παιδιών και ενηλίκων. με τον αυτισμό, τις οικογένειές τους, τους επαγγελματίες και το ευρύ κοινό.» Ο οργανισμός διεξάγει διάφορα προγράμματα και οργανώνει ατομική θεραπεία παιδιών και ατόμων με ΔΑΦ, καθώς επίσης οι οικογένειες με όραμα «Ένταξη ατόμων με διαταραχή αυτιστικού φάσματος σε όλους τους τομείς της κοινωνίας».
2. Μακεδονική Επιστημονική Εταιρεία για τον Αυτισμό (MSSA): Η Μακεδονική Επιστημονική Εταιρεία για τον Αυτισμό είναι ένας οργανισμός που παρέχει πόρους για να βοηθήσει άτομα με διαταραχή του φάσματος του αυτισμού και τις οικογένειές τους, ιδρύματα και ΜΚΟ που εργάζονται σε αυτόν τον τομέα, παρέχει επιστημονική έρευνα, εκπαιδευτική και επαγγελματική υποστήριξη στον κοινωνία χωρίς αποκλεισμούς στην οποία τα άτομα με διαταραχή του φάσματος του αυτισμού και οι οικογένειές τους έχουν ποιοτική ζωή.
3. In my World (Bo mojot svet): Citizens' Association for the Treatment of Persons with Autism, ADHD and Asperger's Syndrome. Ο Σύνδεσμος τάσσεται υπέρ της βελτίωσης και της προώθησης καλύτερων επιπέδων διαβίωσης για αυτήν την κατηγορία πολιτών, της βελτίωσης των κοινωνικών δικαιωμάτων και ελευθεριών, της εκπαίδευσης, της μετάδοσης εμπειριών και «καλύτερων πρακτικών» από τις ανεπτυγμένες χώρες, το περιβάλλον και την οικολογία, την προώθηση και υποστήριξη της επιστημονικής έρευνας κ.λπ.

Αριθμός κοινωνικών υπηρεσιών/κέντρων πρόνοιας που υποστηρίζουν άτομα/ομάδες με ΔΑΦ

Στη Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας διεξάγεται η διαδικασία της αποϊδρυματοποίησης, η οποία αφενός συνεπάγεται την έξοδο των δικαιούχων από φορείς κοινωνικής προστασίας και αφετέρου την ανάπτυξη κοινωνικών υπηρεσιών στο σπίτι, την κοινότητα και υπηρεσίες προστασίας μη της οικογένειας, που υποστηρίζουν την ανεξαρτησία, την ανεξάρτητη διαβίωση, την ένταξη και δράση των ατόμων με αναπηρία στην κοινότητα, καθώς και την παροχή βοήθειας και υποστήριξης στις οικογένειές τους.

Η διεθνής και εθνική νομοθεσία για τα παιδιά και τα άτομα με αναπηρίες και οι τρέχουσες διαδικασίες μετασχηματισμού και ανάπτυξης των κοινωνικών υπηρεσιών μέσω των διαδικασιών αποκέντρωσης και αποϊδρυματοποίησης στη Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας στο σύστημα κοινωνικής προστασίας ως υπηρεσία στην κοινότητα για τα παιδιά και ατόμων με αναπηρία, σε συνέχεια, το δίκτυο των βρεφονηπιακών σταθμών αναπτύσσεται από το 2000.

Η ίδρυση βρεφονηπιακών σταθμών πραγματοποιείται με τις διατάξεις του Νόμου για την Κοινωνική Προστασία και τον Κανονισμό για τη μέθοδο, το πεδίο εφαρμογής, τους κανόνες και τα πρότυπα παροχής κοινωνικών υπηρεσιών ημερήσιας φροντίδας, αποκατάστασης και επανένταξης και επανακοινωνικότητας και χώρου, κεφάλαια, προσωπικό που καθορίζεται ανάλογα με τον βαθμό των προσόντων και τα προφίλ ανάλογα με το είδος της υπηρεσίας και τον αριθμό των χρηστών και την απαραίτητη τεκμηρίωση για έναν παιδικό σταθμό, κέντρο αποκατάστασης και ένα κέντρο επανακοινωνικοποίησης. Οι ανοιχτοί ημερήσιοι σταθμοί λειτουργούν ως οργανικές μονάδες των διαδημοτικών κέντρων κοινωνικής εργασίας και χρηματοδοτούνται εξ ολοκλήρου από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Πολιτικής.

Η υπηρεσία ημερήσιας φροντίδας παρέχει καθημερινή φροντίδα, διατροφή, τήρηση προσωπικής υγιεινής, ατομικές δραστηριότητες για την απόκτηση δεξιοτήτων ζωής και εργασίας, εκπαιδευτικές, κοινωνικές, πολιτιστικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες, προληπτικές δραστηριότητες, συμβουλευτική, εκπαίδευση, ακαδημαϊκή υποστήριξη, κοινωνική υποστήριξη ατόμων και τις οικογένειές τους και άλλες συναφείς δραστηριότητες, ανάλογα με τις ανάγκες των χρηστών. Τα κέντρα ημερήσιας φροντίδας παρέχουν υπηρεσίες για έως και 24 χρήστες με αναπηρία σε μία μονάδα, η οποία επιτρέπει την ποιοτική φροντίδα, τη δυνατότητα εφαρμογής ατομικής προσέγγισης και θεραπειών και ομαδική εργασία από ειδικούς παιδαγωγούς και θεραπευτές, λογοθεραπευτές, ψυχολόγους, φυσιοθεραπευτές και άλλα προφίλ. Στη Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας, οι παιδικοί σταθμοί για άτομα με αναπηρίες είναι ανοιχτοί και λειτουργούν σε αστικές περιοχές, επιτρέποντας την εύκολη συνεργασία με όλα τα άλλα ιδρύματα σε τοπικό επίπεδο (εκπαιδευτικά, κοινωνικά, ιδρύματα υγείας κ.λπ.) και την ένταξη των χρηστών σε την τοπική κοινωνία.

Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Πολιτικής άνοιξε παιδικούς σταθμούς σε Kriva Palanka, Berovo, Bitola, Gevgelija, Gostivar, Delchevo, Makedonski Brod, Kavadarci, Sveti Nikole, Kichevo, Kumanovo, Prilep (κέντρο για άτομα με αναπηρία, κέντρο για άτομα με εγκεφαλική παράλυση), Probishtip, Σκόπια (κέντρο για άτομα με αναπηρίες, κέντρο για άτομα με εγκεφαλική παράλυση, κέντρο για παιδιά με αυτισμό και κέντρο για παιδιά και άτομα με σύνδρομο Down), Tetovo, Veles, Shtip (κέντρο για άτομα με αναπηρίες και κέντρο για παιδιά με αυτισμό), Vinica, Resen, Kruševo, Debar, Kratovo, Strumica, Kočani, Makedonska Kamenica και Valandovo. Στο πλαίσιο του JU Institute for Rehabilitation of Children and Youth-Skopje, λειτουργεί ως ξεχωριστό τμήμα το κέντρο ημέρας για άτομα με διανοητική αναπηρία άνω των 26 ετών. Περισσότεροι από 450 χρήστες περιλαμβάνονται στους παιδικούς σταθμούς.

Όλοι οι παιδικοί σταθμοί εργάζονται πέντε ημέρες την εβδομάδα για 8 ώρες την ημέρα και η αρχή και η λήξη των ωρών εργασίας σε κάθε κέντρο προσαρμόζονται στις ανάγκες των χρηστών και των γονέων τους. Οι χρήστες χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες των παιδικών σταθμών μέσω οργανωμένης άφιξης και επιστροφής. Μία από τις κατευθύνσεις προτεραιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Πολιτικής είναι η επέκταση του δικτύου βρεφονηπιακών σταθμών σε όσους δήμους δεν έχουν ακόμη αναπτυχθεί υπηρεσίες ημερήσιας φροντίδας για άτομα με αναπηρία.

Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Πολιτικής συγχρηματοδοτεί επίσης έξι ημερήσιους σταθμούς για νέους και ενήλικες με νοητικές αναπηρίες, που διαχειρίζεται το Ρεπουμπλικανικό και Περιφερειακό Κέντρο Υποστήριξης Ατόμων με Νοητική Αναπηρία «ΠΟΡΑΚΑ» από τα Σκόπια και το Νεγκοτίνο.

Απασχόληση και εισόδημα ενηλίκων ατόμων με ΔΑΦ

Λείπουν τα Στοιχεία που δείχνουν τον ενήλικο πληθυσμό με ΔΑΦ στη Μακεδονία. Κανένας αριθμός δεν δείχνει την κατάσταση απασχόλησης των ενηλίκων με Αυτισμό, καθώς και το εισόδημά τους. Οι περισσότεροι από αυτούς με ΔΑΦ υψηλής λειτουργικότητας δεν έχουν διαγνωστεί και εργάζονται στην ανοιχτή αγορά εργασίας. Οι περισσότεροι ενήλικες με Διάγνωση ΔΑΦ και προκλητική συμπεριφορά ανήκουν σε προστατευόμενες εταιρείες ή παιδικούς σταθμούς. Δυστυχώς, δεν υπάρχουν συγκεκριμένα στοιχεία για την απασχόληση και το εισόδημα των ενηλίκων ατόμων με ΔΑΦ στη ΝΔ Μακεδονία. Για παράδειγμα, η M. Miloschevska 2021 διεξήγαγε έρευνα σε 65 εταιρείες στην πΓΔΜ σχετικά με τις στάσεις και τις απόψεις των εργοδοτών των επιχειρήσεων της πΓΔΜ και των εργαζομένων τους σχετικά με την απασχόληση ατόμων με αυτισμό και σύνδρομο Down. Οι εργοδότες δεν έχουν απασχολήσει άτομα με ΔΑΦ στις εταιρείες τους, αλλά δεν έχουν επίσης κανένα ενδιαφέρον να απασχολήσουν.

Αριθμός δημόσιων προγραμμάτων που υποστηρίζουν άτομα με ΔΑΦ

Το προσχέδιο της Εθνικής Στρατηγικής για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία 2023-2030 περιλαμβάνει πολλές δράσεις που πρέπει να υποστηρίζουν διάφορες πτυχές της καθημερινής ζωής. Δεν υπάρχουν συγκεκριμένες δράσεις που στοχεύουν άτομα με ΔΑΦ, αλλά ό,τι αφορά τους πληθυσμούς με αναπηρία περιλαμβάνει και άτομα με αυτισμό. Στην Εθνική Στρατηγική υπάρχει ένας γενικός στρατηγικός στόχος που θα πρέπει να παρέχει έως το 2030 αυξημένη κάλυψη και πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες στα παιδιά και τα άτομα με αναπηρία και τις οικογένειές τους, ως υποστήριξη για ανεξάρτητη ζωή και κατάλληλο βιοτικό επίπεδο. Η Στρατηγική έχει επιπλέον τέσσερις συγκεκριμένους στόχους:

- Η πρώτη στόχευε στη βελτίωση της ποιότητας, της πρόσβασης και των υπηρεσιών στα προσχολικά ιδρύματα για παιδιά με αναπηρία.
- Το δεύτερο στόχευε στη βελτίωση των κοινωνικών υπηρεσιών για παιδιά και άτομα με αναπηρία στην κοινωνία.
- Το τρίτο στόχευε σε επαρκείς κοινωνικές και οικονομικές αποζημιώσεις για ικανοποιητικά πρότυπα ζωής.
- Και το τελευταίο επιδιώκει να προσφέρει μια ανεξάρτητη ζωή του ατόμου με αναπηρία στην κοινωνία.
-

Διαφορές φύλου ατόμων με ΔΑΦ

Ελλείπει Εθνικού Μητρώου και επίσημων Δεδομένων, εκτιμάται ότι στη ΝΔ Μακεδονία, όπως και σε πολλά άλλα μέρη του κόσμου, υπάρχει αξιοσημείωτη διαφορά φύλου μεταξύ των ατόμων με ΔΑΦ. Υπάρχουν περισσότεροι άντρες που έχουν διαγνωστεί με ΔΑΦ παρά γυναίκες.

Το μορφωτικό επίπεδο των ατόμων με ΔΑΦ

Τα περισσότερα από τα παιδιά με ΔΑΦ και προβληματική συμπεριφορά ανήκουν σε ειδικά σχολεία, ειδικές μονάδες ή τα τελευταία χρόνια με Έργα Ένταξης, ανήκουν σε κανονικές τάξεις. Τα περισσότερα από τα παιδιά με ΔΑΦ υψηλής λειτουργικότητας δεν διαγιγνώσκονται και παρακολουθούν κανονικά μαθήματα. Με την κατάλληλη υποστήριξη από γονείς και δασκάλους, τα άτομα με ΔΑΦ είναι πιθανό να ολοκληρώσουν με επιτυχία την τριτοβάθμια εκπαίδευση τους. Δυστυχώς, οι δάσκαλοι δεν είναι καλά προετοιμασμένοι να υποστηρίξουν τους μαθητές με ΔΑΦ. Λόγω ανεπαρκούς υποστήριξης, τα παιδιά τελειώνουν μόνο το δημοτικό και το γυμνάσιο – τα δεδομένα για τον αριθμό των μαθητών με ΔΑΦ δεν είναι διαθέσιμα.

2.1 Προφίλ της χώρας

2.1.5 Ιρλανδία

Το συνολικό ποσοστό των ατόμων με ΔΑΦ

Ο επιπολασμός του αυτισμού στην Ιρλανδία ποικίλλει σημαντικά ανάλογα με την περιοχή. Σύμφωνα με το Εθνικό Συμβούλιο Ειδικής Εκπαίδευσης, περίπου ένα στα 65 άτομα στην Ιρλανδία έχει διάγνωση αυτισμού (Togher, 2023). Επιπλέον, ο Διευθύνων Σύμβουλος της Υπηρεσίας Υγείας (HSE) στην Ιρλανδία εκτίμησε τον επιπολασμό του αυτισμού στον πληθυσμό σε ένα στα 65 άτομα (Doyle και Kenny, 2022). Ωστόσο, μια άλλη μελέτη έδειξε έναν εκτιμώμενο επιπολασμό του αυτισμού της τάξης του 2,9% στα παιδιά σχολικής ηλικίας στη Βόρεια Ιρλανδία, ποσοστό σημαντικά υψηλότερο από το 1,5% που εκτιμήθηκε στην Ιρλανδία για την ίδια ηλικιακή ομάδα μερικά χρόνια νωρίτερα (A & Strunecký, 2019). Αυτό μπορεί να υποδηλώνει μεγαλύτερο επιπολασμό ατόμων με αυτισμό στη Βόρεια Ιρλανδία.

Απασχόληση και εισοδήματα

Υπάρχει αξιοσημείωτη έλλειψη ερευνών σχετικά με την απασχόληση και τα εισοδήματα ατόμων με αυτισμό στην Ιρλανδία, και οι αναζητήσεις σε ακαδημαϊκά περιοδικά και εθνικές αναφορές αποκάλυψαν μόνο τα εξής: περίπου το 80% των ατόμων με αυτισμό στην Ιρλανδία είναι άνεργοι (Tracy, 2020), ενώ το AsIAm εκτιμά ότι το 85% των ατόμων με αυτισμό είναι υποαπασχολούμενα, αν και δεν έχει εντοπιστεί κάποια σχετική ακαδημαϊκή μελέτη. Παρόλο που δεν υπάρχουν συγκεκριμένα δεδομένα για τα εισοδήματα των ατόμων με αυτισμό στην Ιρλανδία, το γεγονός ότι πολλοί μπορεί να είναι υποαπασχολούμενοι υποδηλώνει ότι αμείβονται σημαντικά λιγότερο από τους μη αυτιστικούς και είναι πιθανότερο να εργάζονται σε θέσεις που δεν αξιοποιούν πλήρως τις δεξιότητές τους ή τις δυνατότητές τους.

Εκπαιδευτικά αποτελέσματα

Μελέτες έχουν δείξει ότι τα ποσοστά συμμετοχής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση για τους νέους με αυτισμό είναι σημαντικά χαμηλότερα σε σύγκριση με τον γενικό πληθυσμό, με προηγούμενες έρευνες να υποδεικνύουν ότι το 40% ή λιγότερο των ατόμων με αυτισμό παρακολουθούν ποτέ πανεπιστήμιο, ενώ ελάχιστοι αποκτούν πτυχίο (Shattuck et al., 2012). Επιπλέον, η μετάβαση των νέων με αυτισμό στην τριτοβάθμια εκπαίδευση έχει λάβει περιορισμένη προσοχή, τονίζοντας την ανάγκη να κατανοηθούν και να αντιμετωπιστούν οι σημαντικές ανάγκες αυτού του πληθυσμού καθώς προχωρούν στην ανώτερη εκπαίδευση (Pinder-Amaker, 2014). Ε

Επίσης, τα εκπαιδευτικά προγράμματα για τους νέους με αυτισμό είναι χαμηλότερα σε σύγκριση με αυτά των νέων με άλλες αναπηρίες (Ditchman et al., 2017). Αυτό υποδηλώνει ότι τα άτομα με αυτισμό ενδέχεται να αντιμετωπίζουν πρόσθετες προκλήσεις κατά την πρόσβαση και ολοκλήρωση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ιρλανδία, τις οποίες δεν βιώνουν άτομα με άλλες αναπηρίες. Η βιβλιογραφία υπογραμμίζει τη σημασία του να εξοπλίζονται οι νέοι με αυτισμό με τις απαραίτητες δεξιότητες και υποστήριξη για να διευκολυνθεί η μετάβασή τους προς την ενηλικίωση, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε κατάλληλες εκπαιδευτικές ευκαιρίες (Test et al., 2014).

2.1 Προφίλ της χώρας

2.1.6 Ευρωπαϊκή Ένωση

Το συνολικό ποσοστό των ατόμων με ΔΑΦ

Σύμφωνα με τους Elsabbagh et al. (2012), υπολογίζεται ότι υπάρχουν πέντε εκατομμύρια άνθρωποι στην Ευρώπη που ανήκουν στο φάσμα του αυτισμού. Ωστόσο, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι αυτά τα δεδομένα είναι μόνο μια εκτίμηση λόγω περιορισμών στη συλλογή δεδομένων και στα κριτήρια συμπερίληψης.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δήλωσε ότι «η ΕΕ δεν διαθέτει επαρκή δεδομένα για να ελέγξει υποθέσεις σχετικά με τις κοσμικές αλλαγές στη συχνότητα εμφάνισης του αυτισμού. Λόγω συγκεκριμένων μεθοδολογικών περιορισμών, τα υψηλά ποσοστά επιπολασμού που αναφέρθηκαν σε πρόσφατες έρευνες για τον αυτισμό στην ΕΕ και τις ΗΠΑ δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την εξαγωγή απόλυτα συμπερασμάτων σχετικά με αυτό το ζήτημα» (Montserrat, 2005).

Ιδρύματα που εστιάζουν στη Διαταραχή του Αυτιστικού Φάσματος

Το θεσμικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελείται από επτά κύρια θεσμούς, επτά πρόσθετους φορείς και πάνω από 30 αποκεντρωμένους οργανισμούς, όλοι συνεργάζονται για την εξυπηρέτηση των συλλογικών συμφερόντων της ΕΕ και των πολιτών της. Αυτές οι οντότητες, συμπεριλαμβανομένων περίπου 20 εξειδικευμένων οργανισμών και φορέων της ΕΕ, εκτελούν νομοθετικά καθήκοντα και υποστηρίζουν τη χάραξη πολιτικής σε διάφορους τομείς (πηγή Eurostat).

Αριθμός οργανισμών (δημόσιοι, ΜΚΟ, ιδιωτικοί) που φιλοξενούν άτομα με ΔΑΦ στα καταλύματά τους

Ο ακριβής αριθμός των οργανισμών που παρέχουν στέγαση σε άτομα με ΔΑΦ, μαζί με άλλους πόρους, δεν εκτιμάται οριστικά. Ωστόσο, η ΕΕ αναγνωρίζει τουλάχιστον 300 «αποκεντρωμένους» οργανισμούς που λειτουργούν στο πλαίσιο των πολιτικών της. Αυτές οι αποκεντρωμένες οντότητες είναι διασκορπισμένες σε όλη την Ευρώπη και αντιμετωπίζουν ζητήματα που επηρεάζουν την καθημερινή ζωή περίπου 450 εκατομμυρίων κατοίκων της ΕΕ. Παραδείγματα περιλαμβάνουν την ασφάλεια των τροφίμων, την υγειονομική περίθαλψη, νομικά θέματα, την ασφάλεια των μεταφορών, την πρόληψη κατάχρησης ουσιών και την προστασία του περιβάλλοντος.

Αριθμός κοινωνικών υπηρεσιών/κέντρων πρόνοιας που υποστηρίζουν άτομα/ομάδες με ΔΑΦ

Οι τέσσερις κύριες υπηρεσίες και κέντρα λήψης αποφάσεων –Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και Ευρωπαϊκή Επιτροπή– καθοδηγούν νομοθετικές διαδικασίες, με τη βοήθεια φορέων όπως το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Με προσωπικό περίπου 60.000 υπαλλήλων που εξυπηρετεί 450 εκατομμύρια Ευρωπαίους, η ΕΕ λειτουργεί αποτελεσματικά σε σύγκριση με τα αντίστοιχα εθνικά της, όπως το γαλλικό Υπουργείο Οικονομικών, το οποίο απασχολεί 140.000 για έναν πληθυσμό 67 εκατομμυρίων (πηγή Eurostat).

Απασχόληση και εισόδημα ενηλίκων ατόμων με ΔΑΦ

Το ποσοστό απασχόλησης (πηγή Eurostat) μεταξύ του αυτιστικού πληθυσμού είναι λιγότερο από 10%, σημαντικά χαμηλότερο από τα ποσοστά του 47% για τα άτομα με άλλες αναπηρίες και 72% για τα άτομα χωρίς αναπηρία. Τα αυτιστικά άτομα συχνά υποαπασχολούνται, εργάζονται σε επισφαλείς ή βραχυπρόθεσμες θέσεις με χαμηλούς μισθούς, συχνά εντός ιδρυμάτων ή προστατευόμενων περιοχών, και διατρέχουν αυξημένο κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού. Αν και δεν εντοπίστηκαν συγκεκριμένα στατιστικά στοιχεία εισοδήματος στην έρευνα, τα αυτιστικά άτομα λαμβάνουν συνήθως κρατική χρηματοδότηση σύμφωνα με τους κανονισμούς και τις ενέργειες κάθε χώρας της ΕΕ.

Αριθμός δημόσιων προγραμμάτων που υποστηρίζουν άτομα με ΔΑΦ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση χρηματοδοτεί ή συγχρηματοδοτεί ενεργά πολυάριθμα δημόσια προγράμματα, τα οποία προορίζονται όλα να βοηθήσουν τους ευάλωτους πληθυσμούς. Μεταξύ των βασικών στρατηγικών τους είναι η προώθηση της ένταξης για διαφορετικούς πληθυσμούς και πληθυσμούς με ειδικές ανάγκες. Αυτή η στρατηγική υπογραμμίζει τη δέσμευση της ΕΕ να διασφαλίσει ότι άτομα κάθε προέλευσης και ικανότητας έχουν δίκαιη πρόσβαση σε ευκαιρίες και πόρους. Μέσω χρηματοδοτικών πρωτοβουλιών και συνεργατικών προσπαθειών με διάφορους ενδιαφερόμενους φορείς, η ΕΕ καταργεί τα εμπόδια και δημιουργεί μια κοινωνία χωρίς αποκλεισμούς, όπου όλοι μπορούν να συμμετέχουν πλήρως και να συνεισφέρουν ουσιαστικά. Δίνοντας προτεραιότητα στη συμπερίληψη διαφορετικών πληθυσμών και πληθυσμών με ειδικές ανάγκες, η ΕΕ επιδεικνύει την αφοσίωσή της στην προώθηση μιας πιο δίκαιης και προσβάσιμης κοινωνίας για όλους.

Διαφορές φύλου ατόμων με ΔΑΦ

Δεν υπάρχουν πρόσφατα στατιστικά στοιχεία σχετικά με τις διαφορές μεταξύ των φύλων μεταξύ των ατόμων με ΔΑΦ, με την τελευταία υποβολή στη Eurostat να έγινε το 2013. Προηγούμενα δεδομένα υποδηλώνουν υψηλότερο επιπολασμό διάγνωσης ΔΑΦ στους άνδρες σε σύγκριση με τις γυναίκες, όπως υποστηρίζεται από έρευνα (Halladay et al., 2015). Συγκεκριμένα, ορισμένοι ερευνητές ανέφεραν ότι τα αγόρια/άντρες διαγιγνώσκονται με ΔΑΦ περίπου τέσσερις φορές πιο συχνά από τα κορίτσια/γυναίκες (Kirkovski et al. 2013; Van Wijngaarden-Cremers et al. 2014; Rutherford et al. 2016; Baio et al. 2018). Ωστόσο, ορισμένες μελέτες υποστηρίζουν τις σημαντικές διαφορές μεταξύ των φύλων, υποστηρίζοντας ότι οι γυναίκες μπορεί να συγκαλύπτουν αποτελεσματικά τα χαρακτηριστικά της ΔΑΦ (Fombonne, E., 2020).

Το μορφωτικό επίπεδο των ατόμων με ΔΑΦ

Στην Ευρώπη, τα αυτιστικά άτομα αντιμετωπίζουν μεγάλες προκλήσεις στην εκπαίδευση, την εργασία και την υγειονομική περίθαλψη. Συχνά αγωνίζονται να λάβουν την υποστήριξη που χρειάζονται στο σχολείο, οδηγώντας σε υψηλά ποσοστά ανεργίας. Αυτή η διάκριση επηρεάζει ολόκληρη τη ζωή τους. Σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία που επιλέχθηκαν από το Autism Europe, τα αυτιστικά άτομα αντιμετωπίζουν σημαντικά εμπόδια στην πρόσβαση στην εκπαίδευση, αντιμετωπίζοντας συχνά αποκλεισμό από τα καθιερωμένα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα ή ανεπαρκή υποστήριξη σε περιβάλλοντα χωρίς αποκλεισμούς.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, περίπου το 70% των αυτιστικών παιδιών εκπαιδεύεται σε γενικά σχολεία, σύμφωνα με διάφορες αναφορές, συμπεριλαμβανομένων στοιχείων από την Autism-Europe, την Εθνική Εταιρεία Αυτιστικών και την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία για Ειδικές Ανάγκες και Συμπεριληπτική Εκπαίδευση. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για άτομα με αυτισμό υψηλότερης λειτουργικότητας ή σύνδρομο Asperger, όπου η ανάγκη για πρόσθετη υποστήριξη μπορεί να είναι μικρότερη σε σύγκριση με εκείνους με πιο σοβαρές μορφές αυτισμού. Σε ένα πλαίσιο γενικής εκπαίδευσης, τα άτομα με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ) συνήθως συμμετέχουν από το δημοτικό και το πρώτο γυμνάσιο.

Ωστόσο, παρά το γεγονός ότι είναι εγγεγραμμένοι σε γενικά περιβάλλοντα, πολλοί από αυτούς τους μαθητές αντιμετωπίζουν σημαντικές προκλήσεις που σχετίζονται με τις αισθητηριακές ευαισθησίες, την κοινωνική αλληλεπίδραση και τις ακαδημαϊκές πιέσεις. Τα σχολεία έχουν συχνά διαφορετικά επίπεδα υποστήριξης και ορισμένοι μαθητές μπορεί να μεταβούν σε εξειδικευμένα σχολεία καθώς προχωρούν στην εκπαίδευσή τους.

Συμπερασματικά, τα αυτιστικά άτομα αντιμετωπίζουν μεγάλες προκλήσεις στην εκπαίδευση, την εργασία και την υγειονομική περίθαλψη. Συχνά αγωνίζονται να λάβουν την υποστήριξη που χρειάζονται στο σχολείο, οδηγώντας σε υψηλά ποσοστά ανεργίας. Αυτή η διάκριση επηρεάζει ολόκληρη τη ζωή τους.

Αριθμός δημόσιων προγραμμάτων που υποστηρίζουν άτομα με ΔΑΦ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση χρηματοδοτεί ή συγχρηματοδοτεί ενεργά πολυάριθμα δημόσια προγράμματα, τα οποία προορίζονται όλα να βοηθήσουν τους ευάλωτους πληθυσμούς. Μεταξύ των βασικών στρατηγικών τους είναι η προώθηση της ένταξης για διαφορετικούς πληθυσμούς και πληθυσμούς με ειδικές ανάγκες. Αυτή η στρατηγική υπογραμμίζει τη δέσμευση της ΕΕ να διασφαλίσει ότι άτομα κάθε προέλευσης και ικανότητας έχουν δίκαιη πρόσβαση σε ευκαιρίες και πόρους. Μέσω χρηματοδοτικών πρωτοβουλιών και συνεργατικών προσπάθειών με διάφορους ενδιαφερόμενους φορείς, η ΕΕ καταργεί τα εμπόδια και δημιουργεί μια κοινωνία χωρίς αποκλεισμούς, όπου όλοι μπορούν να συμμετέχουν πλήρως και να συνεισφέρουν ουσιαστικά. Δίνοντας προτεραιότητα στη συμπερίληψη διαφορετικών πληθυσμών και πληθυσμών με ειδικές ανάγκες, η ΕΕ επιδεικνύει την αφοσίωσή της στην προώθηση μιας πιο δίκαιης και προσβάσιμης κοινωνίας για όλους.

Διαφορές φύλου ατόμων με ΔΑΦ

Δεν υπάρχουν πρόσφατα στατιστικά στοιχεία σχετικά με τις διαφορές μεταξύ των φύλων μεταξύ των ατόμων με ΔΑΦ, με την τελευταία υποβολή στη Eurostat να έγινε το 2013. Προηγούμενα δεδομένα υποδηλώνουν υψηλότερο επιπολασμό διάγνωσης ΔΑΦ στους άνδρες σε σύγκριση με τις γυναίκες, όπως υποστηρίζεται από έρευνα (Halladay et al., 2015). Συγκεκριμένα, ορισμένοι ερευνητές ανέφεραν ότι τα αγόρια/άντρες διαγιγνώσκονται με ΔΑΦ περίπου τέσσερις φορές πιο συχνά από τα κορίτσια/γυναίκες (Kirkovski et al. 2013; Van Wijngaarden-Cremers et al. 2014; Rutherford et al. 2016; Baio et al. 2018). Ωστόσο, ορισμένες μελέτες υποστηρίζουν τις σημαντικές διαφορές μεταξύ των φύλων, υποστηρίζοντας ότι οι γυναίκες μπορεί να συγκαλύπτουν αποτελεσματικά τα χαρακτηριστικά της ΔΑΦ (Fombonne, E., 2020).

Το μορφωτικό επίπεδο των ατόμων με ΔΑΦ

Στην Ευρώπη, τα αυτιστικά άτομα αντιμετωπίζουν μεγάλες προκλήσεις στην εκπαίδευση, την εργασία και την υγειονομική περίθαλψη. Συχνά αγωνίζονται να λάβουν την υποστήριξη που χρειάζονται στο σχολείο, οδηγώντας σε υψηλά ποσοστά ανεργίας. Αυτή η διάκριση επηρεάζει ολόκληρη τη ζωή τους. Σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία που επιλέχθηκαν από το Autism Europe, τα αυτιστικά άτομα αντιμετωπίζουν σημαντικά εμπόδια στην πρόσβαση στην εκπαίδευση, αντιμετωπίζοντας συχνά αποκλεισμό από τα καθιερωμένα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα ή ανεπαρκή υποστήριξη σε περιβάλλοντα χωρίς αποκλεισμούς.

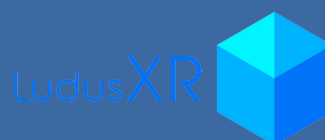
Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, περίπου το 70% των αυτιστικών παιδιών εκπαιδεύεται σε γενικά σχολεία, σύμφωνα με διάφορες αναφορές, συμπεριλαμβανομένων στοιχείων από την Autism-Europe, την Εθνική Εταιρεία Αυτιστικών και την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία για Ειδικές Ανάγκες και Συμπεριληπτική Εκπαίδευση. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για άτομα με αυτισμό υψηλότερης λειτουργικότητας ή σύνδρομο Asperger, όπου η ανάγκη για πρόσθετη υποστήριξη μπορεί να είναι μικρότερη σε σύγκριση με εκείνους με πιο σοβαρές μορφές αυτισμού. Σε ένα πλαίσιο γενικής εκπαίδευσης, τα άτομα με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ) συνήθως συμμετέχουν από το δημοτικό και το πρώτο γυμνάσιο.

Ωστόσο, παρά το γεγονός ότι είναι εγγεγραμμένοι σε γενικά περιβάλλοντα, πολλοί από αυτούς τους μαθητές αντιμετωπίζουν σημαντικές προκλήσεις που σχετίζονται με τις αισθητηριακές ευαισθησίες, την κοινωνική αλληλεπίδραση και τις ακαδημαϊκές πιέσεις. Τα σχολεία έχουν συχνά διαφορετικά επίπεδα υποστήριξης και ορισμένοι μαθητές μπορεί να μεταβούν σε εξειδικευμένα σχολεία καθώς προχωρούν στην εκπαίδευσή τους.

Συμπερασματικά, τα αυτιστικά άτομα αντιμετωπίζουν μεγάλες προκλήσεις στην εκπαίδευση, την εργασία και την υγειονομική περίθαλψη. Συχνά αγωνίζονται να λάβουν την υποστήριξη που χρειάζονται στο σχολείο, οδηγώντας σε υψηλά ποσοστά ανεργίας. Αυτή η διάκριση επηρεάζει ολόκληρη τη ζωή τους.

Συνεργάτες του έργου

Με συγχρηματοδότηση από το
πρόγραμμα "Erasmus +"
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Έκθεση Βασισμένη σε Ενδείξεις

Για την κατάσταση της υποστηρικτικής στέγασης
για άτομα με αυτισμό, χρήζει ανάλυσης

Τρέχουσες Εθνικές Πρακτικές

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή αυτής της έκδοσης δεν συνιστά έγκριση του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει μόνο τις απόψεις των συγγραφέων και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν

Με συγχρηματοδότηση από το
πρόγραμμα «Erasmus+»
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.1. Κύπρος

Τρέχουσα πρακτική 1: Κέντρο Παρέμβασης και Υποστήριξης της Οικογένειας για τον Αυτισμό

Χώρα	Κύπρος
Τίτλος προσδιορισμένων τρέχοντων πρακτικών	1. Κέντρο Παρέμβασης και Υποστήριξης της Οικογένειας για τον Αυτισμό
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	http://www.dmsw.gov.cy/dmsw/dsid/dsid.nsf/dsipd93_en/dsipd93_en?OpenDocument
Σύντομη περιγραφή της τρέχουσας πρακτικής	Το έργο Family Intervention and Support Centre for Autism συγχρηματοδοτείται από την ΕΕ, στο πλαίσιο του Προγράμματος Πολιτικής Συνοχής «ΘΑΛΙΑ 2021-2027», που εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 6 Μαΐου 2019. Η απόστολή του Έργου ήταν να παρέχει έγκαιρα υπηρεσίες παρέμβασης σε παιδιά προσχολικής ηλικίας με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος μαζί με τις οικογένειές τους.
Ανάγκη/πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Η Οργάνωση και Υλοποίηση του Κέντρου ανατέθηκε στην Κοινοπραξία του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου, στο Κοινωνικό Στοιχείο-Κέντρο Κοινωνικής και Ανθρώπινης Ανάπτυξης και στο Κέντρο Ανάπτυξης και Φροντίδας Κοινωνικής Συνοχής, μετά από διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων και υπογραφή δημόσιας σύμβασης με το Τμήμα Κοινωνικής Ένταξης Ατόμων με Αναπηρία ως αναθέτουσα αρχή και δικαιούχο του Έργου. Η σύμβαση υπογράφηκε τον Αύγουστο του 2021 και το Κέντρο ξεκίνησε τη λειτουργία του στις 11 Οκτωβρίου 2021. Το Κέντρο βρίσκεται σε ένα πρόσφατα ανακαινισμένο κτίριο στη Λευκωσία και μπορεί να παρέχει τις υπηρεσίες του σε περίπου 300 άτομα, παιδιά και τις οικογένειές τους ετησίως.
Αποτελέσματα/ Ευρήματα	Οι κύριες υπηρεσίες του Κέντρου είναι: <ul style="list-style-type: none"> Ψυχολογική Υποστήριξη, γενική στήριξη και Ψυχοεκπαίδευση για τους γονείς Εκπαίδευση και υποστήριξη στο σπίτι για τα παιδιά και τους κύριους φροντιστές τους (γονείς, μέλη της οικογένειας ή/και άλλα) με επιστημονικά εργαλεία σχεδιασμένα για μικρά παιδιά με ΔΑΦ Υπηρεσίες Κοινωνικής Υποστήριξης (παρέχονται από Κοινωνικούς Λειτουργούς που απασχολούνται από την αναθέτουσα αρχή). Πέρα από την καθοδήγηση και την επίβλεψη της Αναθέτουσας Αρχής, το κέντρο συνεργάζεται επίσης με το Κέντρο Ανάπτυξης Παιδιού της Maccabi Health Services στο Ισραήλ για περαιτέρω καθοδήγηση, εκπαίδευση και επίβλεψη. Το κέντρο είναι ένα πρωτοποριακό έργο για την Κύπρο, καθώς παρέχει υπηρεσίες όσο το δυνατόν πιο κοντά στους πολίτες και στο αρχικό δυνατό στάδιο, ενισχύοντας περαιτέρω την εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, ιδιαίτερα του άρθρου 26.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.1. Κύπρος

Τρέχουσα Πρακτική 2: Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Αυτιστικών Ενηλίκων

Χώρα	Κύπρος
Τίτλος προσδιορισμένων τρέχοντων πρακτικών	2. Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Αυτιστικών Ενηλίκων
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	https://www.autismsociety.org.cy/program-cneter-type/%cf%80%cf%81%ce%bf%cf%84%cf%85%cf%80%ce%b1-%ce%ba%ce%b5%ce%bd%cf%84%cf%81%ce%b1-%cf%80%ce%b1%cf%81%ce%b5%ce%bc%ce%b2%ce%b1%cf%83%ce%b7%cf%83-%ce%b5%ce%bd%ce%b7%ce%bb%ce%b9%ce%ba%cf%89%ce%bd/ Στυλιανού, Α. (2017). Μητέρες με παιδιά με αναπηρία στην Κύπρο: εμπειρίες και υποστήριξη (Διδακτορική διατριβή, University College London).
Σύντομη περιγραφή της τρέχουσας πρακτικής	Ο απώτερος στόχος αυτών των κέντρων ημερήσιας φροντίδας που επικεντρώνονται στη δια βίου μάθηση είναι να ενισχύσουν τις γνώσεις, τις δεξιότητες και την αυτονομία των ατόμων, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να γίνουν ενεργά μέλη της κοινωνίας, ενώ τα κέντρα αυτά στοχεύουν να καλύψουν τις ανάγκες τους και να τους προσφέρουν καλύτερη ποιότητα ζωής. Μέσα από προγράμματα και δραστηριότητες όπως η μαγειρική, η κηπουρική, η αυτοφροντίδα κ.λπ., ενθαρρύνεται η συμμετοχή των ατόμων αυτών.
Ανάγκη/πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Αυτή η πρακτική βοηθά τα αυτιστικά άτομα να ανακουφιστούν από την έλλειψη πρόσβασης στην εκπαίδευση και των ευκαιριών ανάπτυξης των δεξιοτήτων τους, ιδιαίτερα για εκείνα που προέρχονται από μειονεκτικά υπόβαθρα ή έχουν περιορισμένους πόρους. Προσφέροντας κέντρα δια βίου μάθησης με προσαρμοσμένα προγράμματα και δραστηριότητες, παρέχει μια διέξοδο για τα άτομα να αποκτήσουν νέες γνώσεις και δεξιότητες, ανεξάρτητα από την κοινωνικοοικονομική τους κατάσταση, προωθώντας έτσι την κοινωνική ένταξη και την ισότητα ευκαιριών.
Αποτελέσματα/ Ευρήματα	Με την απόκτηση νέων δεξιοτήτων και τη βελτίωση της εκπαίδευσής τους, αυτά τα άτομα είναι καλύτερα εξοπλισμένα για να αναζητήσουν ευκαιρίες απασχόλησης που ταιριάζουν στις ικανότητες και τα ενδιαφέροντά τους. Αυτό συμβάλλει σε μεγαλύτερη οικονομική ανεξαρτησία και μια αίσθηση ολοκλήρωσης, βοηθώντας τα να ζήσουν ανεξάρτητα. Τα κέντρα αυτά συνάδουν με την πρώτη Εθνική Στρατηγική για την Αναπηρία για την περίοδο 2018-2028 και αποτελούνται από ξεχωριστή δράση στο Τρίτο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Αναπηρία 2021-2023.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.1. Κύπρος

Τρέχουσα πρακτική 3: Το πρόγραμμα «Γέφυρα».

Χώρα	Κύπρος
Τίτλος προσδιορισμένων τρέχοντων πρακτικών	3. Το πρόγραμμα “Γέφυρα”
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	https://www.autismsociety.org.cy/%ce%bc%ce%b5%cf%84%ce%b1%ce%b2%ce%b1%cf%84%ce%b9%ce%ba%cf%8c-%ce%b8%ce%b5%cf%81%ce%b1%cf%80%ce%b5%cf%85%cf%84%ce%b9%ce%ba%cf%8c-%cf%80%cf%81%cf%8c%ce%b3%cf%81%ce%b1%ce%bc%ce%bc%ce%b1-%ce%b3%ce%ad/ Syriopoulou-Delli, C. K., & Folostina, R. (Επιμ.). (2021). Παρεμβάσεις για τη βελτίωση των προσαρμοστικών συμπεριφορών σε παιδιά με διαταραχές αυτιστικού φάσματος. IGI Global.
Σύντομη περιγραφή της τρέχουσας πρακτικής	Το πρόγραμμα «Γέφυρα» είναι μια καινοτόμος πρωτοβουλία που έχει σχεδιαστεί για να παρέχει εξειδικευμένη και ολοκληρωμένη παρέμβαση σε άτομα με οξείες περιπτώσεις εντός του φάσματος του αυτισμού. Προσφέρει μια σειρά από υπηρεσίες και υποστήριξη προσαρμοσμένη στην αντιμετώπιση των ειδικών αναγκών και προκλήσεων που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αυτισμό.
Ανάγκη/πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Μέσω μιας ολιστικής προσέγγισης, το πρόγραμμα στοχεύει να ενισχύσει διάφορες πτυχές της ανάπτυξής τους, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών δεξιοτήτων, των ικανοτήτων επικοινωνίας, της αισθητηριακής επεξεργασίας και των προσαρμοστικών συμπεριφορών. Παρέχοντας στοχευμένες παρεμβάσεις και εξατομικευμένη υποστήριξη, το πρόγραμμα «Γέφυρα» προσπαθεί να βελτιώσει τη συνολική ποιότητα ζωής των ατόμων με αυτισμό και των οικογενειών τους.
Αποτελέσματα/ Ευρήματα	Το πρόγραμμα «Γέφυρα» καινοτομεί στη διαχείριση ατόμων με αυτισμό σε περιόδους κρίσης, προσφέροντας εξειδικευμένες και αποτελεσματικές στρατηγικές παρέμβασης. Έχει σχεδιαστεί για να παρέχει στοχευμένη υποστήριξη και βοήθεια σε αυτιστικά άτομα που αντιμετωπίζουν σοβαρές προκλήσεις ή κρίσεις. Μέσω ενός συνδυασμού εξατομικευμένων παρεμβάσεων, εξατομικευμένης φροντίδας και ολιστικών προσεγγίσεων, το πρόγραμμα «Γέφυρα» στοχεύει να βοηθήσει τα άτομα να προσαρμοστούν σε δύσκολες περιόδους με μεγαλύτερη ευκολία και ανθεκτικότητα.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.1. Κύπρος

Τρέχουσα πρακτική 4: Έργο eHealth4Autism

Χώρα	Κύπρος
Τίτλος προσδιορισμένων τρέχοντων πρακτικών	4. Έργο eHealth4Autism
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	https://cyprustimes.com/koinonia/ehealth4autism-gia-enilikes-pou-zoun-me-aftismo/ https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2022-2-CY01-KA210-ADU-000100847
Σύντομη περιγραφή της τρέχουσας πρακτικής	Το έργο στοχεύει στη μείωση του στίγματος και των διακρίσεων σε βάρος των ενηλίκων που ζουν με αυτισμό και των συγγενών φροντιστών τους μέσω της ανταλλαγής πετυχημένων στρατηγικών ευαισθητοποίησης στην Κύπρο, την Ελλάδα και το Βέλγιο. Αυτές αφορούν τη χρήση μη κλινικών μεθόδων, συμβουλών και πρακτικών υγείας, οι οποίες είναι διαθέσιμες σε ηλεκτρονική μορφή για ενήλικες και τους φροντιστές τους στην Ευρώπη.
Ανάγκη/πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Η τρέχουσα πρακτική αντιμετωπίζει την έλλειψη ευαισθητοποίησης και κατανόησης μεταξύ των βασικών κοινωνικών φορέων σχετικά με τα ζητήματα και τις ανάγκες των ενηλίκων που έχουν κάποια διαταραχή μέσα στο φάσμα του αυτισμού και των οικογενειών τους. Αυτή η έλλειψη ευαισθητοποίησης οδηγεί συχνά σε παρανοήσεις, διακρίσεις και ανεπαρκή υποστήριξη τόσο για τα άτομα με αυτισμό όσο και για τις οικογένειές τους.
Αποτελέσματα/ Ευρήματα	Η προώθηση μιας συλλογικής ανταλλαγής καλών πρακτικών και η ευαισθητοποίηση σχετικά με τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι ενήλικες με αυτισμό και οι οικογένειές τους οδηγεί σε μεγαλύτερη κατανόηση, ενσυναίσθηση και υποστήριξη εντός της κοινωνίας. Αυτό, με τη σειρά του, έχει ως αποτέλεσμα ένα πιο περιεκτικό περιβάλλον όπου τα άτομα με αυτισμό γίνονται καλύτερα κατανοητά, αποδεκτά και τυγχάνουν καλύτερης υποστήριξης στην καθημερινή τους ζωή.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.1. Κύπρος

Τρέχουσα πρακτική 5: Έργο ASD-IncluDi

Χώρα	Κύπρος
Τίτλος προσδιορισμένων τρέχοντων πρακτικών	5. ASD-Include project
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	https://www.autismeurope.org/blog/what-we-do/asd-includi-autism-inclusion-in-distance-learning-2022-2024/
Σύντομη περιγραφή της τρέχουσας πρακτικής	Το πρόγραμμα Autism Inclusion in Distance Learning (ASD-IncluDi) είναι μια καινοτόμος πρόταση που στοχεύει στην ενίσχυση των τεχνικών διδασκαλίας και κατάρτισης που χρησιμοποιούνται σήμερα σε συστήματα ειδικής εκπαίδευσης, χρησιμοποιώντας ειδικά αναπτυγμένα εργαλεία ΤΠΕ και IoT.
Ανάγκη/πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Το ASD-IncluDi δημιουργεί ένα απτό, καινοτόμο και εύκολο στην χρήση πλαίσιο κατάρτισης που θα επιτρέψει στους εκπαιδευτικούς ειδικής διδασκαλίας να υιοθετήσουν την εξ αποστάσεως εκπαίδευση και να τη χρησιμοποιήσουν αποτελεσματικά για μια προσβάσιμη και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση ατόμων με ΔΑΦ.
Αποτελέσματα/ Ευρήματα	Το πρωταρχικό αποτέλεσμα του έργου ήταν να βελτιστοποιήσει τη ροή εργασιών κατάρτισης και να συμβαδίσει με τις δυναμικά μεταβαλλόμενες εκπαιδευτικές ανάγκες των παιδιών με ειδικές ανάγκες.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.2 Δανία

Τρέχουσα Πρακτική 1: Πρότυπο Πρόγραμμα για Εγκαταστάσεις Κατοικίας Ηλικιωμένων με Αυτισμό

Χώρα	Δανία
Τίτλος προσδιορισμένων τρέχοντων πρακτικών	1. Πρότυπο Πρόγραμμα για Οικιακές Εγκαταστάσεις Ηλικιωμένων με Αυτισμό
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	Σύνδεσμος πηγής: https://www.sofiefonden.dk/wp-content/uploads/2018/02/110228_model_programme_for_residential_facilities_for_the_elderly_with_autism_med_res_spreads.pdf Holm, T. (2010). Πρότυπο Πρόγραμμα για εγκαταστάσεις στέγασης για ηλικιωμένους με αυτισμό. Ανακτήθηκε από το www.realdania.dk
Σύντομη περιγραφή της τρέχουσας πρακτικής	Το Πρότυπο Πρόγραμμα στοχεύει να παρέχει καθοδήγηση και πρακτικές πληροφορίες για το σχεδιασμό και την ανάπτυξη οικιακών υπηρεσιών προσαρμοσμένων ειδικά για άτομα τρίτης ηλικίας με αυτισμό. Τονίζει την ανάγκη για βελτιωμένες εγκαταστάσεις στέγασης για αυτήν τη δημογραφική ομάδα, η οποία έχει λάβει ιστορικά λιγότερη προσοχή σε σύγκριση με τα παιδιά και τους νεότερους ενήλικες με αυτισμό.
Ανάγκη/πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Το Πρότυπο Πρόγραμμα αντιμετωπίζει την έλλειψη εστίασης στην παροχή κατάλληλων υπηρεσιών στέγασης για τη συγκεκριμένη ομάδα. Αναγνωρίζει ότι οι προσπάθειες έχουν επικεντρωθεί κυρίως στη διάγνωση και την υποστήριξη παιδιών και νεαρών ενηλίκων, αφήνοντας ένα κενό στις υπηρεσίες για ηλικιωμένα άτομα με αυτισμό που μπορεί να έχουν μοναδικές ανάγκες που σχετίζονται με τη γήρανση.
Αποτελέσματα/ Ευρήματα	Η συνεργασία μεταξύ του Sofiefonden Foundation, Autism Denmark, και της Realdania οδήγησε στην ανάπτυξη του Πρότυπου Προγράμματος. Με βάση την τεχνογνωσία της Δανίας στον αυτισμό και εμπλέκοντας μια διαφορετική ομάδα αναφοράς, το Πρόγραμμα παρέχει καινοτόμες λύσεις για το σχεδιασμό και την προσαρμογή των οικιστικών εγκαταστάσεων για την κάλυψη των ειδικών αναγκών των ηλικιωμένων ατόμων με αυτισμό. Σκοπός του είναι να αυξήσει την ευαισθητοποίηση και να χρησιμεύσει ως πηγή για μελλοντικά έργα που στοχεύουν στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης για αυτό το δημογραφικό στοιχείο. Το Πρόγραμμα είναι ελεύθερα προσβάσιμο για λήψη, προωθώντας την ευρεία χρήση και εφαρμογή του.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.2 Δανία

Τρέχουσα πρακτική 2: Προσαρμοσμένη στέγαση για ηλικιωμένα αυτιστικά άτομα (ίδια με 1 αλλά διαφορετική αναφορά)

Χώρα	Δανία
Τίτλος προσδιορισμένων τρέχοντων πρακτικών	2. Προσαρμοσμένη στέγαση για ηλικιωμένα αυτιστικά άτομα (ίδια με 1 αλλά διαφορετική αναφορά)
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	Σύνδεσμος πηγής: https://bygtek.dk/artikel/andet/skraeddersyede-boliger-til-aeldre-autister
Σύντομη περιγραφή της τρέχουσας πρακτικής	Το ίδρυμα Sofiefonden, σε συνεργασία με την Ένωση Αυτισμού, επιδιώκει να ενισχύσει τη βάση για την κατασκευή νέων κατοικιών για ηλικιωμένα άτομα με αυτισμό. Συνεργάστηκαν με τη Realдания για να αναπτύξουν ένα πρότυπο πρόγραμμα για την κατασκευή τέτοιων εγκαταστάσεων. Ο αυτισμός περιγράφηκε για πρώτη φορά ως διάγνωση τη δεκαετία του 1940 και το πρώτο ειδικό σχολείο για παιδιά με αυτισμό ιδρύθηκε το 1964. Δεδομένου αυτού του ιστορικού πλαισίου, η ομάδα των ηλικιωμένων με αυτισμό είναι σχετικά νέα, αλλά έχει την ίδια ανάγκη για εγκαταστάσεις θεραπείας σε προστατευτικά περιβάλλοντα, παρόμοια με τα αυτιστικά παιδιά.
Ανάγκη/πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Η εστίαση είναι τώρα στην ανάπτυξη κατάλληλης στέγασης για ηλικιωμένους σε μια προστατευτική κοινότητα. Αυτή η στέγαση και η κοινότητα πρέπει να ανταποκρίνονται τόσο στην τυπική λειτουργικότητα που σχετίζεται με την ηλικία των ατόμων όσο και, κυρίως, στην ανάγκη των ηλικιωμένων αυτιστικών για δομή και προβλεψιμότητα στην καθημερινή τους ζωή. Τονίζεται επίσης η καθημερινή ενεργοποίηση τους, καθώς η αδράνεια και η παθητικότητα έχουν σημαντικές συνέπειες για αυτήν την ομάδα. Το προσεχές πρότυπο πρόγραμμα θα δείξει πως το φυσικό περιβάλλον μπορεί να προσφέρει τη βέλτιστη βάση για στέγαση για ηλικιωμένα άτομα με αυτισμό.
Αποτελέσματα/ Ευρήματα	Ο Thomas Holm, Πρόεδρος του Sofiefonden, τονίζει την ανάγκη για εξειδικευμένη και συνεκτική παιδαγωγική και φροντίδα καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής των ηλικιωμένων ατόμων με αυτισμό. Ο Morten Carlsson, Πρόεδρος της Ένωσης Αυτισμού, υπογραμμίζει τις προκλήσεις που προκύπτουν όταν τα μέτρα βοήθειας και οι εκπαιδευτικές στρατηγικές, όπως η οπτικοποίηση, δεν ισχύουν πλέον λόγω σωματικής επιδείνωσης και σοβαρών ασθενειών σε αυτή την ομάδα. Η Marianne Kofoed, υπεύθυνη έργου στη Realдания, τονίζει τη σημασία της κατανόησης του τρόπου με τον οποίο το φυσικό περιβάλλον μπορεί να υποστηρίξει τις συγκεκριμένες ανάγκες αυτών των ατόμων.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.2 Δανία

Τρέχουσα πρακτική 3: Διαταραχές του φάσματος του αυτισμού στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ASDEU)
Έργο: Αποτελέσματα έρευνας σχετικά με τις υπηρεσίες για αυτιστικούς ενήλικες στη Δανία

Χώρα	Δανία
Τίτλος προσδιορισμένων τρέχοντων πρακτικών	3. Πρόγραμμα Διαταραχών του Αυτιστικού Φάσματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ASDEU): Αποτελέσματα έρευνας για υπηρεσίες για αυτιστικούς ενήλικες στη Δανία
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	https://pure.au.dk/ws/files/191028939/ASDEU_DK_final1_16_juni.pdf
Σύντομη περιγραφή της τρέχουσας πρακτικής	Η έκθεση παρουσιάζει ευρήματα από μια διαδικτυακή έρευνα που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του έργου ASDEU σε 11 ευρωπαϊκές χώρες, συμπεριλαμβανομένης της Δανίας. Η έρευνα είχε στόχο να διερευνήσει τη διαθεσιμότητα και τις ανάγκες για υπηρεσίες για αυτιστικούς ενήλικες. Τρεις εκδόσεις της έρευνας διανεμήθηκαν σε αυτιστικούς ενήλικες, σε φροντιστές αυτιστικών ενηλίκων και σε επαγγελματίες που εργάζονται σε υπηρεσίες ενηλίκων.
Ανάγκη/πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Ενώ υπήρξε μια δραματική αύξηση στις διαγνώσεις αυτισμού από τη δεκαετία του 1990, η έρευνα και οι υπηρεσίες έχουν επικεντρωθεί κυρίως στα παιδιά. Λίγα είναι γνωστά για τα μακροπρόθεσμα αποτελέσματα ή τις βέλτιστες πρακτικές για τη θεραπεία και τη φροντίδα των αυτιστικών ενηλίκων. Η έρευνα είχε στόχο να αντιμετωπίσει αυτό το κενό αξιολογώντας τη διαθεσιμότητα και τις τρέχουσες πρακτικές των υπηρεσιών στη Δανία.
Αποτελέσματα/ Ευρήματα	Στην έρευνα συμμετείχαν 630 Δανοί ερωτηθέντες, μεταξύ των οποίων 221 αυτιστικοί ενήλικες, 154 φροντιστές αυτιστικών ενηλίκων και 255 επαγγελματίες. Τα ευρήματα υποδεικνύουν μια υπεροχή των γυναικών σε όλες τις ομάδες που απάντησαν, αλλά ένα υψηλότερο ποσοστό αυτιστικών ανδρών μεταξύ των ενηλίκων των φροντιστών. Οι αυτιστικοί ενήλικες έτειναν να είναι μεγαλύτεροι σε ηλικία, σε σύγκριση με τους ενήλικες φροντιστών, με πολλούς να αναφέρουν κολεγιακή ή πανεπιστημιακή εκπαίδευση. Οι επαγγελματίες ήταν πιο πιθανό να αναφέρουν ότι αντιμετώπισαν συνιστώμενα χαρακτηριστικά υπηρεσιών σε σύγκριση με ενήλικες ή φροντιστές. Εντοπίστηκαν προκλήσεις σε τομείς όπως η διάγνωση, η μετα-διαγνωστική υποστήριξη, η υγειονομική περίθαλψη, οι μεταβάσεις στη ζωή τους και η φροντίδα ηλικιωμένων. Οι συστάσεις περιλαμβάνουν τη βελτίωση της πρόσβασης στη διάγνωση και τη μετα-διαγνωστική υποστήριξη, την αντιμετώπιση των αναγκών υγειονομικής περίθαλψης, την υποστήριξη των μεταβάσεων κατά την ενήλικη ζωή και τη βελτίωση των υπηρεσιών για αυτιστικούς ηλικιωμένους. Σελίδα 14, 18 και 54 αναφορές στη στέγαση.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.2 Δανία

Τρέχουσα πρακτική 4: Δύσκολες στεγαστικές συνθήκες για αυτιστικούς ενήλικες που αποκαλύπτονται από την κοινωνική επιθεώρηση

Χώρα	Δανία
Τίτλος προσδιορισμένων τρέχοντων πρακτικών	4. Δύσκολες στεγαστικές συνθήκες για αυτιστικούς ενήλικες που αποκαλύπτονται από την κοινωνική επιθεώρηση
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	Άρθρο Ειδήσεων - Έκθεση Κοινωνικής Επιθεώρησης από την Socialtilsyn Midt, Νοέμβριος 2019 https://jyllands-posten.dk/jpaarhus/ECE11758079/autismeforening-rapport-er-chokerende-laesning/
Σύντομη περιγραφή της τρέχουσας πρακτικής	Μια πρόσφατη έκθεση της Κοινωνικής Επιθεώρησης στη Δανία αποκάλυψε σοβαρές ελλείψεις στις εγκαταστάσεις στέγασης για αυτιστικούς ενήλικες στην περιοχή του Midtjylland. Η επιθεώρηση υπογραμμίζει μια διάχυτη κουλτούρα κακομεταχείρισης και ανεπαρκούς φροντίδας εντός του οργανισμού, προκαλώντας σοβαρές ανησυχίες από ομάδες υπεράσπισης όπως το Landsforeningen Autisme.
Ανάγκη/πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Αυτή η πρακτική αντιμετωπίζει την κρίσιμη ανάγκη για τα μέλη του προσωπικού για τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις ικανότητες που απαιτούνται για την παροχή ποιοτικής φροντίδας και υποστήριξης σε αυτιστικούς ενήλικες. Πολλά άτομα με ΔΑΦ έχουν μοναδικά στυλ επικοινωνίας, αισθητηριακές ευαισθησίες και μοτίβα συμπεριφοράς που απαιτούν εξειδικευμένες προσεγγίσεις φροντίδας. Τα προγράμματα κατάρτισης στοχεύουν στο να βελτιώσουν τις γνώσεις των μελών του προσωπικού για τη ΔΑΦ και να τους εξοπλίσουν με τα εργαλεία για τη δημιουργία υποστηρικτικών και χωρίς αποκλεισμούς περιβαλλόντων στις εγκαταστάσεις στέγασης.
Αποτελέσματα/ Ευρήματα	Αυξημένη ικανότητα του προσωπικού: Τα προγράμματα κατάρτισης έχουν οδηγήσει σε αξιοσημείωτη βελτίωση στην ικανότητα των μελών του προσωπικού να αλληλεπιδρούν αποτελεσματικά με αυτιστικούς ενήλικες, να διαχειρίζονται δύσκολες συμπεριφορές και να ανταποκρίνονται κατάλληλα σε καταστάσεις κρίσης. Βελτιωμένη ποιότητα φροντίδας: Τα μέλη του προσωπικού που έχουν υποβληθεί σε ολοκληρωμένη εκπαίδευση καταδεικνύουν μεγαλύτερη κατανόηση των διαφορετικών αναγκών των αυτιστικών ενηλίκων, με αποτέλεσμα την παροχή πιο εξατομικευμένης και προσωποκεντρικής φροντίδας. Βελτιωμένη ικανοποίηση των ενοίκων: Οι αυτιστικοί ενήλικες που διαμένουν σε εγκαταστάσεις με καλά εκπαιδευμένο προσωπικό αναφέρουν ότι αισθάνονται περισσότερο υποστήριξη, κατανόηση και σεβασμό, οδηγώντας σε υψηλότερα επίπεδα ικανοποίησης και συνολικής ευημερίας. Μείωση περιστατικών: Οι εγκαταστάσεις που έχουν εφαρμόσει ισχυρά προγράμματα κατάρτισης έχουν υποστεί μείωση των περιστατικών κακομεταχείρισης, παραμέλησης και κακοποίησης, συμβάλλοντας σε ένα ασφαλέστερο περιβάλλον για αυτά τα άτομα.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.2 Δανία

Τρέχουσα Πρακτική 5: Αξιολόγηση Υπηρεσιών και Παροχών σχετικές με Διαταραχές του Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ) στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Ευρήματα από το Έργο ASDEU

Χώρα	Δανία
Τίτλος προσδιορισμένων τρεχουσών πρακτικών	5. Αξιολόγηση Υπηρεσιών και Παροχών σχετικές με Διαταραχές του Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ) στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Ευρήματα από το Έργο ASDEU
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	Brugha, T. S., Costello, H., Strydom, A., Asaria, M., & Knapp, M. (2021). Αξιολόγηση Υπηρεσιών και Παροχών σχετικές με Διαταραχές του Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ) στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Ευρήματα από το Έργο ASDEU. <i>Frontiers in Psychiatry</i> , 12, 644506. https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC9226363/
Σύντομη περιγραφή της τρέχουσας πρακτικής	Αυτή η μελέτη, μέρος του προγράμματος Διαταραχών του Αυτιστικού Φάσματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ASDEU), είχε στόχο να αξιολογήσει τις τρέχουσες υπηρεσίες και πρακτικές για αυτιστικούς ενήλικες στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αναπτύχθηκαν ξεχωριστές εκδόσεις έρευνας για αυτιστικούς ενήλικες, φροντιστές αυτιστικών ενηλίκων και επαγγελματίες σε υπηρεσίες ενηλίκων. Η έρευνα κάλυψε διάφορους τομείς υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των διαμονών, της απασχόλησης, της εκπαίδευσης, των οικονομικών και των κοινωνικών υπηρεσιών. Τα δεδομένα συλλέχθηκαν μέσω διαδικτυακών ερευνών που διανεμήθηκαν σε πολλές χώρες και γλώσσες.
Ανάγκη/πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Η μελέτη αντιμετώπισε την έλλειψη ολοκληρωμένης κατανόησης των υπηρεσιών και των πρακτικών που διατίθενται για αυτιστικούς ενήλικες στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η υπάρχουσα έρευνα για τις υπηρεσίες αυτισμού επικεντρώθηκε κυρίως σε παιδιά και νεαρούς ενήλικες, αφήνοντας ένα σημαντικό κενό σχετικά με τις υπηρεσίες που είναι προσαρμοσμένες σε αυτιστικούς ενήλικες. Διερευνώντας τις αντιλήψεις και τις εμπειρίες αυτιστικών ενηλίκων, φροντιστών και επαγγελματιών, η μελέτη είχε ως στόχο να εντοπίσει τομείς για βελτίωση στην παροχή υπηρεσιών και να ενισχύσει τις προσπάθειες χάραξης μιας πολιτικής.
Αποτελέσματα/ Ευρήματα	Προτιμήσεις υπηρεσιών: Η μελέτη προσδιόρισε κορυφαίες επιλογές για υπηρεσίες με βάση τις προτιμήσεις αυτιστικών ενηλίκων, φροντιστών και επαγγελματιών. Οι προτιμήσεις διέφεραν ανάλογα με παράγοντες όπως το επίπεδο ανεξαρτησίας και τις συγκεκριμένες ανάγκες. Διαθεσιμότητα υπηρεσιών και χρόνοι αναμονής: Τα ευρήματα αποκάλυψαν διαφορές στη διαθεσιμότητα υπηρεσιών σε διαφορετικές περιοχές και χώρες. Οι χρόνοι αναμονής για οικιακές υπηρεσίες ήταν σημαντικά μεγαλύτεροι σε σύγκριση με άλλους τύπους υπηρεσιών. Ευθυγράμμιση με τις κατευθυντήριες γραμμές: Η μελέτη αξιολόγησε την ευθυγράμμιση των εμπειριών των χρηστών με τις δημοσιευμένες κατευθυντήριες γραμμές για οικιακές υπηρεσίες. Λιγότερο από το 50% των αυτιστικών ενηλίκων και φροντιστών ανέφεραν ότι αντιμετώπισαν βασικά χαρακτηριστικά που συνιστώνται για οικιακές υπηρεσίες. Εκπαίδευση προσωπικού: Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι ένα σημαντικό μέρος των αυτιστικών ενηλίκων και φροντιστών αντιλήφθηκαν έλλειψη ειδικής εκπαίδευσης σχετικά με τον αυτισμό μεταξύ του προσωπικού σε περιβάλλοντα παροχής υπηρεσιών. Επίγνωση των καλών τοπικών μοντέλων: Η γνώση των αποτελεσματικών μοντέλων τοπικών υπηρεσιών ήταν γενικά χαμηλή σε όλους τους τομείς εξυπηρέτησης, υπογραμμίζοντας την ανάγκη για βελτιωμένη διάδοση των βέλτιστων πρακτικών και επιτυχημένων μοντέλων. Μπορείτε επίσης να βρείτε τα αποτελέσματα στον σύνδεσμο.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.2 Δανία

Τρέχουσα πρακτική 6:
Αυτισμός και απασχόληση: Στρατηγικές για ένσωμάτωση στο χώρο εργασίας

Χώρα	Δανία
Τίτλος προσδιορισμένων τρεχουσών πρακτικών	6. Αυτισμός και απασχόληση: Στρατηγικές για ένσωμάτωση στο χώρο εργασίας
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	Εθνική Εταιρεία Αυτισμού της Δανίας. (ν.δ.). Autism and Employment: Strategies for Workplace Inclusion. Ανακτήθηκε από https://www.sbst.dk/tvaergaende-omrader/vidensplatform-om-handicap-og-beskaeftigelse/handicapgrupper/autisme-og-beskaeftigelse
Σύντομη περιγραφή της τρέχουσας πρακτικής	Αυτή η πηγή παρέχει καθοδήγηση σχετικά με τη διαχείριση λειτουργικών προκλήσεων στο χώρο εργασίας για άτομα με διαταραχή στο φάσμα του αυτισμού (ΔΑΦ). Τονίζει τη σημασία της δημιουργίας υποστηρικτικών περιβαλλόντων μέσω της συνεργασίας μεταξύ εργοδοτών, εργαζομένων, κέντρων εργασίας και άλλων ενδιαφερομένων. Υπογραμμίζει στρατηγικές για την αντιμετώπιση των δυσκολιών κοινωνικής αλληλεπίδρασης, των φραγμών επικοινωνίας και της ανάγκης για δομή και ρουτίνα στο χώρο εργασίας.
Ανάγκη/πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Η πηγή εξετάζει τις ποικίλες λειτουργικές προκλήσεις που μπορεί να αντιμετωπίσουν τα άτομα με αυτισμό στον χώρο εργασίας και την ανάγκη για εξατομικευμένη υποστήριξη για να καταστεί δυνατή η συμμετοχή τους στην εργασία. Αναγνωρίζει ότι ο αυτισμός επηρεάζει διαφορετικά τα άτομα και τονίζει τη σημασία της κατανόησης και της προσαρμογής αυτών των διαφορών για την προώθηση της ένσωμάτωσής τους στο χώρο εργασίας.
Αποτελέσματα/ Ευρήματα	<p>Κοινωνική αλληλεπίδραση: η πηγή προτείνει τη θέσπιση σαφών κατευθυντήριων γραμμών για κοινωνικές αλληλεπιδράσεις, όπως διαλείμματα και κοινωνικές επαφές, για να βοηθηθούν τα άτομα με αυτισμό να χειριστούν διάφορες κοινωνικές καταστάσεις στο χώρο εργασίας.</p> <p>Επικοινωνία: Οι στρατηγικές για την υποστήριξη της επικοινωνίας περιλαμβάνουν την παροχή σαφούς επικοινωνίας και τη χρήση τεχνολογικών βοηθημάτων για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της επικοινωνίας.</p> <p>Δομή και ρουτίνα: Η δημιουργία ενός δομημένου εργασιακού περιβάλλοντος με προβλέψιμες ρουτίνες μπορεί να βοηθήσει τα άτομα με αυτισμό να διαχειριστούν το στρες και το άγχος. Αυτό περιλαμβάνει την παροχή σαφών προσδοκιών για τα διάφορα καθήκοντα και τον προγραμματισμό τακτικών διαλειμμάτων.</p> <p>Εξειδίκευση: Η εξειδίκευση σε συγκεκριμένα καθήκοντα μπορεί να αξιοποιήσει τα δυνατά σημεία και τις προτιμήσεις των ατόμων, συμβάλλοντας στην επιτυχία τους στον εργασιακό χώρο.</p> <p>Συνεργασία: Η συνεργασία μεταξύ εργοδοτών, εργαζομένων και σχετικών υπηρεσιών υποστήριξης είναι απαραίτητη για την εφαρμογή αποτελεσματικών στρατηγικών και την προώθηση ενός υποστηρικτικού εργασιακού περιβάλλοντος για τα άτομα με αυτισμό.</p>

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.2 Δανία

Τρέχουσα πρακτική 7: Ενεργές προσπάθειες για παιδιά και νέους με αυτισμό ή/και ΔΕΠΥ

Χώρα	Δανία
Τίτλος προσδιορισμένων τρέχοντων πρακτικών	7. Ενεργές προσπάθειες για παιδιά και νέους με αυτισμό ή/και ΔΕΠΥ
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	https://www.sbst.dk/Media/638198318506911543/Virksomme%20indsatser%20til%20b%C3%B8rn%20og%20unge%20med%20autisme%20ogeller%20ADHD.pdf Breumlund et al., αδημοσίευτο (2022)
Σύντομη περιγραφή της τρέχουσας πρακτικής	Η τρέχουσα πρακτική περιλαμβάνει την εφαρμογή μιας προσέγγισης εμπνευσμένης από το TEACHH σε ένα οικιακό περιβάλλον για νέους ενήλικες ηλικίας 20-30 ετών με σοβαρής μορφής αυτισμό. Η προσέγγιση δίνει έμφαση στις δομημένες ρουτίνες και σε στρατηγικές υποστήριξης της συμπεριφοράς. Περιλαμβάνει λεπτομερείς γραπτές οδηγίες για τις αλληλεπιδράσεις του προσωπικού με τους ενοίκους και ένα σύστημα ανταμοιβής που βασίζεται σε μάρκες για την προώθηση κατάλληλης συμπεριφοράς.
Ανάγκη/πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Η πρακτική στοχεύει στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που σχετίζονται με την καθημερινή διαχείριση και τη ρύθμιση της συμπεριφοράς μεταξύ νεαρών ενηλίκων με σοβαρό πρόβλημα αυτισμού οι οποίοι ζουν σε οικιστικές ρυθμίσεις. Αυτές οι προκλήσεις μπορεί να περιλαμβάνουν δυσκολίες στην καθιέρωση και τη διατήρηση μιας ρουτίνας, τη διαχείριση των συναισθημάτων τους και τη συμμετοχή σε κοινωνικές επαφές.
Αποτελέσματα/ Ευρήματα	Τα αρχικά ευρήματα υποδηλώνουν ότι η προσέγγιση εμπνευσμένη από το TEACHH οδηγεί σε βελτιωμένες ρουτίνες και ρυθμίσεις συμπεριφοράς μεταξύ των διαμένωντων. Τόσο οι ίδιοι όσο και οι οικογένειές τους αναφέρουν αυξημένη ικανοποίηση από την καθημερινή ζωή τους και καλύτερες δεξιότητες αυτορρύθμισης. Ωστόσο, έχουν εκφραστεί ανησυχίες σχετικά με την πιθανή υπερβολική εξάρτηση από γραπτές οδηγίες και συστήματα ανταμοιβής που βασίζονται σε διακριτικά, τα οποία μπορεί να μην αντιμετωπίζουν επαρκώς την ανάγκη για κοινωνική επαφή και ουσιαστικές σχέσεις μεταξύ των διαμένωντων.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.2 Δανία

Τρέχουσα πρακτική 8: Γνώσεις και στοιχεία σχετικά με τον αυτισμό στη Δανία

Χώρα	Δανία
Τίτλος προσδιορισμένων τρεχουσών πρακτικών	8. Γνώσεις και στοιχεία σχετικά με τον αυτισμό στη Δανία
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	https://www.autismeforeningen.dk/media/4665/autisme-i-danmark-1312.pdf Σελίδα 46
Σύντομη περιγραφή της τρέχουσας πρακτικής	Αυτή η πηγή περιγράφει τις υπηρεσίες υποστήριξης που διατίθενται βάσει του Δανικού Serviceloven (Νόμος Υπηρεσιών) για άτομα με διαταραχή στο φάσμα του αυτισμού (ASD) στη Δανία, εστιάζοντας στην καθημερινή ζωή και τις ανάγκες στέγασης. Παρουσιάζει διάφορες μορφές υποστήριξης, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνικής παιδαγωγικής βοήθειας, των συνοδευόμενων βόλτων, της προστατευμένης απασχόλησης, των διάφορων δραστηριοτήτων, των ευκαιριών κοινωνικοποίησης και των εγκαταστάσεων προσωρινής και μακροχρόνιας διαμονής. Επιπλέον, υπογραμμίζει τη χρήση της τεχνολογίας ευημερίας για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ατόμων με αυτισμό, εστιάζοντας συγκεκριμένα σε βοηθήματα επικοινωνίας και εργαλεία που βασίζονται σε υπολογιστή.
Ανάγκη/πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Η πηγή καλύπτει τις διαφορετικές ανάγκες των ατόμων με αυτισμό στη Δανία και το φάσμα των διαθέσιμων υπηρεσιών υποστήριξης για υποστήριξη τους στην καθημερινή ζωή και τη στέγαση. Αναγνωρίζει ότι τα άτομα με αυτισμό μπορεί να χρειάζονται πρόσθετη βοήθεια λόγω των ειδικών προκλήσεων στην επικοινωνία, την κοινωνική αλληλεπίδραση και τις καθημερινές δεξιότητες διαβίωσης.
Αποτελέσματα/ Ευρήματα	Κοινωνική Παιδαγωγική Υποστήριξη: Τα άτομα με αυτισμό μπορούν να λάβουν βοήθεια, φροντίδα και υποστήριξη, συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης και της ανάπτυξης δεξιοτήτων, με βάση τις σημαντικές σωματικές ή πνευματικές τους αναπηρίες ή ειδικά κοινωνικά προβλήματα. Συνοδευόμενοι εξόδοι: Τα άτομα που δεν μπορούν να μετακινηθούν ανεξάρτητα λόγω σημαντικών και μακροχρόνιων σωματικών ή πνευματικών αναπηριών μπορούν να λαμβάνουν έως και 15 ώρες συνοδευόμενων εξόδων το μήνα. Προστατευόμενη απασχόληση: Όσοι είναι κάτω από την ηλικία συνταξιοδότησης με σημαντικές σωματικές ή πνευματικές αναπηρίες ή ειδικά κοινωνικά προβλήματα μπορούν να έχουν πρόσβαση σε προστατευμένες ευκαιρίες απασχόλησης εάν δεν μπορούν να αποκτήσουν ή να διατηρήσουν τακτική απασχόληση υπό κανονικές συνθήκες. Ευκαιρίες Δραστηριοποίησης και Κοινωνικοποίησης: Τα άτομα με σημαντικές αναπηρίες δικαιούνται ευκαιριών δραστηριοποίησης και κοινωνικοποίησης που στοχεύουν στη διατήρηση ή τη βελτίωση των προσωπικών δεξιοτήτων ή των συνθηκών ζωής τους. Διαμονή σε Προσωρινή και Μακροχρόνια Κατοικία: Τα άτομα με αυτισμό έχουν δικαίωμα διαμονής σε προσωρινές ή μόνιμες εγκαταστάσεις κατοικίας, ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες και τις λειτουργικές τους ικανότητες.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.2 Δανία

Τρέχουσα πρακτική 9: Επιλογές στέγασης και υπηρεσίες υποστήριξης για ενήλικες με διαταραχή αυτιστικού φάσματος (ASD)

Χώρα	Δανία
Τίτλος προσδιορισμένων τρεχουσών πρακτικών	9. Επιλογές στέγασης και υπηρεσίες υποστήριξης για ενήλικες με διαταραχή αυτιστικού φάσματος (ASD)
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	Nielsen, C.K. (2024). Επιλογές στέγασης για ενήλικες, Εθνική Ένωση Αυτισμού. Ανακτήθηκε από: https://www.autismeforeningen.dk/videnscenter/artikler/temaartikler/boformer-for-voksne-med-autisme/#:~:text=serviceloven%20%C2%A7%20108%20a.,ungdomsliv%20og%20f%C3%A6llesskaber%20med%20j%C3%A6vnaldrende.&text=Udover%20botilbud%20efter%20serviceloven%20%C2%A7,handicapbolig%20efter%20almenboligloven%20%C2%A7%20105
Σύντομη περιγραφή της τρέχουσας πρακτικής	Στη Δανία, διάφορες επιλογές στέγασης και υπηρεσίες υποστήριξης είναι διαθέσιμες για ενήλικες με διαταραχή αυτιστικού φάσματος (ASD). Αυτές οι επιλογές περιλαμβάνουν ανεξάρτητη διαβίωση με ή χωρίς υποστήριξη, καθώς και περισσότερες υποστηρικτικές οικιστικές δομές. Τα άτομα που ενδιαφέρονται να μεταβούν στην ανεξάρτητη διαβίωση ενθαρρύνονται να επικοινωνήσουν με το τμήμα κοινωνικών υπηρεσιών του δήμου τους αρκετά νωρίς, για να αξιολογήσουν τις ανάγκες υποστήριξής τους και να καθορίσουν την καταλληλότερη επιλογή στέγασης. Οι αξιολογήσεις διεξάγονται με βάση τις μεμονωμένες συνθήκες και οι αποφάσεις σχετικά με την παροχή υποστήριξης λαμβάνονται μέσω μιας διεξοδικής διαδικασίας αξιολόγησης, χρησιμοποιώντας συχνά τη Μέθοδο Αξιολόγησης Ενηλίκων (VUM). Για όσους χρειάζονται πιο εκτεταμένη υποστήριξη, διατίθενται δύο κύριοι τύποι οικιστικών εγκαταστάσεων: η προσωρινή (§ 107) και η μακροχρόνια (§ 108). Η προσωρινή στέγαση στοχεύει στο να παρέχει στα άτομα ευκαιρίες για ανάπτυξη δεξιοτήτων και ανεξαρτησία, με συνεχή αξιολόγηση για τον προσδιορισμό της δυνατότητας μετάβασης τους στην ανεξάρτητη διαβίωση. Η μακροχρόνια στέγαση είναι διαθέσιμη για άτομα με σημαντικές και μόνιμες αναπηρίες που χρειάζονται εκτεταμένη βοήθεια με τις καθημερινές δραστηριότητές τους, τη φροντίδα και τη θεραπεία που λαμβάνουν.
Ανάγκη/πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Η τρέχουσα πρακτική αντιμετωπίζει την ανάγκη για εξατομικευμένες επιλογές στέγασης και υπηρεσίες υποστήριξης για ενήλικες με ΔΑΦ στη Δανία. Πολλά άτομα με ΔΑΦ αντιμετωπίζουν προκλήσεις στο να ζήσουν ανεξάρτητα λόγω των μοναδικών κοινωνικών, επικοινωνιακών και συμπεριφορικών χαρακτηριστικών τους. Ως εκ τούτου, υπάρχει ανάγκη για ολοκληρωμένες δομές υποστήριξης που να μπορούν να φιλοξενήσουν διαφορετικά επίπεδα ανεξαρτησίας και να αντιμετωπίσουν συγκεκριμένες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα άτομα με ΔΑΦ. Επιπλέον, η πρακτική στοχεύει στη διασφάλιση ότι τα άτομα με ΔΑΦ λαμβάνουν την κατάλληλη υποστήριξη για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους και τη διευκόλυνση της ένταξής τους στην κοινωνία.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.2 Δανία

Τρέχουσα πρακτική 9: Επιλογές στέγασης και υπηρεσίες υποστήριξης για ενήλικες με διαταραχή αυτιστικού φάσματος (ASD)

Χώρα	Δανία
Αποτελέσματα/ευρήματα	<p>Οι επιλογές στέγασης και οι υπηρεσίες υποστήριξης που παρέχονται για ενήλικες με ΔΑΦ στη Δανία οδήγησαν σε θετικά αποτελέσματα όσον αφορά την ενίσχυση της ανεξαρτησίας, τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και την προώθηση της κοινωνικής ένταξης. Τα άτομα που λαμβάνουν υποστήριξη έχουν αναφέρει αυξημένη εμπιστοσύνη στη διαχείριση καθημερινών εργασιών, βελτιωμένες κοινωνικές δεξιότητες και μεγαλύτερη αυτονομία στη λήψη αποφάσεων. Επιπλέον, η διαθεσιμότητα διαφορετικών επιλογών στέγασης επιτρέπει στα άτομα να επιλέξουν την επιλογή που ταιριάζει καλύτερα στις ανάγκες και τις προτιμήσεις τους, προωθώντας την εξατομικευμένη φροντίδα και την προσωπική υπηρεσία. Συνολικά, η τρέχουσα πρακτική συμβάλλει στη βελτίωση της συνολικής ευημερίας και στην ένταξη των ενηλίκων με ΔΑΦ στην κοινωνία.</p>

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.2 Δανία

Τρέχουσα πρακτική 10: AT HOME (ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ): ΕΥΕΛΙΚΤΟ ΚΑΙ ΦΙΛΙΚΟ ΣΤΟΝ ΑΥΤΙΣΜΟ

Χώρα	Δανία
Τίτλος προσδιορισμένων τρέχοντων πρακτικών	10. AT HOME (ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ): ΕΥΕΛΙΚΤΟ, ΚΑΙ ΦΙΛΙΚΟ ΣΤΟΝ ΑΥΤΙΣΜΟ
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	Αυτισμός σε ένα ιδιαίτερο χώρο. (2022). Στο σπίτι: Ευέλικτο, και φιλικό προς τον αυτισμό. Ανακτήθηκε από https://autismeplatform.dk/projekter/at-home-et-fleksibelt-mobilt-og-autismevenligt-bokoncept/#~:text=AT%20Home%20er%20et%20nyt%C3%A6nkende,et%20botilbud%20eller%20en%20uddannelsesinstitution.
Σύντομη περιγραφή της τρέχουσας πρακτικής	Το AT Home είναι μια καινοτόμος ιδέα στέγασης που αναπτύχθηκε από την Special Area Autism, με στόχο την παροχή λύσεων στέγασης φιλικών προς τον αυτισμό για ενήλικες με διαταραχή του αυτιστικού φάσματος (ASD). Οι διαμονές, που χαρακτηρίζονται από το ακρωνύμιο "AT" που αντιπροσωπεύει το "ξεχωριστά" και "μαζί", προσφέρουν διαμερίσματα ενός επιπέδου που έχουν σχεδιαστεί για να εξυπηρετούν τις μοναδικές ανάγκες των ατόμων με ΔΑΦ. Οι χώροι διαμονής είναι σχεδιασμένοι από αρχιτέκτονες, και είναι βιώσιμα και χτισμένα με ποιοτικά υλικά. Μπορούν να τοποθετηθούν δίπλα σε υπάρχοντα κτίρια ή σε απόσταση, ανάλογα με τις προτιμήσεις και τις αισθητηριακές ανάγκες του ατόμου. Το έργο στοχεύει στο να προσφέρει ένα ασφαλές και οικείο περιβάλλον προάγοντας παράλληλα την ενσωμάτωση και την ανεξαρτησία της κοινότητας.
Ανάγκη/πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Η τρέχουσα πρακτική αντιμετωπίζει την ανάγκη για κατάλληλες επιλογές στέγασης για ενήλικες με ΔΑΦ στη Δανία. Πολλά άτομα με ΔΑΦ απαιτούν εξειδικευμένα περιβάλλοντα που να καλύπτουν τις αισθητηριακές τους ευαισθησίες και τις μοναδικές τους ανάγκες. Οι παραδοσιακές επιλογές στέγασης μπορεί να μην παρέχουν πάντα την απαραίτητη υποστήριξη ή στέγαση σε άτομα με ΔΑΦ ώστε να ζήσουν ανεξάρτητα και μια ζωή με νόημα. Επομένως, υπάρχει ανάγκη για καινοτόμες λύσεις στέγασης που δίνουν προτεραιότητα στην προσβασιμότητα, τις αισθητηριακές εκτιμήσεις και την ενσωμάτωση στην κοινότητα για ενήλικες με ΔΑΦ.
Αποτελέσματα/ ευρήματα	Το έργο AT Home είχε ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη ευέλικτων και φιλικών προς τον αυτισμό επιλογών στέγασης για ενήλικες με ΔΑΦ. Προσφέροντας διαμερίσματα ενός επιπέδου σχεδιασμένα με γνώμονα τις αισθητηριακές ανάγκες, το έργο έχει δημιουργήσει ένα ασφαλές και υποστηρικτικό περιβάλλον για τα άτομα με ΔΑΦ για να ζουν ανεξάρτητα, ενώ είναι μέλη μιας κοινότητας. Η έμφαση του έργου στη βιωσιμότητα, την ποιότητα και την εξατομικευμένη υποστήριξη συνέβαλε σε θετικά αποτελέσματα, συμπεριλαμβανομένης της βελτίωσης της ευημερίας, της αυξημένης αυτονομίας και της ενισχυμένης συμμετοχής της κοινότητας για τους κατοίκους. Επιπλέον, το έργο χρησιμεύει ως πρότυπο κατασκευής φιλικής προς τον αυτισμό και έχει συγκεντρώσει ενδιαφέρον από διάφορους ενδιαφερόμενους στον τομέα της στέγασης και των υπηρεσιών υποστήριξης για τον αυτισμό.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.2 Δανία

Τρέχουσα πρακτική 11: Η φύση εμπνέει στα σπίτια για αυτιστικά άτομα

Χώρα	Δανία
Τίτλος προσδιορισμένων τρεχουσών πρακτικών	11. Η φύση εμπνέει στα σπίτια για αυτιστικά άτομα
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	Panduro, T. (2023, 19 Δεκεμβρίου). Η φύση εμπνέει στα σπίτια για άτομα με αυτισμό. Κατασκευές Ευεξίας. Ανακτήθηκε από: https://byggeri-arkitektur.dk/Naturen-inspierer-i-boliger-til-autister
Σύντομη περιγραφή της τρέχουσας πρακτικής	Η Njordrum Care, σε συνεργασία με την AkademikerPension, έχει αναπτύξει νέες εγκαταστάσεις για άτομα με διαταραχή του φάσματος του αυτισμού (ASD) με την ονομασία Ny Højtoft, και βρίσκεται έξω από το Hvalsø στη Ζηλανδία της Δανίας. Το έργο εστιάζει στη δημιουργία μιας συνεκτικής κοινότητας όπου οι διαμένοντες μπορούν να βιώσουν την αίσθηση του ανήκειν διατηρώντας παράλληλα την ατομική ιδιωτικότητα και την αυτονομία. Ο σχεδιασμός ενσωματώνει φυσικά υλικά, πράσινο περιβάλλον και μορφοποιημένη δομή για να δημιουργήσει ένα άνετο και υποστηρικτικό μέρος διαβίωσης για άτομα με αυτισμό.
Ανάγκη/πρόβλημα/θέμα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Η τρέχουσα πρακτική αντιμετωπίζει την ανάγκη για στέγαση φιλική προς τον αυτισμό που λαμβάνει υπόψη τις μοναδικές αισθητηριακές ανάγκες και προτιμήσεις των ατόμων με ΔΑΦ. Ενσωματώνοντας στοιχεία εμπνευσμένα από τη φύση, όπως το ξύλο και οι χώροι πρασίνου, το έργο στοχεύει στο να δημιουργήσει ένα ήρεμο και άνετο περιβάλλον που προάγει την ευημερία και την ένταξη στην κοινότητα για τα άτομα με αυτισμό.
Αποτελέσματα/ευρήματα	Το έργο είχε ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη μιας δομής εμπνευσμένης από τη φύση που παρέχει ένα υποστηρικτικό και χωρίς αποκλεισμούς περιβάλλον διαβίωσης για άτομα με αυτισμό. Δίνοντας προτεραιότητα στα φυσικά υλικά, τη προκατασκευή και τις αρχές σχεδιασμού με γνώμονα την κοινότητα, το έργο αποτελεί μια βιώσιμη και ευέλικτη λύση στέγασης που καλύπτει τις διαφορετικές ανάγκες των κατοίκων με αυτισμό. Η χρήση ξύλου και χώρων πρασίνου όχι μόνο ενισχύει την αισθητική της κατοικίας αλλά συμβάλλει στη συνολική ευημερία και ποιότητα ζωής των κατοίκων. Επιπλέον, η κατασκευαστική προσέγγιση προσφέρει οικονομικά, αποδοτικά και βιώσιμα οφέλη, επιτρέποντας μελλοντική προσαρμοστικότητα και επεκτασιμότητα με βάση τις μεταβαλλόμενες ανάγκες.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.2 Δανία

Τρέχουσα πρακτική 12: Υπηρεσίες στέγασης και ημερήσιας φροντίδας για πολίτες με αυτισμό. Θεραπευτική αρχιτεκτονική με έμφαση στην ηρεμία και την ασφάλεια

Χώρα	Δανία
Τίτλος προσδιορισμένων τρέχοντων πρακτικών	12. Υπηρεσίες στέγασης και ημερήσιας φροντίδας πολιτών με αυτισμό. Θεραπευτική αρχιτεκτονική με έμφαση στην ηρεμία και την ασφάλεια
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	RUM, Dansk Boligbyg, Green Sustainable Landscape, & Henry Jensen. (n.d.). Residential and day care facilities for citizens with autism [εγκαταστάσεις διαμονής και ημερήσιας φροντίδας για πολίτες με αυτισμό]. Ανακτήθηκε από: https://www.rum.as/projekter/bo-og-dagtilbud-til-borgere-med-autisme
Σύντομη περιγραφή της τρέχουσας πρακτικής	Η RUM, σε συνεργασία με τους Dansk Boligbyg, Green Sustainable Landscape και Henry Jensen, κέρδισε τον διαγωνισμό για το σχεδιασμό μιας νέας μονάδας δομών και ημερήσιας φροντίδας για πολίτες με αυτισμό στο Δήμο Odense της Δανίας. Ο σχεδιασμός επικεντρώνεται στη δημιουργία ενός θεραπευτικού περιβάλλοντος που δίνει προτεραιότητα στην ηρεμία και την ασφάλεια για τους κατοίκους. Εμπνευσμένη από την έννοια της θεραπευτικής αρχιτεκτονικής, η ανάπτυξη έχει σχεδιαστεί ως ένα μικρό χωριό για να παρέχει ένα αρμονικό και ασφαλές περιβάλλον διαβίωσης.
Ανάγκη/πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Η τρέχουσα πρακτική αντιμετωπίζει την ανάγκη για εξειδικευμένες εγκαταστάσεις στέγασης και ημερήσιας φροντίδας για άτομα με διαταραχή του φάσματος του αυτισμού (ΔΑΦ) ενσωματώνοντας τις αρχές θεραπευτικής αρχιτεκτονικής. Το έργο στοχεύει στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος που προάγει την ηρεμία, την ασφάλεια και την ευημερία για τους κατοίκους με αυτισμό, λαμβάνοντας υπόψη παράγοντες όπως ο σχεδιασμός του κτιρίου, η διάταξη, οι εξωτερικοί χώροι και η επιλογή υλικών.
Αποτελέσματα/ ευρήματα	Το έργο είχε ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη μιας μονάδας στέγασης και ημερήσιας φροντίδας που παρέχει ένα αρμονικό και υποστηρικτικό περιβάλλον για άτομα με αυτισμό. Υιοθετώντας την έννοια της θεραπευτικής αρχιτεκτονικής, ο σχεδιασμός δίνει έμφαση στην ηρεμία, την ασφάλεια και την αισθητηριακή άνεση σε διάφορες πτυχές, συμπεριλαμβανομένης της διάταξης του κτιρίου, των εξωτερικών χώρων και των επιλογών υλικών. Η χωροταξική διάταξη και τα αρχιτεκτονικά στοιχεία συμβάλλουν στην αίσθηση της κοινότητας και του ανήκειν, ενώ οι διαφορετικοί υπαίθριοι χώροι προσφέρουν ευκαιρίες για αισθητηριακές εμπειρίες και δραστηριότητες. Το έργο στοχεύει να επιτύχει την πιστοποίηση DGNB Silver, δίνοντας έμφαση σε υγιή κτίρια με καλό κλίμα εσωτερικού χώρου, χαμηλή κατανάλωση ενέργειας και ανθεκτικά υλικά.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.2 Δανία

Τρέχουσα πρακτική 13: Røjløvej House 1-4: Προσφορά στέγασης για άτομα με μειωμένη σωματική και πνευματική λειτουργία, συμπεριλαμβανομένου του αυτισμού

Χώρα	Δανία
Τίτλος προσδιορισμένων τρέχοντων πρακτικών	13. Røjløvej House 1-4: Προσφορά στέγασης για άτομα με μειωμένη σωματική και πνευματική λειτουργία, συμπεριλαμβανομένου του αυτισμού
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	Οι πληροφορίες παρέχονται από το Κοινωνικό Παιδαγωγικό Κέντρο: Næstved. https://www.socialpaedagogiskcenter.dk/boliger/roejlevej-hus-1-4#personale-c8
Σύντομη περιγραφή της τρέχουσας πρακτικής	Το Røjløvej House 1-4 προσφέρει στέγαση για 24 νέους και ενήλικες με μειωμένη σωματική και πνευματική λειτουργία, συμπεριλαμβανομένων εκείνων με αυτισμό ή στο φάσμα του αυτισμού. Χωρισμένη σε τέσσερα σπίτια, με το καθένα να φιλοξενεί έξι κατοίκους στα δικά του διαμερίσματα, η εγκατάσταση δίνει έμφαση σε μια αφηγηματική και νευροπαιδαγωγική προσέγγιση για την υποστήριξη της ιδιότητας του πολίτη και της ανεξαρτησίας του. Οι κοινόχρηστοι χώροι διευκολύνουν την κοινωνική αλληλεπίδραση, ενώ η εστίαση στη διατροφή, την υγεία, την ταυτότητα και τη σεξουαλικότητα στοχεύει στη βελτίωση της ευημερίας και της ποιότητας ζωής των κατοίκων. Το προσωπικό αποτελείται από παιδαγωγούς, εκπαιδευτικούς βοηθούς, βοηθούς φροντίδας και βοηθούς κοινωνικής και υγείας, εκπαιδευμένους σε τεχνικές μείωσης του άγχους και συνεχή επαγγελματική εξέλιξη.
Ανάγκη/πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Η τρέχουσα πρακτική αντιμετωπίζει την ανάγκη για εξειδικευμένες υπηρεσίες στέγασης και υποστήριξης για άτομα με αυτισμό και μειωμένη σωματική και πνευματική λειτουργία στο Δήμο Odense. Παρέχει ένα ασφαλές και υποστηρικτικό περιβάλλον που προάγει την ανεξαρτησία, την κοινωνική αλληλεπίδραση και την ευημερία, καλύπτοντας παράλληλα τις μοναδικές ανάγκες των ενοίκων με αναπηρίες.
Αποτελέσματα/ Ευρήματα	Η προσφορά στέγασης στο Røjløvej House 1-4 είχε ως αποτέλεσμα θετικά αποτελέσματα για τους κατοίκους, συμπεριλαμβανομένης της βελτιωμένης κοινωνικοποίησης, της ανεξαρτησίας και της συνολικής ευημερίας τους. Προάγοντας ένα υποστηρικτικό κοινοτικό περιβάλλον και προσφέροντας εξατομικευμένες υπηρεσίες υποστήριξης, η δομή αυτή βελτιώνει την ποιότητα ζωής των ατόμων με αυτισμό και άλλες αναπηρίες. Επιπλέον, η έμφαση στη συνεχή εκπαίδευση του προσωπικού διασφαλίζει ότι οι κάτοικοι λαμβάνουν υψηλής ποιότητας φροντίδα και υποστήριξη, προσαρμοσμένη στις συγκεκριμένες ανάγκες τους.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.3 Ιταλία

Τρέχουσα πρακτική 1: SENSHome

Χώρα	Ιταλία
Τίτλοι προσδιορισμένης τρέχουσας πρακτικής	1. SENSHome
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	Dordolin, A. (2023). Αυτισμός και χώροι διαβίωσης: Έρευνα SENSHome. Σημειωματάρια CIRI. Περιοδικό του Διατηρηματικού Κέντρου Εκπαιδευτικής Έρευνας του Πανεπιστημίου της Τεργέστης ISSN: 2039-8646. Το έργο Interreg SENSHome: τεχνολογία στην υπηρεσία της κοινωνίας (2023). Ανακτήθηκε από: https://www.eurekasystem.it/blog/senshome-tecnologia-al-servizio-del-sociale/
Σύντομη περιγραφή της τρέχουσας πρακτικής	Το έργο SENSHome (Interreg VA Ιταλία-Αυστρία) διερεύνει την υποστήριξη της ζωής για άτομα στο φάσμα του αυτισμού, αναπτύσσοντας τεχνολογικά προηγμένο εξοπλισμό. Χρηματοδοτήθηκε από το Interreg V-A Ιταλία-Αυστρία 2014-2020 και συμμετείχαν ειδικοί από το Πανεπιστήμιο της Καρινθίας, το Eureka System s.r.l. και το Πανεπιστήμιο της Τεργέστης. Οι στόχοι περιλάμβαναν τη βελτίωση της άνεσης, της αυτονομίας, της ιδιωτικής ζωής, της ασφάλειας και της οικονομικής προσιτότητας μέσω συναρμολογούμενου, ενσωματωμένου με αισθητήρες εξοπλισμού που δοκιμάστηκε σε εξειδικευμένα εργαστήρια.
Ανάγκη/πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Το έργο SENSHome αντιμετωπίζει την ανεπάρκεια των περιβάλλοντων διαβίωσης για την προσαρμογή της νευροποικιλομορφίας, ιδιαίτερα για τα άτομα στο φάσμα του αυτισμού. Οι σημερινοί χώροι, συμπεριλαμβανομένων των ιδιωτικών, δημόσιων και εκπαιδευτικών δομών, συχνά αποτυγχάνουν να υποστηρίξουν τις ανάγκες αυτών των ατόμων για ανεξάρτητη διαβίωση, αυτονομία, άνεση, ιδιωτικότητα και ασφάλεια. Αυτό το έργο στοχεύει στη βελτίωση αυτών των συνθηκών μέσω τεχνολογικά ανεπτυγμένου εξοπλισμού. Οι στόχοι περιλάμβαναν τη βελτίωση της άνεσης, της αυτονομίας, της ιδιωτικής ζωής, της ασφάλειας και της οικονομικής προσιτότητας μέσω συναρμολογούμενου, ενσωματωμένου με αισθητήρες εξοπλισμού και νέων σχεδιασμών, βελτιώνοντας την ποιότητα ζωής και διασφαλίζοντας οικονομική προσβασιμότητα για τους χρήστες.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.3 Ιταλία

Τρέχουσα πρακτική 1: SENSHome

Χώρα	Ιταλία
Αποτελέσματα/ ευρήματα	<p>Οι δοκιμές του έργου SENSHome στο περιβάλλον επίδειξης επιβεβαίωσαν την αποτελεσματικότητα του συστήματος αισθητήρων στην αναγνώριση επικίνδυνων συμβάντων και στην ανίχνευση προκαθορισμένων περιβαλλοντικών συνθηκών. Οι αξιολογήσεις των χρηστών, που πραγματοποιήθηκαν μέσω ξεναγήσεων στο εργαστήριο του Bolzano και ακολουθήθηκαν από ερωτηματολόγια, έδειξαν θετικά σχόλια σχετικά με τη χρησιμότητα του συστήματος και την ευκολία αλληλεπίδρασης τόσο με τεχνολογικές όσο και με χωρικές συσκευές. Η ειδική καρέκλα καταφυγίου έλαβε τις υψηλότερες βαθμολογίες για την αισθητική, τη λειτουργικότητα και την ασφάλεια. Ωστόσο, οι απόψεις για άλλο εξοπλισμό και τις λειτουργίες τους διέφεραν, υπογραμμίζοντας την ανάγκη για προσαρμόσιμες λύσεις που να ανταποκρίνονται στις ατομικές προτιμήσεις των ατόμων.</p>

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.3 Ιταλία

Τρέχουσα πρακτική 2: πρακτική TEACCH

Χώρα	Ιταλία
Τίτλοι προσδιορισμένης τρέχουσας πρακτικής	<p>2. Μέθοδος TEACCH</p> <p>Η προσέγγιση TEACCH, που αναπτύχθηκε από τους Schopler et al. το 1971, χρησιμοποιήθηκε αρχικά σε ειδικές τάξεις για παιδιά με ΔΑΦ, αλλά έκτοτε επεκτάθηκε σε περιβάλλοντα χωρίς αποκλεισμούς, προς όφελος και των ενηλίκων (Siu et al., 2019). Τα βασικά στοιχεία περιλαμβάνουν την οργάνωση του φυσικού περιβάλλοντος, τον οπτικό προγραμματισμό, τα ανεξάρτητα συστήματα εργασίας και σαφείς οπτικές οδηγίες. Δημοφιλές στην Ιταλία μέσω μεταφρασμένων εγχειριδίων και προγραμμάτων κατάρτισης (Lomascolo et al., 2003), το TEACCH ήταν αναπόσπαστο κομμάτι στη δόμηση των εκπαιδευτικών υπηρεσιών για τον αυτισμό.</p>
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	<p>Ανώτατο Ινστιτούτο Υγείας. (2018). Κατευθυντήρια γραμμή 21: Συστάσεις για τη διάγνωση και τη θεραπεία παιδιών και εφήβων με διαταραχή του φάσματος του αυτισμού. Διαθέσιμο στο: LINK</p> <p>Lomascolo, M., Piccin, S., & Arduino, G. M. (2003). Σχολική ένταξη μαθητών με διαταραχή αυτιστικού φάσματος. Έρικσον.</p> <p>Sanz-Cervera, P., Pastor-Cerezuela, G., Fernández-Andrés, M. I., & Tárraga-Mínguez, R. (2018). Αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων που βασίζονται στο TEACCH για παιδιά με Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος: Μια συστηματική ανασκόπηση και μετα-ανάλυση. <i>Journal of Autism and Developmental Disorders</i>, 48(9), 3122–3135. LINK</p> <p>Siaperas, P., & Beadle-Brown, J. (2006). Μελέτη περίπτωσης χρήσης δομημένης διδακτικής προσέγγισης σε ενήλικες με αυτισμό σε οικιστική κατοικία στην Ελλάδα. <i>Autism</i>, 10(4), 330–343.</p> <p>Siu, A. M., Lin, Z., & Chung, J. (2019). Αξιολόγηση της προσέγγισης TEACCH για τη διδασκαλία λειτουργικών δεξιοτήτων σε ενήλικες με διαταραχές του φάσματος του αυτισμού και νοητικές αναπηρίες. Έρευνα στις αναπτυξιακές αναπηρίες, 90, 14–21.</p>
Σύντομη περιγραφή της τρέχουσας πρακτικής	<p>Το πρόγραμμα TEACCH στοχεύει να βοηθήσει τα άτομα με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος να πετύχουν τη μέγιστη αυτονομία και κοινωνική ένταξη. Επικεντρώνεται στην επικοινωνία, τη μάθηση, τις κοινωνικές δεξιότητες, τις καθημερινές δεξιότητες διαβίωσης και την ανεξαρτησία, χρησιμοποιώντας μεθόδους οπτικής μάθησης όπως κάρτες και εικόνες για να βοηθήσουν στην κατανόηση και την απόκτηση δεξιοτήτων. Η χωρική οργάνωση είναι επίσης σημαντική, χρησιμοποιώντας κουτιά και δοχεία για τη δομή. Έχει ήδη αποδειχθεί αποτελεσματικό με ενήλικες (Siu et al., 2019). Το 2001, η Ελληνική Εταιρεία Προστασίας Αυτιστικών Ατόμων ίδρυσε την πρώτη δομή αυτισμού στην Ελλάδα χρησιμοποιώντας τις αρχές TEACCH, η οποία πιστεύουμε ότι θα μπορούσε επίσης να ωφελήσει την υποστηρικτική στέγαση.</p>
Ανάγκη/πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	<p>Το πρόγραμμα TEACCH παρέχει αποτελεσματική εκπαιδευτική και θεραπευτική υποστήριξη σε άτομα με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ), συμπεριλαμβανομένων των ενηλίκων, αντιμετωπίζοντας τα μοναδικά τους στυλ μάθησης μέσω οπτικών μεθόδων. Στοχεύει στην ενίσχυση της αυτονομίας και της κοινωνικής ενσωμάτωσης αναπτύσσοντας επικοινωνιακές, κοινωνικές δεξιότητες και δεξιότητες καθημερινής διαβίωσης. Το πρόγραμμα δίνει έμφαση στην οικογενειακή συμμετοχή, αναγνωρίζοντας τον κρίσιμο ρόλο των φροντιστών. Προσαρμοσμένο στις ατομικές δυνατότητες και προκλήσεις, το TEACCH θέτει προοδευτικούς στόχους για την ενίσχυση της επιτυχίας και προώθηση προσωπικών κινήτρων. Η εφαρμογή αυτών των αρχών σε υποστηρικτικά σπίτια θα μπορούσε επίσης να είναι επωφελής.</p>

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.3 Ιταλία

Τρέχουσα πρακτική 2: πρακτική TEACCH

Χώρα	Ιταλία
Αποτελέσματα/ευρήματα	<p>Η αποτελεσματικότητα της παρέμβασης TEACCH έχει τονιστεί από μελέτες που αφορούν παιδιά διαφόρων ηλικιών σε διαφορετικά κοινωνικά πλαίσια, υποδεικνύοντας θετικά αποτελέσματα και υψηλή γονική ικανοποίηση (Sanz-Cervera et al., 2018). Τον Νοέμβριο του 2001, μια μελέτη δημιούργησε μια κατοικία για άτομα με αυτισμό, χρησιμοποιώντας δομημένη διδασκαλία και τη μέθοδο TEACCH και με 12 κατοίκους (Siaperas et al., 2006). Αυτή η μελέτη περίπτωσης χρησιμοποίησε ερωτηματολόγια συνεντεύξεων και συστηματικές παρατηρήσεις για να αξιολογήσει την αποτελεσματικότητα του προγράμματος για 12 εφήβους και ενήλικες με αυτισμό που δεν έτυχαν προηγουμένως παρεμβάσεων. Τα εργαλεία αξιολόγησης περιελάμβαναν την Κλίμακα Βαθμολόγησης του Παιδικού Αυτισμού, τις Κλίμακες Προσαρμοστικής Συμπεριφοράς Vineland και δομημένες παρατηρήσεις, με επίκεντρο την προσωπική ανεξαρτησία, τις κοινωνικές ικανότητες και τη λειτουργική επικοινωνία. Μετά από 6 μήνες, παρατηρήθηκε σημαντική πρόοδος και στους τρεις τομείς, για όλους τους διαμένοντες. Τα δεδομένα παρατήρησης έδειξαν επίσης αυξημένη δραστηριότητα και κοινωνική συμπεριφορά, με σημαντικές μειώσεις στις κατηγορίες «καμία δραστηριότητα» και «καμία κοινωνική δραστηριότητα».</p>

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.3 Ιταλία

Τρέχουσα πρακτική 3: Έργο USDA

Χώρα	Ιταλία
Τίτλοι προσδιορισμένης τρέχουσας πρακτικής	3. Έργο USDA Το USDA γιορτάζει το Open House for Belding Autism Center (2017). Ανακτήθηκε από: https://www.rd.usda.gov/newsroom/news-release/usda-celebrates-open-house-belding-autism-center
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	Gaiani, A., Fantoni, D., & Katamadze, S. (2022) Αυτισμός και Αρχιτεκτονική: Η σημασία μιας σταδιακής χωρικής μετάβασης. Περιοδικό Αρχιτεκτονικής Αθηνών, 8(2), 175-194.
Σύντομη περιγραφή της τρέχουσας πρακτικής	Η μελέτη των Alessandro Gaiani et al. (2022) δημιούργησε την πρακτική «USDA», που ονομάζεται και «Gradual Spatial Transition» και διερευνά πώς η αρχιτεκτονική μπορεί να βοηθήσει τους νεαρούς ενήλικες με ΔΑΦ να πετύχουν μεγαλύτερη ανεξαρτησία, μειώνοντας τα εμπόδια στο σπίτι. Αυτή η μέθοδος ενθαρρύνει επίσης την εύρεση κατάλληλων περιβάλλοντων μέσα από ποικίλους αισθητηριακούς χώρους, αποφεύγοντας την υπερβολική άνεση που κάνει την αλλαγή τραυματική. Ο ρόλος της αρχιτεκτονικής είναι πολύ σημαντικός, εστιάζοντας στη διευθέτηση των συνθηκών μέσα σε ένα συνεκτικό πλαίσιο αντί να ακολουθεί αυστηρές γραμμές. Δίνεται έμφαση σε χώρους μετάβασης με ποικίλες διαβαθμίσεις ερεθισμάτων, αντιμετωπίζοντας παράμετρους δυσφορίας όπως ο συνωστισμός και η εγγύτητα σε δύσκολες καταστάσεις μέσω της διαμεσολάβησης και όχι της απομάκρυνσης. Αυτό κατευθύνει τα άτομα με ΔΑΦ σε περιβάλλοντα που ταιριάζουν στις προτιμήσεις τους, εξισορροπώντας την ορατότητα με τη δυνατότητα γρήγορης εξόδου.
Ανάγκη/πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Η πρακτική των Alessandro Gaiani et al. (2022) αντιμετωπίζει την ανάγκη για υποστήριξη των νεαρών ατόμων με ΔΑΦ να πετύχουν μεγαλύτερη ανεξαρτησία μειώνοντας τα περιβαλλοντικά εμπόδια στο σπίτι. Τα καθοδηγεί επίσης μέσα σε περιβάλλοντα που ταιριάζουν στις προτιμήσεις τους, εξισορροπώντας την ορατότητα και την ικανότητα για γρήγορη έξοδο.
Αποτελέσματα/ευρήματα	Το έργο χρησιμοποιεί μια στρατηγική «σταδιακής χωρικής μετάβασης», μεταβαίνοντας από περιοχές με μικρά ερεθίσματα σε περιοχές με μεγάλα για την προώθηση της ανεξαρτησίας και της ανάδειξης ικανοτήτων. Για παράδειγμα, το περιβάλλον τους περιλαμβάνει το «δυτικό μπλοκ», που διαθέτει έξι ευέλικτες αίθουσες διδασκαλίας και μια κεντρική αυλή, προωθώντας την κοινωνική αλληλεπίδραση και την ασφάλεια. Το μεσαίο μπλοκ χρησιμεύει ως αίθριο, τραπεζαρία και γραφεία, ενώ το ανατολικό μπλοκ στεγάζει ένα γυμναστήριο, συμβολίζοντας την υψηλή δραστηριότητα και αλληλεπίδραση. Ο σχεδιασμός ενσωματώνει θεωρητικές ιδέες σε πρακτικές εφαρμογές, τονίζοντας τη σημασία των ποικίλων αισθητηριακών χώρων για την αποφυγή της υπερβολικής άνεσης και τη διευκόλυνση της προσαρμογής. Τα διαφανή στοιχεία στους συνδετικούς χώρους μειώνουν τον αποπροσανατολισμό και επιτρέπουν την απρόσκοπτη μετάβαση μεταξύ διαφορετικών περιβαλλόντων. Αυτά τα χαρακτηριστικά, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών υποδοχών και των παιχνιδιάρικων επίπλων, προσφέρουν ευκαιρίες για απομόνωση ή κοινωνική αλληλεπίδραση ανάλογα με τις ανάγκες των μαθητών. Αυτές οι γενικές διατάξεις θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν και σε άλλες υποστηρικτικές δομές μελλοντικά .

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.3 Ιταλία

Τρέχουσα πρακτική 4: CASA MIA

Χώρα	Ιταλία
Τίτλοι προσδιορισμένης τρέχουσας πρακτικής	4. CASA MIA (ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΜΟΥ)
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	Cia, G., & Borghi, L. (2021). Μιλώντας για καλές πρακτικές. ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΜΟΥ. Ένα φιλόξενο σπίτι για τα άτομα με αναπηρία. Στο βιβλίο DOPO DI NOI: η εφαρμογή του νόμου 112/16. Παρακολούθηση 2019-2020 (σσ. 81-91). Maggioli Editore. NOMOS αριθ. 112 της 22ας Ιουνίου 2016. https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:legge:2016;112 Μάρκο Μπολάνι (2017). COME NOI Συνεταιρισμός κοινωνικής αλληλεγγύης Anffas Federsolidarietà Lombardia Tecnico Fiduciario Fondazione Nazionale Anffas Dopo di NOI. Ανακτήθηκε από: https:// https://solcomantova.it/wp-content/uploads/2015/10/Marco-Bollani_convegno-Dopo-di-Noi.pdf
Σύντομη περιγραφή της τρέχουσας πρακτικής	Το έργο CASA MIA (Cia & Borghi, 2021) στοχεύει στην ενίσχυση της αυτονομίας της στέγασης, στην υποστήριξη της οικιακής φροντίδας και στην προώθηση της ένταξης, ευθυγραμμιζόμενο με τους στόχους του Νόμου 112/16. Βρίσκεται στο Correggio, στη γειτονιά "Caleidoscopio" και βασίζεται στην εμπειρία στέγασης "Coriandoline". Το έργο έλαβε χρηματοδότηση από την Περιφέρεια Emilia-Romagna και το Fondazione "Dopo di Noi", με την τοπική κοινότητα και τη Legacoop να επιδεικνύουν ισχυρή υποστήριξη. Το CASA MIA αντιπροσωπεύει ένα καινοτόμο μοντέλο πρόνοιας που θα μπορούσε να εφαρμοστεί σε δομές που παρέχουν υποστήριξη, οι οποίες εξακολουθούν να λείπουν από την Ιταλία.
Ανάγκη/πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Το έργο CASA MIA στοχεύει στην προώθηση του δικαιώματος στην αυτοδιάθεση και την ανεξάρτητη διαβίωση των ατόμων με αναπηρία, ευθυγραμμιζόμενο με τους στόχους του Νόμου 112/16. Παρέχει μια συγκεκριμένη ευκαιρία στα άτομα να ζουν ανεξάρτητα ή να συγκατοικούν σε μικρά, υποβοηθούμενα περιβάλλοντα διαβίωσης. Το έργο επικεντρώνεται στην προσαρμογή των συνηθισμένων κατοικιών εντός κτιρίων κατοικιών για να υποστηρίξει τη μετάβαση από τη γονική μέριμνα ή τις υπηρεσίες στέγασης, ενισχύοντας την αυτονομία και βελτιώνοντας την ποιότητα ζωής για άτομα με διανοητική ή κινητική αναπηρία.
Αποτελέσματα/ ευρύματα	Το έργο CASA MIA έχει επιδείξει με επιτυχία μια νέα προοπτική για την κοινωνική παρέμβαση και την ανεξάρτητη διαβίωση. Μέσω της συνέργειας μεταξύ οικογενειών και υπηρεσιών, έχει δημιουργήσει μικρά, υποβοηθούμενα περιβάλλοντα διαβίωσης που προάγουν την αυτονομία. Το έργο έχει δείξει επίσης σημαντικά αποτελέσματα στην αποϊδρυματοποίηση, με περισσότερα από δέκα άτομα να μεταβαίνουν από τη γονική φροντίδα ή τη φροντίδα σε κατοικίες σε ρυθμίσεις ανεξάρτητης διαβίωσης. Αυτή η πρωτοβουλία έχει ενισχύσει τη συμμετοχή της κοινότητας, αποδεικνύοντας την αποτελεσματικότητα της προσαρμοσμένης υποστήριξης και τη σημασία των προσαρμοσμένων χώρων διαβίωσης.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.3 Ιταλία

Τρέχουσα πρακτική 5: RIBY

Χώρα	Ιταλία
Τίτλος προσδιορισμένης τρέχουσας πρακτικής	5.RIBY
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	BRIVIO, A. (2014). ΡΙΜΠΙ. Ρομπότ για την υποστήριξη της θεραπείας ενηλίκων που πάσχουν από αυτισμό. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΡΟΜΠΟΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΥΤΙΣΜΟ: ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΡΟΜΠΟΤ ΩΣ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΑΥΤΙΣΜΟΥ. Ανακτήθηκε από: https://robot.omitech.it/robotica-educativa-arancio-robot-nella-terapia/
Σύντομη περιγραφή της τρέχουσας πρακτικής	Η πρακτική εστιάζει στη χρήση της ρομποτικής για να βοηθήσει τα άτομα με αυτισμό στην ανάπτυξη κοινωνικών και γνωστικών δεξιοτήτων. Αυτό περιλαμβάνει τη δημιουργία και τη χρήση ρομποτικών συστημάτων προσαρμοσμένων στις ανάγκες των αυτιστικών ατόμων, επίσης στο οικιακό περιβάλλον , παρέχοντας διαδραστικά και ελκυστικά εργαλεία για τη διευκόλυνση της μάθησης και της επικοινωνίας. Αυτά τα ρομπότ (με το όνομα: RIBY) έχουν σχεδιαστεί για να προσφέρουν συνεπείς και επαναλαμβανόμενες αλληλεπιδράσεις που είναι ωφέλιμες για τους αυτιστικούς χρήστες, βοηθώντας τους στην εξάσκηση και τη βελτίωση διαφόρων δεξιοτήτων, σε ένα ελεγχόμενο και υποστηρικτικό περιβάλλον (Brivio, 2014).
Ανάγκη/πρόβλημα/ θέμα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Το θέμα που αντιμετωπίζει η τρέχουσα πρακτική είναι η δυσκολία που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αυτισμό στην ανάπτυξη κοινωνικών και γνωστικών δεξιοτήτων λόγω των περιορισμών των παραδοσιακών περιβαλλόντων μάθησης. Αυτά τα περιβάλλοντα συχνά στερούνται τις δομημένες, συνεπείς και επαναλαμβανόμενες αλληλεπιδράσεις από τις οποίες επωφελούνται τα αυτιστικά άτομα. Η χρήση της ρομποτικής σε αυτό το πλαίσιο παρέχει προσαρμοσμένα, διαδραστικά εργαλεία που διευκολύνουν τη μάθηση και την επικοινωνία, προσφέροντας ένα ελεγχόμενο και υποστηρικτικό περιβάλλον που μπορεί να προσαρμοστεί ώστε να ανταποκρίνεται στις συγκεκριμένες ανάγκες και προτιμήσεις του κάθε χρήστη.
Αποτελέσματα/ ευρήματα	Η χρήση οικιακών ρομπότ για άτομα με αυτισμό έχει δείξει θετικά αποτελέσματα. Αυτά τα ρομπότ παρέχουν συνεπείς και δομημένες αλληλεπιδράσεις, απαραίτητες για την ανάπτυξη κοινωνικών και γνωστικών δεξιοτήτων. Οι χρήστες έχουν δείξει βελτιωμένη κοινωνική δέσμευση, ικανότητες επικοινωνίας και συγκράτησης της μάθησης (Brivio, 2014). Η προσαρμοσμένη φύση αυτών των ρομπότ επιτρέπει εξατομικευμένες εκπαιδευτικές δραστηριότητες και υποστήριξη στις καθημερινές εργασίες, προάγοντας έτσι μεγαλύτερη ανεξαρτησία. Οι οικογένειες και οι φροντιστές αναφέρουν υψηλή ικανοποίηση, σημειώνοντας ότι τα ρομπότ βελτιώνουν την ποιότητα ζωής και διευκολύνουν τη διαχείριση της καθημερινής ρουτίνας και των θεραπευτικών ασκήσεων για τα αυτιστικά άτομα.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.4. Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας

Τρέχουσα πρακτική 1: Κέντρα ημέρας για ενήλικες στο Νεγκοτίνο και στο Βόλκοβο των Σκοπίων

Χώρα	Δημοκρατία Βόριας Μακεδονίας
Τίτλος προσδιορισμένης τρέχουσας πρακτικής	1. Κέντρα Ημέρας για ενήλικες στο Νεγκοτίνο και στο Βόλκοβο των Σκοπίων
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	http://www.porakanegotino.eu.mk/index.php/services/dnevni-centri-za-vozasni-lica-vo-negotino-i-volkovo-skopje
Σύντομη περιγραφή της τρέχουσας πρακτικής	<p>Από το 2003 λειτουργεί το Κέντρο Ημερήσιας φροντίδας PORAKA NEGOTINO στο Νεγκοτίνο και από το 2012 λειτουργεί στο Volkovo του δήμου Gjorce Petrov στα Σκόπια.</p> <p>Αυτά τα Κέντρα αντιπροσωπεύουν μια υπηρεσία υποστήριξης για άτομα με διανοητική αναπηρία που ζουν με τους γονείς τους και υποστήριξη για άτομα που επηρεάζονται από τη διαδικασία αποϊδρυματοποίησης και ζουν στην κοινότητα με υποστήριξη, στις Μονάδες Δομής στην κοινότητα στο Νεγκοτίνο και τα Σκόπια.</p> <p>Τα κέντρα ημερήσιας φροντίδας στοχεύουν στην παροχή υπηρεσιών καθημερινής φροντίδας, κοινωνικοποίησης, εκπαίδευσης, εργασιακής απασχόλησης και κατάρτισης για ανεξάρτητη διαβίωση. Προωθούν επίσης τη χρησιμότητα των ατόμων με αναπηρία στην πνευματική ανάπτυξη της κοινωνίας και βοηθούν τους γονείς τους να οργανώσουν τη ζωή τους και να εκπληρώσουν τις καθημερινές οικογενειακές και κοινωνικές υποχρεώσεις τους.</p> <p>Τα κέντρα ημερήσιας φροντίδας παρέχουν μεγάλη υποστήριξη για την εφαρμογή της διαδικασίας αποϊδρυματοποίησης. Επίσης, στα κέντρα αυτά πραγματοποιούνται πολλές δραστηριότητες κατά τη διάρκεια αλλά και εκτός των εργαστηρίων.</p>
Ανάγκη/πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Αυτού του είδους τα κέντρα και άλλα παρόμοια φροντίζουν τα άτομα με νοητική υστέρηση ή άτομα με εγκεφαλική παράλυση.
Αποτελέσματα/ ευρήματα	Αν και αυτή η υπηρεσία υποστήριξης είναι μια καλή πρακτική, μπορούμε ακόμα να πούμε ότι στη Δημοκρατία της Μακεδονίας, δεν υπάρχει ακόμη ανεπτυγμένο σύστημα για την υποστήριξη της ανεξάρτητης διαβίωσης των ατόμων με αυτισμό. Εξακολουθούν να ζουν με τις οικογένειές τους ή μαζί με άλλα άτομα με αναπηρία.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών οίκων για άτομα με ΔΑΦ

2.2.4. Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας

Αυτή η μορφή φροντίδας/ανεξάρτητης διαβίωσης με υποστήριξη, όπου τα άτομα με αναπηρία τυγχάνουν φροντίδας χωρίς να δίνεται έμφαση στη διάγνωση, είναι μοναδική στη Βόρεια Μακεδονία. Δεν υπάρχει σύστημα υποστήριξης ή παραδείγματα ανεξάρτητης διαβίωσης για ενήλικες στο φάσμα, επειδή οι περισσότεροι από αυτούς δεν έχουν διαγνωστεί. Ακόμα κι αν ζουν ανεξάρτητα και με επιτυχία, αυτοί οι άνθρωποι αγνοούν την κατάστασή τους. Λόγω αυτής της κατάστασης, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι στη Βόρεια Μακεδονία, αυτό το έργο και η πρακτική των εταίρων θα επηρεάσουν σημαντικά την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα άτομα στο φάσμα του αυτισμού.

Πολυάριθμα άρθρα στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και στις διαδικτυακές πύλες είναι απόδειξη αυτής της κατάστασης.

Ένα από αυτά (<https://divos.mk/objava/autizam-vo-makedonski-kontekst/>), που κάνει λόγο για τον «Αυτισμό στο Μακεδονικό πλαίσιο» και δημοσιεύτηκε τον Μάιο του 2019 επισημαίνει ότι «στη Μακεδονία κανείς δεν φροντίζει τους ενήλικες με αυτισμό»

Σύμφωνα με τον μοναδικό φορέα που ηγείται όλων των κοινωνικών υπηρεσιών στην πΓΔΜ (<https://zsd.gov.mk/wp-content/uploads/2021/03/Pregled-na-uslugi-od-socijalna-zastita-vo-Republika-Makedonija-2017.pdf>) JU INSTITUTOYTO KOINONIKON DPACTHPPIOTHTON - SKOPIA τα παραπάνω παραδείγματα είναι τα μόνα μοντέλα ανεξάρτητης διαβίωσης με υποστήριξη που υπάρχουν. Σε κείμενο που δημοσιεύτηκε στις 21.05.2020

(<https://novamakedonija.com.mk/makedonija/skopje/%D0%BB%D0%B8%D1%86%D0%B0%D1%82%D0%B0-%D1%81%D0%BE-%D0%B0%D1%83%D1%82%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D0%BC-%D1%81%D1%90-%D1%83%D1%88%D1%82%D0%B5-%D0%BD%D0%B0%D0%B4%D0%B2%D0%BE%D1%80-%D0%BE%D0%B4-%D1%81%D0%B8%D1%81/>) επισυμάνεται ότι "Τα άτομα με αυτισμό εξακολουθούν να είναι εκτός συστήματος". Μας λείπουν επίσης κέντρα για ενήλικες, μικρές ομαδικές δομές, κοινωνικοί σύλλογοι, κέντρα αποκατάστασης και κέντρα απασχόλησης για ενήλικες. Τα άτομα αυτά είναι εκτός συστήματος γιατί δεν καλύπτονται από τη νομοθεσία για τις εργασιακές σχέσεις. Υπάρχει μεγάλη ανάγκη για μικρές δομές με ομάδες, αλλά θα πρέπει να εμπλακεί και η τοπική αυτοδιοίκηση και τα αρμόδια υπουργεία.

Ένα από τα λίγα παραδείγματα που μιλάει για την κατάσταση με τον αυτισμό είναι η Tsare Mancheva. Λέει ότι "Τα άτομα με αυτισμό πρέπει επίσης να ακολουθήσουν το όνειρό τους", στο κείμενό της στις 15 Ιανουαρίου 2019. Η ίδια εξηγεί: "Οι περισσότεροι άνθρωποι δεν γνωρίζουν καν για την κατάστασή μου γιατί φοβόμουν μην με απορρίψουν. Φοβόμουν να μιλήσω για αυτό μέχρι πριν από μερικά χρόνια, όταν επισκεπτόμουν τη θεία μου στη Γερμανία, όπου συνάντησα άλλα άτομα του ίδιου φάσματος και τελικά το απέβαλα. Παλιότερα πίστευα ότι ήμουν η μόνη με αυτήν την πάθηση, αλλά όταν συνειδητοποίησα ότι άλλοι άνθρωποι βίωναν το ίδιο πράγμα, για μένα αυτό ήταν μια κρίσιμη ψυχολογική στιγμή. Τώρα, επικοινωνώ ομαλά και αρχίζω να γνωρίζω νέους ανθρώπους που με αποδέχονται όπως είμαι. Στην αρχή νόμιζα ότι θα είχα εμπειρίες σαν αυτές των παιδικών μου χρόνων, αλλά τώρα αντίθετα έχω μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση".

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.4. Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας

Είμαι πτυχιούχος εκπαιδευτικός (με μεταπτυχιακό στην ειδική αγωγή), και τώρα εργάζομαι εθελοντικά σε μια μη κυβερνητική οργάνωση για παιδιά με ειδικές ανάγκες, η οποία από αυτόν τον μήνα θα πρέπει να ενταχθεί στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Πολιτικής. Δουλεύω με παιδιά αλβανικής υπηκοότητας, οπότε έμαθα και αλβανικά για να μπορούμε να επικοινωνούμε πιο εύκολα. Οι ανώτεροί μου γνωρίζουν για την κατάστασή μου γιατί δεν ήθελα να βασίσω την επαγγελματική μας σχέση σε ένα ψέμα όταν άρχισα να ασχολούμαι με τον εθελοντισμό. Επιπλέον, δημοσιεύω επίσης άρθρα για τον αυτισμό στη σελίδα μου All About Autism. Μπορεί να ακούγεται περίεργο, αλλά έχω μάθει από την εμπειρία μου με ανθρώπους του φάσματος ότι μπορούν να ανταπεξέλθουν σε πολύπλοκες εργασίες και δύσκολους ανθρώπους. Έχουν την τέλεια υπομονή για ήρεμη δουλειά.

Η ιστοσελίδα της: <https://sezaautizam.wordpress.com/>

Στο κείμενο που δημοσιεύτηκε στις 5 Οκτωβρίου 2023

(<https://www.slobodnaevropa.mk/a/zatvoreni-doma-kako-drzhavata-ne-se-grizhi-za-lugjeto-so-autizam/32624002.html>) «Κλεισμένοι στο σπίτι - Πώς (δεν) φροντίζει το κράτος τα άτομα με αυτισμό» λέγεται ότι: Νέοι με αυτισμό εγγράφονται στο γυμνάσιο δύο φορές, απλά για να έχουν κάπου και κάποιον να κάνουν παρέα. Αν δείξουν επιθετικότητα ή αυτοτραυματισμό, κάτι που συμβαίνει συχνά με τον αυτισμό, οι γονείς δεν έχουν πού να τα πάνε για να λάβουν βοήθεια. Τέτοιος θεσμός στη χώρα δεν υπάρχει.

Για αυτό το πρόβλημα, χρειάζεται περισσότερη έρευνα στον επιστημονικό τομέα σε αυτή τη χώρα. Εξαιτίας όλων αυτών, η προγραμματισμένη δραστηριότητα της περιγραφής πέντε επιτυχημένων παραδειγμάτων δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί πλήρως. Ωστόσο, το έργο, λόγω της καινοτομίας και της πρωτοτυπίας του, μαζί με τα αποτελέσματα που θα επιτευχθούν, θα αφήσει σημαντικό στίγμα στην ιστορία της Βόρειας Μακεδονίας.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών οίκων για άτομα με ΔΑΦ

2.2.5. Ιρλανδία

Τρέχουσα πρακτική 1: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης παιδιών με ΔΑΦ: Παρέμβαση με επίκεντρο την οικογένεια

Χώρα	Ιρλανδία
Τίτλος προσδιορισμένης τρέχουσας πρακτικής	1. Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης των Παιδιών με ΔΑΦ: Παρέμβαση με επίκεντρο την οικογένεια
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	McConkey, R., Cassin, M.-T., & McNaughton, R. (2020).
Σύντομη περιγραφή της τρέχουσας πρακτικής	Η μελέτη επικεντρώνεται σε μια οικογενειακή παρέμβαση στο σπίτι με στόχο την ενσωμάτωση των παιδιών με ΔΑΦ σε κοινοτικές δραστηριότητες αντιμετωπίζοντας την κοινωνική τους απομόνωση.
Ανάγκη/πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Τα παιδιά με ΔΑΦ βιώνουν απομόνωση λόγω περιορισμένης κοινωνικής και κοινοτικής ενασχόλησης.
Αποτελέσματα/ ευρήματα	Παρατηρήθηκαν σημαντικές βελτιώσεις στην ικανότητα των παιδιών να ασχολούνται με την κοινότητα και να συμμετέχουν σε δραστηριότητες εκτός του σπιτιού, ενισχύοντας τις κοινωνικές τους δεξιότητες και μειώνοντας την απομόνωση. Οι γονείς ανέφεραν επίσης μείωση του άγχους και αύξηση της οικογενειακής συνοχής.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.5. Ιρλανδία

Τρέχουσα πρακτική 2: Οι απόψεις των Ιρλανδών κλινικών για τις παρεμβάσεις για παιδιά με διαταραχές αυτιστικού φάσματος

Χώρα	Ιρλανδία
Τίτλος προσδιορισμένης τρέχουσας πρακτικής	2. Απόψεις των Ιρλανδών κλινικών για τις παρεμβάσεις για παιδιά με διαταραχές αυτιστικού φάσματος
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1362361310364141
Σύντομη περιγραφή της τρέχουσας πρακτικής	Αυτή η έρευνα καταγράφει τις απόψεις στις κλινικές για διάφορες παρεμβάσεις, συμπεριλαμβανομένης της υποστηρικτικής στέγασης, και την αποτελεσματικότητά τους για παιδιά με ΔΑΦ.
Ανάγκη/πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Οι αξιολογήσεις των κλινικών γιατρών για την επάρκεια των τρέχοντων στρατηγικών παρέμβασης, συμπεριλαμβανομένης της στέγασης και των κοινοτικών υπηρεσιών.
Αποτελέσματα/ ευρήματα	Οι κλινικοί γιατροί ευνόησαν ένα μείγμα παρεμβάσεων, προσαρμοσμένων στις ατομικές ανάγκες, οι οποίες συχνά περιλάμβαναν υποστηρικτικές λύσεις στέγασης για τη βελτίωση των αποτελεσμάτων στην ανάπτυξη των ατόμων.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.5. Ιρλανδία

Τρέχουσα πρακτική 3: Υποστηρικτική τεχνολογία: Κατανόηση των αναγκών και των εμπειριών ατόμων με διαταραχή του φάσματος του αυτισμού ή/και διανοητική αναπηρία στην Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο

Χώρα	Ιρλανδία
Τίτλος προσδιορισμένης τρέχουσας πρακτικής	3. Υποστηρικτική τεχνολογία: Κατανόηση των αναγκών και των εμπειριών ατόμων με διαταραχή του φάσματος του αυτισμού ή/και διανοητική αναπηρία στην Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	O'Neill, S. J., Smyth, S., Smeaton, A., & O'Connor, N. (2020).
Σύντομη περιγραφή της τρέχουσας πρακτικής	Η μελέτη αξιολογεί τον τρόπο με τον οποίο οι υποστηρικτικές τεχνολογίες μπορούν να βοηθήσουν την καθημερινή ζωή και την ανεξαρτησία των ατόμων με ΔΑΦ σε περιβάλλοντα υποστηρικτικής στέγασης.
Ανάγκη/πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Ενίσχυση της ανεξαρτησίας στην υποστηρικτική στέγαση μέσω της χρήσης υποβοηθητικών τεχνολογιών.
Αποτελέσματα/ ευρήματα	Θετική επίδραση των τεχνολογιών στην ανεξαρτησία των ατόμων με ΔΑΦ στην υποστηρικτική στέγαση, βελτιώνοντας την ικανότητά τους να διαχειρίζονται καθημερινές εργασίες όπως επίσης και τις ικανότητες επικοινωνίας τους.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.5. Ιρλανδία

Τρέχουσα πρακτική 4: Οι ανάγκες επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σε ειδικές τάξεις για παιδιά με αυτισμό στη δημοκρατία της Ιρλανδίας

Χώρα	Ιρλανδία
Τίτλος προσδιορισμένης τρέχουσας πρακτικής	4. Οι ανάγκες επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σε ειδικές τάξεις για παιδιά με αυτισμό, στη δημοκρατία της Ιρλανδίας
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	Finlay, C., Kinsella, W., & Prendeville, P. (2019).
Σύντομη περιγραφή της τρέχουσας πρακτικής	Αυτή η μελέτη αξιολογεί τις ανάγκες κατάρτισης των εκπαιδευτικών που είναι κρίσιμες τόσο σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα όσο και σε υποστηρικτική στέγαση για παιδιά με ΔΑΦ.
Ανάγκη/πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Ανάγκη βελτιωμένης κατάρτισης εκπαιδευτικών για την αποτελεσματική υποστήριξη των παιδιών με ΔΑΦ τόσο σε εκπαιδευτικά όσο και σε περιβάλλοντα δομών.
Αποτελέσματα/ ευρήματα	Αναγνώριση της ανάγκης για συνεχή επαγγελματική ανάπτυξη για να μπορέσουν οι εκπαιδευτικοί να υποστηρίξουν καλύτερα τις εκπαιδευτικές και άλλες ανάγκες στις δομές των παιδιών με ΔΑΦ, τονίζοντας τη σύνδεση των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων και τη σταθερότητα της δομής.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.5. Ιρλανδία

Τρέχουσα πρακτική 5: Το οικονομικό κόστος και οι προγνωστικοί παράγοντες του για τις διαταραχές του φάσματος του παιδικού αυτισμού στην Ιρλανδία: Πώς κατανέμεται το βάρος;

Χώρα	Ιρλανδία
Τίτλος προσδιορισμένων τρέχοντων πρακτικών	5. Το οικονομικό κόστος και οι προγνωστικοί παράγοντες του για τις διαταραχές του φάσματος του παιδικού αυτισμού στην Ιρλανδία: Πώς κατανέμεται το βάρος;
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	Roddy, Á., & O'Neill, C. (2018).
Σύντομη περιγραφή της τρέχουσας πρακτικής	Αυτή η μελέτη εκτιμά το κοινωνικό κόστος που σχετίζεται με την παιδική ΔΑΦ στην Ιρλανδία, αναφέροντας λεπτομερώς την οικονομική επιβάρυνση για τις οικογένειες και τις κρατικές υπηρεσίες.
Ανάγκη/πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Οικονομική επιβάρυνση της ΔΑΦ στις οικογένειες και η κατανομή των κρατικών έναντι των οικογενειακών δαπανών για υπηρεσίες ΔΑΦ, συμπεριλαμβανομένης της υποστηρικτικής στέγασης.
Αποτελέσματα/ ευρήματα	Υπάρχει σημαντική οικονομική επιβάρυνση των οικογενειών, που υποδηλώνει την ανάγκη για περισσότερες υπηρεσίες και παρεμβάσεις, συμπεριλαμβανομένης της οικιακής φροντίδας ή υποστηρικτικών δομών διαβίωσης.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.5. Ιρλανδία

Τρέχουσα πρακτική 6: Εθνική Στρατηγική Στέγασης για Άτομα με Αναπηρία

Χώρα	Ιρλανδία
Τίτλος προσδιορισμένων τρέχοντων πρακτικών	6. Εθνική Στρατηγική Στέγασης για Άτομα με Αναπηρία 2022-2027
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	https://www.housingagency.ie/sites/default/files/2023-06/NHSDP%20Implementation%20Plan%20.pdf
Σύντομη περιγραφή της τρέχουσας πρακτικής	Αυτή η στρατηγική παρέχει ένα εθνικό πλαίσιο για να διασφαλίσει ότι οι στεγαστικές ανάγκες των ατόμων με αναπηρία (ΑΜΕΑ), συμπεριλαμβανομένων εκείνων με ΔΑΦ, αντιμετωπίζονται με δομημένο και βιώσιμο τρόπο. Δίνει έμφαση στην ενσωμάτωση των αναγκών αναπηρίας στις βασικές πολιτικές στέγασης.
Ανάγκη/ πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Η στρατηγική αντιμετωπίζει την ανάγκη για στέγαση χωρίς αποκλεισμούς που υποστηρίζει την ανεξαρτησία και την κοινωνική ένταξη των ατόμων με αναπηρία, συμπεριλαμβανομένων εκείνων με ΔΑΦ.
Αποτελέσματα/ ευρήματα	Η στρατηγική οδήγησε στη δημιουργία μιας πιο συντονισμένης προσέγγισης μεταξύ διαφόρων κυβερνητικών υπηρεσιών και φορέων, με στόχο την ενσωμάτωση των στεγαστικών αναγκών των ΑΜΕΑ σε όλες τις πτυχές της στεγαστικής πολιτικής. Τα αποτελέσματα περιλαμβάνουν την ανάπτυξη και τη διάδοση κατευθυντήριων γραμμών στις τοπικές αρχές σχετικά με την προσαρμογή των οικιστικών μονάδων ώστε να είναι φιλικές προς τα άτομα με ειδικές ανάγκες και αυξημένες χορηγήσεις χρηματοδότησης για εξειδικευμένες προσαρμογές στέγασης και μια διαδικασία αναθεώρησης για τις υπάρχουσες στεγαστικές πολιτικές για να διασφαλιστεί ότι ανταποκρίνονται στις ανάγκες τους.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών οίκων για άτομα με ΔΑΦ

2.2.5. Ιρλανδία

Τρέχουσα πρακτική 7: Στέγαση για όλους - Ένα νέο σχέδιο στέγασης για την Ιρλανδία

Χώρα	Ιρλανδία
Τίτλος προσδιορισμένων τρεχουσών πρακτικών	7. Στέγαση για Όλους - Ένα νέο Σχέδιο Στέγασης για την Ιρλανδία
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	https://www.gov.ie/en/publication/ef5ec-housing-for-all-a-new-housing-plan-for-ireland/
Σύντομη περιγραφή της τρέχουσας πρακτικής	Αυτή η εθνική έκθεση περιγράφει έναν οδικό χάρτη για την παροχή αυξημένης προσβασιμότητας και επιλογών στέγασης για όλους τους πολίτες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων με αναπηρίες. Επικεντρώνεται στην αύξηση της προσφοράς κοινωνικών και οικονομικά προσιτών δομών και στη βελτίωση της ποιότητας και της καταλληλότητας αυτών. Οι ειδικές δράσεις περιλαμβάνουν την αναθεώρηση των επιχορηγήσεων στέγασης, την εισαγωγή Τεχνικών Συμβούλων για Στέγαση Φιλική προς την Αναπηρία μέσα στις τοπικές αρχές και την καθιέρωση τακτικής αναφοράς σχετικά με την πρόοδο των πρωτοβουλιών στέγασης.
Ανάγκη/ πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Η έλλειψη κατάλληλης, προσιτής και υψηλής ποιότητας στέγασης για όλα τα άτομα, συμπεριλαμβανομένου των ατόμων με ΔΑΦ.
Αποτελέσματα/ ευρήματα	Αυτό το σχέδιο έχει ξεκινήσει πολλές βασικές εξελίξεις στη στέγαση για άτομα με αναπηρία: Δέσμευση για αύξηση της ετήσιας κατασκευής προσβάσιμων οικιστικών μονάδων. Εισαγωγή της επιχορήγησης στεγαστικής προσαρμογής, η οποία έχει χρησιμοποιηθεί για την τροποποίηση των υπάρχοντων κατοικιών ώστε να γίνουν πιο προσιτά για άτομα με αναπηρία. Το σχέδιο ήταν αποφασιστικής σημασίας για την ενθάρρυνση των τοπικών κυβερνήσεων να δώσουν προτεραιότητα στις ανάγκες στέγασης των ατόμων με αναπηρία στο πρόγραμμα αστικού σχεδιασμού και ανάπτυξης.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών οίκων για άτομα με ΔΑΦ

2.2.5. Ιρλανδία

Τρέχουσα πρακτική 8: Συμπερίληψη - Ιρλανδία - Πόροι στέγασης

Χώρα	Ιρλανδία
Τίτλος προσδιορισμένων τρέχοντων πρακτικών	8. Συμπερίληψη - Ιρλανδία - Πόροι στέγασης
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	https://inclusionireland.ie/resources/housing/
Σύντομη περιγραφή της τρέχουσας πρακτικής	Το Inclusion Ireland προσφέρει μια κεντρική πλατφόρμα που παρέχει πόρους, υποστήριξη και καθοδήγηση για άτομα με αναπηρίες που αναζητούν στέγη. Δίνει έμφαση στις προσεγγίσεις που βασίζονται στα δικαιώματα για τη στέγαση και την ανεξάρτητη διαβίωση. Ο οργανισμός εργάζεται μέσω εκστρατειών ευαισθητοποίησης του κοινού, υποστήριξης στρατηγικών και υπηρεσιών άμεσης υποστήριξης για να βοηθήσει τα άτομα με τις επιλογές στέγασης.
Ανάγκη/πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Η έλλειψη πόρων και κατάλληλης, προσβάσιμης καθοδήγησης για τα άτομα με αναπηρίες που έχουν να διαχειριστούν την ανεξάρτητη διαβίωση τους, συμπεριλαμβανομένων εκείνων με ΔΑΦ.
Αποτελέσματα/ ευρήματα	Οι προσπάθειες μέσω του Inclusion Ireland και η παροχή πόρων έχουν επιτύχει τα εξής: Ενίσχυση της ευαισθητοποίησης του κοινού και των υπευθύνων για τη χάραξη πολιτικής σχετικά με τις προκλήσεις στέγασης που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία. Αλλαγές στη νομοθεσία και την πολιτική για τη βελτίωση της προσβασιμότητας και της οικονομικής προσιτότητας των κατοικιών. Παροχή άμεσης βοήθειας σε εκατοντάδες οικογένειες στο ψάξιμο στο σύστημα στέγασης, βελτιώνοντας σημαντικά τις συνθήκες διαβίωσής τους.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.5. Ιρλανδία

Τρέχουσα πρακτική 9: Όραμα για αλλαγή: Έκθεση Ομάδας Εμπειρογνομόνων για την Πολιτική Ψυχικής Υγείας

Χώρα	Ιρλανδία
Τίτλος προσδιορισμένων τρέχοντων πρακτικών	9. Όραμα για Αλλαγή: Έκθεση Ομάδας Εμπειρογνομόνων για την Πολιτική Ψυχικής Υγείας
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	https://www.hse.ie/eng/services/publications/mentalhealth/mental-health---a-vision-for-change.pdf
Σύντομη περιγραφή της τρέχουσας πρακτικής	Αν και είναι ευρύτερη, αυτή η έκθεση αναγνωρίζει τις συγκεκριμένες υπηρεσίες ψυχικής υγείας και τις ανάγκες στέγασης των ατόμων με ΔΑΦ.
Ανάγκη/πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Ενσωμάτωση υπηρεσιών ψυχικής υγείας με άλλες υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένης της στέγασης, για άτομα με ΔΑΦ.
Αποτελέσματα/ ευρήματα	Αν και η έκθεση δεν εφάρμοσε άμεσα πολιτικές στέγασης, επηρέασε έμμεσα τη στέγαση ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με ΔΑΦ, υποστηρίζοντας τις υπηρεσίες που βασίζονται στην κοινότητα, οι οποίες περιλαμβάνουν υποστηρικτική στέγαση. Η έμφαση στη μείωση των νοσηλείων και στην προώθηση της διαβίωσης στην κοινότητα υποστηρίζει την ανάγκη για κατάλληλη στέγαση που διευκολύνει την ανάρρωση και την ένταξη στην κοινωνία. Συνεπώς, τα αποτελέσματα όσον αφορά τη στέγαση περιλαμβάνουν αυξημένη ευαισθητοποίηση και ώθηση προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης στεγαστικών λύσεων που συνδυάζονται με την υποστήριξη της ψυχικής υγείας για τα άτομα με ΔΑΦ.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.5. Ιρλανδία

Τρέχουσα πρακτική 10: Εφαρμογή Πολιτικής στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής Στέγασης για Άτομα με Αναπηρία

Χώρα	Ιρλανδία
Τίτλος προσδιορισμένων τρέχοντων πρακτικών	10. Εφαρμογή Πολιτικής στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής Στέγασης για Άτομα με Αναπηρία
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	https://www.housingagency.ie/sites/default/files/2023-06/NHSDP%20Implementation%20Plan%20.pdf
Σύντομη περιγραφή της τρέχουσας πρακτικής	Αυτή η συνιστώσα της Εθνικής Στρατηγικής Στέγασης εξετάζει τη συστηματική προσέγγιση για την εφαρμογή πολιτικής σε διάφορα επίπεδα κυβέρνησης και φορέων. Περιλαμβάνει συντονισμό μεταξύ του Οργανισμού Στέγασης, των τοπικών αρχών και του Υπουργείου Υγείας για να διασφαλιστεί ότι η πολιτική εφαρμόζεται αποτελεσματικά. Οι Εθνικές και Τοπικές Διευθύνουσες Ομάδες Στέγασης και Αναπηρίας έχουν συσταθεί για να επιβλέπουν και να καθοδηγούν την εφαρμογή της τόσο σε εθνικό όσο και σε τοπικό επίπεδο.
Ανάγκη/πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Έλλειψη προσβάσιμης και υποστηρικτικής στέγασης για άτομα με αναπηρία, συμπεριλαμβανομένων εκείνων με ΔΑΦ
Αποτελέσματα/ ευρήματα	Οι προσπάθειες υλοποίησης είχαν ως αποτέλεσμα: Την καθιέρωση συστημάτων τακτικής παρακολούθησης και αναφοράς που διασφαλίζουν τη λογοδοσία και τη διαφάνεια στην παροχή υπηρεσιών στέγασης για άτομα με αναπηρία. Το σχηματισμό τοπικών και εθνικών ομάδων καθοδήγησης που έχουν συντονίσει αποτελεσματικά την εφαρμογή των στεγαστικών πολιτικών, διασφαλίζοντας ότι οι στρατηγικές εκτελούνται όπως έχουν προγραμματιστεί. Σημαντικές βελτιώσεις στη συνεργασία μεταξύ των τομέων υγείας και στέγασης, οδηγώντας σε μια πιο ολοκληρωμένη παροχή υπηρεσιών για άτομα με αναπηρία.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.6. Ευρωπαϊκή Ένωση

Τρέχουσα πρακτική 1: Ολοκληρωμένη συνέντευξη για την ικανοποίηση αυτιστικών ατόμων σχετικά με την οικιακή φροντίδα που λαμβάνουν (ASCHI)

Χώρα	ΕΕ
Τίτλος προσδιορισμένων τρέχοντων πρακτικών	1. Ολοκληρωμένη συνέντευξη για την ικανοποίηση αυτιστικών ατόμων σχετικά με την οικιακή φροντίδα που λαμβάνουν (ASCHI)
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	https://www.liebertpub.com/doi/10.1089/aut.2019.0080 Crompton, C. J., Michael, C., Dawson, M., & Fletcher-Watson, S. (2020). Οικιστική φροντίδα για ηλικιωμένους αυτιστικούς ενήλικες: Πληροφορίες από τρεις συνόδους κορυφής, με πολλούς ειδικούς. <i>Αυτισμός στην Ενήλικη Ζωή</i> , 2(2), 121-127. https://www.ndti.org.uk/resources/publication/contemplating-autistic-supported-living https://osf.io/3m8gh
Σύντομη περιγραφή της τρέχουσας πρακτικής	Η τρέχουσα πρακτική βασίζεται σε ένα πρόγραμμα συνεντεύξεων τεσσάρων μερών που έχει σχεδιαστεί για χρήση με αυτιστικούς ενήλικες σε οίκους φροντίδας.
Ανάγκη/πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Το ASCHI καλύπτει θέματα που αναγνωρίζονται ως σημαντικά για τους αυτιστικούς ενήλικες που ζουν σε ιδρυματική περίθαλψη, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών ωρών με άλλους, της καθημερινής ρουτίνας, των δραστηριοτήτων, του περιβάλλοντος, της ανεξαρτησίας, της σωματικής υγείας και της ευεξίας.
Αποτελέσματα/ ευρήματα	Το ASCHI είναι ένα εργαλείο ανοιχτής πρόσβασης για ηλικιωμένους αυτιστικούς ενήλικες σε ιδρυματική φροντίδα και βοηθά στη διαμόρφωση μελλοντικής έρευνας, πρακτικής και πολιτικής.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.6. Ευρωπαϊκή Ένωση

Τρέχουσα πρακτική 2: IVEA, Καινοτόμος Επαγγελματική Εκπαίδευση για τον Αυτισμό

Χώρα	ΕΕ
Τίτλος προσδιορισμένων τρέχοντων πρακτικών	2. IVEA, Καινοτόμος Επαγγελματική Εκπαίδευση για τον Αυτισμό
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	https://ivea-project.eu/the-project/overview/ Sun, L. (2021). Αποτελεσματικότητα της Εικονικής Πραγματικότητας στην Εκπαίδευση για την Απασχόληση για Νέους Ενήλικες με Αυτισμό, Νοητικές και Αναπτυξιακές Αναπηρίες: Συστηματική Ανασκόπηση.
Σύντομη περιγραφή της τρέχουσας πρακτικής	Το έργο IVEA στοχεύει στην κοινωνική ένταξη των ατόμων με αυτισμό και σε μια πιο εστιασμένη κουλτούρα για την αμερόληπτη και ενεργό συμμετοχή του πολίτη μέσω της προώθησης της κριτικής σκέψης σε όλη την Ευρώπη. Το έργο IVEA θα συμβάλει στην επίτευξη διαφορετικών στόχων που σχετίζονται με καινοτόμες προσεγγίσεις για την υποστήριξη των ατόμων στο φάσμα του αυτισμού και των οικογενειών τους, παρέχοντας παράλληλα έναν νέο Ευρωπαϊκό ολιστικό Οδηγό για την ενσωμάτωση μέσω της απασχόλησης.
Ανάγκη/πρόβλημα/θέμα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Το έργο IVEA επεσήμανε την ανάγκη να ενεργοποιηθούν και να ενδυναμωθούν οι νέοι αυτιστικοί ενήλικες με ήπιες δεξιότητες για την προώθηση της επιτυχημένης ένταξης τους στην αγορά εργασίας. Τα αυτιστικά άτομα μπορούν να έχουν μεγάλη επιτυχία σε πολλούς τύπους δεξιοτήτων (πληροφορική, τεχνολογίες, μαθηματικά και επιστήμες κλπ.), ωστόσο, η εμπειρία έδειξε ότι μπορεί να έχουν δυσκολίες όχι μόνο στην εξεύρεση εργασίας αλλά και στην αντιμετώπιση των απαιτήσεων μιας νέας εργασιακής κατάστασης. Η συναλλαγή με συναδέλφους και εργοδότες μπορεί μερικές φορές να προκαλέσει προκλήσεις που μπορεί να θέσουν σε κίνδυνο την επιτυχία της ένταξής τους στην εργασία.
Αποτελέσματα/ευρήματα	Το έργο συγκέντρωσε πανεπιστήμια, ενώσεις αυτιστικών, επαγγελματίες και ΜΚΟ σε όλη την Ευρώπη για να δημιουργήσει έναν νέο Ευρωπαϊκό Οδηγό για την αποτελεσματική επαγγελματική κατάρτιση των αυτιστικών ατόμων, συμβάλλοντας έτσι στην επιτυχή απασχόλησή τους. Το κύριο αποτέλεσμα του έργου ήταν ένας Ευρωπαϊκός Οδηγός για την Απασχόληση των Ατόμων με Αυτισμό, ο οποίος σχεδιάστηκε ως αποτέλεσμα δύο ξεχωριστών δοκιμαστικών μαθημάτων κατάρτισης: ένα προσαρμοσμένο για άτομα στο φάσμα του αυτισμού και ένα άλλο για εκπροσώπους πιθανών εργοδοτών, συμπεριλαμβανομένων των ενδιαφερομένων. Προσωπικό ΜΚΟ και υπάλληλοι διοικητικών τμημάτων από διάφορους κλάδους όπως καταστήματα. Στη συνέχεια, οι συμμετέχοντες σε αυτές τις εκπαιδευτικές συνεδρίες ενσωματώθηκαν σε ένα τελικό πρόγραμμα πρακτικής άσκησης με στόχο την παροχή πρακτικής εμπειρίας σε άτομα με αυτισμό στις προαναφερθείσες θέσεις εργασίας.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.6. Ευρωπαϊκή Ένωση

Τρέχουσα πρακτική 3: Νέες διαδρομές στο δίκτυο ένταξης

Χώρα	ΕΕ
Τίτλος προσδιορισμένων τρέχοντων πρακτικών	3. New Paths to Inclusion Network
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	Ísyan, N., Bonardi, A., & Hiersteiner, D. (2023). Επιδράσεις του προσωποκεντρικού σχεδιασμού και πρακτικών στην υγεία και την ευημερία ενηλίκων με νοητικές και αναπτυξιακές αναπηρίες: μια πολυεπίπεδη ανάλυση συνδεδεμένων διοικητικών δεδομένων και δεδομένων έρευνας. <i>Journal of Intellectual Disability Research</i> , 67(12), 1249–1269. https://includ-ed-eu.com/sites/default/files/good-practice/files/training_and_practice_in_person_centered_planning_-_a_european_perspective.pdf
Σύντομη περιγραφή της τρέχουσας πρακτικής	Το «Νέο Δίκτυο Διαδρομών για ενσωμάτωση» με 19 εταίρους από 14 Ευρωπαϊκές Χώρες μεταφέρει την βασισμένη σε στοιχεία έννοια του προσωποκεντρικού σχεδιασμού. Ο προσωποκεντρικός σχεδιασμός είναι ένα σύνολο προσεγγίσεων προσανατολισμένων στη διαδικασία ενδυνάμωσης των ατόμων με αναπηρία για να ζήσουν μια αυτοκαθορισμένη ζωή μέσα στην κοινότητα.
Ανάγκη/πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Ο στόχος του δικτύου είναι να βοηθήσει τους οργανισμούς να μεταμορφώσουν τις υπηρεσίες τους και να παρέχουν εξατομικευμένη και ανθρωποκεντρική υποστήριξη για τα άτομα με αναπηρία, όπως απαιτείται στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία. Για να συμβεί αυτό, το δίκτυο στοχεύει να εξοπλίσει τους οργανισμούς και τους υπαλλήλους τους με τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για να ανταποκριθούν στις ατομικές ανάγκες των ατόμων με αναπηρία.
Αποτελέσματα/ ευρήματα	Το Δίκτυο New Paths to Inclusion συγκεντρώνει οργανώσεις ατόμων με αναπηρία, παρόχους υπηρεσιών, πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα από δεκατέσσερις ευρωπαϊκές χώρες και τον Καναδά, των οποίων ο κοινός στόχος είναι η επίτευξη αλλαγής και να υποστηρίξουν τους οργανισμούς να παρέχουν υπηρεσίες βασισμένες στην κοινότητα και ανθρωποκεντρικές για άτομα με αναπηρίες.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.6. Ευρωπαϊκή Ένωση

Τρέχουσα πρακτική 4: The Autism VR Project

Χώρα	ΕΕ
Τίτλος προσδιορισμένων τρέχοντων πρακτικών	4. Το έργο Autism VR
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	https://autism-vr.eu/ https://autism-vr.eu/wp-content/uploads/2022/06/VRAA-I03-Manual_Final_EN.pdf Sait, M., Alattas, A., Omar, A., Almalki, S., Sharf, S., & Alsaggaf, E. (2019). Χρήση τεχνικών εικονικής πραγματικότητας στην προσαρμογή περιβάλλοντος για αυτιστικά παιδιά. Procedia Computer Science, 163, 338–344.
Σύντομη περιγραφή της τρέχουσας πρακτικής	Ο σκοπός του έργου Autism VR ήταν να εντοπίσει 10 καθημερινές καταστάσεις όπου τα αυτιστικά άτομα ηλικίας μεταξύ 15-25 ετών αντιμετωπίζουν δυσκολίες και να δούμε αν ήταν δυνατό να αναπτυχθούν προσομοιώσεις εκπαίδευσης VR για την εξομάλυνση αυτών των καταστάσεων.
Ανάγκη/πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Το έργο είχε ως στόχο να παρουσιάσει καλές πρακτικές σε αυτόν τον τομέα: με μια συνεργασία πολλαπλών δεξιοτήτων που αποτελείται από οργανισμούς που δραστηριοποιούνται στον τομέα των τεχνολογιών και που βασίζονται σε ψηφιακή χρήση, της κοινωνικής ένταξης, της ενσωμάτωσης στην αγορά εργασίας και των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών. Επίσης θα αναπτύξει ένα εκπαιδευτικό εργαλείο VR για άτομα με ΔΑΦ με σκοπό την αποκατάσταση και την εκπαίδευση σε επικοινωνιακές και κοινωνικές δεξιότητες. Επιπλέον, οι πιθανοί εργοδότες πρέπει να ενημερώνονται για τα πλεονεκτήματα της πρόσληψης ενός ατόμου με ΔΑΦ.
Αποτελέσματα/ ευρήματα	Η δημιουργία εγχειριδίου για την Απασχόληση Ατόμων με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος και η δημιουργία των σχετικών καλών πρακτικών. Καθώς και ένα VR που περιέχει περιβάλλοντα με καθημερινές, δύσκολες καταστάσεις που έχουν να αντιμετωπίσουν τα άτομα αυτά.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.6. Ευρωπαϊκή Ένωση

Τρέχουσα Πρακτική 5: Το Πρόγραμμα ASDEU

Χώρα	ΕΕ
Τίτλος προσδιορισμένων τρέχοντων πρακτικών	5. Το πρόγραμμα ASDEU
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	https://www.autismeurope.org/wp-content/uploads/2018/03/LINK68.EN_.pdf Hertz-Picciotto, I., Schmidt, R. J., & Krakowiak, P. (2018). Κατανόηση της περιβαλλοντικής συμβολής στον αυτισμό: Αιτιώδεις έννοιες και ο ρόλος της επιστήμης. Έρευνα για τον Αυτισμό, 11(4), 554-586.
Σύντομη περιγραφή της τρέχουσας πρακτικής	Το ASDEU είναι ένα τριετές πρόγραμμα που χρηματοδοτείται από τη Γενική Διεύθυνση Υγείας και Ασφάλειας Τροφίμων (DG-SANTE) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με στόχο να αυξήσει την κατανόηση και να βελτιώσει τις ανταποκρίσεις στις ανάγκες των ατόμων στο φάσμα του αυτισμού.
Ανάγκη/πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Το εύρος της έρευνας της ASDEU ήταν μεγάλο, εξετάζοντας τομείς όπως η αύξηση, το οικονομικό και κοινωνικό κόστος του αυτισμού, η έγκαιρη διάγνωση και η τεκμηριωμένη παρέμβαση και η αποτελεσματική φροντίδα και υποστήριξη για ενήλικες και ηλικιωμένους στο φάσμα του αυτισμού.
Αποτελέσματα/ ευρύματα	Μέσω αυτού του έργου, επαγγελματίες σε όλη την Ευρώπη έχουν λάβει εκπαίδευση και υποστήριξη για τη βελτίωση της φροντίδας για άτομα με διαταραχή του φάσματος του αυτισμού (ΔΑΦ). Έχουν υιοθετηθεί βέλτιστες πρακτικές, ενισχύοντας τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και εναρμονίζοντας τις κατευθυντήριες γραμμές που βασίζονται σε στοιχεία. Αυτή η συντονισμένη προσπάθεια εξασφαλίζει μια συνεπή, υψηλής ποιότητας υποστήριξη για άτομα με ΔΑΦ, προάγοντας τη συμπερίληψη και καλύτερη αντιμετώπιση των αναγκών τους σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.7. Εθνικές Εκθέσεις και Μελέτες

Εθνική Έκθεση και μελέτη 1: Προς Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας και Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης που βασίζονται στα ανθρώπινα δικαιώματα σε όλη την Ευρώπη

Χώρα	ΕΕ
Τίτλος προσδιορισμένης αναφοράς	1. Προς Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας και Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης που βασίζονται στα ανθρώπινα δικαιώματα σε όλη την Ευρώπη
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	https://easpd.eu/publications-detail/easpd-innovation-awards-2024-mental-health-and-psychosocial-disability-services/ https://easpd.eu/fileadmin/user_upload/Publications/2024-May10-EASPD-Mental_Health_Report-Web.pdf
Σύντομη περιγραφή της έκθεσης	Η εθνική έκθεση πραγματεύεται τα κρίσιμα ζητήματα που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία στην Ευρώπη όσον αφορά την ανεξάρτητη διαβίωση. Συζητά τον αντίκτυπο των μέτρων λιτότητας, την ανεπαρκή χρηματοδότηση και την αποτυχία των κυβερνήσεων να εφαρμόσουν πλήρως τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (UNCRPD). Μέσα από διάφορες μαρτυρίες και αναφορές, αναδεικνύει τους αγώνες των ατόμων με αναπηρία για την εξασφάλιση της απαραίτητης υποστήριξης και προσωπικής βοήθειας, τονίζοντας την ανάγκη για αλλαγές στη πολιτική και αυξημένη χρηματοδότηση για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων και της ποιότητας ζωής τους.
Ανάγκη/πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Το έγγραφο αντιμετωπίζει το εκτεταμένο πρόβλημα της ανεπαρκούς υποστήριξης για ανεξάρτητη διαβίωση για τα άτομα με αναπηρία. Αποκαλύπτει πώς τα μέτρα λιτότητας και οι περικοπές του προϋπολογισμού σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες έχουν οδηγήσει σε συστηματικές παραβιάσεις των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τη μειωμένη προσωπική βοήθεια, τις κακές συνθήκες διαβίωσης και την αύξηση της ιδρυματοποίησης, τα οποία υπονομεύουν την αυτονομία και την ποιότητα ζωής των ατόμων με αναπηρία.
Αποτελέσματα/ αποτελέσματα	Τα αποτελέσματα που περιγράφονται στο έγγραφο δείχνουν ποικίλο αντίκτυπο σε διαφορετικές περιοχές. Στη Σουηδία, η αρχική επιτυχία με ταμεία ανεξάρτητης διαβίωσης υπονομεύεται από τις πρόσφατες περικοπές και τις περιοριστικές πολιτικές. Το Ηνωμένο Βασίλειο αντιμετωπίζει σημαντικές παραβιάσεις δικαιωμάτων λόγω των μέτρων λιτότητας, με τα μειωμένα επιδόματα αναπηρίας να απειλούν την ανεξάρτητη διαβίωση. Σε χώρες όπως η Ελλάδα και η Βουλγαρία, υπάρχει ελάχιστη υποστήριξη για ανεξάρτητη διαβίωση, αναγκάζοντας την εξάρτηση από την οικογένεια ή την κακή ιδρυματική φροντίδα. Το έγγραφο ζητά αυξημένη χρηματοδότηση, αλλαγές πολιτικής και καλύτερη εφαρμογή της UNCRPD για τη βελτίωση των συνθηκών για τα άτομα με αναπηρία.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.7. Εθνικές Εκθέσεις και Μελέτες

Εθνική Έκθεση και μελέτη 2: Μοντέλα πολλά υποσχόμενων πρακτικών για την ανεξάρτητη διαβίωση και την ένταξη στην κοινότητα για άτομα με σημαντικές ανάγκες υποστήριξης

Χώρα	ΕΕ
Τίτλος προσδιορισμένης αναφοράς	2. Μοντέλα πολλά υποσχόμενων πρακτικών για την ανεξάρτητη διαβίωση και την ένταξη στην κοινότητα για άτομα με σημαντικές ανάγκες υποστήριξης
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	https://easpd.eu/fileadmin/user_upload/Publications/Models_of_promising_practices_on_independent_living_and_inclusion_in_the_community_for_people_with_significant_support_needs.pdf
Σύντομη περιγραφή της έκθεσης	Η έκθεση υπογραμμίζει τον δυσανάλογο αντίκτυπο των μέτρων λιτότητας στα άτομα με αναπηρία και τη σημασία των επιδομάτων ανεξάρτητης διαβίωσης. Το έγγραφο περιλαμβάνει μαρτυρίες από διάφορες χώρες, που απεικονίζουν τις επιπτώσεις των οικονομικών περικοπών και την ανάγκη για καλύτερες πολιτικές και συστήματα υποστήριξης. Τονίζει την ανάγκη τήρησης της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (UNCPRD) και τον ρόλο των ευρωπαϊκών πολιτικών και θεσμών στη διευκόλυνση της ανεξάρτητης διαβίωσης των ατόμων με αναπηρία.
Ανάγκη/πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Η έκθεση εντοπίζει σημαντικά ζητήματα που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία σε όλη την Ευρώπη, κυρίως τον αντίκτυπο των μέτρων λιτότητας που έχουν οδηγήσει σε σημαντικές περικοπές στα επιδόματα αναπηρίας και στην προσωπική βοήθεια. Σε χώρες όπως το Ηνωμένο Βασίλειο, η Σουηδία και η Ελλάδα, αυτές οι περικοπές είχαν ως αποτέλεσμα μειωμένη υποστήριξη για τα άτομα με αναπηρία, απειλώντας το δικαίωμά τους στην ανεξάρτητη διαβίωση. Η έλλειψη επαρκούς χρηματοδότησης και συστημάτων υποστήριξης αναγκάζει πολλά άτομα με αναπηρία σε ιδρυματική περίθαλψη ή τα κάνει να εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την οικογενειακή υποστήριξη, κάτι που δεν είναι πάντα εφικτό. Το πρόβλημα επιδεινώνεται από την ασυνεπή εφαρμογή της UNCPRD σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες, που οδηγεί σε ανισότητες στην ποιότητα ζωής και τα δικαιώματα που απολαμβάνουν τα άτομα με αναπηρία.
Αποτελέσματα/ ευρήματα	Τα αποτελέσματα που τεκμηριώνονται περιλαμβάνουν διάφορες κινητοποιήσεις από ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα και ομάδες υπεράσπισης με στόχο την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων. Παρά τις προκλήσεις, υπήρξαν επιτυχίες όπως η ανάπτυξη του ταμείου ανεξάρτητης διαβίωσης της Σουηδίας, αν και τώρα αντιμετωπίζει απειλές από τη μειωμένη χρηματοδότηση. Η εμπλοκή του ΟΗΕ στο Ηνωμένο Βασίλειο ανέδειξε συστηματικές παραβιάσεις των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία, προκαλώντας εκκλήσεις για καλύτερη συμμόρφωση με τα διεθνή πρότυπα. Ωστόσο, οι απαντήσεις από τις κυβερνήσεις ήταν ανάμεικτες, με ορισμένες να αγνοούν τις συστάσεις του ΟΗΕ. Το έγγραφο υπογραμμίζει την ανάγκη για συνεχή υπεράσπιση και την ανακατανομή των πόρων για την υποστήριξη της ανεξάρτητης διαβίωσης, υποδεικνύοντας ότι οι επενδύσεις σε αυτούς τους τομείς μπορούν να οδηγήσουν σε καλύτερη κοινωνική ενσωμάτωση και οικονομική συνεισφορά από τα άτομα με αναπηρία.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.7. Εθνικές Εκθέσεις και Μελέτες

Εθνική Έκθεση και μελέτη 3: Το μέλλον είναι τώρα: Τεχνολογία με επίκεντρο τον άνθρωπο για την ενδυνάμωση των ατόμων και των υπηρεσιών αναπηρίας

Χώρα	ΕΕ
Τίτλος προσδιορισμένης αναφοράς	3. Το μέλλον είναι τώρα: Τεχνολογία με επίκεντρο τον άνθρωπο για την ενδυνάμωση των ατόμων και τις υπηρεσίες αναπηρίας
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	https://easpd.eu/fileadmin/user_upload/PCT_Conference_Report_Oct.pdf
Σύντομη περιγραφή της έκθεσης	Η έκθεση «Υποστήριξη της ανεξάρτητης διαβίωσης των ατόμων με αναπηρία – ο ρόλος των ευρωπαϊκών πολιτικών και θεσμών», περιγράφει συζητήσεις από μια συνεδρίαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που πραγματοποιήθηκε στις 26 Σεπτεμβρίου 2017. Περιλαμβάνει μαρτυρίες και γνώσεις από διάφορους εκπροσώπους και ακτιβιστές για την κατάσταση της ανεξάρτητης διαβίωσης για άτομα με αναπηρία, σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες. Το επίκεντρο είναι οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν, ο αντίκτυπος των μέτρων λιτότητας και η ανάγκη για περισσότερες υποστηρικτικές πολιτικές και πλαίσια για να διασφαλιστεί ότι τα δικαιώματα και η αξιοπρέπεια των ατόμων με αναπηρία τηρούνται σύμφωνα με τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (UNCRPD).
Ανάγκη/πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Το πρωταρχικό ζήτημα που εξετάζεται στο έγγραφο είναι ο σημαντικός αντίκτυπος των μέτρων λιτότητας στις ζωές των ατόμων με αναπηρία. Σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες, οι περικοπές στον προϋπολογισμό οδήγησαν σε μειωμένη οικονομική στήριξη και υπηρεσίες, υπονομεύοντας τα δικαιώματα για ανεξάρτητη διαβίωση και κοινωνική ένταξη που εγγυάται η UNCRPD. Για παράδειγμα, στη Σουηδία, η προσωπική βοήθεια έχει περικοπεί, με αποτέλεσμα λιγότεροι άνθρωποι να λαμβάνουν την απαραίτητη υποστήριξη για να ζήσουν ανεξάρτητα. Με τον ίδιο τρόπο, στο Ηνωμένο Βασίλειο, οι περικοπές στα επιδόματα αναπηρίας έχουν χαρακτηριστεί ως «ανθρώπινη καταστροφή» από τον ΟΗΕ, υπογραμμίζοντας τις συστηματικές παραβιάσεις των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία. Το πρωταρχικό πρόβλημα είναι η ανεπαρκής εφαρμογή των εντολών της UNCRPD σε εθνικό επίπεδο, η οποία είχε ως αποτέλεσμα την επιδείνωση των συνθηκών και την αυξημένη ιδρυματοποίηση των ατόμων με αναπηρία.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών δομών για άτομα με ΔΑΦ

2.2.7. Εθνικές Εκθέσεις και Μελέτες

Εθνική Έκθεση και μελέτη 3: Το μέλλον είναι τώρα: Τεχνολογία με επίκεντρο τον άνθρωπο για την ενδυνάμωση των ατόμων και των υπηρεσιών αναπηρίας

Χώρα	ΕΕ
Αποτελέσματα/ευρήματα	<p>Τα αποτελέσματα που συζητούνται στο έγγραφο αντικατοπτρίζουν ένα μείγμα προόδου και συνεχιζόμενων προκλήσεων. Οι θετικές εξελίξεις περιλαμβάνουν την αυξημένη αναγνώριση των θεμάτων από διεθνείς φορείς όπως ο ΟΗΕ, ο οποίος έχει διεξαγάγει έρευνες και έχει επισημάνει παραβιάσεις, ασκώντας έτσι πίεση στις εθνικές κυβερνήσεις. Για παράδειγμα, το ταμείο ανεξάρτητης διαβίωσης της Σουηδίας, παρά τις τρέχουσες προκλήσεις, ήταν ιστορικά επιτυχημένο, αυξάνοντας τον αριθμό από 7.000 δικαιούχους το 1995 σε 16.000. Ωστόσο, υπάρχουν επίσης έντονα αρνητικά αποτελέσματα, όπως οι συνεχιζόμενες περικοπές του προϋπολογισμού του Ηνωμένου Βασιλείου που οδηγούν σε σοβαρές παραβιάσεις δικαιωμάτων και η συνεχιζόμενη έλλειψη επιδομάτων ανεξάρτητης διαβίωσης σε χώρες όπως η Ελλάδα και η Βουλγαρία, όπου η ιδρυματική περίθαλψη παραμένει διαδεδομένη. Αυτά τα μικτά αποτελέσματα υπογραμμίζουν την ανάγκη για συνεχή προσπάθεια, αναθεώρηση πολιτικής και καλύτερη εφαρμογή υποστηρικτικών μέτρων για τη διασφάλιση της αξιοπρέπειας και της ανεξαρτησίας των ατόμων με αναπηρία</p>

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών οίκων για άτομα με ΔΑΦ

2.2.7. Εθνικές Εκθέσεις και Μελέτες

Εθνική Έκθεση και μελέτη 4: Ενίσχυση επιλογών στέγασης και κοινότητας για ενήλικες με αυτισμό και άλλες νευροδιαφοροποιήσεις

Χώρα	ΕΕ
Τίτλος προσδιορισμένης αναφοράς	4. Ενίσχυση επιλογών στέγασης και κοινότητας για ενήλικες με αυτισμό και άλλες νευροδιαφοροποιήσεις
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	https://firstplaceglobal.org/wp-content/uploads/doc-apitw-report.pdf
Σύντομη περιγραφή της έκθεσης	Η έκθεση είναι μια εκτενής ανασκόπηση της τρέχουσας κατάστασης στέγασης για ενήλικες με αυτισμό ή/και νοητικές και αναπτυξιακές αναπηρίες (I/DD). Υπογραμμίζει την κρίσιμη ανάγκη για κατάλληλες, προσβάσιμες και προσιτές οικιστικές επιλογές και τα σημαντικά κενά πολιτικής και δεδομένων που εμποδίζουν την αποτελεσματική παροχή στέγασης και υπηρεσιών υποστήριξης για αυτή την ομάδα πληθυσμού. Τονίζει επίσης τη σημασία ολοκληρωμένων δεδομένων για τη διαμόρφωση στρατηγικών λύσεων και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής αυτών των ατόμων.
Ανάγκη/πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Το πρωταρχικό ζήτημα που αντιμετωπίζεται είναι η σοβαρή έλλειψη προσιτής, προσβάσιμης στέγασης για ενήλικες με αυτισμό ή/και I/DD. Αυτή η έλλειψη επιδεινώνεται από την ανεπαρκή συλλογή δεδομένων, η οποία συσκοτίζει την πλήρη έκταση των στεγαστικών αναγκών αυτής της ομάδας. Πολλοί ενήλικες με αυτισμό ή/και I/DD ζουν με ηλικιωμένους φροντιστές και υπάρχει μια διαφαινόμενη κρίση καθώς αυτοί οι φροντιστές δεν μπορούν πλέον να παρέχουν υποστήριξη. Τα υπάρχοντα ομοσπονδιακά και κρατικά προγράμματα είναι ανεπαρκή, τόσο σε εύρος όσο και σε χρηματοδότηση, για να καλύψουν την αυξανόμενη ζήτηση για υπηρεσίες μακροπρόθεσμης υποστήριξης (LTSS) και στέγαση. Η έλλειψη συντονισμένων προσπάθειων πολιτικής και δεδομένων περιπλέκει περαιτέρω την ανάπτυξη αποτελεσματικών λύσεων για την αντιμετώπιση αυτών των κρίσιμων αναγκών.
Αποτελέσματα/ ευρήματα	Το έγγραφο περιγράφει ότι οι τρέχουσες πρακτικές και πολιτικές έχουν οδηγήσει σε ένα κατακερματισμένο σύστημα που αποτυγχάνει να παρέχει επαρκείς επιλογές στέγασης για ενήλικες με αυτισμό ή/και I/DD. Υπάρχουν σημαντικά κενά δεδομένων που εμποδίζουν τη σαφή κατανόηση των στεγαστικών αναγκών και προτιμήσεων τους. Ως αποτέλεσμα, πολλά άτομα κινδυνεύουν να μείνουν χωρίς στέγη ή να τοποθετηθούν σε περιοριστικά ιδρύματα. Η έκθεση ζητά καλύτερη συλλογή δεδομένων και μεταρρυθμίσεις πολιτικής για τη δημιουργία διαφορετικών και προσιτών οικιστικών επιλογών που μπορούν να υποστηρίξουν τις ποικίλες ανάγκες των ενηλίκων με αυτισμό ή/και I/DD. Η βελτίωση της ποιότητας των δεδομένων και ο συντονισμός των πολιτικών είναι ουσιαστικής σημασίας για την αντιμετώπιση της ανεκπλήρωτης ζήτησης στέγασης και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής αυτών των ατόμων.

2.2. Τρέχουσες πρακτικές και κατάσταση υποστηρικτικών οίκων για άτομα με ΔΑΦ

2.2.7. Εθνικές Εκθέσεις και Μελέτες

Εθνική Έκθεση και μελέτη 5: Υποστήριξη των ατόμων με αυτισμό: Έκθεση για τους Υπεύθυνους στέγασης των τοπικών αρχών

Χώρα	ΕΕ
Τίτλος προσδιορισμένης αναφοράς	5. Υποστήριξη των ατόμων με αυτισμό: Έκθεση για τους Υπεύθυνους στέγασης των τοπικών αρχών
Αναφορά (π.χ. σύνδεσμος, παραπομπή, εθνική έκθεση ή άρθρο)	https://nda.ie/publications/assisting-people-with-autism-guidance-for-local-authority-housing-officers-report
Σύντομη περιγραφή της έκθεσης	Η ενημέρωση του Ευρωπαϊκού Δικτύου για την Ανεξάρτητη Διαβίωση (ENIL) για τα ταμεία της ΕΕ 2021-2027 εξετάζει τον τρόπο κατανομής και χρήσης των πόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με το δικαίωμα στην ανεξάρτητη διαβίωση. Η ενημέρωση εξετάζει τις προγραμματισμένες επενδύσεις στο πλαίσιο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου της ΕΕ, τονίζοντας τη σημασία των υπηρεσιών και υποστήριξης που βασίζονται στην κοινότητα και όχι στα θεσμικά πλαίσια. Συζητά το νομικό πλαίσιο, τις ελλείψεις του παρελθόντος και το τρέχον ρυθμιστικό τοπίο, ζητώντας ισχυρότερα μέτρα για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (UNCPRD).
Ανάγκη/πρόβλημα/ ζήτημα που αντιμετωπίζεται από την τρέχουσα πρακτική	Το πρωταρχικό ζήτημα που εξετάζεται είναι η συνεχιζόμενη επένδυση κονδυλίων της ΕΕ σε θεσμικά και διαχωρισμένα περιβάλλοντα, η οποία έρχεται σε αντίθεση με τις αρχές της UNCPRD και του Χάρτη της ΕΕ. Παρά τους κανονισμούς που προωθούν την αποϊδρυματοποίηση, υπήρξε μια τάση μετακίνησης ατόμων από μεγάλα ιδρύματα σε μικρότερα ομαδικά σπίτια, γεγονός που εξακολουθεί να παραβιάζει τα δικαιώματά τους για ανεξάρτητη διαβίωση. Η ενημέρωση υπογραμμίζει την ανάγκη για μια στροφή προς τις υπηρεσίες και την υποστήριξη που βασίζονται στην κοινότητα, διασφαλίζοντας τη μη διάκριση και την πλήρη κοινωνική και επαγγελματική ένταξη.
Αποτελέσματα/ ευρήματα	Τα αποτελέσματα της τρέχουσας πρακτικής περιλαμβάνουν συνεχείς παραβιάσεις της UNCPRD και ανεπαρκή υποστήριξη για ανεξάρτητη διαβίωση. Οι επενδύσεις σε διαχωρισμένα περιβάλλοντα συνεχίστηκαν παρά τους κανονισμούς, με ορισμένα εθνικά σχέδια στο πλαίσιο του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (RRF) να χρηματοδοτούν νέα ιδρύματα και ανακαινίσεις που δεν ευθυγραμμίζονται με τους στόχους αποϊδρυματοποίησης. Οι θετικές πτυχές περιλαμβάνουν συγκεκριμένες δεσμεύσεις για υπηρεσίες που βασίζονται στην κοινότητα σε ορισμένα περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα, όπως η έμφαση που δίνει η Πορτογαλία στην προσωπική βοήθεια και τις κοινωνικές απαντήσεις που βασίζονται στην κοινότητα. Ωστόσο, η έλλειψη ολοκληρωμένων διασφαλίσεων και διαφάνειας στην παρακολούθηση αυτών των επενδύσεων υπονομεύει τη συνολική πρόοδο για μια ανεξάρτητη διαβίωση.

2.3. Συμπεράσματα από την Έρευνα γραφείου

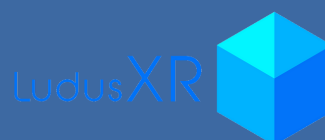
Τα συμπεράσματα από την έρευνα γραφείου σχετικά με την υποστηρικτική στέγαση για άτομα με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ) σε διάφορες χώρες υπογραμμίζουν αρκετά βασικά ευρήματα:

- **Κατάσταση Υποστηρικτικής Στέγασης Ανάπτυξης:** Σε όλες τις χώρες εταίρους (Κύπρος, Δανία, Ιταλία και Βόρεια Μακεδονία), η ανάπτυξη υποστηρικτικής στέγασης για άτομα με ΔΑΦ βρίσκεται σε διαφορετικά στάδια. Η Δανία επιδεικνύει την πιο προηγμένη υποδομή, με πολλούς δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς που εμπλέκονται στην παροχή εξατομικευμένων λύσεων κατοικίας για άτομα με αυτισμό σε διάφορες ηλικιακές ομάδες. Η Κύπρος, από την άλλη πλευρά, έχει κάνει πρόσφατα βήματα στην οικοδόμηση νέων κατοικιών με βάση την κοινότητα, αλλά εξακολουθεί να υστερεί σε σχέση με τη Δανία όσον αφορά ένα ολοκληρωμένο δίκτυο υπηρεσιών αφιερωμένων στη στέγαση ειδικά για τον αυτισμό.
- **Προκλήσεις στην απασχόληση:** Σε κάθε χώρα, οι ενήλικες με ΔΑΦ αντιμετωπίζουν σημαντικά εμπόδια στην απασχόληση. Τα ποσοστά απασχόλησης για τα αυτιστικά άτομα παραμένουν σημαντικά χαμηλότερα από αυτά των ατόμων με άλλες αναπηρίες. Για παράδειγμα, στη Δανία, ενώ υπάρχουν επαγγελματικά προγράμματα, μόνο το 27,2% των ενηλίκων με ΔΑΦ απασχολείται, σε σύγκριση με το 77,7% των νευροτυπικών συνομηλίκων τους. Στην Ιταλία, το ποσοστό ανεργίας για άτομα με ΔΑΦ είναι μικρότερο από 10%, υπογραμμίζοντας την ανάγκη για στοχευμένα προγράμματα ένταξης στο τομέα της απασχόλησης.
- **Κενά στην παροχή υπηρεσιών:** Παρά την πρόοδο, υπάρχουν σημαντικά κενά στην παροχή υπηρεσιών για άτομα με ΔΑΦ, ιδιαίτερα στη Βόρεια Μακεδονία. Η έλλειψη ειδικών ιδρυμάτων για τον αυτισμό και υποστηρικτικών προγραμμάτων στέγασης στη χώρα καταδεικνύει την ανισότητα σχετικά με τους διαθέσιμους πόρους στις χώρες εταίρους. Ομοίως, τα υποστηρικτικά προγράμματα στέγασης της Ιταλίας, αν και είναι καινοτόμα, εξακολουθούν να είναι σχετικά περιορισμένα και η χώρα αντιμετωπίζει προκλήσεις όσον αφορά την κάλυψη των αναγκών του αυξανόμενου πληθυσμού της με ΔΑΦ.
- **Ρόλος της τεχνολογίας και της καινοτομίας:** Καινοτόμα προγράμματα, όπως το έργο SENSHome στην Ιταλία, καταδεικνύουν τη δυνατότητα της τεχνολογίας να βελτιώσει το περιβάλλον διαβίωσης των ατόμων με ΔΑΦ. Η ενσωμάτωση συστημάτων που βασίζονται σε αισθητήρες στη στέγαση μπορεί να βελτιώσει την ασφάλεια, την άνεση και την αυτονομία, ανοίγοντας το δρόμο για μελλοντικά υποστηρικτικά έργα στέγασης.

Συμπερασματικά, ενώ σημειώνεται πρόοδος στη δημιουργία υποστηρικτικών κατοικιών και υπηρεσιών για άτομα με ΔΑΦ, πρέπει να γίνουν περισσότερα, ιδίως όσον αφορά την εναρμόνιση των υπηρεσιών, την αντιμετώπιση των κενών στην απασχόληση και τη χρήση της τεχνολογίας για την υποστήριξη της ανεξάρτητης διαβίωσης. Κάθε χώρα παρουσιάζει πολύτιμα διδάγματα που μπορούν να ενημερώσουν τις μελλοντικές προσπάθειες για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ατόμων με ΔΑΦ.

Συνεργάτες του έργου

Με συγχρηματοδότηση από το
πρόγραμμα “Erasmus +”
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Έκθεση Βασισμένη σε Αποδεικτικά Στοιχεία

Για την κατάσταση της
υποστηριζόμενης στέγασης για άτομα
με αυτισμό, ανάλυση αναγκών

Έρευνα Πεδίου

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή αυτής της έκδοσης δεν συνιστά έγκριση του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει μόνο τις απόψεις των συγγραφέων και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν

Με συγχρηματοδότηση από το
πρόγραμμα «Erasmus+»
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Έρευνα πεδίου

Αυτή η ενότητα περιγράφει τα ευρήματα από μια έρευνα πεδίου που πραγματοποιήθηκε στην Κύπρο, τη Δανία, την Ιταλία, την Ιρλανδία και τη Βόρεια Μακεδονία. Η μελέτη επικεντρώνεται σε ενήλικες με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ) και στοχεύει να εντοπίσει τις μοναδικές ανάγκες και τα εμπόδια που συναντούν κατά τη μετάβαση στην ανεξάρτητη ζωή. Χρησιμοποιώντας δομημένα ερωτηματολόγια, συλλέχθηκαν δεδομένα από τους συμμετέχοντες για να αποτυπωθούν οι προσωπικές τους εμπειρίες. Αυτή η έρευνα ρίχνει φως σε κρίσιμους παράγοντες που επηρεάζουν την αυτονομία στέγασης νεαρών ενηλίκων με ΔΑΦ, παρέχοντας ένα ουσιαστικό θεμέλιο για την ανάπτυξη στρατηγικών στέγασης χωρίς αποκλεισμούς.

Η έρευνα πεδίου διεξήχθη μέσω διαδικτυακών ερωτηματολογίων, τα οποία κοινοποιήθηκαν στους ενδιαφερόμενους φορείς του έργου, με αποτέλεσμα ένα ευρύτερο φάσμα απαντήσεων από ό,τι είχε αρχικά προβλεφθεί. Κατά συνέπεια, συμπεριλήφθηκαν επιπλέον ηλικιακά εύρη πέρα από τους νεαρούς ενήλικες. Αυτά δεν πρέπει να θεωρούνται αναξιόπιστα δεδομένα, καθώς αντικατοπτρίζουν το ευρύτερο κοινό που ασχολήθηκε με το ερωτηματολόγιο. Το ποσοστό των απαντήσεων εκτός της ομάδας στόχου δεν επηρεάζει σημαντικά τα συνολικά ευρήματα και η συμπερίληψη ή η εξαίρεση αυτών των απαντήσεων δεν αλλάζει τα συμπεράσματα. Επιπλέον, η ερώτηση "θεωρείτε τον εαυτό σας υψηλής λειτουργικότητας;" συμπεριλήφθηκε για να παρέχει πολύτιμες πληροφορίες, καθώς ορισμένα άτομα με ΔΑΦ μπορεί να μην προσδιορίζονται ως υψηλής λειτουργικότητας, ακόμα κι αν είναι.

Με συγχρηματοδότηση από το
πρόγραμμα «Erasmus+»
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

3. Έρευνα πεδίου

3.1. Ανάλυση Έρευνας Πεδίου των Εθνικών Εκθέσεων

3.1.1. Συνολική περιγραφή των συμμετεχόντων

3.1.2 Ανάλυση του στρες και του άγχους

3.1.3 Ανάλυση Κοινωνικής Απομόνωσης και Μοναξιάς

3.1.4 Ανάλυση Αισθητηριακής Υπερφόρτωσης

Βασικοί Τομείς Υποστήριξης

Σύναψη

3.2 Κύπρος

3.2.1 Συνολική περιγραφή των συμμετεχόντων

3.2.2 Μέτρηση του στρες και του άγχους

3.2.3 Μέτρηση κοινωνικής απομόνωσης και μοναξιάς

3.2.4 Μέτρηση Αισθητηριακής Υπερφόρτωσης

3.2.5 Γενικό συμπέρασμα

3.3 Δανία

3.3.1 Δημογραφικό προφίλ των ερωτηθέντων

3.3.2 Αντιληπτό στρες και άγχος

3.3.3 Κοινωνικές αλληλεπιδράσεις και συναισθήματα απομόνωσης

3.3.4 Αισθητηριακή υπερφόρτωση

3.3.5 Συμπέρασμα

3.4 Ιταλία

3.4.1 Συνολική περιγραφή των συμμετεχόντων

3.4.2 Στρες και άγχος

3.4.3 Κοινωνική απομόνωση και μοναξιά

3.4.4 Αισθητηριακή υπερφόρτωση

3.4.5 Συμπέρασμα

3.5. Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας

3.5.1 Συνολική περιγραφή των συμμετεχόντων

3.5.2 Μέτρηση του στρες και του άγχους

3.5.3 Μέτρηση κοινωνικής απομόνωσης και μοναξιάς

3.5.4 Μέτρηση Αισθητηριακής Υπερφόρτωσης

3.5.5 Γενικό συμπέρασμα

3.6 Ιρλανδία

3.6.1. Συνολική περιγραφή των συμμετεχόντων

3.6.2. Μέτρηση του στρες και του άγχους

3.6.3 Μέτρηση κοινωνικής απομόνωσης και μοναξιάς

3.6.4. Μέτρηση Αισθητηριακής Υπερφόρτωσης

3. Έρευνα πεδίου

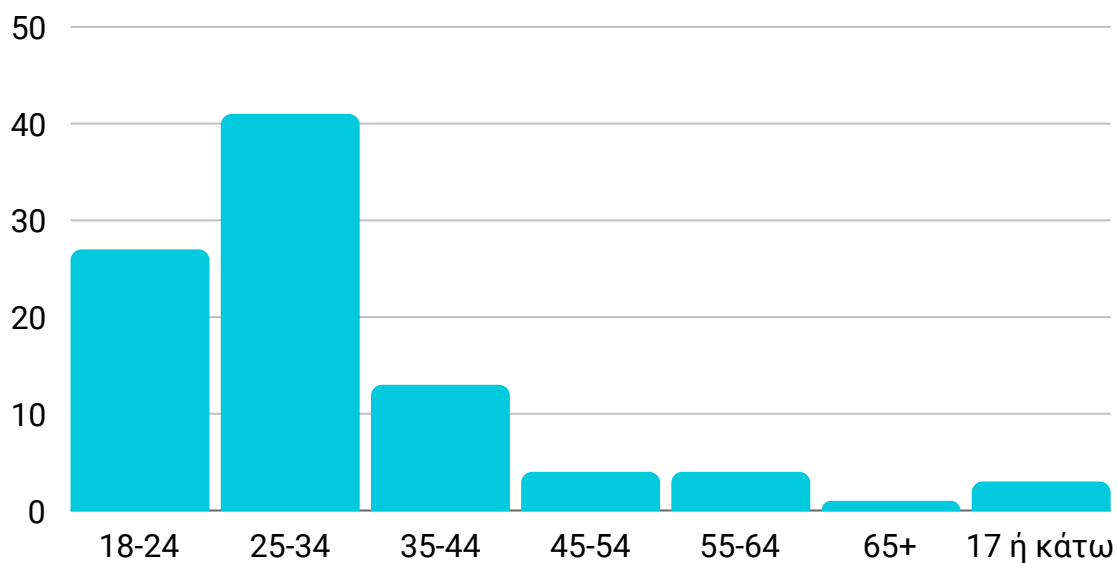
3.1. Ανάλυση Έρευνας Πεδίου των Εθνικών Εκθέσεων

3.1.1. Συνολική περιγραφή των συμμετεχόντων

Το σύνολο δεδομένων περιλαμβάνει 72 απαντήσεις που συλλέχθηκαν από συμμετέχοντες, εστιάζοντας κυρίως σε άτομα με αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας. Από τους ερωτηθέντες, το 87,5% ανέφερε ότι είχε αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας, με το 51,4% να προσδιορίζονται ως άνδρες.

Ηλικιακό εύρος των συμμετεχόντων

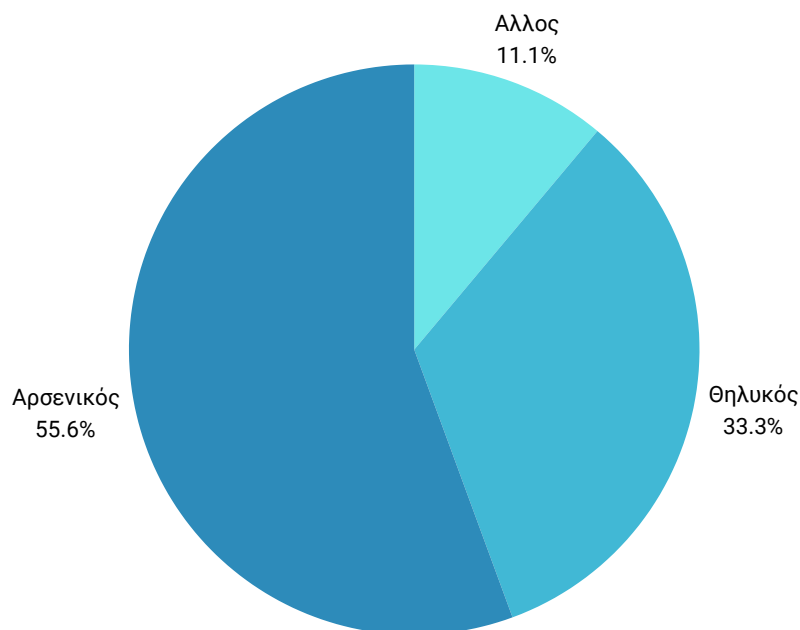
Οι συμμετέχοντες σε αυτή τη μελέτη έχουν ένα ευρύ ηλικιακό φάσμα, με την πλειοψηφία να είναι μεταξύ 25-34 ετών, που αντιπροσωπεύει το 41% του δείγματος. Η δεύτερη μεγαλύτερη ομάδα είναι μεταξύ 18-24 ετών, αντιπροσωπεύοντας το 27% των συμμετεχόντων. Οι μικρότερες ηλικιακές ομάδες περιλαμβάνουν τις ηλικίες 35-44 ετών, που αποτελούν το 13%, και εκείνες μεταξύ 45-54 και 55-64 ετών, και οι δύο συνιστούν το 4% η καθεμία. Επιπλέον, το 3% των συμμετεχόντων είναι κάτω των 17 ετών, ενώ το 1% είναι 65 ετών και άνω.

Γράφημα 1. Αναπαράσταση του ηλικιακού εύρους των συμμετεχόντων

Εκπροσώπηση φύλου μεταξύ των συμμετεχόντων

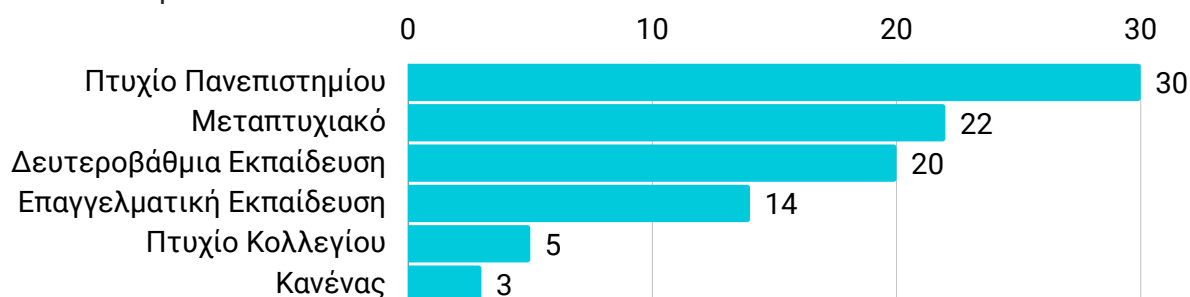
Η κατανομή του φύλου των συμμετεχόντων δείχνει ότι το 55,6% προσδιορίζονται ως άντρες, καθιστώντας τους τη μεγαλύτερη ομάδα στη μελέτη. Οι γυναίκες συμμετέχουσες αντιπροσωπεύουν το 33,3%. Επιπλέον, το 11,1% των συμμετεχόντων αναγνωρίστηκε ως "Άλλο".

Γράφημα 2. Αναπαράσταση του φύλου των συμμετεχόντων

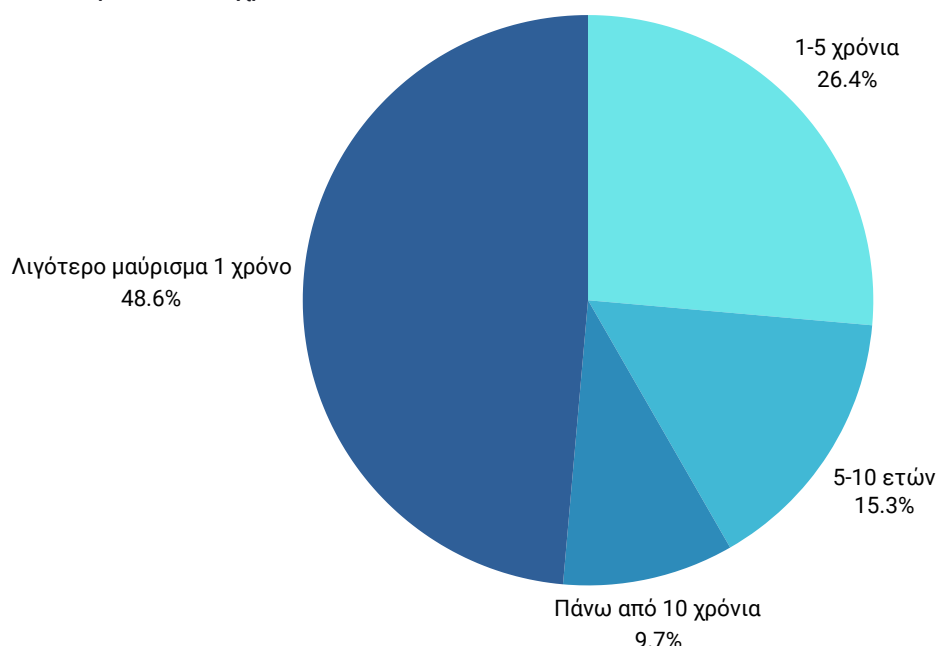
Μορφωτικά επίπεδα των συμμετεχόντων

Οι συμμετέχοντες σε αυτή τη μελέτη έχουν ποικίλο μορφωτικό υπόβαθρο. Η μεγαλύτερη ομάδα, το 30%, είναι κάτοχος πανεπιστημιακού πτυχίου, ενώ το 22% έχει ολοκληρώσει μεταπτυχιακές σπουδές. Το 20% των συμμετεχόντων έχει ολοκληρώσει τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και το 14% έχει ολοκληρώσει την επαγγελματική εκπαίδευση. Επιπλέον, το 5% των συμμετεχόντων είναι κάτοχοι πτυχίου κολλεγίου και το 3% ανέφερε ότι δεν είχε επίσημη εκπαίδευση.

Γράφημα 3. Αναπαράσταση του μορφωτικού επιπέδου των συμμετεχόντων

Όσον αφορά τους διακανονισμούς διαβίωσης, το 36% των συμμετεχόντων ζει με μέλη της οικογένειας, καθιστώντας αυτόν τον πιο συνηθισμένο διακανονισμό. Το 25% ζει μόνο του, ενώ το 21% ζει με σύζυγο. Ένα μικρότερο ποσοστό, το 4%, ζει με υποστήριξη και ένα άλλο 4% ζει με φίλους. Επιπλέον, το 3% ζει σε σπίτι στήριξης και το 1% των συμμετεχόντων νοικιάζει ένα ελεύθερο δωμάτιο. Όσον αφορά τον αριθμό των ετών που οι συμμετέχοντες έζησαν μόνοι, η μεγαλύτερη ομάδα, το 48,6 %, έχει ζήσει μόνος για 0-1 χρόνια, υποδηλώνοντας μια σχετικά πρόσφατη στροφή προς στην ανεξάρτητη διαβίωση. Το 26,4% έχει ζήσει μόνο του για 1-5 χρόνια, ενώ το 15,3% για 5-10 χρόνια. Μια μικρότερη ομάδα, το 10%, ζει μόνη της για περισσότερα από 10 χρόνια.

Γράφημα 4. Αναπαράσταση των ετών που ζουν μόνοι οι συμμετέχοντες

3.1.2 Ανάλυση του στρες και του άγχους

Οι συμμετέχοντες βιώνουν διαφορετικά επίπεδα στρες στην καθημερινή τους ζωή, με το 26% να αναφέρει ότι αισθάνεται άγχος ή στρες μία ή δύο φορές την εβδομάδα και το 15% να βιώνει άγχος πολλές φορές την ημέρα. Όταν πρόκειται για ανεξάρτητη διαβίωση χωρίς υποστήριξη, το 34% αισθάνεται λίγο άγχος, ενώ το 18% αισθάνεται πολύ άγχος και το 29% δεν αισθάνεται καθόλου άγχος για αυτό.

Όσον αφορά το τι θα τους βοηθούσε να διαχειριστούν το άγχος, το 24% πιστεύει ότι η βοήθεια από την οικογένεια, τους φίλους ή τις ομάδες υποστήριξης θα ήταν ωφέλιμη και το 20% θεωρεί τη σωματική δραστηριότητα ως βασικό μέσο ανακούφισης από το στρες. Επιπλέον, το 12% πιστεύει ότι η μεγαλύτερη υποστήριξη από επαγγελματίες, όπως εκπαιδευτικούς ή θεραπευτές, θα ήταν χρήσιμη.

Αυτά τα ευρήματα υπογραμμίζουν τη σημασία της κοινωνικής υποστήριξης και της σωματικής δραστηριότητας στη διαχείριση του άγχους, ενώ η βοήθεια των επαγγελματιών θεωρείται επίσης πολύτιμη από μια μερίδα των συμμετεχόντων.

3.1.3 Ανάλυση Κοινωνικής Απομόνωσης και Μοναξιάς

Οι απαντήσεις των συμμετεχόντων δείχνουν ότι τα συναισθήματα της απομόνωσης ή της μοναξιάς όταν ζουν μόνοι χωρίς υποστήριξη είναι μια σημαντική ανησυχία για πολλούς. Για να αντιμετωπιστεί αυτό, το 28% των συμμετεχόντων πιστεύει ότι η ανάπτυξη μεγαλύτερης αυτοπεποίθησης θα βοηθούσε στη μείωση των συναισθημάτων απομόνωσης. Επιπλέον, το 20% πρότεινε ότι η εκπαίδευση σε κοινωνικές δεξιότητες και αλληλεπιδράσεις, καθώς και η ενθάρρυνση μεγαλύτερης κοινωνικής ευαισθητοποίησης και ενσυναίσθησης, θα ήταν επωφελής. Το 16% τόνισε ότι το αυξημένο κίνητρο για κοινωνικοποίηση θα μπορούσε να βοηθήσει περαιτέρω στην ανακούφιση της μοναξιάς. Αυτές οι απαντήσεις υποδηλώνουν ότι οι συμμετέχοντες βλέπουν την οικοδόμηση αυτοπεποίθησης, τη βελτίωση των κοινωνικών δεξιοτήτων και την ενίσχυση της κοινωνικής συνείδησης ως βασικές στρατηγικές για την αντιμετώπιση της κοινωνικής απομόνωσης και της μοναξιάς.

3.1.4 Ανάλυση Αισθητηριακής Υπερφόρτωσης

Οι απαντήσεις των συμμετεχόντων δείχνουν ότι πολλοί βιώνουν αισθητηριακή υπερφόρτωση στο σπίτι ή κατά τη διάρκεια καθημερινών δραστηριοτήτων. Το πιο συχνά αναφερόμενο πρόβλημα είναι οι δυνατοί θόρυβοι, που αναφέρθηκε από το 24% των συμμετεχόντων. Το 16% ανέφερε ότι η φωτεινότητα, οι άσχημες μυρωδιές και η υφή των αντικειμένων γύρω τους συμβάλλουν στην αισθητηριακή υπερφόρτωσή τους. Επιπλέον, το 12% ανέφερε ότι η απομάκρυνση από άλλους ανθρώπους και οι δυνατοί θόρυβοι μαζί επιδεινώνουν την αισθητηριακή τους δυσφορία.

Εκτίμηση Αναγκών

Η αξιολόγηση των αναγκών επικεντρώθηκε στον εντοπισμό των συγκεκριμένων τύπων υποστήριξης που ζητούν τα άτομα με αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας για να τα βοηθήσουν να διαχειριστούν την ανεξάρτητη διαβίωση. Με βάση τα δεδομένα της έρευνας, προσδιορίστηκαν οι τομείς υποστήριξης που ζητούνται συχνότερα, υπογραμμίζοντας τις πρωταρχικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν στην ανεξάρτητη διαβίωση.

Βασικοί Τομείς Υποστήριξης

1

Διαχείριση του στρες και του άγχους:

Το 47,2% των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι χρειάζονται εκπαίδευση και υποστήριξη στη διαχείριση του στρες και του άγχους. Αυτός ήταν ο πιο συχνά ζητούμενος τομέας, υπογραμμίζοντας τη σημασία της συναισθηματικής και ψυχολογικής υποστήριξης για άτομα που μεταβαίνουν ή διαχειρίζονται την ανεξάρτητη διαβίωση. Οι συμμετέχοντες εξέφρασαν την ανάγκη για εργαλεία και στρατηγικές για να αντιμετωπίσουν τους καθημερινούς στρεσογόνους παράγοντες, οι οποίοι συνδέονται στενά με τη συνολική τους εμπιστοσύνη στο να ζουν ανεξάρτητα.

2

Υποστήριξη με καθημερινές δραστηριότητες στο σπίτι:

Το 20,8% των ερωτηθέντων ζήτησε βοήθεια σε πρακτικές εργασίες, όπως καθάρισμα, μαγείρεμα και ψώνια. Αυτό υποδηλώνει ότι πολλά άτομα αντιμετωπίζουν προκλήσεις στη διαχείριση των συνηθισμένων οικιακών ευθυνών, οι οποίες μπορούν να συμβάλουν στο συνολικό άγχος και το στρες τους. Η παροχή πρακτικής υποστήριξης ή εκπαίδευσης σε αυτούς τους τομείς θα βελτιώνει την ικανότητά τους να διατηρήσουν έναν ανεξάρτητο τρόπο ζωής.

3

Οικονομική Διαχείριση:

Ένα αξιοσημείωτο ποσοστό των συμμετεχόντων εξέφρασε δυσκολία στη διαχείριση των οικονομικών, αναγνωρίζοντας αυτό ως σημαντικό εμπόδιο στην ανεξάρτητη διαβίωση. Αν και συγκεκριμένα δεδομένα σχετικά με αυτό δεν ποσοτικοποιήθηκαν στην έρευνα, η διαχείριση προϋπολογισμών, η πληρωμή λογαριασμών και ο οικονομικός προγραμματισμός είναι συνήθως αναφερόμενες περιοχές όπου τα άτομα με αυτισμό χρειάζονται υποστήριξη.

4

Υποστήριξη Ψυχικής Υγείας:

Σε σχέση με την ανάγκη για διαχείριση του στρες και του άγχους, αρκετοί συμμετέχοντες τόνισαν επίσης τη σημασία της συνεχούς υποστήριξης της ψυχικής υγείας, όπως η πρόσβαση σε θεραπευτές, συμβούλους ή ομάδες υποστήριξης. Η συνεχής υποστήριξη στη διατήρηση της ψυχικής ευεξίας θεωρείται κρίσιμη για όσους ζουν ανεξάρτητα.

5

Κοινωνικές και επικοινωνιακές δεξιότητες:

Αν και δεν αναφέρθηκε τόσο συχνά όσο άλλοι τομείς, ορισμένοι συμμετέχοντες παρατήρησαν δυσκολίες στη διαχείριση των κοινωνικών αλληλεπιδράσεων και στην οικοδόμηση σχέσεων, τόσο εντός όσο και εκτός του σπιτιού. Η υποστήριξη σε αυτόν τον τομέα θα μπορούσε να βοηθήσει τα άτομα να αντιμετωπίσουν καλύτερα τις κοινωνικές προκλήσεις στην καθημερινή ζωή, συμβάλλοντας σε μια πιο ικανοποιητική εμπειρία ανεξάρτητης διαβίωσης.

Σύναψη

Η έρευνα αποκαλύπτει σημαντικές προκλήσεις και ανάγκες που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας καθώς μεταβαίνουν στην ανεξάρτητη ζωή. Η ανάλυση εντόπισε τρεις βασικούς παράγοντες - χρόνια που ζουν μόνοι τους, συχνότητα αισθητηριακής υπερφόρτωσης και καθημερινά επίπεδα στρες/άγχους - που έχουν μετρήσιμο αντίκτυπο στο άγχος που σχετίζεται με την ανεξάρτητη διαβίωση. Η ανάλυση παλινδρόμησης δείχνει περαιτέρω ότι ενώ τα χρόνια που ζουν μόνοι τείνουν να μειώνουν ελαφρώς το άγχος σχετικά με την ανεξάρτητη ζωή, αυτό το αποτέλεσμα δεν ήταν στατιστικά σημαντικό. Αντίθετα, τα ευρήματα υπογραμμίζουν μια ισχυρή συσχέτιση μεταξύ των καθημερινών επιπέδων στρες/άγχους και του αυξημένου στρες για την ανεξάρτητη ζωή, υπογραμμίζοντας την ανάγκη για ολοκληρωμένες παρεμβάσεις διαχείρισης του άγχους. Αυτά τα ευρήματα ευθυγραμμίζονται με άλλες έρευνες που καταδεικνύουν πόσο επικρατούν τα αυξημένα επίπεδα στρες μεταξύ των αυτιστικών ατόμων, ιδιαίτερα σε σχέση με αλλαγές στη ρουτίνα ή στο περιβάλλον (Gotham et al., 2015). Τέτοια αποτελέσματα υπογραμμίζουν τον κρίσιμο ρόλο της υποστήριξης των ατόμων στη διαχείριση των καθημερινών συναισθηματικών τους προκλήσεων για την ενίσχυση της αυτοπεποίθησης και τη διευκόλυνση της επιτυχημένης αυτόνομης διαβίωσης.

Εκτός από τις ψυχολογικές και αισθητηριακές δυσκολίες, η αξιολόγηση των αναγκών αποκαλύπτει ότι η πρακτική υποστήριξη είναι κρίσιμη αναγκαιότητα για τα άτομα με αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας. Σχεδόν το 47,2% των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι χρειάζονται εκπαίδευση στη διαχείριση του στρες και του άγχους, ενώ το 20,8% εξέφρασε την ανάγκη για βοήθεια σε καθημερινές δραστηριότητες στο σπίτι, όπως το μαγείρεμα, η καθαριότητα και τα ψώνια. Έρευνα των Smith et al. (2019) υπογραμμίζει επίσης τη σημασία της πρακτικής υποστήριξης στην ανεξάρτητη διαβίωση, σημειώνοντας ότι οι δυσκολίες με τα καθήκοντα διαχείρισης του σπιτιού μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά τη συνολική ευημερία. Επιπλέον, η έρευνα αναδεικνύει τη χρηματοοικονομική διαχείριση ως σημαντικό εμπόδιο, αν και συγκεκριμένα στοιχεία για το θέμα αυτό δεν ποσοτικοποιήθηκαν. Άλλες μελέτες, όπως οι Howlin et al. (2004), έχουν επίσης δείξει ότι τα αυτιστικά άτομα συχνά παλεύουν με τον οικονομικό προγραμματισμό και τον γραμματισμό, γεγονός που εμποδίζει περαιτέρω την ικανότητά τους να ζουν ανεξάρτητα. Αυτά τα ευρήματα υποδεικνύουν ότι η ανάπτυξη ολοκληρωμένων συστημάτων υποστήριξης - που θα περιλαμβάνει συναισθηματική και ψυχολογική υποστήριξη, εκπαίδευση στη διαχείριση του σπιτιού και προγράμματα χρηματοοικονομικής παιδείας - θα είναι κρίσιμα για τη μείωση του άγχους και την ενδυνάμωση των ατόμων με αυτισμό να ζουν ανεξάρτητα με μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση.

Αντιμετωπίζοντας αυτούς τους βασικούς τομείς - διαχείριση του άγχους, καθημερινή υποστήριξη διαβίωσης και οικονομικές δεξιότητες - η έρευνα αποκαλύπτει ότι οι στοχευμένες παρεμβάσεις μπορούν να μετριάσουν σημαντικά τις προκλήσεις που σχετίζονται με την ανεξάρτητη διαβίωση. Όπως τονίζεται από τους Wei et al. (2014), παρεμβάσεις που συνδυάζουν συναισθηματική και πρακτική ανάπτυξη δεξιοτήτων οδηγούν σε βελτιωμένη αυτονομία και ποιότητα ζωής για τα αυτιστικά άτομα. Αυτή η προσέγγιση όχι μόνο θα βελτιώσει την καθημερινή λειτουργία, αλλά θα ενίσχυε επίσης τη συνολική ευημερία και την αυτονομία των ατόμων με αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας, διευκολύνοντας την ομαλή μετάβαση στην ανεξάρτητη διαβίωση.

3.2 Κύπρος

Αποποίηση ευθυνών Συμμετεχόντων

Η ερώτηση "Θεωρείτε ότι έχετε αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας;" συμπεριλήφθηκε στην έρευνα για να συλλέξει αυτοαναφερόμενα δεδομένα σχετικά με τις εμπειρίες και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα άτομα που αναγνωρίζουν ότι έχουν αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας. Αυτή η ερώτηση στοχεύει στην καλύτερη κατανόηση των ειδικών αναγκών και προοπτικών αυτής της ομάδας, οι οποίες μπορεί να διαφέρουν σημαντικά από αυτές με διαφορετικές μορφές αυτισμού. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι ο όρος «αυτισμός υψηλής λειτουργικότητας» είναι ένας αυτοπροσδιορισμός και μπορεί να μην αποτυπώνει πλήρως την πολυπλοκότητα των ατομικών εμπειριών. Τα δεδομένα που συλλέγονται μέσω αυτής της ερώτησης θα χρησιμοποιηθούν για την ενημέρωση και τη βελτίωση των υπηρεσιών υποστήριξης, διασφαλίζοντας ότι είναι πιο προσαρμοσμένες και αποτελεσματικές για όσους αναγνωρίζουν ότι έχουν αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας.

3.2.1 Συνολική περιγραφή των συμμετεχόντων

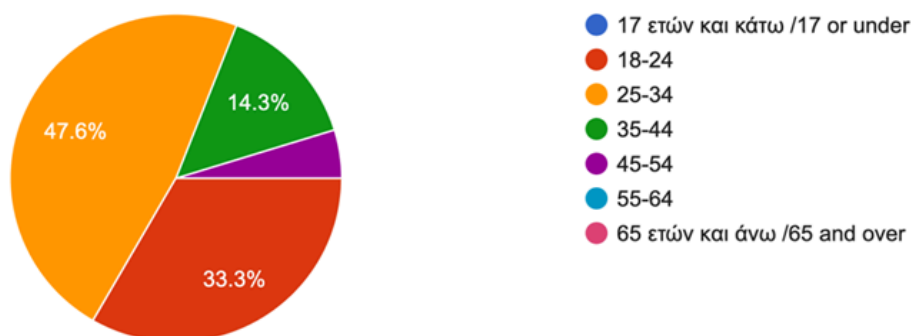
21 ενήλικες συμμετείχαν εθελοντικά σε αυτή τη μελέτη. Όλοι τους αναγνωρίζουν ότι έχουν αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας. Αυτό ήταν το βασικό κριτήριο συμμετοχής. Οι συμμετέχοντες βρέθηκαν από διάφορα περιβάλλοντα, συμπεριλαμβανομένων ημερήσιων προγραμμάτων, κέντρων ειδικής εκπαίδευσης και συνεργατών. Γενικά, στην Κύπρο, στο μητρώο της «Επιτροπής Προστασίας Ατόμων με Νοητική Αναπηρία», 307 άτομα ανέφεραν διάγνωση Αυτισμού, αντιπροσωπεύοντας το 32% όλων των ατόμων με διάγνωση νοητικής αναπηρίας (ΕΠΑΝΑ, 2022). Αυτός ο αριθμός δεν περιλαμβάνει άτομα που έχουν διαγνωστεί με «νοητική αναπηρία με αυτιστικά χαρακτηριστικά» ή άτομα που δεν έχουν εγγραφεί στο μητρώο.

Ηλικιακό εύρος των συμμετεχόντων

Η ηλικία των συμμετεχόντων κυμαινόταν από 18 έως 54 ετών. Σχεδόν οι μισοί από αυτούς (47,6%) κυμαίνονταν μεταξύ 25-34 ετών, το ένα τρίτο (33,3%) ήταν μεταξύ 18-24 ετών, 14,3% μεταξύ 35-44 ετών και 1 συμμετέχων (4,8%) κυμαίνονταν μεταξύ 45-54 ετών.

Ηλικία/ Age

21 responses

Γράφημα 1: Οπτική αναπαράσταση του ηλικιακού εύρους των συμμετεχόντων

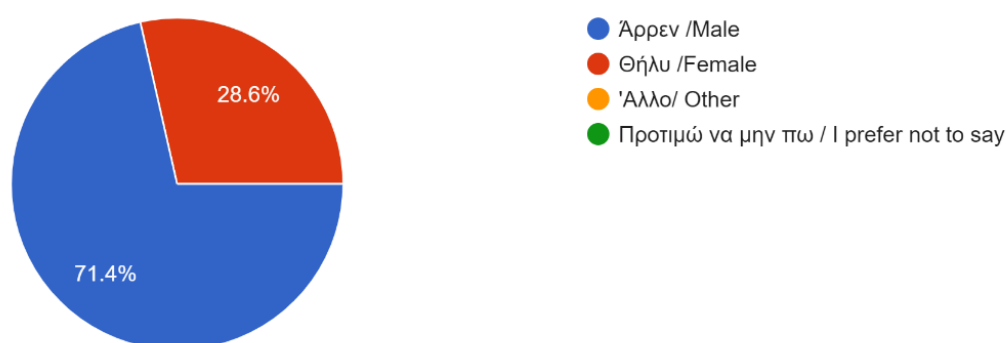
3.2 Κύπρος

Εκπροσώπηση φύλου μεταξύ των συμμετεχόντων

15 από τους 21 συμμετέχοντες προσδιορίζονται ως άνδρες και 6 ως γυναίκες. Κανένας από αυτούς δεν απάντησε στις επιλογές «άλλο» ή «προτιμώ να μην πω». Αυτό το αποτέλεσμα είναι παρόμοιο με τον γενικό πληθυσμό των ατόμων με διαταραχή του φάσματος του αυτισμού, με αναλογία 4:1, με τους άνδρες να είναι οι πιο εξέχοντες (Saure, Castrén, Mikkola, & Salmi, 2023).

Φύλο / Gender

21 responses

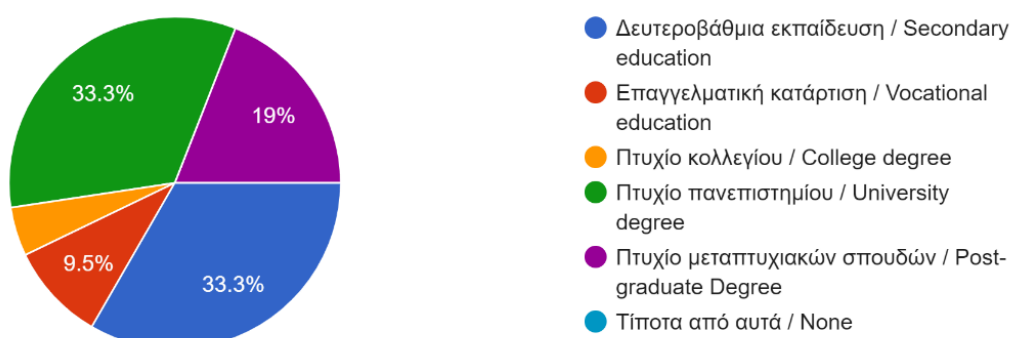
Γράφημα 2: Οπτική αναπαράσταση του φύλου των συμμετεχόντων

Μορφωτικά επίπεδα των συμμετεχόντων

Από τους 21 συμμετέχοντες, 7 (33,3%) είναι κάτοχοι πανεπιστημιακού πτυχίου, 7 (33,3%) έχουν ολοκληρώσει τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, 4 (19%) έχουν μεταπτυχιακό, 2 (9,5%) έχουν παρακολουθήσει επαγγελματική κατάρτιση και 1 (4,8%) είναι κάτοχος πτυχίου κολεγίου. Ασαφή αποτελέσματα υπάρχουν σχετικά με το μορφωτικό επίπεδο των ενηλίκων στο φάσμα, στην Κύπρο. Ωστόσο, η εκπαίδευση στην Κύπρο έχει περάσει τα τελευταία χρόνια από ένα διαχωρισμένο σε ένα συμπεριλήψιμο σύστημα σύμφωνα με τις διεθνείς κατευθυντήριες γραμμές. Συγκεκριμένα, περισσότερα παιδιά που έχουν διαγνωστεί με αυτισμό μπορούν να ενσωματωθούν στην παραδοσιακή τάξη και τους δίνονται περισσότερες ευκαιρίες να αναπτυχθούν εκπαιδευτικά (Van Kessel. et al.. 2020).

Εκπαίδευση / Education

21 responses

Γράφημα 3: Οπτική αναπαράσταση του επιπέδου εκπαίδευσης των συμμετεχόντων

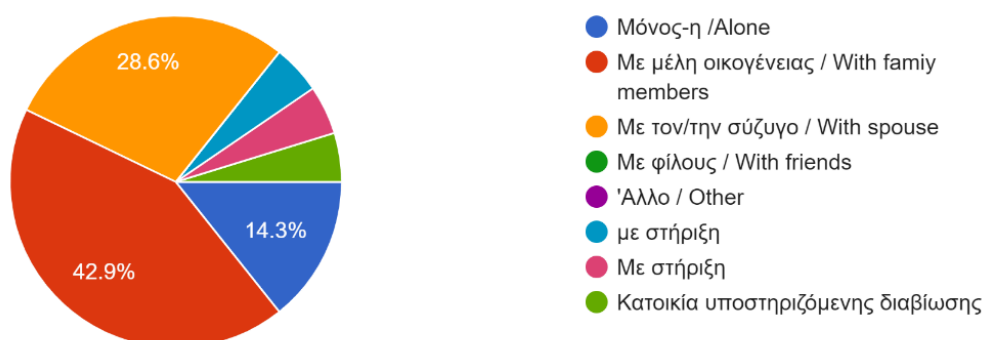
3.2 Κύπρος

Διαβίωσης των συμμετεχόντων

Κάτω από τους μισούς συμμετέχοντες (42,9%) ζουν επί του παρόντος με μέλη της οικογένειας, το 28,6% ζει με σύζυγο, το 14,3% ζει μόνο και το 14,3% ζει επί του παρόντος με υποστήριξη. Στην Κύπρο, οι ενήλικες του φάσματος ζουν κυρίως με τις οικογένειές τους, σε υποστηριζόμενες κατοικίες στην κοινότητα ή σε ιδρύματα (ΕΠΑΝΑ, 2022).

Καθεστώς διαβίωσης /Living Status

21 responses

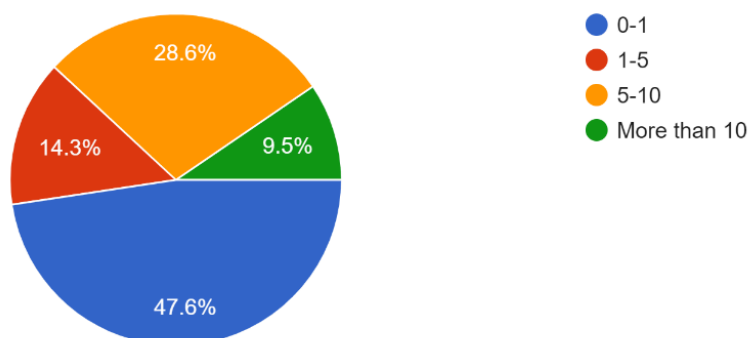
Γράφημα 4: Οπτική Αναπαράσταση των Διαβίωσης των Συμμετεχόντων

Διάρκεια ανεξάρτητης διαβίωσης μεταξύ των συμμετεχόντων

Το 28,6% ζει μόνο του 5-10 χρόνια, το 14,3% 1-5 χρόνια και το 9,5% ζει ανεξάρτητα για πάνω από 10 χρόνια.

Χρόνια Ανεξάρτητης Διαβίωσης / Years of Living Alone

21 responses

Γράφημα 5: Οπτική αναπαράσταση της διάρκειας της ανεξάρτητης διαβίωσης των συμμετεχόντων

3.2 Κύπρος

3.2.2 Μέτρηση του στρες και του άγχους

Για την τρέχουσα μελέτη, το στρες ορίστηκε ως η αίσθηση ότι το μυαλό κάποιου τρέχει διαρκώς με πάρα πολλές σκέψεις και ανησυχίες, καθιστώντας δύσκολη την εστίαση σε οτιδήποτε άλλο. Ομοίως, το άγχος ορίστηκε ως η συνεχής ανησυχία για κάτι κακό που συμβαίνει, ακόμα κι αν δεν υπάρχει πραγματικός κίνδυνος.

Τα καθημερινά επίπεδα στρες και άγχους των συμμετεχόντων

Στην ερώτηση «Προσδιορίστε το επίπεδο άγχους/άγχους που βιώνετε στην καθημερινή σας ζωή», οι συμμετέχοντες είχαν πέντε επιλογές για να διαλέξουν. Το 4,8% (1/21) ανέφερε «Ποτέ δεν αισθάνομαι άγχος και/ή στρεσαρισμένος», το 33,3% (21/7), η πλειοψηφία τους, επιλέγει την επιλογή «Νιώθω άγχος και/ή στρες μόνο μία ή δύο φορές την εβδομάδα», 28,6% (21/6), διάλεξε την επιλογή «Νιώθω άγχος και/ή στρες τρεις ή τέσσερις φορές την εβδομάδα», 14,3% (21/3), διάλεξε την επιλογή «Εγώ ως επί το πλείστον αισθάνομαι άγχος και/ή στρες μία φορά την ημέρα», και τέλος το 19% (4/21) ανέφερε «Συνήθως αισθάνομαι άγχος και/ή στρες πολλές φορές την ημέρα». Αρκετές μελέτες έχουν δείξει ότι οι ενήλικες με ΔΑΦ έχουν υψηλό επιπολασμό αγχώδων διαταραχών, με εκτιμήσεις που κυμαίνονται από 27% έως 46% για οποιαδήποτε αγχώδη διαταραχή (Hollocks, Lerh, Magiati, Meiser-Stedman, & Brugha, 2018; Nah, Brewer, Young, & Flower, 2018), γεγονός που φαίνεται και από τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας.

Δηλώστε το επίπεδο του στρες/άγχους που βιώνετε στην καθημερινή σας ζωή. / Indicate the level of stress/anxiety you experience in your daily life.

21 responses

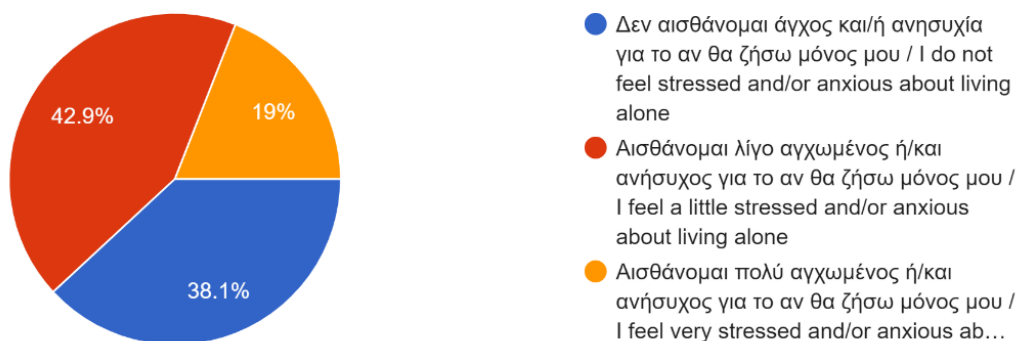
Γράφημα 6: Οπτική αναπαράσταση του επιπέδου στρες/άγχους που βιώνουν οι συμμετέχοντες στην καθημερινή τους ζωή

Στην ερώτηση «Πόσο αγχωμένοι/στρεσαρισμένοι νιώθετε με τη σκέψη να ζήσετε μόνοι σας χωρίς υποστήριξη;», οι συμμετέχοντες ανέφεραν ως εξής: Το 38,1% (21/8) επέλεξε την επιλογή «Δεν νιώθω άγχος και/ή στρες σχετικά με τη ζωή μόνος», η πλειονότητα τους, 42,9% (21/9), ανέφερε «Νιώθω λίγο άγχος ή/και στρες που μένω μόνος», και τέλος, μόνο το 19% (21/4) ανέφερε «Αισθάνομαι πολύ αγχωμένος και/ή στρεσαρισμένος που μένω μόνος». Η βιβλιογραφία στην Κύπρο προτείνει έμφαση στα επίπεδα άγχους των γονέων και των φροντιστών των ατόμων στο φάσμα, παρά στο άγχος που βιώνει το άτομο με ΔΑΦ (Πουρνάρα, 2018).

3.2 Κύπρος

Πόσο στρεσαρισμένος/αγχωμένος αισθάνεστε στη σκέψη να ζήσετε μόνοι σας χωρίς υποστήριξη; How stressed/anxious do you feel about the thought of living on your own without support?
21 responses

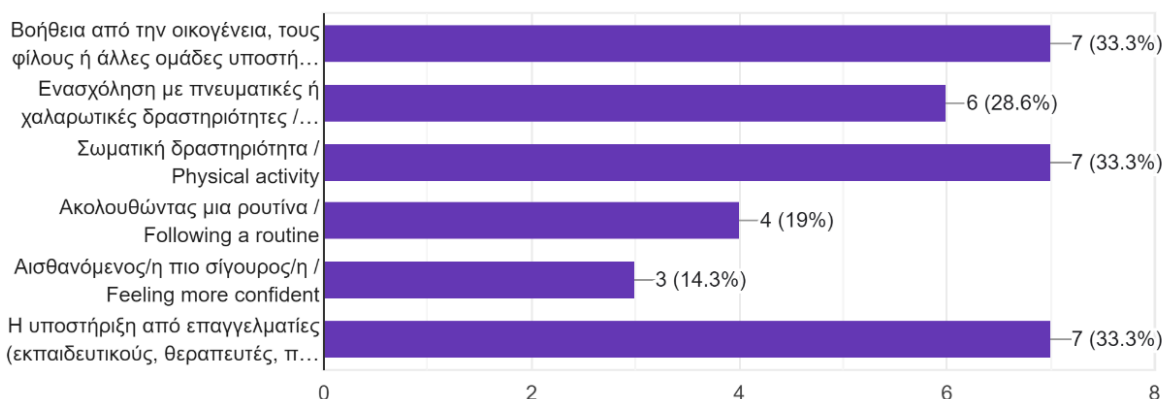

Γράφημα 7: Οπτική αναπαράσταση του πόσο αγχωμένοι/στρεσαρισμένοι αισθάνονται οι συμμετέχοντες σχετικά με τη σκέψη να ζήσουν μόνοι τους χωρίς υποστήριξη

Αποτελεσματικές στρατηγικές για τη διαχείριση του στρες και του άγχους

Στους συμμετέχοντες δόθηκαν 7 επιλογές για να διαλέξουν όσον αφορά τις στρατηγικές αντιμετώπισης για τη διαχείριση του στρες και του άγχους. Οι συμμετέχοντες είχαν τη δυνατότητα να επιλέξουν πολλαπλές απαντήσεις, καθώς και την επιλογή να προσθέσουν τη δική τους απάντηση στο «άλλο». Οι πιο δημοφιλείς απαντήσεις, η καθεμία με 33,3% εκλεξιμότητα (7/21) ήταν: «Βοήθεια από οικογένεια, φίλους ή άλλες ομάδες υποστήριξης», «Σωματική δραστηριότητα» και «Μεγαλύτερη υποστήριξη από επαγγελματίες (εκπαιδευτικούς, θεραπευτές, εκπαιδευτές κ.λπ.)». Η επόμενη δημοφιλής απάντηση, με 28,6% εκλεξιμότητα (6/21) ήταν «Εμπλοκή σε συνειδητές ή χαλαρωτικές δραστηριότητες». Το 19% των συμμετεχόντων (4/21) επέλεξε το «Ακολουθώντας μια ρουτίνα» και, τέλος, το 14,3% (3/21) επέλεξε το «Νιώθοντας μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση» ως στρατηγική για να βοηθήσει στην καλύτερη αντιμετώπιση του στρες και του άγχους. Κανένας από τους συμμετέχοντες δεν επέλεξε να νρώσει μια δική του απάντηση στην επιλογή «Άλλο» που υπήρχε.

Ποιο από τα παρακάτω πιστεύετε ότι θα σας βοηθούσε να αντιμετωπίσετε το στρες/άγχος; Which of the following do you feel would help you to deal with stress/anxiety?
21 responses

Γράφημα 8: Οπτική αναπαράσταση των στρατηγικών αντιμετώπισης για την αντιμετώπιση του στρες/άγχους

3.2 Κύπρος

3.2.3 Μέτρηση κοινωνικής απομόνωσης και μοναξιάς

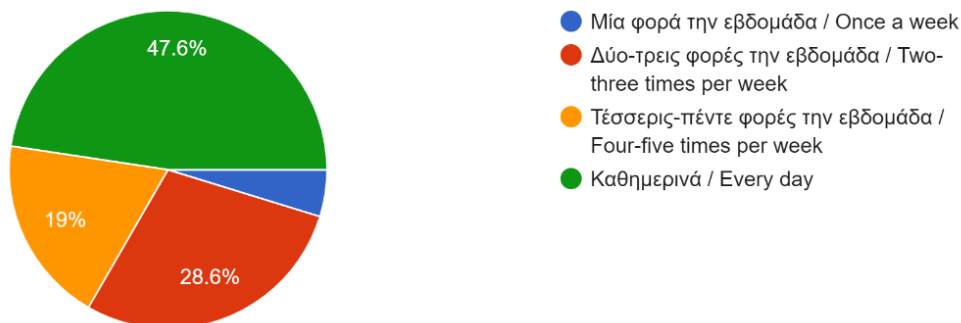
Αυτό το μέρος της έρευνας, επικεντρώθηκε στην κοινωνική απομόνωση ή μοναξιά, που ορίστηκαν ως το αίσθημα του να είσαι περιτριγυρισμένος από ανθρώπους, αλλά ακόμα να νιώθεις απομόνωση και αποσύνδεση, σαν να υπάρχει ένα αόρατο εμπόδιο που σε εμποδίζει να συνδεθείς αληθινά με τους άλλους.

Συχνότητα κοινωνικών αλληλεπιδράσεων μεταξύ των συμμετεχόντων

Η ακόλουθη ερώτηση επικεντρώθηκε στη συχνότητα των διαπροσωπικών κοινωνικών αλληλεπιδράσεων των συμμετεχόντων, που κυμαίνονταν από «μία φορά την εβδομάδα» έως «κάθε μέρα». Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι σχεδόν οι μισοί (47,6%) απάντησαν ότι αλληλεπιδρούν «κάθε μέρα», 19% «τέσσερις - πέντε φορές την εβδομάδα», 28,6% «δύο - τρεις φορές την εβδομάδα» και μόνο 1 συμμετέχων (4,8%) ανέφερε «μία φορά την εβδομάδα». Η βιβλιογραφία δείχνει σημαντικές προκλήσεις με την κοινωνική απομόνωση σε ενήλικες με ΔΑΦ (Orsmond, Shattuck, Cooper, Sterzing, & Anderson, 2013), ωστόσο, οι παρεμβάσεις φαίνεται να βελτιώνουν τις κοινωνικές δεξιότητες και τη συμμετοχή στην κοινότητα των ατόμων με αυτισμό (McConkey, Cassin & McNaughton, 2020).

Πόσο συχνά αλληλεπιδράτε με άλλους (αυτοπροσώπως); How often do you interact with others (in person)?

21 responses

Γράφημα 9: Οπτική αναπαράσταση του πόσο συχνά οι συμμετέχοντες αλληλεπιδρούν με άλλους.

Αντιλαμβανόμενη απομόνωση και μοναξιά στην ανεξάρτητη διαβίωση

Στην ερώτηση «Αισθάνεστε ή θα νιώθατε απομόνωση/μοναξιά όταν ζείτε μόνοι χωρίς υποστήριξη;», δόθηκαν 5 επιλογές που κυμαίνονται από το «ποτέ» έως το «σχεδόν πάντα». Το 13,3% (3/21) συμμετέχοντες ανέφεραν «Δεν θα ένιωθα ποτέ μόνος», το 9,5% (2/21) ανέφεραν «Σχεδόν ποτέ δεν θα ένιωθα μόνος», η πλειονότητα από αυτούς το 42,9% (21/9) ανέφερε «Θα ένιωθα μόνος μερικές φορές», το 23,8% (21/5) ανέφερε «Θα ένιωθα μόνος τις περισσότερες φορές» και το 9,5% (21/2) ανέφερε «Σχεδόν ποτέ δεν θα νιώθεις μόνος» όταν ζεις μόνος χωρίς υποστήριξη.

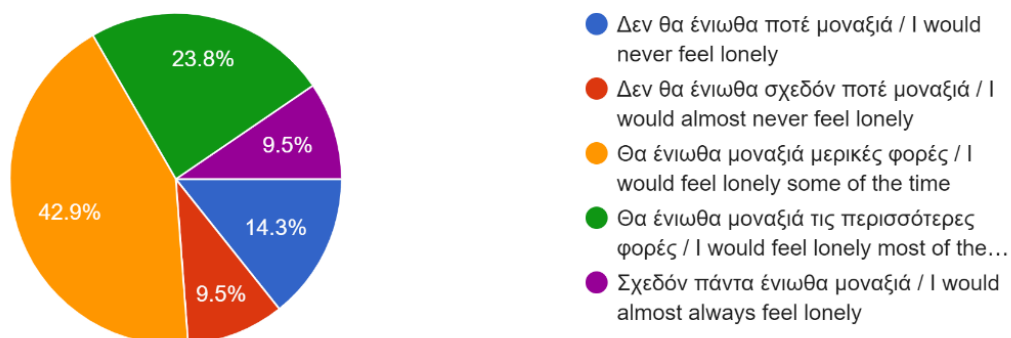

3.2 Κύπρος

Αισθάνεστε ή θα μπορούσατε να αισθανθείτε απομονωμένοι/μοναχικοί εάν ζούσατε μόνοι σας χωρίς υποστήριξη; Do you or would you feel isolated/lonely when living alone without support?

21 responses

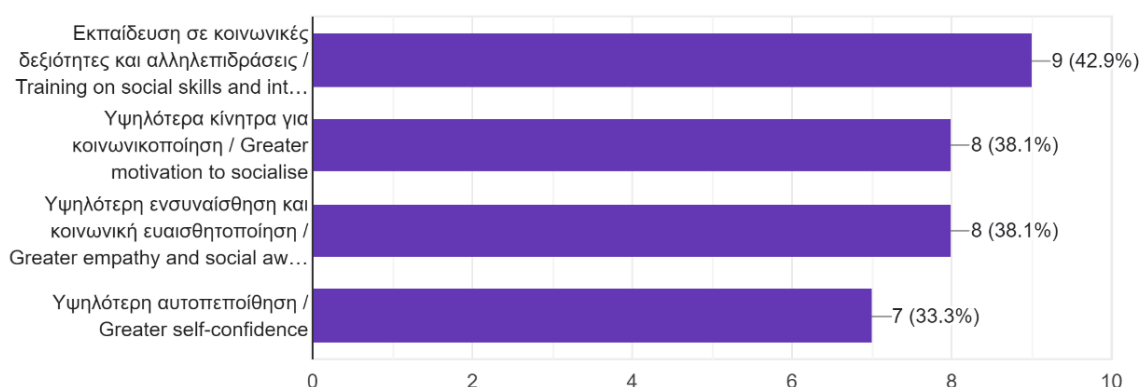
Γράφημα 10: Οπτική αναπαράσταση της αντιλαμβανόμενης απομόνωσης των συμμετεχόντων όταν ζουν μόνοι χωρίς υποστήριξη.

Προσεγγίσεις για τον μετριασμό της απομόνωσης και της μοναξιάς

Στην ερώτηση «Ποιο από τα παρακάτω θα σε βοηθούσε να νιώθεις λιγότερο απομονωμένος/μόνος;», το 42,9% (9/21 συμμετέχοντες) απάντησαν «Εκπαίδευση στις κοινωνικές δεξιότητες και τις αλληλεπιδράσεις», το 38,1% (8/21) απάντησε «Μεγαλύτερο κίνητρο για κοινωνικοποίηση», το 38,1% (8/21) απάντησε «Μεγαλύτερη ενσυναίσθηση και κοινωνική ευαισθητοποίηση» και το 33,3% (7/21) «Μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση». Οι συμμετέχοντες μπορούσαν να επιλέξουν περισσότερες από μία απαντήσεις και είχαν την επιλογή να δώσουν τη δική τους απάντηση κάτω από το «άλλο», ωστόσο κανείς δεν επέλεξε να συμπληρώσει αυτήν την επιλογή.

Ποιο από τα παρακάτω θα σας βοηθούσε να αισθάνεστε λιγότερο απομονωμένοι/μοναχικοί; Which of the following would help you to feel less isolated/alone?

21 responses

Γράφημα 11: Οπτική αναπαράσταση προσεγγίσεων για τον μετριασμό της απομόνωσης και της μοναξιάς.

3.2 Κύπρος

3.2.4 Μέτρηση Αισθητηριακής Υπερφόρτωσης

Το να βιώνεις αισθητηριακή υπερφόρτωση περιγράφηκε σαν να είσαι σε ένα δωμάτιο όπου όλοι σε παρακολουθούν, το φως είναι πολύ έντονο, κάθε ήχος είναι πολύ δυνατός και κάθε άγγιγμα είναι πολύ έντονο, όλα ταυτόχρονα. Αυτό το συναίσθημα μπορεί να δυσκολέψει τη συγκέντρωση, την αλληλεπίδραση με άλλους ή ακόμα και την εκτέλεση απλών εργασιών μέχρι να υποχωρήσει η υπερφόρτωση.

Περιστατικά αισθητηριακής υπερφόρτωσης στην καθημερινή ζωή

Έγινε η ακόλουθη ερώτηση στους συμμετέχοντες: «Βιώνετε ποτέ αισθητηριακή υπερφόρτωση στο σπίτι ή κατά τη διάρκεια άλλων δραστηριοτήτων στην καθημερινή σας ζωή». Σχεδόν οι μισοί από τους συμμετέχοντες (47,6%) ανέφεραν ότι «βίωσαν αισθητηριακή υπερφόρτωση μία ή δύο φορές την εβδομάδα», το ένα τέταρτο (28,6%) ανέφεραν ότι «βίωσαν αισθητηριακή υπερφόρτωση τρεις ή τέσσερις φορές την εβδομάδα», το 9,5% (2/21) ανέφεραν ότι βίωσαν «μία φορά την ημέρα», το 9,5% (2/21) ανέφερε ότι αντιμετωπίζουν αισθητηριακή υπερφόρτωση «πολλές φορές κάθε μέρα» και το 4,8 % (1/21) απάντησε «Ποτέ δεν αντιμετωπίζω αισθητηριακή υπερφόρτωση». Οι MacLennan, O'Brien and Tavassoli (2022), εξέτασαν την αισθητηριακή εμπειρία των ενηλίκων στο φάσμα, εντοπίζοντας το εξαιρετικά υψηλό 96% του δείγματός τους, την εμπειρία της αισθητηριακής αντιδραστικότητας και τονίζοντας τη σημασία της εις βάθος έρευνας του συγκεκριμένου αυτιστικού χαρακτηριστικού .

Βιώνετε ποτέ αισθητηριακή υπερφόρτωση στο σπίτι ή κατά τη διάρκεια άλλων δραστηριοτήτων στην καθημερινή σας ζωή; Do you ever experience s...ome or during other activities in your daily life?

21 responses

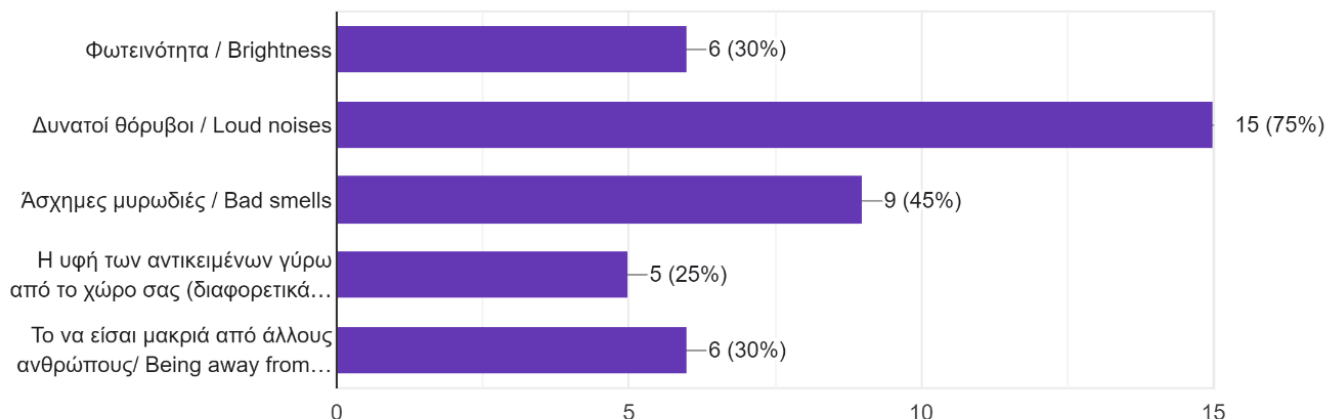
Γράφημα 12: Οπτική αναπαράσταση της συχνότητας εμφάνισης αισθητηριακής υπερφόρτωσης στην καθημερινότητά τους.

Προτιμώμενες λύσεις για τη διαχείριση της αισθητηριακής υπερφόρτωσης

20 από τους 21 συμμετέχοντες που ανέφεραν κάποιο βαθμό αισθητηριακής υπερφόρτωσης στην προηγούμενη ερώτηση, ρωτήθηκαν στη συνέχεια εάν η αισθητηριακή υπερφόρτωσή τους θα μπορούσε να βελτιωθεί εάν ήταν σε θέση να ελέγξουν κάποια από τις ακόλουθες επιλογές. Οι συμμετέχοντες μπορούσαν να επιλέξουν όσες απαντήσεις ήθελαν. Η πλειονότητα των συμμετεχόντων (75%) επέλεξε «Δυνατές θορύβους», 45% «Άσχημες μυρωδιές», 30% «Φωτεινότητα», 30% «Μακριά από άλλους ανθρώπους» και 25% «Υφή αντικειμένων γύρω από το χώρο διαβίωσής σας (διαφορετικά ρούχα, σεντόνια, κλπ). Η επιλογή «Άλλο» δεν συμπληρώθηκε από κανέναν συμμετέχοντα.

3.2 Κύπρος

Αν απαντήσατε ότι βιώνετε αισθητική υπερφόρτωση στην τελευταία ερώτηση, θα βελτιωνόταν η δυσάρεστη αυτή κατάσταση αν μπορούσατε να ελέγχ... to control the following? (Tick all that apply)
20 responses

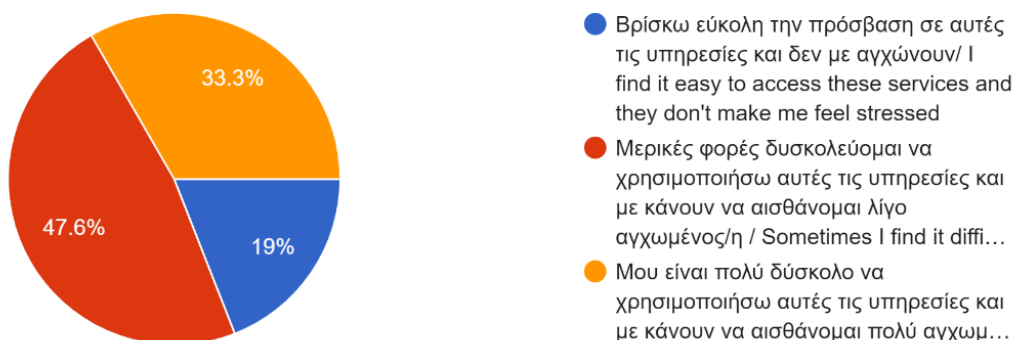

Γράφημα 13: Οπτική αναπαράσταση των προτιμώμενων λύσεων για τη διαχείριση της αισθητηριακής υπερφόρτωσης.

Δυσκολίες στην πρόσβαση στις δημόσιες υπηρεσίες

Στην ακόλουθη ερώτηση, οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν εάν θεωρούν ότι είναι δύσκολο να πλοηγηθούν σε βασικές δημόσιες υπηρεσίες, όπως υγειονομική περίθαλψη, τραπεζικές και χρηματοοικονομικές, ασφάλειες κ.λπ. Από τις 3 επιλογές, η πλειοψηφία (47,6%) απάντησε με «Μερικές φορές δυσκολεύομαι να χρησιμοποιώ αυτές τις υπηρεσίες και με κάνουν να νιώθω λίγο άγχος», το 33,3% απάντησε με «Δυσκολεύομαι πολύ να χρησιμοποιήσω αυτές τις υπηρεσίες και με κάνουν να νιώθω πολύ άγχος» και το 19% απάντησε «Βρίσκω εύκολη πρόσβαση σε αυτές τις υπηρεσίες και δεν με κάνουν να νιώθω άγχος».

Σας δυσκολεύει η περιήγηση σε βασικές δημόσιες υπηρεσίες (υγειονομική περίθαλψη, τραπεζικές και χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, ασφάλ..., bank and financial services, insurance, etc.)?
21 responses

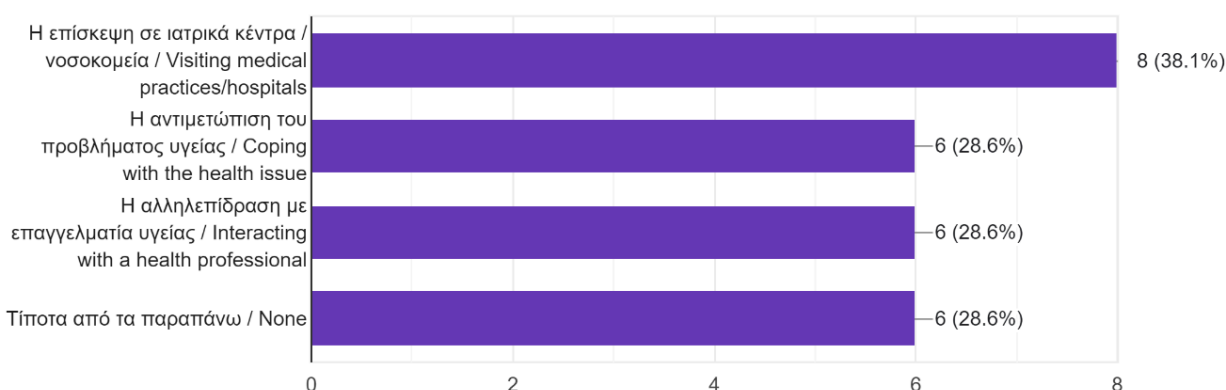
Γράφημα 14: Οπτική αναπαράσταση των δυσκολιών πρόσβασης στις δημόσιες υπηρεσίες.

3.2 Κύπρος

Κοινά προβλήματα που αντιμετωπίζονται κατά τη διάρκεια κρίσεων υγείας

Αυτή η ερώτηση παρείχε ορισμένα σενάρια όπου μπορεί να δυσκολευτεί κάποιος να διαχειριστεί όταν αντιμετωπίζει ένα πρόβλημα υγείας. Αυτά περιελάμβαναν επίσκεψη σε υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης, αντιμετώπιση του ζητήματος υγείας, αλληλεπίδραση με τους επαγγελματίες υγείας ή κανένα από τα παραπάνω. Οι συμμετέχοντες μπορούσαν να επιλέξουν όλες τις απαντήσεις που ίσχυαν για αυτούς. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι η πλειονότητα των συμμετεχόντων (38,1%) δυσκολεύεται «να επισκέπτεται ιατρικά ιατρεία/νοσοκομεία» και όλες οι άλλες απαντήσεις απέδωσαν 28,6% («αντιμετώπιση του ζητήματος υγείας», «αλληλεπίδραση με επαγγελματία υγείας» και «κανένα από τα παραπάνω»). Κανείς δεν ανέφερε άλλη επιλογή.

Ποιο από τα παρακάτω σενάρια σας είναι δύσκολο να αντιμετωπίσετε όταν έχετε κάποιο πρόβλημα υγείας; (Σημειώστε όλα όσα ισχύουν) W... experience a health issue? (tick all that apply)
21 responses

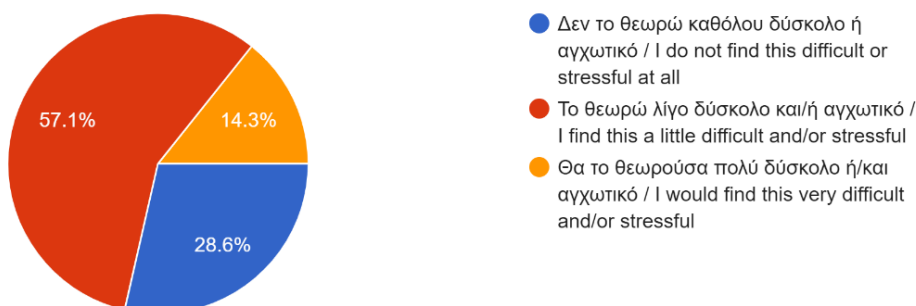

Γράφημα 15: Οπτική αναπαράσταση των κοινών προβλημάτων που αντιμετωπίζονται κατά τη διάρκεια της κρίσης υγείας.

Στρες και δυσκολία στην καθημερινή διαχείριση του σπιτιού

Οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν πώς νιώθουν να διαχειρίζονται μόνοι τους καθημερινές δραστηριότητες στο σπίτι (όπως καθαρισμός, υγιεινή διατροφή, να πηγαίνουν στην υπεραγορά κ.λπ.) και αν θα ήταν δύσκολο ή αγχωτικό. Οι συμμετέχοντες είχαν 3 επιλογές για να διαλέξουν, που κυμαίνονταν από «δεν το βρίσκω καθόλου δύσκολο ή αγχωτικό» έως «θα το έβρισκα πολύ δύσκολο ή/και αγχωτικό». Το 57,1% (21/12) οι συμμετέχοντες ανέφεραν τη μεσαία επιλογή: «Το βρίσκω λίγο δύσκολο και/ή αγχωτικό», 28,6% (21/6) «Δεν το βρίσκω αυτό δύσκολο ή αγχωτικό» και 14,3% (3 /21) «Θα το έβρισκα πολύ δύσκολο και/ή αγχωτικό».

Αισθάνεστε ότι η διαχείριση των καθημερινών οικιακών δραστηριοτήτων που πρέπει να κάνετε μόνοι σας (όπως η καθαριότητα, η υγιεινή διατροφή, ...rmarket, etc.) is/would be difficult or stressful?
21 responses

Γράφημα 16: Οπτική αναπαράσταση του άγχους και των δυσκολιών στην καθημερινή διαχείριση του σπιτιού.

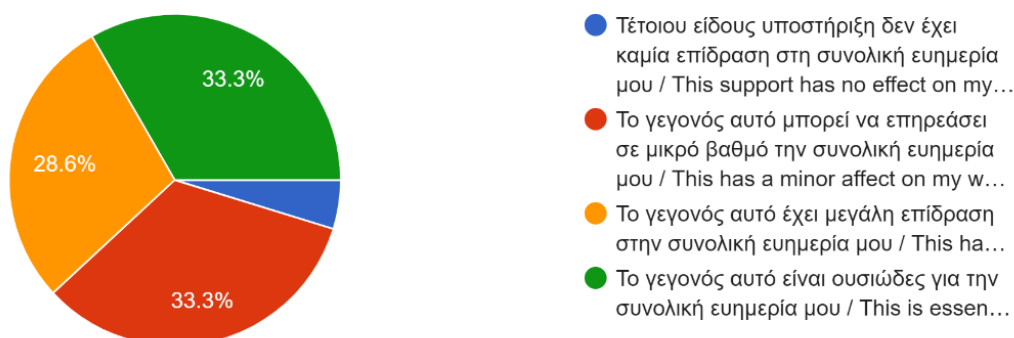
3.2 Κύπρος

Επίδραση της υποστήριξης από επαγγελματίες στην ευημερία

Αυτή η ερώτηση διερεύνησε πόσο χρήσιμη ήταν η υποστήριξη από εκπαιδευτικούς, θεραπευτές και άλλους επαγγελματίες υποστήριξης για τη συνολική ευημερία των συμμετεχόντων. Το 33,3% (7/21) ανέφερε ότι έχει «μικρή επίδραση στην ευημερία του», το 33,3% (7/21) ανέφερε «Αυτό είναι απαραίτητο για την ευημερία του», το 28,6% (6/21) είχε «Μια μεγάλη επίδραση στην ευημερία μου» και το 4,8% (1 συμμετέχοντας) ανέφερε ότι «Αυτή η υποστήριξη δεν έχει καμία επίδραση» στην ευημερία τους.

Παρακαλώ δηλώστε πόσο χρήσιμη είναι η υποστήριξη από εκπαιδευτικούς, θεραπευτές και άλλους επαγγελματίες υποστήριξης για τη συνολική ...ort professionals is to your overall well-being?

21 responses

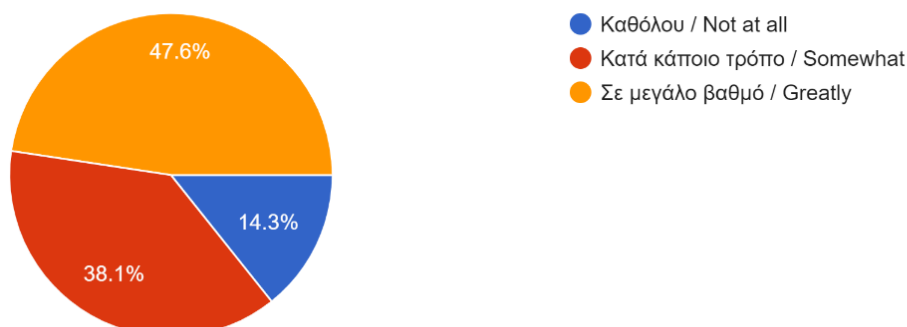
Γράφημα 17: Οπτική αναπαράσταση του αντιληπτού αντίκτυπου της υποστήριξης από επαγγελματίες στην ευημερία των συμμετεχόντων.

Ανάγκη για ενισχυμένη επαγγελματική υποστήριξη για ανεξάρτητη διαβίωση

Οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν αν πιστεύουν ότι θα επωφεληθούν από τη μεγαλύτερη υποστήριξη από εκπαιδευτικούς, θεραπευτές ή άλλους ειδικούς προκειμένου να ζήσουν ανεξάρτητα. Από τις τρεις επιλογές που δόθηκαν, σχεδόν οι μισοί από αυτούς, το 47,6% (10/21) απάντησαν «Ναι», το 38,1% (8/21) απάντησαν «Κάπως» και το 14,3% (3/21) απάντησαν «Όχι» στο να επωφεληθούν από μεγαλύτερη υποστήριξη από επαγγελματίες. Ο ρόλος της ευαισθητοποίησης για τον αυτισμό στην αποτελεσματική υποστήριξη.

Πιστεύετε ότι θα ωφεληθείτε περισσότερο αν λάβετε υποστήριξη από εκπαιδευτικούς, θεραπευτές ή άλλους ειδικούς για να ζήσετε ανεξάρτ...ther specialists in order to live independently?

21 responses

Γράφημα 18: Οπτική αναπαράσταση των πιθανών πλεονεκτημάτων που λαμβάνονται από την ενισχυμένη επαγγελματική υποστήριξη.

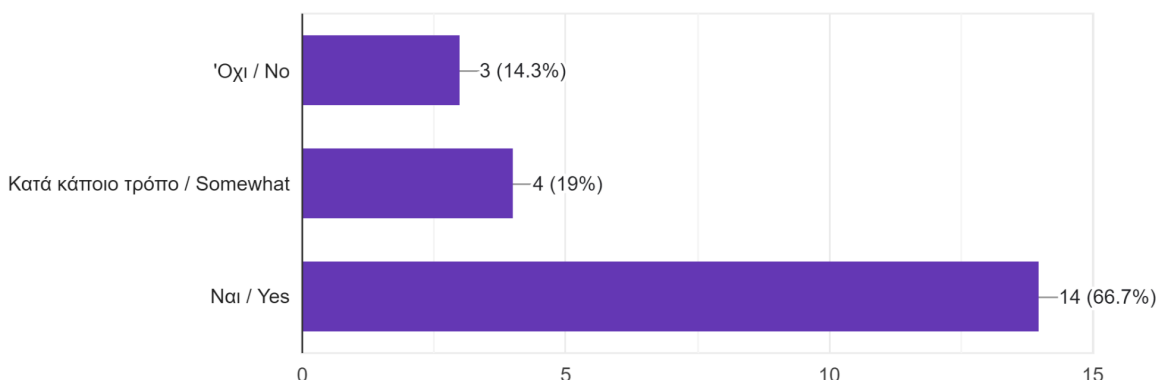
3.2 Κύπρος

Ο ρόλος της ευαισθητοποίησης για τον αυτισμό στην αποτελεσματική υποστήριξη

Σε συνέχεια της προηγούμενης ερώτησης, οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν σε ποιο βαθμό μια μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση και κατανόηση του αυτισμού θα βοηθούσε αυτούς τους επαγγελματίες να παρέχουν πιο αποτελεσματική υποστήριξη. Οι περισσότεροι από αυτούς το 66,7% (14/21) απάντησαν «Ναι», ακολουθούμενο από το 19% (4/21) που απάντησε «Κάπως» και τέλος το 14,3% (3) απάντησε «Όχι».

Πιστεύετε ότι μια μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση και κατανόηση του αυτισμού θα βοηθούσε αυτούς τους επαγγελματίες να παρέχουν πιο ουσιαστική υποστήριξη?

21 responses

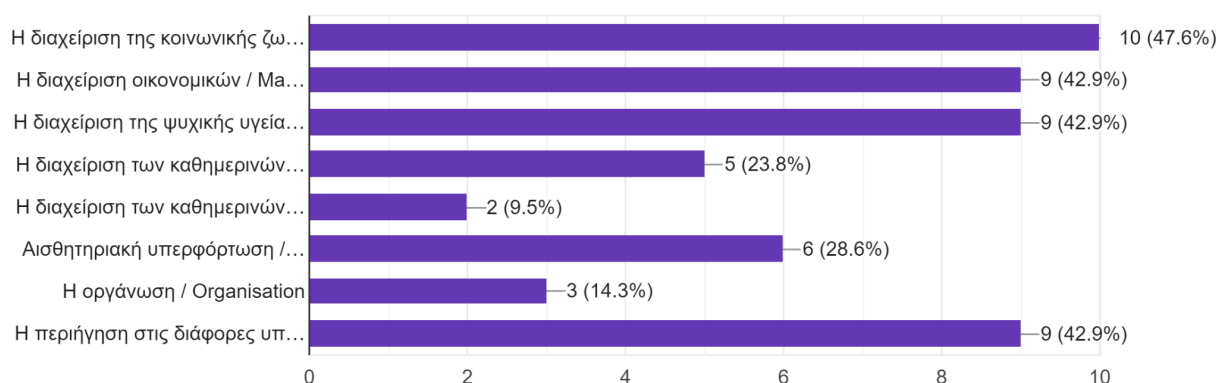
Γράφημα 19: Οπτική αναπαράσταση του ρόλου της ευαισθητοποίησης για τον αυτισμό στην αποτελεσματική υποστήριξη.

Προκλήσεις σε διάφορες πτυχές της ανεξάρτητης διαβίωσης

Αυτή η ερώτηση επικεντρώθηκε σε διάφορους τομείς της ανεξάρτητης διαβίωσης με τους οποίους οι συμμετέχοντες ένιωθαν ότι δυσκολεύονται/θα δυσκολευτούν. Ήταν σε θέση να επιλέξουν όσες από τις επιλογές ήθελαν. Η πιο δημοφιλής απάντηση (47,6%) ήταν «η διαχείριση της κοινωνικής ζωής και των αλληλεπιδράσεων». Οι δεύτερες πιο δημοφιλείς απαντήσεις (η καθεμία απέδωσε 42,9% απαντήσεις) ήταν: «Διαχείριση οικονομικών», «διαχείριση ψυχικής υγείας (στρές, άγχος κ.λπ.) και «Υπηρεσίες πλοήγησης (σύστημα υγειονομικής περίθαλψης, χρηματοοικονομικές υπηρεσίες κ.λπ.)». Το 33,3% ανέφερε ότι δυσκολευόταν με τη «Διαχείριση καθημερινών δραστηριοτήτων (υγιεινό μαγείρεμα, καθαριότητα, οικιακές δουλειές κ.λπ.)», το 28,6% ανέφερε με «Αισθητηριακή υπερφόρτωση» και το 14,3% με «Οργάνωση».

Σε ποιους από τους ακόλουθους τομείς της ανεξάρτητης διαβίωσης αισθάνεστε ότι δυσκολεύεστε/θα δυσκολευόσασταν; Which of the...ng do you feel you struggle/would struggle with?

21 responses

Γράφημα 20: Οπτική αναπαράσταση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι συμμετέχοντες στις διάφορες πτυχές της ανεξάρτητης ζωής.

3.2 Κύπρος

Πρόσθετα εμπόδια στην ανεξάρτητη διαβίωση

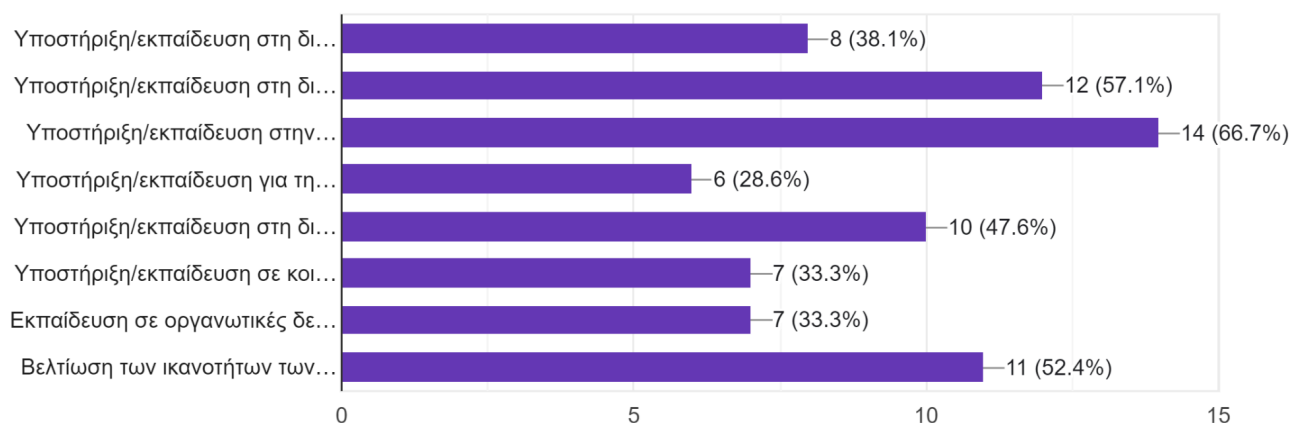
6 συμμετέχοντες (28,6%) απάντησαν στην ανοιχτή ερώτηση αν κάποιος ένιωθε ότι υπάρχουν πρόσθετα εμπόδια που μπορεί να επηρεάσουν την ικανότητά τους να ζουν μόνοι. 2 συμμετέχοντες δήλωσαν τους "Γονείς" τους ως πρόσθετο εμπόδιο (9,5%), 1 συμμετέχοντας δήλωσε ότι "Θα ήθελε να έχει μια δοκιμαστική περίοδο για να βοηθήσει με τα επίπεδα άγχους τους", ένας άλλος δήλωσε ότι θα το θεωρούσε "Δύσκολο να μετακινηθούν καθώς θα μπορούσαν να χαθούν και να αποπροσανατολιστούν», και ένας άλλος δήλωσε «Άλλοι άνθρωποι θέλουν να με εκμεταλλευτούν και να με βλάψουν. Η υποστήριξη από επαγγελματίες με βοηθάει». Ο τελευταίος συμμετέχοντας δήλωσε ότι «δεν αισθάνομαι ότι υπάρχει κάποιο επιπλέον εμπόδιο στο να ζεις μόνος».

Συστήματα υποστήριξης για ανεξάρτητη διαβίωση

Η ακόλουθη ερώτηση διερεύνησε πρόσθετα συστήματα υποστήριξης που οι συμμετέχοντες θεώρησαν ότι θα βοηθούσαν στην ανεξάρτητη διαβίωση τους. Παρέχονταν 8 επιλογές, από τις οποίες οι συμμετέχοντες μπορούσαν να επιλέξουν όσες ήθελαν. Η πιο δημοφιλής απάντηση, με 66,7% εκλεξιμότητα, ήταν «Υποστήριξη/εκπαίδευση στην πλοήγηση σύνθετων υπηρεσιών (σύστημα υγειονομικής περίθαλψης, χρηματοοικονομικές υπηρεσίες κ.λπ.)». Η δεύτερη πιο δημοφιλής απάντηση, με 57,1%, ήταν «Υποστήριξη/εκπαίδευση στη διαχείριση του στρες, του άγχους και της ψυχικής υγείας». Η τρίτη πιο επιλεγμένη απάντηση, με ποσοστό 52,4%, ήταν η «Βελτίωση των ικανοτήτων των εκπαιδευτών/εκπαιδευτών να εκπαιδεύουν άτομα με αυτισμό στους παραπάνω τομείς». Στη συνέχεια, με 47,6%, ήταν η «Υποστήριξη/κατάρτιση στη διαχείριση οικονομικών». Με 38,1% ήταν η «Υποστήριξη/εκπαίδευση στη διαχείριση καθημερινών δραστηριοτήτων στο σπίτι (υγιεινό μαγείρεμα, καθαριότητα, οικιακές δουλειές κ.λπ.)». Οι 2 απαντήσεις με εκλεξιμότητα 33,3% ήταν «Υποστήριξη/εκπαίδευση στις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις και κοινωνικές δεξιότητες» και «Εκπαίδευση οργανωτικών δεξιοτήτων». Τέλος, με 28,6% ήταν η «Υποστήριξη/εκπαίδευση στην κατανόηση αισθητηριακών θεμάτων/υπερφόρτωση και πώς να τα διαχειριστούμε». Κανείς δεν έδωσε την απάντηση «άλλο».

Ποια από τα παρακάτω θα σας βοηθούσε να νιώσετε μεγαλύτερη υποστήριξη κατά την ανεξάρτητη διαβίωσή σας; Which of the following...o feel more supported when living independently?

21 responses

Γράφημα 21: Οπτική αναπαράσταση των επιλογών που πιστεύουν οι συμμετέχοντες ότι θα τους βοηθήσουν να νιώσουν περισσότερη υποστήριξη όταν ζουν ανεξάρτητα.

3.2 Κύπρος

Απαιτείται περαιτέρω υποστήριξη για ανεξάρτητη διαβίωση

4 συμμετέχοντες απάντησαν σε αυτήν την ανοιχτή ερώτηση «Υπάρχει κάτι άλλο που πιστεύετε ότι θα σας υποστήριζε να ζήσετε ανεξάρτητα;». 2 από αυτούς απάντησαν με «όχι», πράγμα που σημαίνει ότι το 90,5% του συνολικού δείγματος δεν είχε τίποτα άλλο να προσθέσει. Οι 2 απαντήσεις ήταν «Να έχεις συνοδό/παρέα μερικές φορές» και «Πιστεύω ότι τα άτομα με αυτισμό δεν πρέπει να έχουν περιορισμούς».

3.2.5 Γενικό συμπέρασμα

Συμπερασματικά, οι περισσότεροι από τους συμμετέχοντες σε αυτή τη μελέτη είναι άνδρες ηλικίας μεταξύ 18 και 54 ετών, όλοι τους έχουν τελειώσει τη σχολική εκπαίδευση και σημαντικό μέρος ακολούθησε πρόσθετες σπουδές. Οι περισσότεροι από αυτούς εξακολουθούν να ζουν με τις οικογένειές τους και οι υπόλοιποι ζουν είτε μόνοι, είτε με σύζυγο είτε με υποστήριξη. Οι περισσότεροι συμμετέχοντες ανέφεραν ότι αισθάνονταν γενικά πιεσμένοι μία ή δύο φορές την εβδομάδα και λίγο άγχος στην ιδέα να ζήσουν μόνοι. Οι τρεις πιο αποτελεσματικές στρατηγικές για τη διαχείριση του άγχους που αναφέρονται από τους συμμετέχοντες είναι η λήψη βοήθειας από ομάδες υποστήριξης, η σωματική δραστηριότητα και η μεγαλύτερη υποστήριξη από επαγγελματίες.

Η πλειονότητα των συμμετεχόντων έχει καθημερινές αλληλεπιδράσεις με άλλους και οι περισσότεροι από αυτούς πιστεύουν ότι θα ένιωθαν μόνοι αν έμεναν μόνοι χωρίς υποστήριξη. Με βάση τις απαντήσεις, η εκπαίδευση σε δεξιότητες και αλληλεπιδράσεις, τα μεγαλύτερα κίνητρα για κοινωνικοποίηση και η μεγαλύτερη ενσυναίσθηση και κοινωνική ευαισθητοποίηση από τους άλλους, θα τους βοηθήσει να μετριάσουν την απομόνωση και τη μοναξιά. Γενικά, οι συμμετέχοντες βιώνουν αισθητηριακή υπερφόρτωση δύο έως τέσσερις φορές την εβδομάδα και ο κύριος συντελεστής είναι οι δυνατοί θόρυβοι. Οι περισσότεροι συμμετέχοντες θεωρούν πρόκληση την πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες και συγκεκριμένα την επίσκεψη σε ιατρεία και νοσοκομεία. Οι περισσότεροι συμμετέχοντες δυσκολεύονται να αντιμετωπίσουν μόνοι τους τις καθημερινές δραστηριότητες στο σπίτι. Δίνονται μεικτά αποτελέσματα σχετικά με τον αντίκτυπο της υποστήριξης από επαγγελματίες, από ουσιαστική έως μικρή επίδραση στην ευημερία τους. Ωστόσο, φαίνεται ότι θα επωφεληθούν από ενισχυμένη επαγγελματική υποστήριξη για να ζήσουν ανεξάρτητα.

Οι συμμετέχοντες πιστεύουν ότι απαιτείται μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση για τον αυτισμό και τα ζητήματα που τον περιβάλλουν από τους επαγγελματίες για την αποτελεσματική υποστήριξή τους. Οι μεγαλύτερες προκλήσεις για την ανεξάρτητη ζωή είναι η διαχείριση της κοινωνικής ζωής και των αλληλεπιδράσεων, η διαχείριση των οικονομικών, η διαχείριση της ψυχικής υγείας και οι υπηρεσίες πλοήγησης. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι σε μια ανοιχτή ερώτηση σχετικά με τυχόν πρόσθετα εμπόδια, δύο συμμετέχοντες ανέφεραν τους γονείς τους. Τέλος, τα πιο σημαντικά συστήματα υποστήριξης για επιτυχημένη ανεξάρτητη διαβίωση για αυτούς τους συμμετέχοντες είναι: η λήψη υποστήριξης/εκπαίδευσης στην πλοήγηση σύνθετων υπηρεσιών, υποστήριξη/εκπαίδευση στη διαχείριση του στρες, του άγχους και της ψυχικής υγείας και η βελτίωση των ικανοτήτων των εκπαιδευτικών/εκπαιδευτικών να εκπαιδεύουν άτομα με αυτισμό σε τα πεδία που αναφέρθηκαν προηγουμένως, όπως η διαχείριση των οικονομικών και οι καθημερινές δραστηριότητες στο σπίτι.

3.3. Δανία

Αποποίηση ευθυνών συμμετεχόντων

Η ερώτηση "Θεωρείτε ότι έχετε αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας;" συμπεριλήφθηκε στην έρευνα για να συγκεντρώσει αυτοαναφερόμενα δεδομένα σχετικά με τις εμπειρίες και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν άτομα που προσδιορίζονται ότι έχουν αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας. Αυτή η ερώτηση στοχεύει στην καλύτερη κατανόηση των ειδικών αναγκών και προοπτικών αυτής της ομάδας, οι οποίες μπορεί να διαφέρουν σημαντικά από εκείνους με διαφορετικές μορφές αυτισμού. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι ο όρος «αυτισμός υψηλής λειτουργικότητας» είναι ένας αυτοπροσδιορισμός και μπορεί να μην αποτυπώνει πλήρως την πολυπλοκότητα των ατομικών εμπειριών. Τα δεδομένα που συλλέγονται μέσω αυτής της ερώτησης θα χρησιμοποιηθούν για την ενημέρωση και τη βελτίωση των υπηρεσιών υποστήριξης, διασφαλίζοντας ότι είναι πιο προσαρμοσμένες και αποτελεσματικές για όσους αναγνωρίζουν ότι έχουν αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας.

Εισαγωγή στην έκθεση

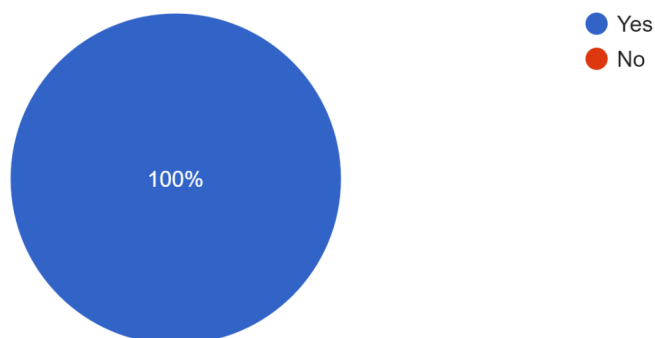
Ο σκοπός αυτής της έκθεσης είναι να ρίξει φως στις συνθήκες διαβίωσης, τις προκλήσεις και τις επιλογές υποστήριξης για άτομα με αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας. Τα δεδομένα συλλέγονται από μια έρευνα που καλύπτει τομείς όπως η στέγαση, το αντιληπτό άγχος και το άγχος, η αισθητηριακή υπερφόρτωση, οι κοινωνικές αλληλεπιδράσεις και οι αντιλήψεις για τις δημόσιες υπηρεσίες.

3.3.1 Δημογραφικό προφίλ των ερωτηθέντων

Οι ερωτηθέντες στην έρευνα περιλαμβάνουν άτομα με αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας μεταξύ 18-64 ετών. Οι περισσότεροι είναι ηλικίας 18-34 ετών, αρκετά ομοιόμορφα χωρισμένοι μεταξύ των φύλων και με διαφορετικά επίπεδα εκπαίδευσης: από μηδενική εκπαίδευση έως μεταπτυχιακό. Οι ερωτηθέντες ζουν σε διάφορες καταστάσεις, συμπεριλαμβανομένης της ζωής μόνοι, με την οικογένεια ή τον σύντροφο, και ορισμένοι έχουν ζήσει μόνοι για πάνω από 10 χρόνια.

Anser du dig selv for at have højt-fungerende autisme?

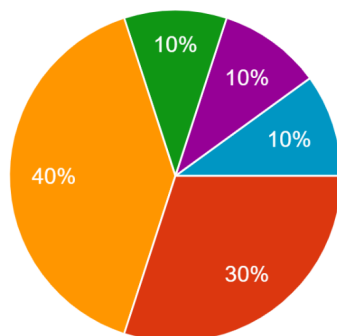
10 responses

3.3. Δαβία

Alder

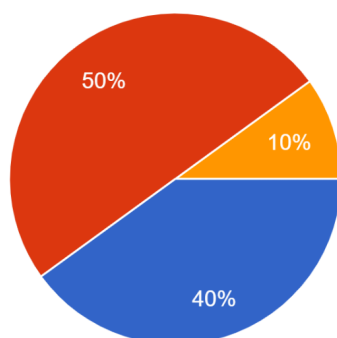
10 responses

- 17 eller under
- 18-24
- 25-34
- 35-44
- 45-54
- 55-64
- 65 eller over

Køn

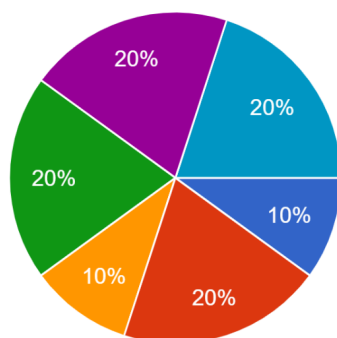
10 responses

- Mand
- Kvinde
- Andet
- Ønsker ikke at oplyse

Uddannelse

10 responses

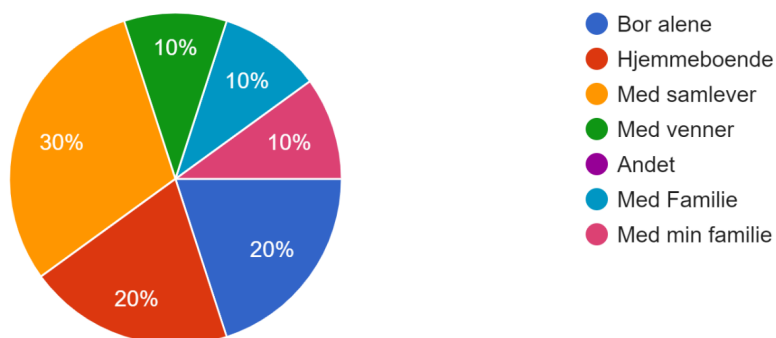

- Ungdomsuddannelse
- Erhvervsuddannelse
- Eriversakademisk uddannelse
- Bachelorgrad
- Kandidatgrad
- Ingen

3.3. Δαβία

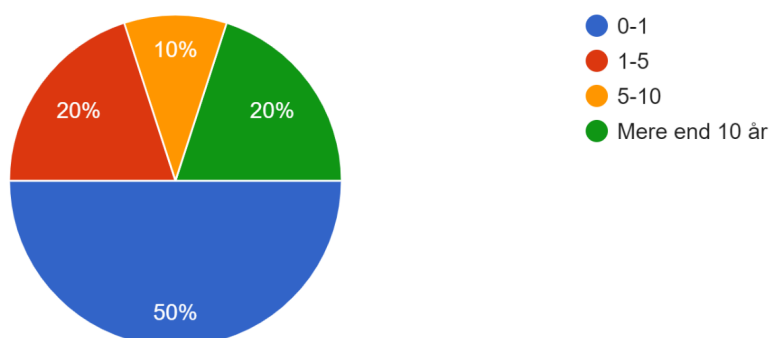
Boligsituation

10 responses

Hvor mange år har du boet alene?

10 responses

3.3. Δανία

3.3.2 Αντιληπτό στρες και άγχος

Οι περισσότεροι ερωτηθέντες αναφέρουν ότι αισθάνονται καθημερινό άγχος και στρες, αν και ο βαθμός ποικίλλει. Μερικοί αισθάνονται λίγο άγχος στη σκέψη να ζήσουν μόνοι, ενώ άλλοι το βρίσκουν πολύ αγχωτικό. Ειδικά οι νεότεροι ερωτηθέντες (18-24 ετών) αναφέρουν ότι αισθάνονται περισσότερο άγχος στη σκέψη να ζήσουν μόνοι χωρίς υποστήριξη.

Angiv niveauet af stress/angst du oplever i dit daglige liv.

10 responses

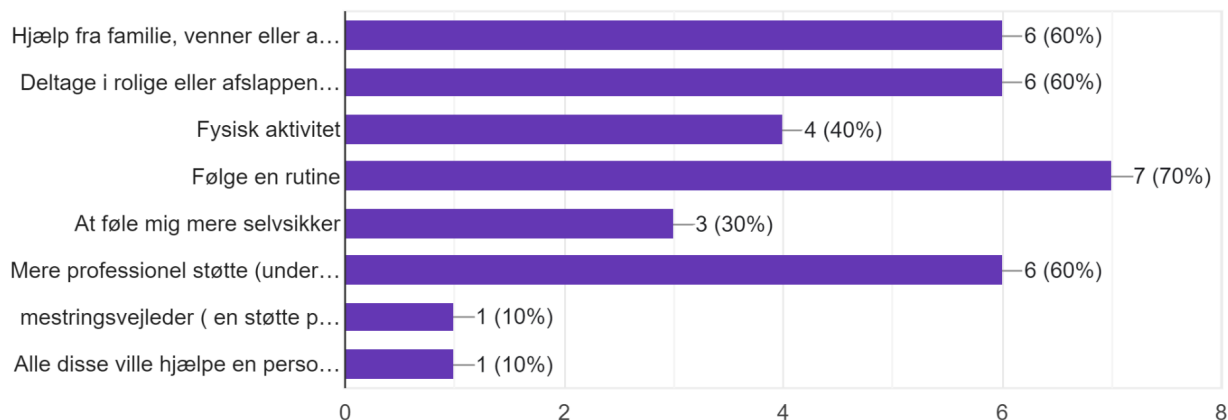
Hvor stresset/angst føler du dig ved tanken om at bo alene uden støtte?

10 responses

Hvilket af følgende føler du ville hjælpe dig med at håndtere stress/angst?

10 responses

3.3. Δανία

3.3.3 Κοινωνικές αλληλεπιδράσεις και συναισθήματα απομόνωσης

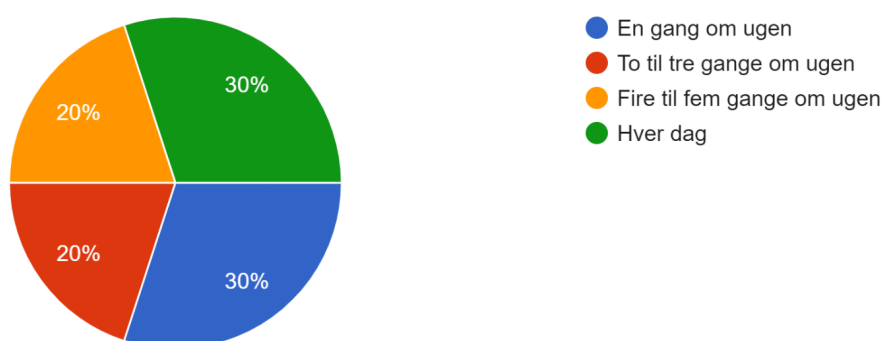
Οι περισσότεροι άνθρωποι αλληλεπιδρούν με άλλους τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα, αλλά η ένταση αυτών των αλληλεπιδράσεων ποικίλλει.

Πολλοί αναφέρουν ότι θα ένιωθαν απομονωμένοι αν ζούσαν μόνοι χωρίς υποστήριξη, αν και κάποιοι αναφέρουν ότι αισθάνονται μόνοι σπάνια.

Υποστήριξη κοινωνικών δεξιοτήτων: Πολλοί ερωτηθέντες πιστεύουν ότι η εκπαίδευση στις κοινωνικές δεξιότητες και τις αλληλεπιδράσεις θα μπορούσε να μειώσει τα συναισθήματα της απομόνωσης.

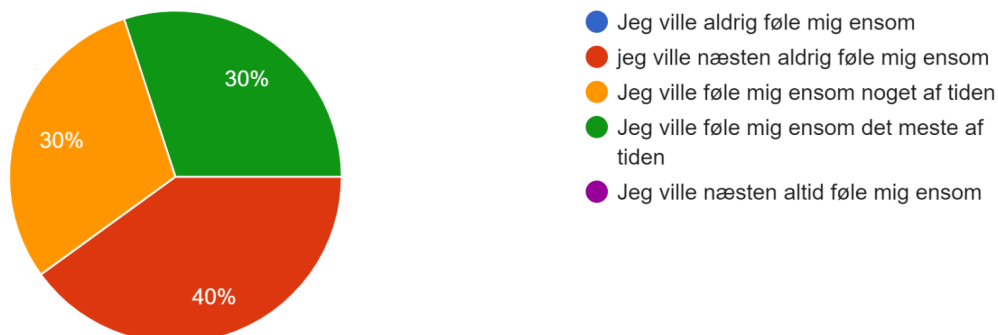
Hvor ofte interagerer du med andre (fysisk)?

10 responses

Føler du dig eller ville du føle dig isoleret/ensom, ved at bo alene uden støtte?

10 responses

Hvilket af følgende ville hjælpe dig med at føle dig mindre isoleret/ensom?

10 responses

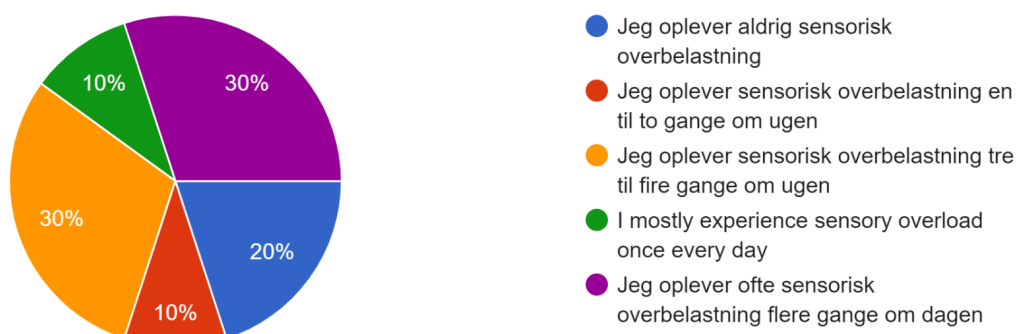
3.3. Δανά

3.3.4 Αισθητηριακή υπερφόρτωση

Αρκετοί ερωτηθέντες βιώνουν αισθητηριακή υπερφόρτωση στην καθημερινή ζωή, με ερεθίσματα όπως η φωτεινότητα και οι δυνατοί θόρυβοι να είναι ιδιαίτερα προκλητικοί: Κάποιοι το βιώνουν καθημερινά ή πολλές φορές την ημέρα, ενώ άλλοι βιώνουν αισθητηριακή υπερφόρτωση σπάνια ή ποτέ. Για τη μείωση της αισθητηριακής υπερφόρτωσης, η ρύθμιση των επιπέδων φωτεινότητας και θορύβου αναφέρονται ως πιθανές λύσεις.

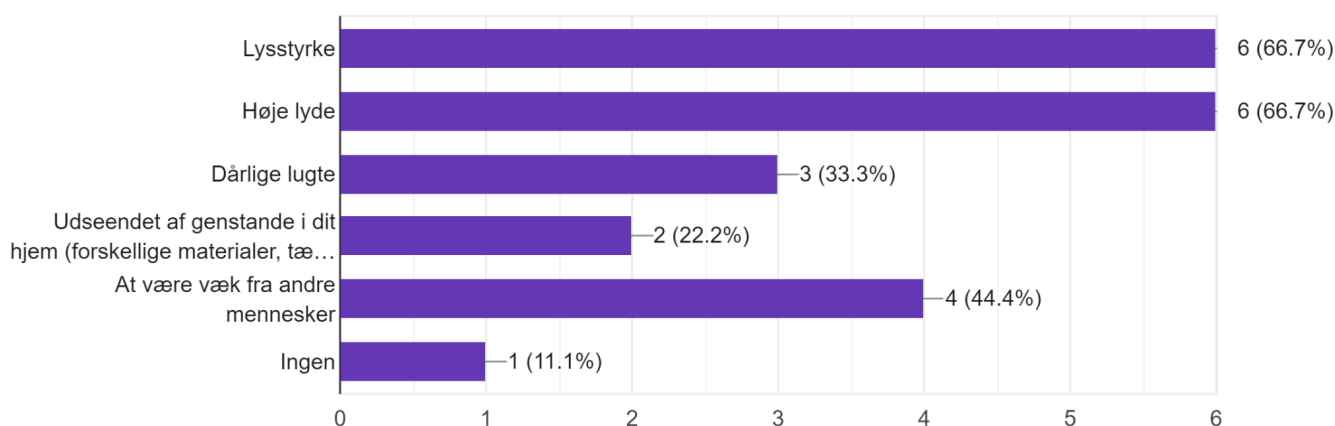
Oplever du nogensinde sensorisk overbelastning derhjemme eller under andre aktiviteter i dit daglige liv?

10 responses

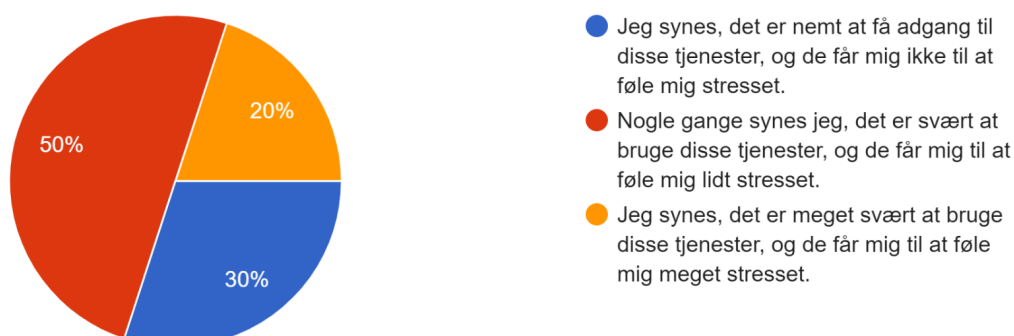
Hvis du svarede, at du oplever sensorisk overbelastning i det sidste spørgsmål, ville det så hjælpe kunne kontrollere følgende? (Sæt gerne flere kryds)

9 responses

Synes du, at det er udfordrende at navigere i vigtige offentlige tjenester (sundhed, bank- og finanstjenester, forsikringer osv.)?

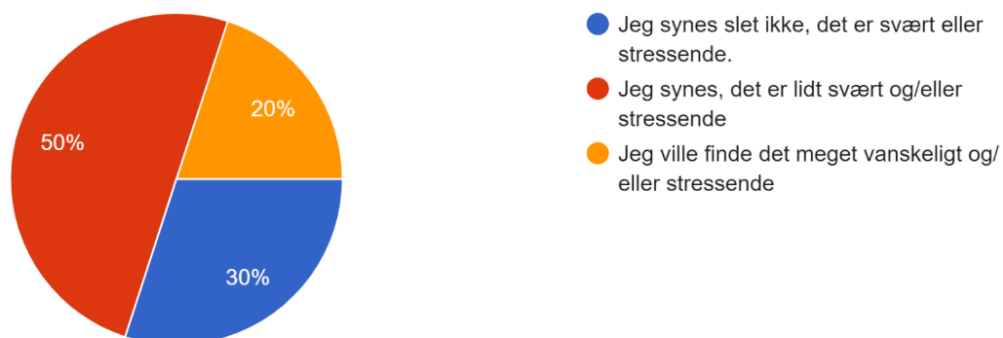
10 responses

3.3. Δavía

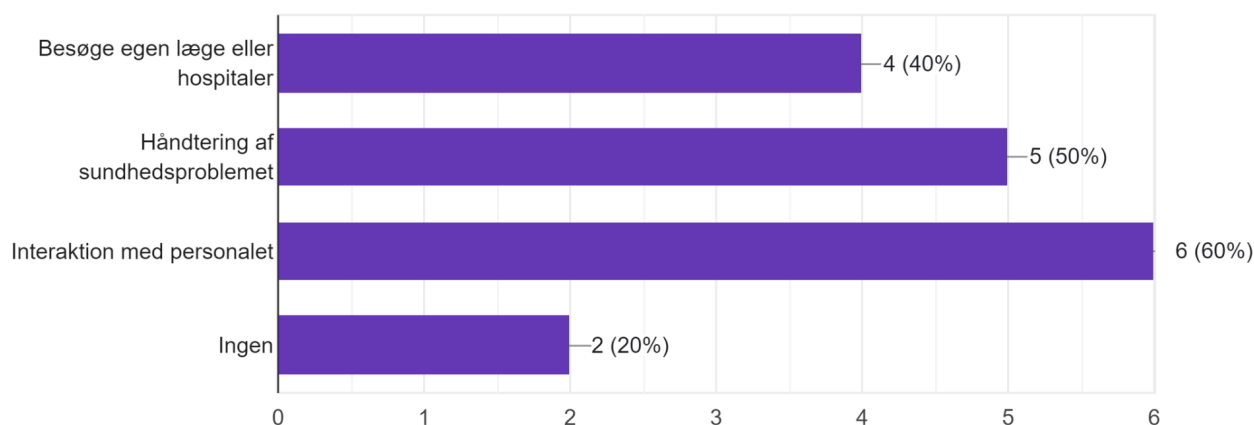
Føler du, at det er/ville være svært eller stressende at klare de daglige aktiviteter i hjemmet alene?
(f.eks. at gøre rent, spise sundt, gå i supermarkedet osv.)

10 responses

Hvilke af følgende scenarier synes du er svære at håndtere, når du oplever et helbredsproblem?
(sæt kryds ved alt, hvad der gælder)

10 responses

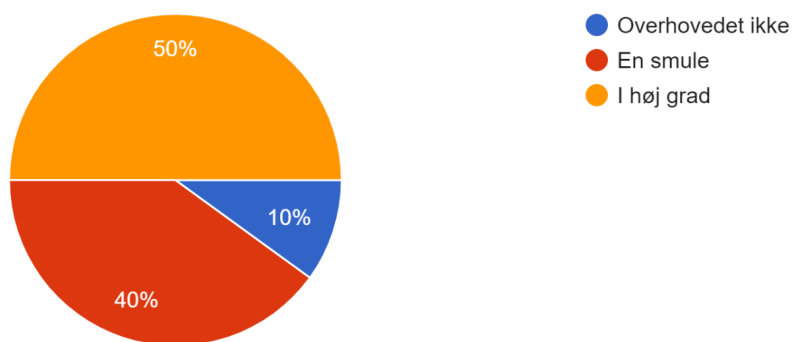
3.3. Δανία

Πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες

Υπάρχει μια αξιοσημείωτη διαφορά στο πόσο εύκολο βρίσκουν οι ερωτηθέντες να πλοηγηθούν σε δημόσιες υπηρεσίες όπως η υγειονομική περίθαλψη και οι χρηματοοικονομικές υπηρεσίες: Ορισμένοι το περιγράφουν ως πρόκληση και αγχωτικό, ειδικά όταν αλληλεπιδρούν με το προσωπικό ή αντιμετωπίζουν ζητήματα υγείας. Αρκετοί αναζητούν υποστήριξη και εκπαίδευση στην κατανόηση και την πλοήγηση σύνθετων υπηρεσιών, που θα μπορούσαν να μειώσουν το άγχος τους.

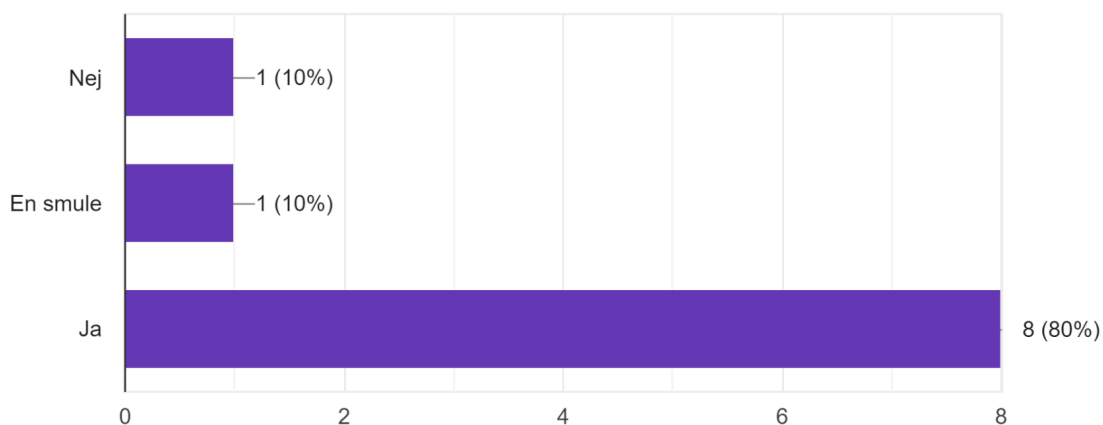
Føler du, at du ville have gavn af mere støtte fra pædagoger, terapeuter eller andre specialister for at kunne leve selvstændigt?

10 responses

Mener du, at en større bevidsthed om og forståelse af autisme ville hjælpe disse fagfolk til at yde en mere effektiv støtte?

10 responses

3.3. Δανία

Προκλήσεις ανεξάρτητης διαβίωσης

Όσον αφορά την ανεξάρτητη διαβίωση, οι κύριες προκλήσεις για τους ερωτηθέντες είναι:

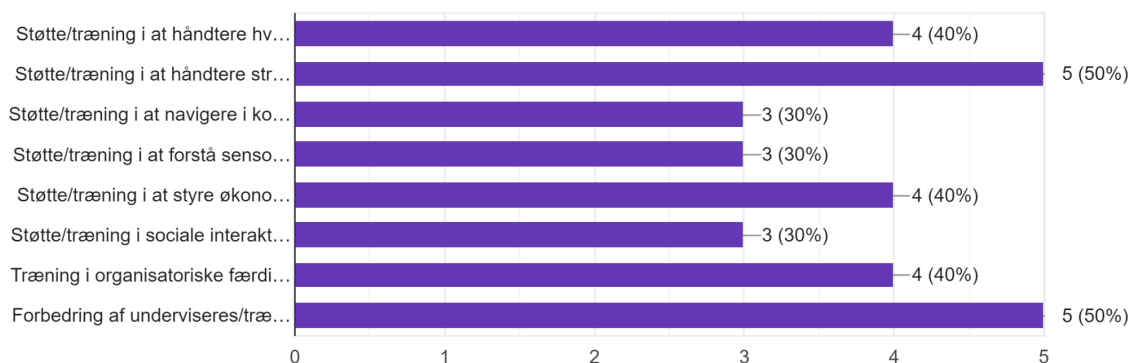
- Διαχείριση καθημερινών δραστηριοτήτων: όπως καθαρισμός, υγιεινό μαγείρεμα και γενική καθαριότητα.
- Διαχείριση οικονομικών: Αρκετοί δυσκολεύονται να διαχειριστούν τα οικονομικά τους χωρίς υποστήριξη.
- Αισθητηριακή υπερφόρτωση και ψυχική υγεία: Αυτές οι πτυχές επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό την καθημερινή τους ευημερία.
- Κοινωνικές αλληλεπιδράσεις: Πολλοί βρίσκουν τις κοινωνικές καταστάσεις δύσκολες και θέλουν εκπαίδευση για την καλύτερη πλοήγησή τους.

Εάν πιστεύετε ότι υπάρχουν άλλα εμπόδια που επηρεάζουν την ικανότητά σας να ζείτε μόνοι σας, γράψτε το εδώ:

1. Δύσκολο να βρω σπίτι που να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις μου, όσον αφορά τον θόρυβο, την τοποθεσία και την εσωτερική διαρρύθμιση του ίδιου του σπιτιού. (Δύσκολο να βρω κατάλυμα που να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις μου όσον αφορά τον θόρυβο, την τοποθεσία και την εσωτερική διαρρύθμιση του ίδιου του σπιτιού.)
2. Προβλήματα ψυχικής υγείας (Προβλήματα ψυχικής υγείας)
3. Δυσκολεύομαι να κατανοήσω τις κοινωνικές ενδείξεις και τους κανόνες, γεγονός που καθιστά την πλοήγηση στην καθημερινή ζωή δύσκολη. (Δυσκολεύομαι να κατανοήσω κοινωνικές ενδείξεις και κανόνες, γεγονός που καθιστά δύσκολη την πλοήγηση στην καθημερινή ζωή).
4. Η ευαισθησία μου στους ήχους και το φως μπορεί να δυσκολέψει το να βρίσκομαι σε συγκεκριμένα περιβάλλοντα χωρίς να είμαι υπερφορτωμένος. (Η ευαισθησία μου στους ήχους και το φως μπορεί να δυσκολέψει το να βρίσκομαι σε συγκεκριμένα περιβάλλοντα χωρίς να καταπονιέμαι).
5. Δυσκολεύομαι να παρακολουθώ τον χρόνο και τις εργασίες, κάτι που συχνά με κάνει να νιώθω αποπροσανατολισμένος και αγχωμένος.
6. Δεν έχω κανένα σημαντικό εμπόδιο, αλλά μερικές φορές μπορεί να βρω προκλητικές τις κοινωνικές καταστάσεις (δεν έχω κανένα σημαντικό εμπόδιο, αλλά μερικές φορές μπορεί να βρω προκλητικές τις κοινωνικές καταστάσεις.)
7. Δυσκολεύομαι να πλοηγηθώ στο δημόσιο σύστημα, ειδικά με τη γραφειοκρατία και τη χαρτούρα.
8. Το άγχος μου μπορεί συχνά να γίνει συγκλονιστικό, καθιστώντας δύσκολη τη λήψη αποφάσεων ή την ολοκλήρωση εργασιών.

Hvilke af følgende ting ville hjælpe dig til at føle dig mere støttet, når du bor selvstændigt?

10 responses

3.3. Δανία

Ανάγκη για περισσότερη υποστήριξη και κατανόηση

Ένα κοινό θέμα στις απαντήσεις είναι η ανάγκη για πιο στοχευμένη υποστήριξη:

- Εκπαίδευση και καθοδήγηση: Πολλοί ερωτηθέντες πιστεύουν ότι η εκπαίδευση στη διαχείριση καθημερινών εργασιών και στη διαχείριση του άγχους θα βελτιώνει την ποιότητα της ζωής τους.
- Καλύτερη κατανόηση του αυτισμού: Αρκετοί προτείνουν ότι η καλύτερη κατανόηση του αυτισμού μεταξύ των επαγγελματιών θα μπορούσε να βελτιώσει την υποστήριξη και να τους διευκολύνει να ζουν ανεξάρτητα.

Ερώτηση: Υπάρχει κάτι άλλο που πιστεύετε ότι θα σας βοηθούσε να ζήσετε μια ανεξάρτητη ζωή;

1. Οπτικοί δείκτες για τις καθημερινές μου ανάγκες, υπενθύμιση να πίνω νερό και παρόμοια
2. Έχοντας έναν μέντορα ή έναν προπονητή για να με βοηθήσει με τις κοινωνικές δεξιότητες και τις επικοινωνιακές προκλήσεις (Έχοντας έναν μέντορα ή έναν προπονητή για να με βοηθήσει με τις κοινωνικές δεξιότητες και τις επικοινωνιακές προκλήσεις.)
3. Πιο προσβάσιμη υποστήριξη για να βρω και να προσαρμόσω το περιβάλλον του σπιτιού μου στις αισθητηριακές μου ανάγκες (Πιο προσβάσιμη υποστήριξη για να βρω και να προσαρμόσω το περιβάλλον του σπιτιού μου στις αισθητηριακές μου ανάγκες.)
4. Εργαλεία ή εφαρμογές για να οργανώνω τη μέρα μου και να παρακολουθώ τις εργασίες μου θα βοηθούσαν πολύ.
5. Η περιστασιακή πρόσβαση σε συμβουλευτική ή καθοδήγηση σχετικά με τις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις θα μπορούσε να είναι χρήσιμη.
6. Η βοήθεια με την κατανόηση και τη διεκπεραίωση των επίσημων εγγράφων και διαδικασιών θα με βοηθούσε να γίνω πιο ανεξάρτητος (Η βοήθεια για την κατανόηση και την αντιμετώπιση των επίσημων εγγράφων και διαδικασιών θα με βοηθούσε να γίνω πιο ανεξάρτητος.)
7. Περισσότερες στρατηγικές και εργαλεία για τη διαχείριση του άγχους και τη μείωση του άγχους θα με βοηθούσαν πολύ.

3.3.5 Συμπέρασμα

Τα δεδομένα δείχνουν ότι τα άτομα με αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας συχνά βιώνουν καθημερινό άγχος και αισθητηριακή υπερφόρτωση, καθιστώντας δύσκολη την πλοήγηση στην καθημερινή ζωή και τη ζωή μόνοι χωρίς υποστήριξη. Η αυξημένη πρόσβαση σε υποστήριξη με τη μορφή εκπαίδευσης σε δραστηριότητες της καθημερινής ζωής, η καλύτερη κατανόηση από τους επαγγελματίες και οι κοινωνικές δεξιότητες θα μπορούσαν να βοηθήσουν αυτά τα άτομα να ζήσουν πιο ανεξάρτητα και να μειώσουν την αίσθηση της απομόνωσής τους.

Η έκθεση επισημαίνει την ανάγκη για στοχευμένες πρωτοβουλίες και εξατομικευμένη υποστήριξη για να βοηθηθούν τα άτομα με αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας να ευδοκιμήσουν στην καθημερινή ζωή.

3.4. Ιταλία

Αποποίηση ευθυνών Συμμετεχόντων

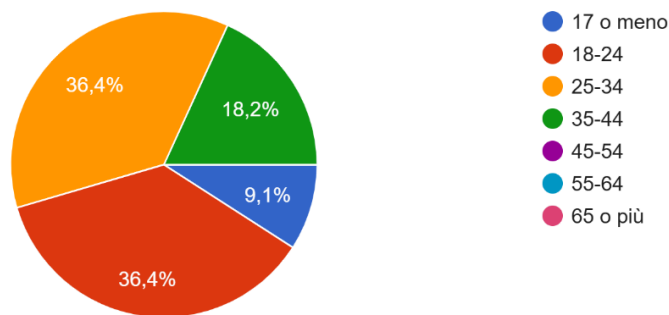
Η ερώτηση "Θεωρείτε ότι έχετε αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας;" συμπεριλήφθηκε στην έρευνα για να συλλέξει αυτοαναφερόμενα δεδομένα σχετικά με τις εμπειρίες και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα άτομα που αναγνωρίζουν ότι έχουν αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας. Αυτή η ερώτηση στοχεύει στην καλύτερη κατανόηση των ειδικών αναγκών και προοπτικών αυτής της ομάδας, οι οποίες μπορεί να διαφέρουν σημαντικά από αυτές με διαφορετικές μορφές αυτισμού. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι ο όρος «αυτισμός υψηλής λειτουργικότητας» είναι ένας αυτοπροσδιορισμός και μπορεί να μην αποτυπώνει πλήρως την πολυπλοκότητα των ατομικών εμπειριών. Τα δεδομένα που συλλέγονται μέσω αυτής της ερώτησης θα χρησιμοποιηθούν για την ενημέρωση και τη βελτίωση των υπηρεσιών υποστήριξης, διασφαλίζοντας ότι είναι πιο προσαρμοσμένες και αποτελεσματικές για όσους αναγνωρίζουν ότι έχουν αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας.

3.4.1 Συνολική περιγραφή των συμμετεχόντων

Η μελέτη περιελάμβανε συμμετέχοντες από διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, με την πλειοψηφία να εμπίπτει στις κατηγορίες 18-24 και 25-34, η καθεμία αντιπροσωπεύει το 36,36% του δείγματος. Ένα μικρότερο ποσοστό (18,18%) ήταν ηλικίας 35-44 ετών και το 9,09% ήταν 17 ετών και κάτω. Αυτή η ηλικιακή κατανομή υποδηλώνει μια ευρεία αντιπροσώπευση ενηλίκων που μπορεί να μεταβαίνουν ή να βιώνουν ήδη την ανεξάρτητη ζωή.

Età

11 risposte

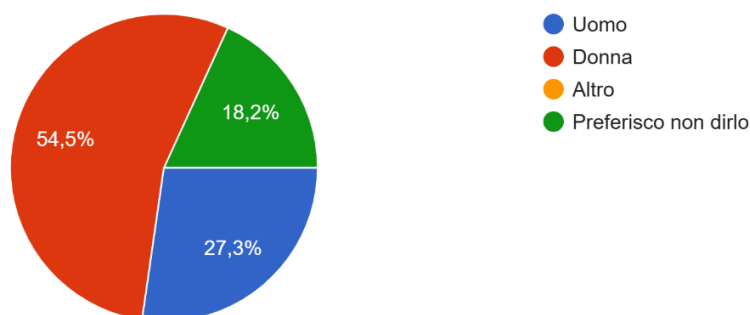

Γράφημα 1: Οπτική αναπαράσταση του ηλικιακού εύρους των συμμετεχόντων

Η εκπροσώπηση του φύλου έδειξε ότι το 54,55% προσδιορίστηκε ως γυναίκα, το 27,27% ως άνδρας και το 18,18% προτίμησε να μην αποκαλύψει το φύλο του.

Genere

11 risposte

Γράφημα 2: Οπτική αναπαράσταση του φύλου των συμμετεχόντων

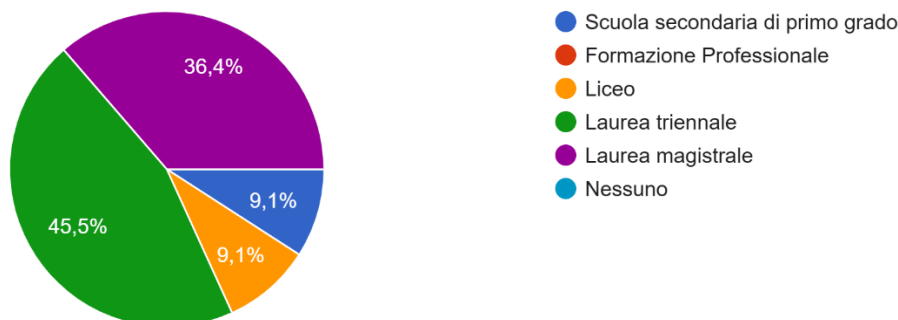

3.4. Ιταλία

Το μορφωτικό υπόβαθρο διέφερε, με το 45,5% να έχει πτυχίο και το 36,4% να κατέχει μεταπτυχιακό, γεγονός που υποδηλώνει μια σχετικά μορφωμένη ομάδα συμμετεχόντων. Οι υπόλοιποι συμμετέχοντες είχαν ολοκληρώσει το λύκειο (9,1%) ή το γυμνάσιο (9,1%).

Livello di istruzione

11 risposte

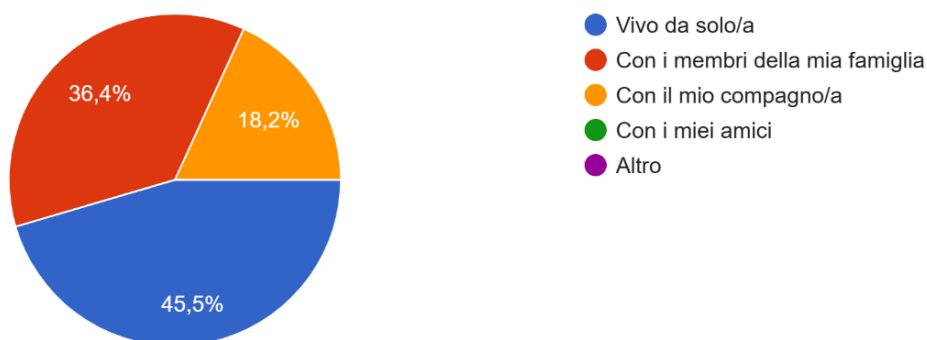

Γράφημα 3: Οπτική αναπαράσταση του επιπέδου εκπαίδευσης των συμμετεχόντων

Όσον αφορά τους διακανονισμούς διαβίωσης, το 45,5% ανέφερε ότι ζούσε μόνο του, το 36,4% ζούσε με μέλη της οικογένειας και το 18,2% διέμενε με σύντροφο.

Stato abitativo

11 risposte

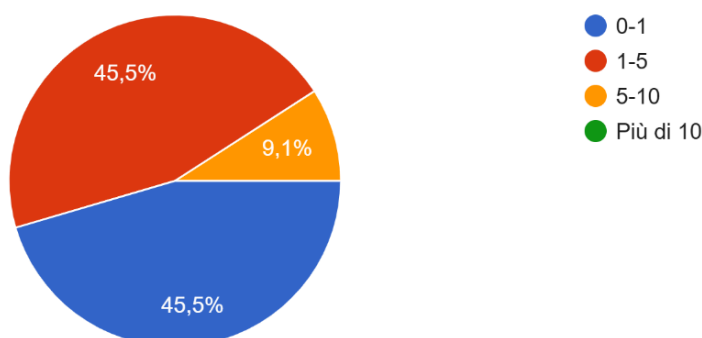

Γράφημα 4: Οπτική Αναπαράσταση των Διαβίωσης των Συμμετεχόντων

Μεταξύ αυτών που ζούσαν μόνοι, η διάρκεια ήταν εξίσου μοιρασμένη, με το 45,5% να ζει ανεξάρτητα για 0-1 έτος και ένα άλλο 45,45% για 1-5 χρόνια, γεγονός που δείχνει ότι πολλοί συμμετέχοντες μπορεί να βρίσκονται στα πρώτα στάδια της ανεξάρτητης διαβίωσης.

Da quanto tempo vivi a solo? Se non vivi da solo seleziona 0

11 risposte

Γράφημα 5: Οπτική αναπαράσταση της διάρκειας της ανεξάρτητης διαβίωσης των συμμετεχόντων

3.4. Ιταλία

3.4.2 Στρες και άγχος

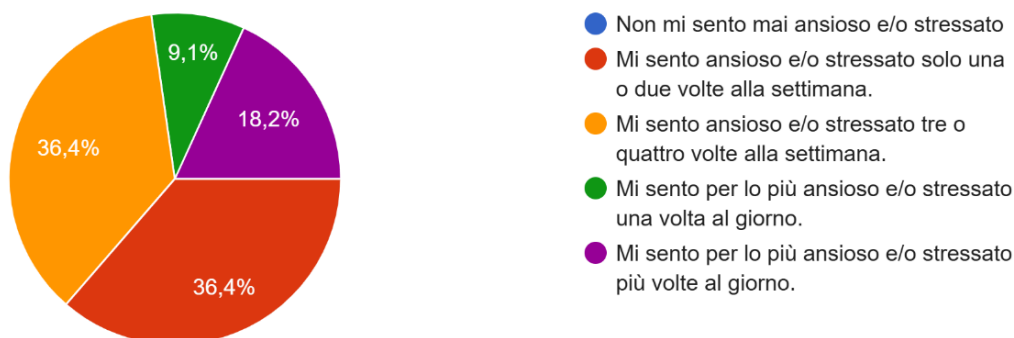
Στην παρούσα μελέτη, το άγχος χαρακτηρίστηκε ως η αίσθηση ότι το μυαλό κατακλύζεται από πολλές σκέψεις και ανησυχίες, καθιστώντας δύσκολη τη συγκέντρωση σε άλλα θέματα. Με παρόμοιο τρόπο, το άγχος περιγράφηκε ως ένας επίμονος φόβος ότι κάτι αρνητικό μπορεί να συμβεί, ακόμη και αν δεν υπάρχει πραγματική απειλή.

Καθημερινά επίπεδα στρες και άγχους

Οι συμμετέχοντες ανέφεραν διαφορετικά επίπεδα στρες και άγχους στην καθημερινή τους ζωή, με το 36,36% να βιώνει άγχος ή στρες 3-4 φορές την εβδομάδα και ίσο ποσοστό να αισθάνεται άγχος ή στρες 1-2 φορές την εβδομάδα. Εν τω μεταξύ, το 18,18% ανέφερε ότι αισθάνεται άγχος/στρες πολλές φορές την ημέρα και το 9,09% βιώνει τέτοια συναισθήματα μία φορά την ημέρα. Αυτό υπογραμμίζει ότι περισσότεροι από τους μισούς συμμετέχοντες αντιμετωπίζουν τακτικό στρες και άγχος, το οποίο θα μπορούσε να επηρεάσει την ικανότητά τους να διαχειρίζονται καθημερινές εργασίες και ευθύνες.

Indica il livello di stress/ansia che provi nella tua vita quotidiana.

11 risposte

Γράφημα 6: Οπτική αναπαράσταση του επιπέδου στρες/άγχους που βιώνουν οι συμμετέχοντες στην καθημερινή τους ζωή

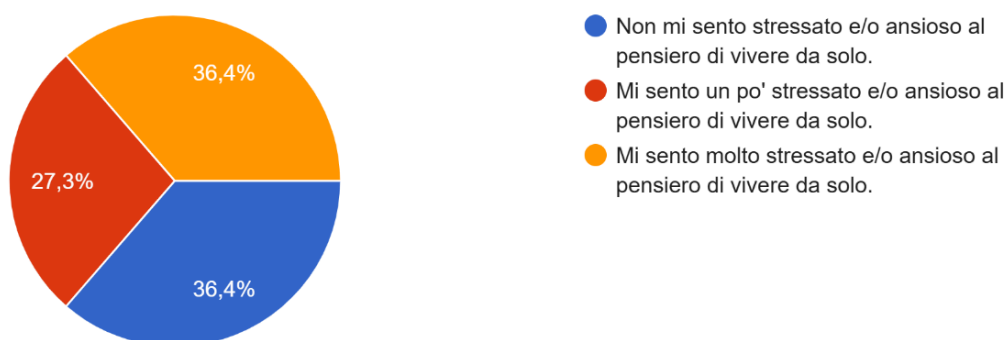
3.4. Ιταλία

Στρες και Άγχος

Όταν ρωτήθηκαν για την προοπτική να ζήσετε μόνοι χωρίς υποστήριξη, οι απαντήσεις ήταν ομοιόμορφα μοιρασμένες, με το 36,36% να αισθάνεται πολύ άγχος ή στρες και ένα άλλο 36,36% να μην αισθάνεται καθόλου άγχος. Εν τω μεταξύ, το 27,27% ανέφερε ότι αισθάνεται λίγο άγχος ή στρες. Αυτά τα αποτελέσματα υποδηλώνουν ότι ενώ ορισμένοι συμμετέχοντες είναι σίγουροι για την ικανότητά τους να ζουν ανεξάρτητα, άλλοι χρειάζονται σημαντική υποστήριξη για να διαχειριστούν το σχετικό άγχος.

Quanto ti senti stressato/ansioso al pensiero di vivere da solo senza supporto?

11 risposte

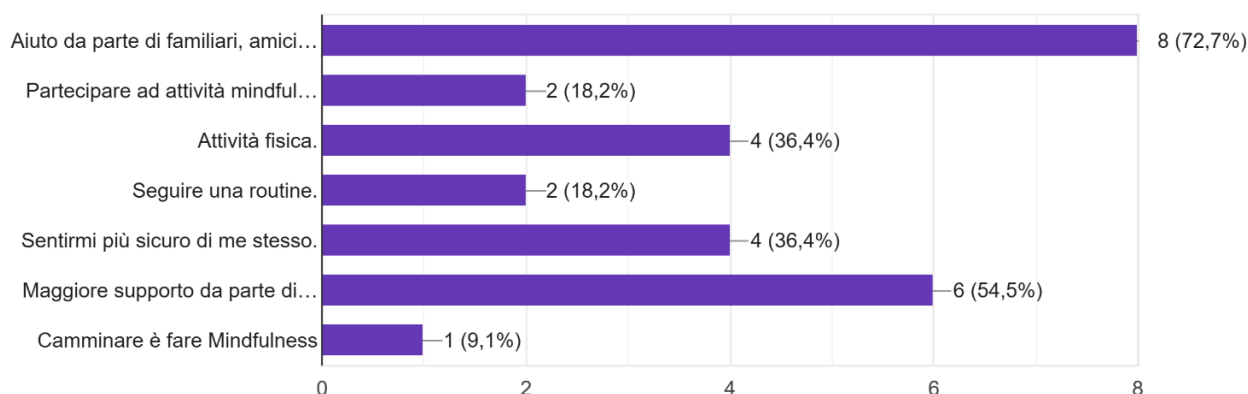
Γράφημα 7: Οπτική αναπαράσταση του ποσο αγχωμένοι/ανησυχίοι αισθανονται οι συμμετέχοντες σχετικά με τη σκέψη να ζήσουν μόνοι τους χωρίς υποστήριξη

Αποτελεσματικές στρατηγικές για τη διαχείριση του στρες και του άγχους

Οι συμμετέχοντες εντόπισαν διάφορες στρατηγικές για τη διαχείριση του στρες και του άγχους, με τις πιο συνηθισμένες να είναι η υποστήριξη από την οικογένεια, τους φίλους ή τις ομάδες υποστήριξης. Πολλοί τόνισαν επίσης τη σημασία της σωματικής δραστηριότητας, την επαγγελματική υποστήριξη από εκπαιδευτικούς ή θεραπευτές, την προσοχή ή τις χαλαρωτικές δραστηριότητες και την καθιέρωση μιας ρουτίνας. Αυτές οι στρατηγικές αντικατοπτρίζουν την πολύπλευρη προσέγγιση που απαιτείται για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του στρες και του άγχους.

Quale delle seguenti cose pensi che ti aiuterebbe a gestire lo stress/l'ansia?

11 risposte

Γράφημα 8: Οπτική αναπαράσταση των στρατηγικών αντιμετώπισης για την αντιμετώπιση του στρες/άγχους

3.4. Ιταλία

3.4.3 Κοινωνική απομόνωση και μοναξιά

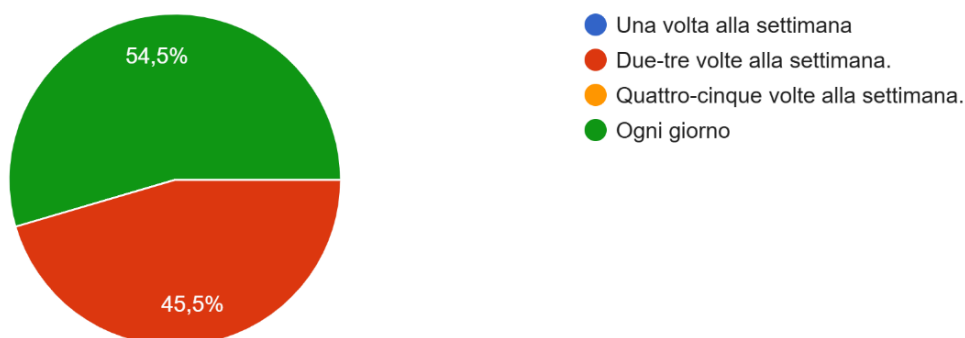
Αυτή η ενότητα της έρευνας αφορούσε την κοινωνική απομόνωση ή τη μοναξιά, τα οποία περιγράφηκαν ως η εμπειρία του να βρίσκεσαι παρουσία άλλων, αλλά να νιώθεις ακόμα αποκομμένος και αποσυνδεδεμένος, σαν ένα αόρατο φράγμα να εμποδίζει τη γνήσια σύνδεση με τους γύρω σου.

Συχνότητα κοινωνικών αλληλεπιδράσεων μεταξύ των συμμετεχόντων

Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων (54,55%) ανέφερε ότι αλληλεπιδρούσε με άλλους καθημερινά, ενώ το 45,45% το έκανε δύο έως τρεις φορές την εβδομάδα. Αυτό υποδηλώνει ότι οι περισσότεροι συμμετέχοντες συμμετέχουν σε τακτικές κοινωνικές αλληλεπιδράσεις, κάτι που είναι ζωτικής σημασίας για τη μείωση των συναισθημάτων απομόνωσης.

Quanto spesso interagisci con gli altri (di persona)?

11 risposte

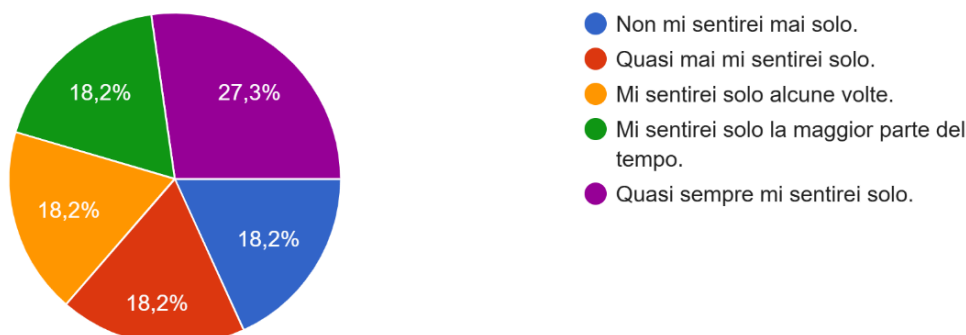
Γράφημα 9: Οπτική αναπαράσταση του πόσο συχνά οι συμμετέχοντες αλληλεπιδρούν με άλλους.

Αντιληπτή απομόνωση και μοναξιά στην ανεξάρτητη διαβίωση

Παρά τις τακτικές αλληλεπιδράσεις, το 27,27% των συμμετεχόντων ανέφεραν ότι θα ένιωθαν μοναξιά σχεδόν πάντα αν ζούσαν ανεξάρτητα, ενώ το 18,18% ένιωθαν ότι θα ήταν μόνοι μερικές φορές, τις περισσότερες φορές, σπάνια ή ποτέ. Αυτό δείχνει ότι ένα σημαντικό ποσοστό μπορεί να βιώσει μοναξιά ακόμα κι αν έχει κάποιο επίπεδο υποστήριξης, τονίζοντας την ανάγκη για κοινωνικές παρεμβάσεις και την ενσωμάτωση στην κοινότητα.

Ti senti o ti sentiresti isolato/solo vivendo da solo senza supporto?

11 risposte

Γράφημα 10: Οπτική αναπαράσταση της αντιληπτής απομόνωσης των συμμετεχόντων όταν ζουν μόνοι χωρίς υποστήριξη.

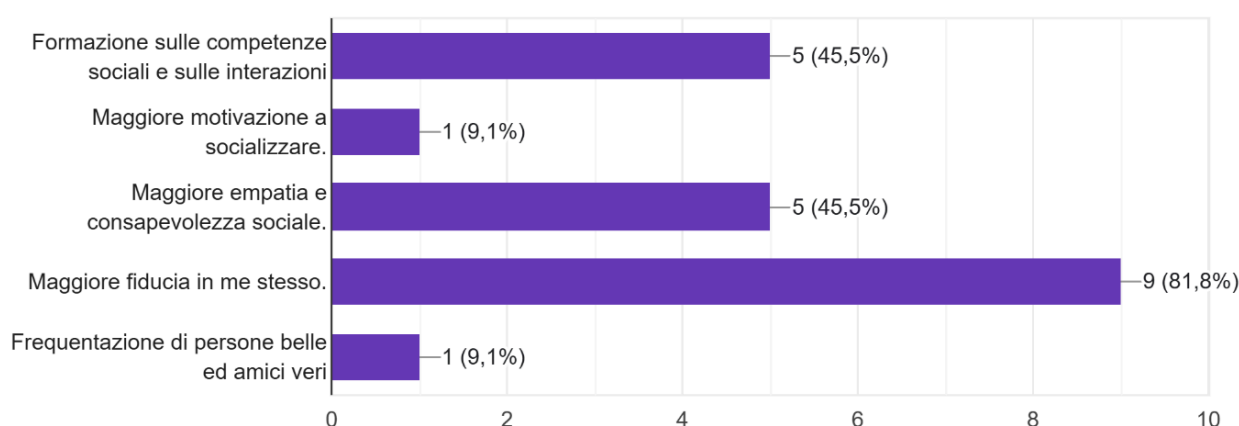
3.4. Ιταλία

Προσεγγίσεις για τον μετριασμό της απομόνωσης και της μοναξιάς

Οι συμμετέχοντες εντόπισαν την αυξημένη αυτοπεποίθηση (27,27%) και τη μεγαλύτερη ενσυναίσθηση/κοινωνική επίγνωση (επίσης 27,27%) ως κρίσιμες στρατηγικές για τον μετριασμό της μοναξιάς. Η εκπαίδευση στις κοινωνικές δεξιότητες, τα κίνητρα για κοινωνικοποίηση και η οικοδόμηση σχέσεων με γνήσιους φίλους θεωρήθηκαν επίσης πολύτιμα. Αυτά τα ευρήματα υπογραμμίζουν την ανάγκη για προσαρμοσμένα προγράμματα που ενισχύουν τις κοινωνικές δεξιότητες και την αυτοπεποίθηση για τη μείωση της απομόνωσης μεταξύ των ατόμων με αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας.

Quale delle seguenti opzioni ti aiuterebbe a sentirti meno isolato/a?

11 risposte

Γράφημα 11: Οπτική αναπαράσταση προσεγγίσεων για τον μετριασμό της απομόνωσης και της μοναξιάς.

3.4.4 Αισθητηριακή υπερφόρτωση

Η αισθητηριακή υπερφόρτωση χαρακτηρίστηκε ως η αίσθηση του να βρίσκεσαι σε έναν χώρο όπου νιώθεις ότι όλα τα βλήματα είναι στραμμένα πάνω σου, με φώτα που είναι υπερβολικά φωτεινά, ήχους που είναι συντριπτικά δυνατοί και πινελιές που είναι δυσάρεστα έντονες, που συμβαίνουν όλα ταυτόχρονα. Αυτή η συγκλονιστική εμπειρία μπορεί να εμποδίσει την ικανότητα κάποιου να εστιάσει, να ασχοληθεί με άλλους ή να εκτελέσει ακόμη και βασικές εργασίες μέχρι να μειωθεί η αίσθηση.

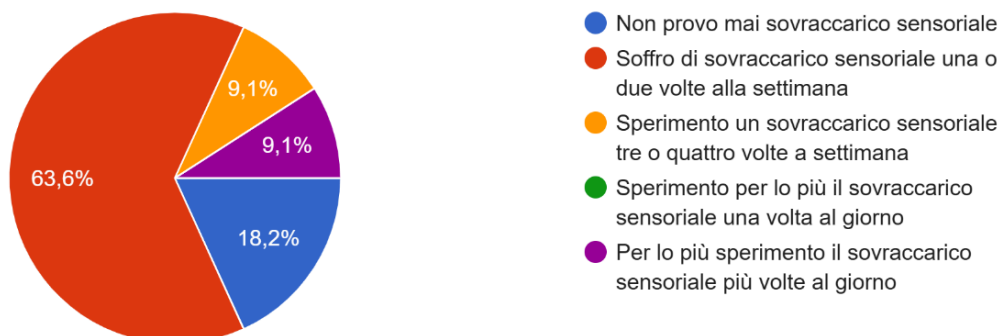
Επίπτωση αισθητηριακής υπερφόρτωσης στην καθημερινή ζωή

Η αισθητηριακή υπερφόρτωση ήταν ένα σημαντικό πρόβλημα, με το 63,64% να το αντιμετωπίζει 1-2 φορές την εβδομάδα, ενώ το 9,09% το αντιμετωπίζει 3-4 φορές την εβδομάδα ή πολλές φορές την ημέρα. Μόνο το 18,18% ανέφερε ότι δεν είχε ποτέ αισθητηριακή υπερφόρτωση. Αυτό δείχνει ότι η αισθητηριακή υπερφόρτωση είναι μια κοινή πρόκληση, που απαιτεί στρατηγικές για τη διαχείριση αυτής της πτυχής της καθημερινής ζωής.

3.4. Ιταλία

Ti capita mai di avvertire un sovraccarico sensoriale a casa o durante altre attività della tua vita quotidiana?

11 risposte

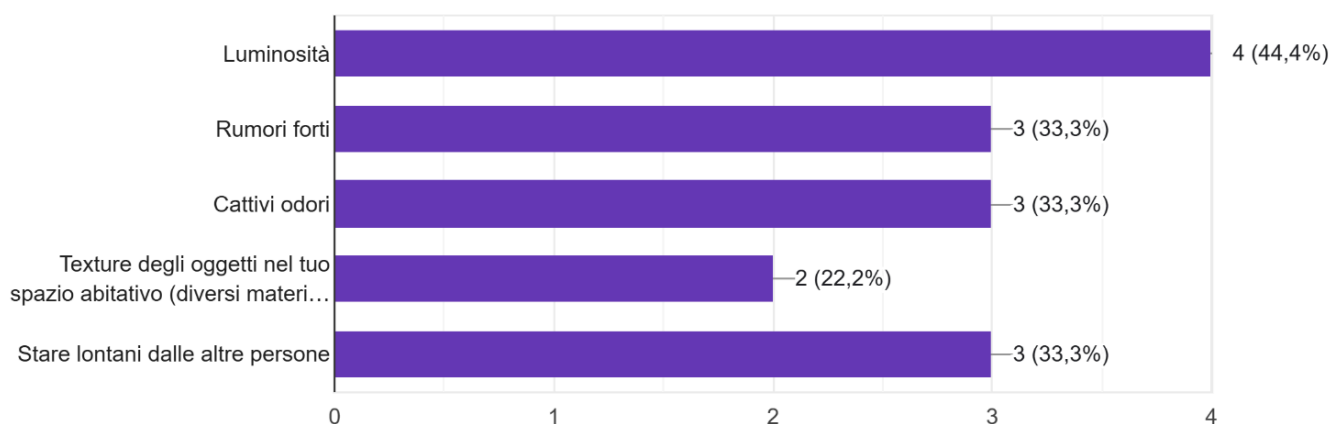
Γράφημα 12: Οπτική αναπαράσταση της συχνότητας εμφάνισης αισθητηριακής υπερφόρτωσης στην καθημερινότητά τους.

Προτιμώμενες λύσεις για τη διαχείριση της αισθητηριακής υπερφόρτωσης

Οι προτιμώμενες λύσεις περιελάμβαναν την παραμονή μακριά από άλλους ανθρώπους (22,22%) και τη διαχείριση υφών στον χώρο διαβίωσης, φωτεινότητας, έντονων οσμών και δυνατών θορύβων. Αυτές οι προτιμήσεις υπογραμμίζουν την ανάγκη για εξατομικευμένες προσεγγίσεις που επιτρέπουν στα άτομα να ελέγχουν το αισθητηριακό περιβάλλον τους για να ενισχύσουν την άνεση και την ευημερία.

Se nell'ultima domanda hai risposto che soffri di sovraccarico sensoriale, questa sensazione migliorerebbe se fossi in grado di controllare quanto segue? (Spunta tutte le risposte pertinenti)

9 risposte

Γράφημα 13: Οπτική αναπαράσταση των προτιμώμενων λύσεων για τη διαχείριση της αισθητηριακής υπερφόρτωσης.

3.4. Ιταλία

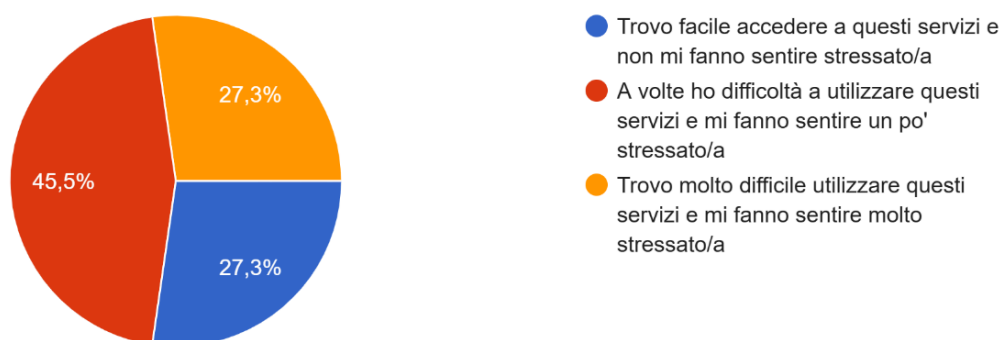

Δυσκολίες στην πρόσβαση στις δημόσιες υπηρεσίες

Οι συμμετέχοντες αντιμετώπισαν προκλήσεις όσον αφορά την πρόσβαση στις δημόσιες υπηρεσίες, ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια κρίσεων υγείας. Ενώ το 45,45% ανέφερε ότι δεν είχε δυσκολίες, άλλοι δυσκολεύτηκαν να επισκεφθούν ιατρεία/νοσοκομεία (18,18%) ή να αλληλεπιδράσουν με επαγγελματίες υγείας (18,18%). Αυτό υπογραμμίζει τη σημασία του να καταστούν οι δημόσιες υπηρεσίες πιο προσιτές και εξυπηρετικές για τα άτομα με αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας.

Trovi difficile orientarti tra i servizi pubblici essenziali (sanità, servizi bancari e finanziari, assicurazioni, ecc.)?

11 risposte

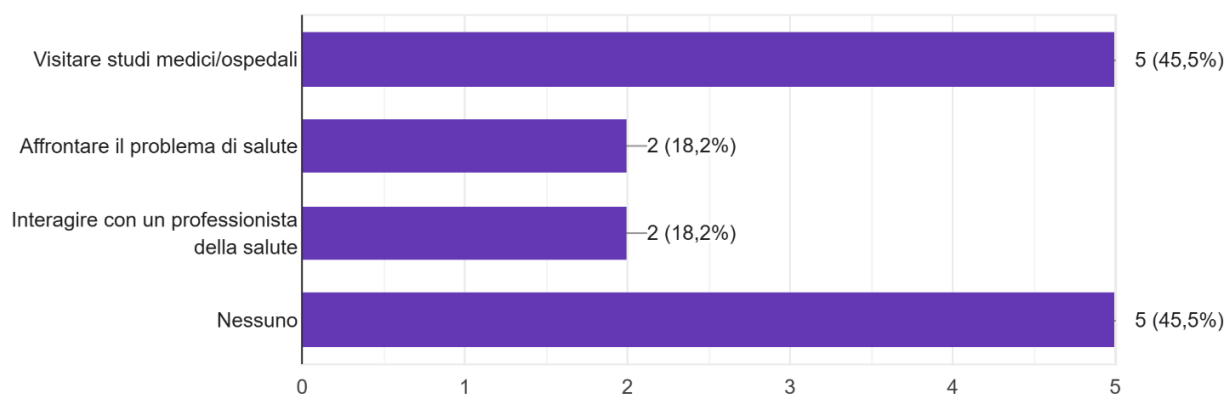
Γράφημα 14: Οπτική αναπαράσταση των δυσκολιών πρόσβασης στις δημόσιες υπηρεσίες.

Κοινά προβλήματα που αντιμετωπίζονται κατά τη διάρκεια κρίσεων υγείας

Αυτή η ερώτηση παρείχε ορισμένα σενάρια που κάποιος μπορεί να δυσκολευτεί να αντιμετωπίσει όταν αντιμετωπίζει ένα θέμα υγείας. Αυτά περιελάμβαναν επίσκεψη σε υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης, αντιμετώπιση του ζητήματος υγείας, αλληλεπίδραση με επαγγελματίες υγείας ή κανένα από τα παραπάνω. Η έρευνα αποκάλυψε ότι όταν αντιμετώπισαν ζητήματα που σχετίζονται με την υγεία, το 45,45% των συμμετεχόντων δεν ανέφεραν ιδιαίτερες δυσκολίες, υποδεικνύοντας ένα επίπεδο άνεσης ή επάρκειας στην ανεξάρτητη διαχείριση τέτοιων καταστάσεων. Ωστόσο, ένα αξιοσημείωτο μέρος των ερωτηθέντων (18,18%) αντιμετώπισε προκλήσεις ειδικά με την επίσκεψη σε ιατρεία ή νοσοκομεία. Ένα ίδιο ποσοστό (18,18%) δυσκολεύτηκε όχι μόνο με την επίσκεψη σε ιατρικές εγκαταστάσεις αλλά και με την αλληλεπίδραση με τους επαγγελματίες υγείας. Επιπλέον, το 9,09% αντιμετώπισε δυσκολίες στον χειρισμό του ίδιου του προβλήματος υγείας και ένα άλλο 9,09% θεώρησε ότι τόσο η επίσκεψη σε ιατρικές εγκαταστάσεις όσο και η αντιμετώπιση του ζητήματος υγείας ήταν προκλητικές.

Quale dei seguenti scenari trovi difficile da affrontare quando riscontri un problema di salute? (spunta tutte le risposte pertinenti)

11 risposte

Γράφημα 13: Οπτική αναπαράσταση των προτιμώμενων λύσεων για τη διαχείριση της αισθητηριακής υπερφόρτωσης.

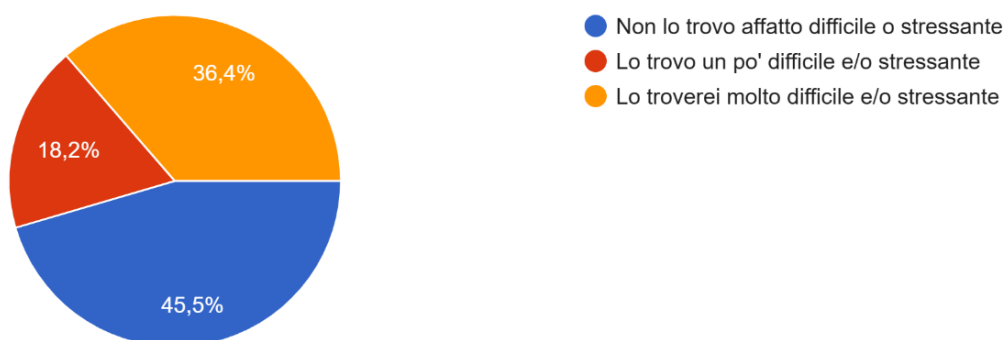
3.4. Ιταλία

Στρες και δυσκολία στην καθημερινή διαχείριση του σπιτιού

Η διαχείριση των καθημερινών δραστηριοτήτων στο σπίτι δεν θεωρήθηκε δύσκολη ή αγχωτική από το 45,45% των συμμετεχόντων, ωστόσο το 36,36% το θεωρούσε πολύ δύσκολο και το 18,18% το θεωρούσε κάπως προκλητικό. Αυτά τα ευρήματα υποδηλώνουν ότι, ενώ ορισμένοι συμμετέχοντες είναι έμπειροι στη διαχείριση του σπιτιού, άλλοι μπορεί να χρειάζονται πρόσθετη υποστήριξη για να διατηρήσουν την ανεξαρτησία τους.

Pensi che gestire da solo le attività domestiche quotidiane (come pulire, mangiare sano, andare al supermercato, ecc.) sia/sarebbe difficile o stressante?

11 risposte

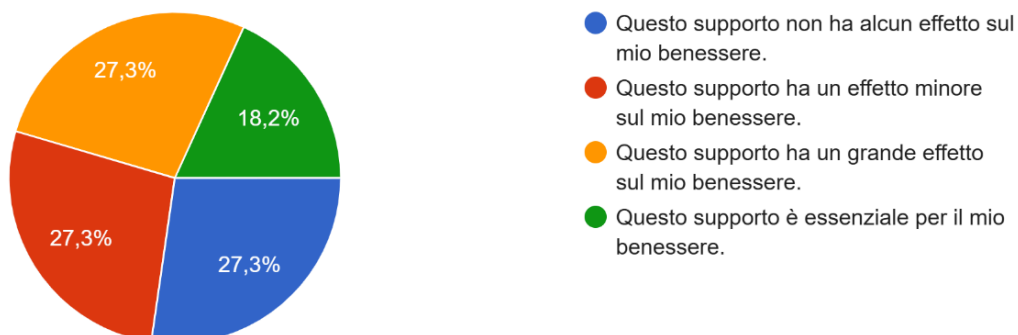
Γράφημα 16: Οπτική αναπαράσταση του άγχους και των δυσκολιών στην καθημερινή διαχείριση του σπιτιού.

Επίδραση της υποστήριξης από επαγγελματίες στην ευημερία

Οι συμμετέχοντες ήταν διχασμένοι ως προς τη χρησιμότητα της επαγγελματικής υποστήριξης: το 27,27% θεώρησε ότι είχε μικρή ή σημαντική επίδραση στην ευημερία τους, ενώ το 18,18% τη θεώρησε απαραίτητη. Αυτή η ποικιλία των απαντήσεων υποδηλώνει ότι ενώ ορισμένα άτομα μπορούν να ευδοκιμήσουν με ελάχιστη παρέμβαση, άλλα επωφελούνται πολύ από τη συνεπή επαγγελματική καθοδήγηση.

Indica quanto è utile il supporto di educatori, terapeuti e altri professionisti del supporto per il tuo benessere generale.

11 risposte

Γράφημα 17: Οπτική αναπαράσταση του αντιληπτού αντίκτυπου της υποστήριξης από επαγγελματίες στην ευημερία των συμμετεχόντων.

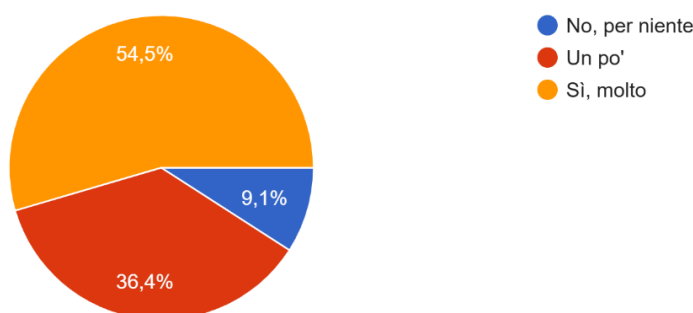
3.4. Ιταλία

Ανάγκη για ενισχυμένη επαγγελματική υποστήριξη για ανεξάρτητη διαβίωση

Η πλειοψηφία (54,55%) εξέφρασε έντονη ανάγκη για περισσότερη επαγγελματική υποστήριξη για να ζήσει ανεξάρτητα, ενώ το 36,36% δήλωσε μέτρια ανάγκη. Μόνο το 9,09% δεν ένιωσε ανάγκη για πρόσθετη υποστήριξη. Αυτά τα ευρήματα υπογραμμίζουν τη σημασία της παροχής εξατομικευμένων επαγγελματικών υπηρεσιών για την υποστήριξη της ανεξάρτητης διαβίωσης.

Ritieni che trarresti beneficio da un maggiore supporto da parte di educatori, terapeuti o altri specialisti per vivere in modo indipendente?

11 risposte

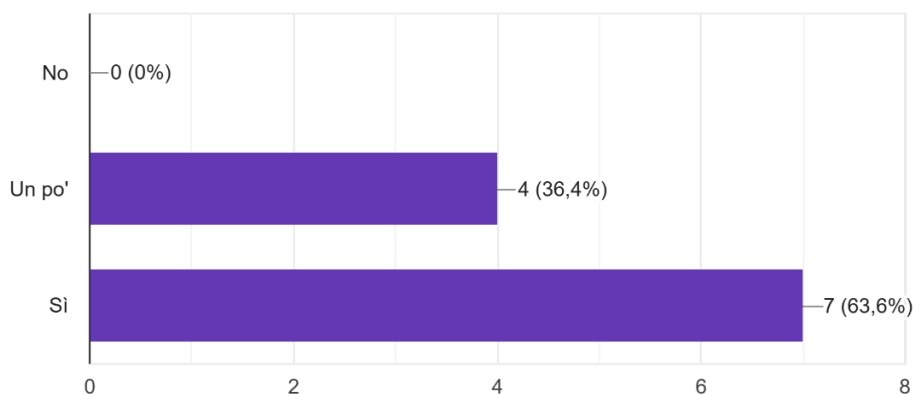
Γράφημα 18: Οπτική αναπαράσταση των πιθανών πλεονεκτημάτων που λαμβάνονται από την ενισχυμένη επαγγελματική υποστήριξη.

Ο ρόλος της ευαισθητοποίησης για τον αυτισμό στην αποτελεσματική υποστήριξη

Οι συμμετέχοντες θεώρησαν έντονα ότι η μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση για τον αυτισμό θα ενίσχυε την αποτελεσματικότητα της υποστήριξης που παρέχεται από επαγγελματίες, με το 63,64% να συμφωνεί και το 36,36% να δηλώνει κάποια συμφωνία. Αυτό υποδηλώνει ότι η αύξηση της ευαισθητοποίησης και της κατανόησης για τον αυτισμό είναι ζωτικής σημασίας για την παροχή αποτελεσματικών υπηρεσιών υποστήριξης.

Ritieni che una maggiore consapevolezza e comprensione dell'autismo aiuterebbe questi professionisti a fornire un supporto più efficace?

11 risposte

Γράφημα 19: Οπτική αναπαράσταση του ρόλου της ευαισθητοποίησης για τον αυτισμό στην αποτελεσματική υποστήριξη.

3.4. Ιταλία

Προκλήσεις σε διάφορες πτυχές της ανεξάρτητης διαβίωσης

Οι πιο εμφανείς δυσκολίες που αναφέρθηκαν ήταν στη διαχείριση της κοινωνικής ζωής και των αλληλεπιδράσεών τους, με το 45,5% των συμμετεχόντων να δηλώνουν ότι βρίσκουν αυτήν την πτυχή ιδιαίτερα προκλητική. Αυτό υποδηλώνει ότι πολλά άτομα αισθάνονται αβεβαιότητα ή αγωνίζονται να διατηρήσουν κοινωνικές συνδέσεις και σχέσεις, που είναι κρίσιμα συστατικά της ανεξάρτητης ζωής.

Ομοίως, το 45,5% των συμμετεχόντων εξέφρασε δυσκολίες στη διαχείριση της ψυχικής τους υγείας, συγκεκριμένα στρες και άγχος. Αυτό το εύρημα υπογραμμίζει τη σημασία της συναισθηματικής και ψυχολογικής υποστήριξης για άτομα με αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας, καθώς αυτοί οι εσωτερικοί αγώνες μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά την ικανότητά τους να αντιμετωπίζουν τις καθημερινές ευθύνες και προκλήσεις.

Το θέμα της αισθητηριακής υπερφόρτωσης ήταν μια άλλη σημαντική πρόκληση, με το 45,5% των συμμετεχόντων να αναφέρει δυσκολίες σε αυτόν τον τομέα. Οι αισθητηριακές ευαισθησίες μπορεί να είναι συντριπτικές και ενοχλητικές, καθιστώντας πιο δύσκολο για τα άτομα να διαχειριστούν άλλες πτυχές της καθημερινής ζωής, ειδικά σε περιβάλλοντα που δεν είναι προσαρμοσμένα στις αισθητηριακές τους ανάγκες.

Η οργάνωση αναδείχθηκε ως ένας άλλος τομέας ανησυχίας, επηρεάζοντας το 36,4% των ερωτηθέντων. Αυτή η δυσκολία θα μπορούσε να εκδηλωθεί στη διαχείριση προγραμμάτων, οικιακών εργασιών ή στη διατήρηση ενός οργανωμένου χώρου διαβίωσης, τα οποία αποτελούν βασικές δεξιότητες για ανεξάρτητη διαβίωση. Ομοίως, το 36,4% των συμμετεχόντων ανέφερε προκλήσεις με καθημερινές δραστηριότητες όπως το μαγείρεμα, το καθάρισμα και οι δουλειές του σπιτιού, υποδεικνύοντας ότι οι πρακτικές δεξιότητες ζωής είναι ένας κρίσιμος τομέας όπου απαιτείται υποστήριξη.

Η οικονομική διαχείριση είναι πρόβλημα για το 27,3% των συμμετεχόντων, υποδηλώνοντας ότι, ενώ μπορεί να μην είναι ένα καθολικό ζήτημα, ένα σημαντικό μέρος εξακολουθεί να δυσκολεύεται να χειριστεί τον προϋπολογισμό, τα έξοδα ή να κατανοήσει οικονομικά θέματα. Αυτή η πρόκληση μπορεί να αποτελέσει ουσιαστικό εμπόδιο για την επίτευξη πλήρους ανεξαρτησίας.

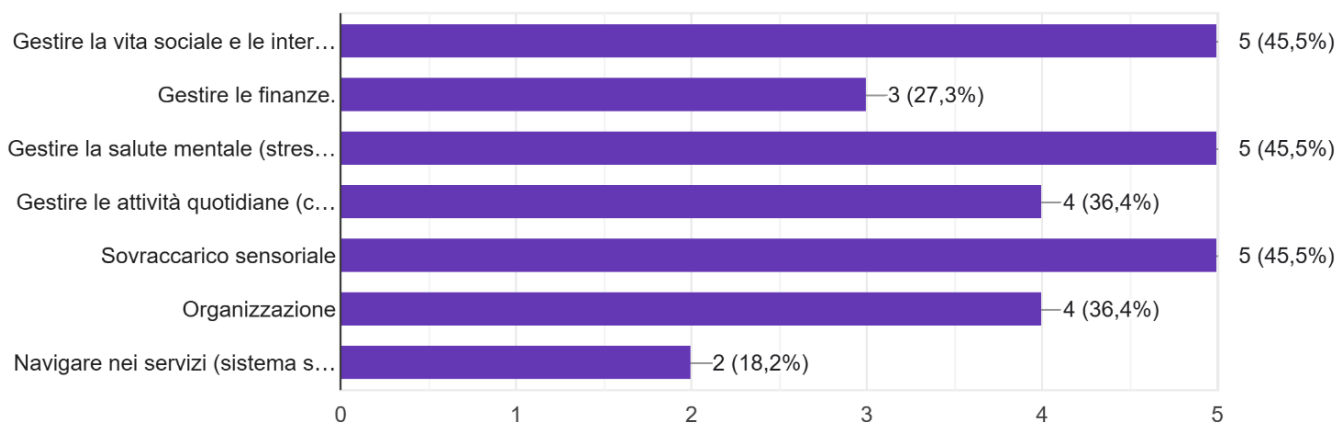
Τέλος, η πλοήγηση σε βασικές υπηρεσίες όπως η υγειονομική περίθαλψη και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα αναφέρθηκε ως πρόκληση από το 18,2% των συμμετεχόντων. Αυτό το χαμηλότερο ποσοστό υποδηλώνει ότι ενώ οι περισσότεροι μπορεί να αισθάνονται ικανοί να έχουν πρόσβαση σε αυτές τις υπηρεσίες, εξακολουθεί να υπάρχει ανάγκη για καθοδήγηση και υποστήριξη στην αντιμετώπιση πολύπλοκων συστημάτων που μπορεί να είναι τρομακτικά και δύσκολα να τα διαχειριστούν μόνο τους.

3.4. Ιταλία

Con quale delle seguenti aree della vita indipendente senti di avere difficoltà o avresti difficoltà?

11 risposte

Γράφημα 20: Οπτική αναπαράσταση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι συμμετέχοντες στις διάφορες πτυχές της ανεξάρτητης ζωής.

3.4. Ιταλία

Επιπρόσθετα εμπόδια στην ανεξάρτητη διαβίωση

Τα επιπρόσθετα εμπόδια που αναφέρθηκαν περιελάμβαναν δυσκολίες στην καθημερινή διαχείριση, διαταραχή ή ακαταστασία και έλλειψη κινήτρων (33,33%). Αυτά τα ευρήματα υποδεικνύουν την ανάγκη για συστήματα υποστήριξης που αντιμετωπίζουν τόσο τις πρακτικές όσο και τις κινητήριες πτυχές της ανεξάρτητης διαβίωσης.

Συστήματα υποστήριξης για ανεξάρτητη διαβίωση

Τα αποτελέσματα της έρευνας δείχνουν ξεκάθαρα ότι η πλειονότητα των συμμετεχόντων εξέφρασε την έντονη ανάγκη για υποστήριξη ή εκπαίδευση σε πολλούς βασικούς τομείς για να τους βοηθήσει να αισθάνονται πιο σίγουροι και ικανοί να ζήσουν ανεξάρτητα. Η πιο σημαντική ανάγκη που εντοπίστηκε ήταν η εκπαίδευση στη διαχείριση οικιακών δραστηριοτήτων, όπως το μαγείρεμα, το καθάρισμα και ο χειρισμός των καθημερινών δουλειών, με το 72,7% των συμμετεχόντων να το δηλώνουν ως προτεραιότητα. Αυτό υποδηλώνει ότι οι πρακτικές δεξιότητες ζωής είναι ένας θεμελιώδης τομέας όπου τα άτομα με αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας απαιτούν καθοδήγηση και δομημένη υποστήριξη για να διατηρήσουν την ανεξαρτησία τους.

Η δεύτερη πιο συχνά εντοπιζόμενη ανάγκη ήταν η υποστήριξη για τη διαχείριση του στρες, του άγχους και της συνολικής ψυχικής υγείας, όπως έδειξε το 54,5% των συμμετεχόντων. Αυτό υπογραμμίζει τη σημασία της παροχής πόρων ψυχικής υγείας και εκπαίδευσης που μπορούν να βοηθήσουν τα άτομα να αντιμετωπίσουν τις συναισθηματικές προκλήσεις που σχετίζονται με την ανεξάρτητη διαβίωση, διασφαλίζοντας ότι έχουν τα εργαλεία για να χειριστούν το άγχος και να διατηρήσουν μια αίσθηση ευεξίας.

Επιπλέον, το 36,4% των συμμετεχόντων εξέφρασε την ανάγκη για υποστήριξη στην πλοήγηση σύνθετων υπηρεσιών όπως η υγειονομική περίθαλψη, τα χρηματοοικονομικά συστήματα και άλλες βασικές δημόσιες υπηρεσίες. Αυτό το εύρημα υποδηλώνει ότι πολλά άτομα θεωρούν ότι είναι δύσκολο να κατανοήσουν ή να έχουν πρόσβαση σε αυτά τα συστήματα ανεξάρτητα, υποδεικνύοντας την ανάγκη για καθοδήγηση ή εκπαίδευση στην πλοήγηση σε τέτοια περιβάλλοντα.

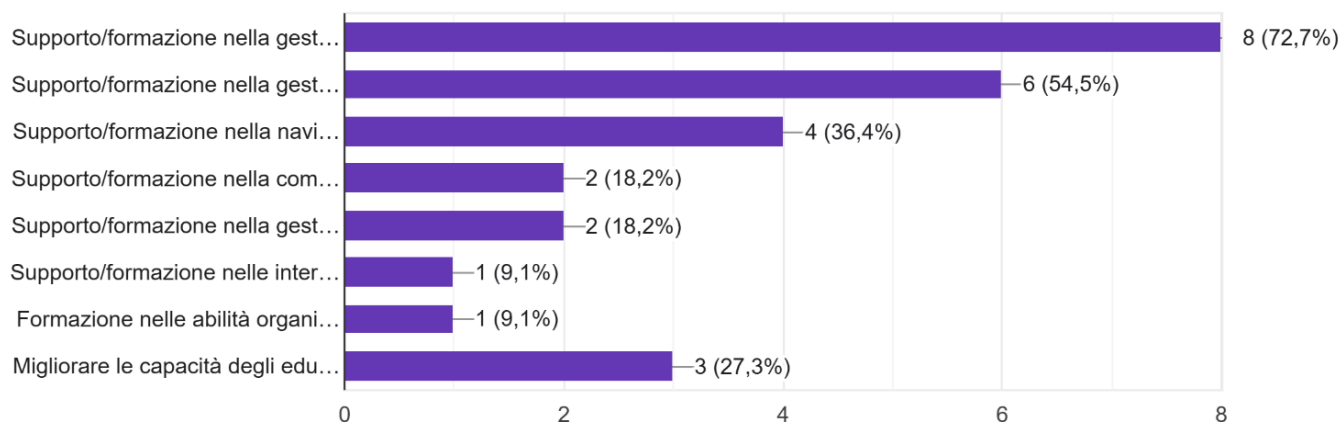
Υποστήριξη ή εκπαίδευση στην κατανόηση και διαχείριση αισθητηριακών θεμάτων αναφέρθηκε επίσης από το 18,2% των συμμετεχόντων, γεγονός που αντανάκλα τη συνεχιζόμενη ανάγκη για προσαρμοσμένες στρατηγικές για τη διαχείριση της αισθητηριακής υπερφόρτωσης σε διάφορα πλαίσια. Ένα άλλο 18,2% δήλωσε ότι θα επωφεληθεί από τη βοήθεια στη διαχείριση των οικονομικών του, υπογραμμίζοντας τη σημασία της χρηματοοικονομικής παιδείας και των δεξιοτήτων διαχείρισης για την ενίσχυση της πραγματικής ανεξαρτησίας.

Εκτός από αυτούς τους τομείς, το 9,1% των συμμετεχόντων εντόπισε την ανάγκη για εκπαίδευση στις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις και τις οργανωτικές δεξιότητες, τονίζοντας ότι οι κοινωνικές δεξιότητες και οι δεξιότητες προγραμματισμού είναι επίσης ζωτικής σημασίας, συστατικά μιας επιτυχημένης ανεξάρτητης διαβίωσης. Τέλος, το 27,3% των ερωτηθέντων θεώρησε ότι η ενίσχυση των δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών που εργάζονται με αυτιστικά άτομα θα ήταν επωφελής, υποδεικνύοντας ότι η επαγγελματική ανάπτυξη για όσους παρέχουν υποστήριξη είναι εξίσου κρίσιμη για να βοηθήσουν τα άτομα με αυτισμό να πλοηγηθούν στην ανεξάρτητη ζωή.

3.4. Ιταλία

Quale delle seguenti opzioni ti aiuterebbe a sentirti più supportato/a vivendo in modo indipendente?

11 risposte

Γράφημα 21: Οπτική αναπαράσταση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι συμμετέχοντες στις διάφορες πτυχές της ανεξάρτητης ζωής.

3.4.5 Συμπέρασμα

Τα δεδομένα αποκαλύπτουν ότι τα άτομα με αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας αντιμετωπίζουν μια σειρά από προκλήσεις στην ανεξάρτητη ζωή, με ιδιαίτερες δυσκολίες στη διαχείριση των κοινωνικών αλληλεπιδράσεων, της ψυχικής υγείας, της αισθητηριακής υπερφόρτωσης και των καθημερινών δραστηριοτήτων. Η ανάγκη για ολοκληρωμένη υποστήριξη είναι εμφανής, ειδικά σε τομείς όπως η εκπαίδευση για οικιακές εργασίες, η διαχείριση ψυχικής υγείας, οι υπηρεσίες πλοήγησης και η χρηματοοικονομική παιδεία. Ενώ ορισμένοι συμμετέχοντες είναι σε θέση να πλοηγηθούν σε πτυχές της ανεξάρτητης διαβίωσης, πολλοί απαιτούν προσαρμοσμένες παρεμβάσεις και μεγαλύτερη επαγγελματική υποστήριξη για να ευδοκιμήσουν. Αυτά τα ευρήματα υπογραμμίζουν τη σημασία της ανάπτυξης δομημένων, πολύπλευρων συστημάτων υποστήριξης για τη διευκόλυνση της ανεξαρτησίας και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ατόμων με αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας.

3.5. Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας

Αποποίηση ευθυνών Συμμετεχόντων

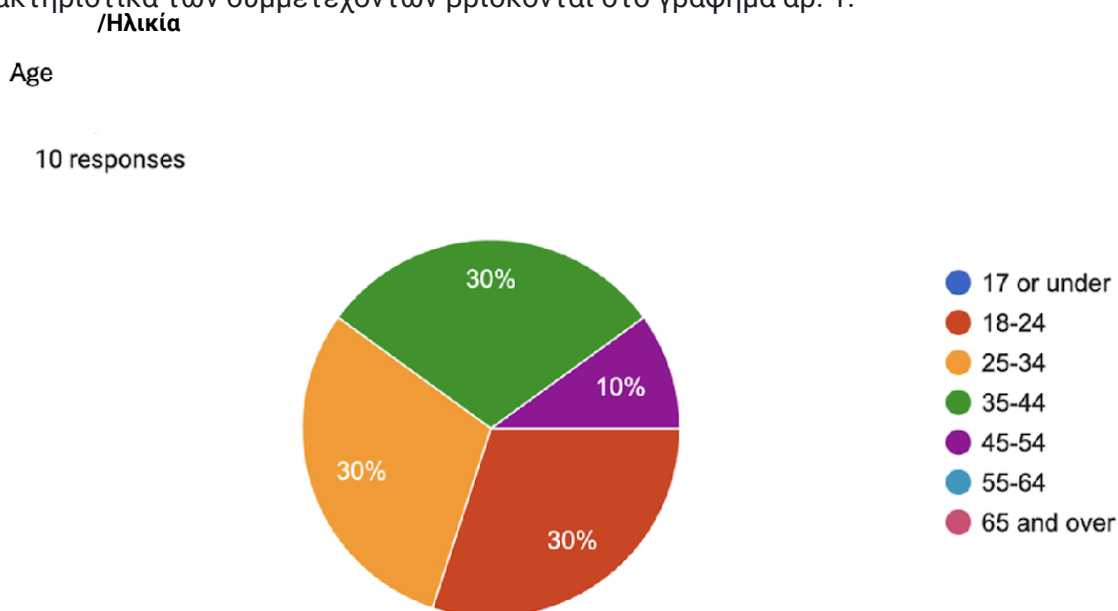
Η ερώτηση "Θεωρείτε ότι έχετε αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας;" συμπεριλήφθηκε στην έρευνα για να συγκεντρώσει αυτοαναφερόμενα δεδομένα σχετικά με τις εμπειρίες και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν άτομα που προσδιορίζονται ότι έχουν αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας. Αυτή η ερώτηση στοχεύει στην καλύτερη κατανόηση των ειδικών αναγκών και προοπτικών αυτής της ομάδας, οι οποίες μπορεί να διαφέρουν σημαντικά από εκείνους με διαφορετικές μορφές αυτισμού. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι ο όρος «αυτισμός υψηλής λειτουργικότητας» είναι ένας αυτοπροσδιορισμός και μπορεί να μην αποτυπώνει πλήρως την πολυπλοκότητα των ατομικών εμπειριών. Τα δεδομένα που συλλέγονται μέσω αυτής της ερώτησης θα χρησιμοποιηθούν για την ενημέρωση και τη βελτίωση των υπηρεσιών υποστήριξης, διασφαλίζοντας ότι είναι πιο προσαρμοσμένες και αποτελεσματικές για όσους αναγνωρίζουν ότι έχουν αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας.

3.5.1 Συνολική περιγραφή των συμμετεχόντων

Δέκα ενήλικες συμμετείχαν εθελοντικά σε αυτή τη μελέτη. Όλοι τους αυτοπροσδιορήστηκαν ότι έχουν αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας. Αυτό ήταν το βασικό κριτήριο συμμετοχής. Οι συμμετέχοντες βρέθηκαν να χρησιμοποιούν την αρχή της "χιονοστιβάδας", όπου δύο άτομα με τα οποία έχουμε επαφή απέστειλαν σε άλλα άτομα με αυτισμό που γνώριζαν.

Το ηλικιακό εύρος των συμμετεχόντων

Οι ηλικίες των συμμετεχόντων κυμαίνονταν από 18 έως 54. Το 30% ήταν μεταξύ 25 και 34, το ένα τρίτο (30%) ήταν μεταξύ 18 και 24, το ένα τρίτο (30%) ήταν μεταξύ 35 και 44 και ένας συμμετέχων (10 %) ήταν μεταξύ 45 και 54. Λεπτομέρειες για τα κοινωνικοδημογραφικά χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων βρίσκονται στο γράφημα αρ. 1.

Γράφημα 1: Οπτική αναπαράσταση του ηλικιακού εύρους των συμμετεχόντων

3.5. Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας

Εκπροσώπηση φύλου μεταξύ των συμμετεχόντων

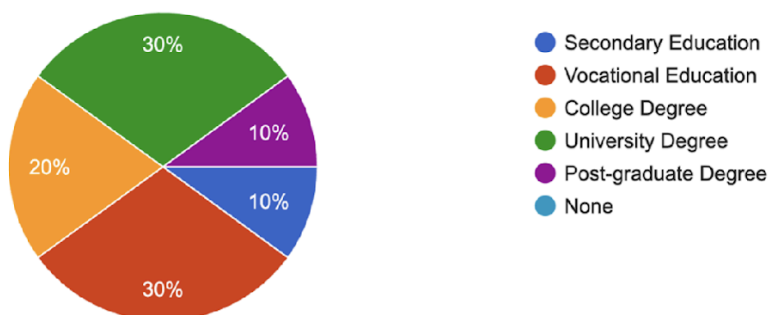
Όλοι οι συμμετέχοντες ήταν άνδρες.

Το μορφωτικό επίπεδο των συμμετεχόντων

Οι περισσότεροι συμμετέχοντες έχουν ολοκληρώσει ανώτερα επίπεδα εκπαίδευσης, με την πανεπιστημιακή και την επαγγελματική εκπαίδευση να είναι τα πιο συνηθισμένα. Επομένως, το 30% των συμμετεχόντων είναι κάτοχοι πανεπιστημιακού πτυχίου, το 20% έχουν ολοκληρώσει τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, το 10% έχουν μεταπτυχιακό, το 30% έχουν επαγγελματική εκπαίδευση και το 10% έχουν δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Education

10 responses

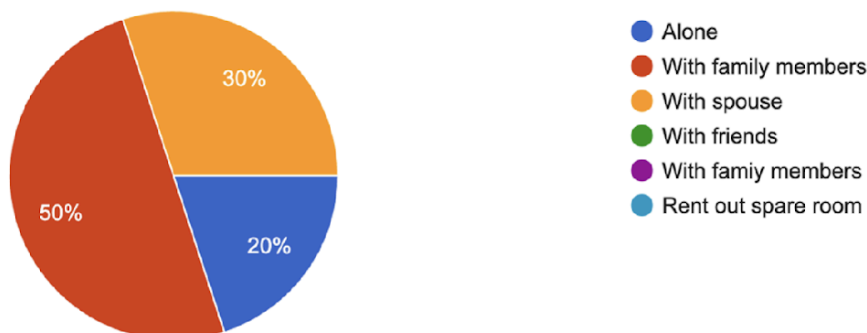
Γράφημα 3: Οπτική αναπαράσταση του επιπέδου εκπαίδευσης των συμμετεχόντων

Διαβίωσης των συμμετεχόντων

Οι μισοί από τους συμμετέχοντες (50 %) ζουν επί του παρόντος με μέλη της οικογένειας, το 30% ζουν με τη σύζυγό τους, και το 20% ζουν μόνοι.

Leaving status

10 responses

Γράφημα 4: Οπτική Αναπαράσταση των Διαβίωσης των Συμμετεχόντων

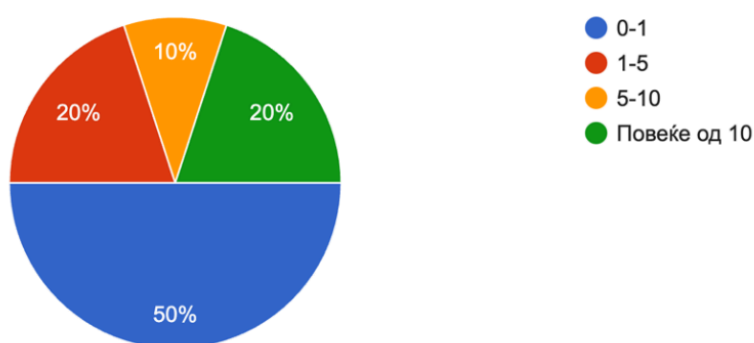
3.5. Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας

Διάρκεια ανεξάρτητης διαβίωσης μεταξύ των συμμετεχόντων

Οι απαντήσεις σε αυτή την ερώτηση υποδηλώνουν ότι οι μισοί από τους συμμετέχοντες είναι σχετικά νέοι στην ανεξάρτητη διαβίωση, ενώ οι άλλοι μισοί έχουν μεγαλύτερη εμπειρία σε αυτό. Το γράφημα δείχνει ότι το 50% των συμμετεχόντων ζουν ανεξάρτητα για 0-1 έτος, το 20% των συμμετεχόντων ζουν ανεξάρτητα για 1-5 χρόνια, το 10% των συμμετεχόντων ζουν ανεξάρτητα για 5-10 χρόνια και το 20% των συμμετεχόντων ζουν ανεξάρτητα για περισσότερα από 10 χρόνια.

Години на самостојно живеење

10 responses

Γράφημα 5: Οπτική αναπαράσταση της διάρκειας της ανεξάρτητης διαβίωσης των συμμετεχόντων

3.5.2 Μέτρηση του στρες και του άγχους

Για την τρέχουσα μελέτη, το άγχος ορίστηκε ως η αίσθηση ότι το μυαλό κάποιου τρέχει διαρκώς με πάρα πολλές σκέψεις και ανησυχίες, καθιστώντας δύσκολη την εστίαση σε οτιδήποτε άλλο. Ομοίως, το άγχος ορίστηκε ως η συνεχής ανησυχία για κάτι τρομερό που συμβαίνει, ακόμα κι αν δεν υπάρχει πραγματικός κίνδυνος.

Τα καθημερινά επίπεδα στρες και άγχους των συμμετεχόντων

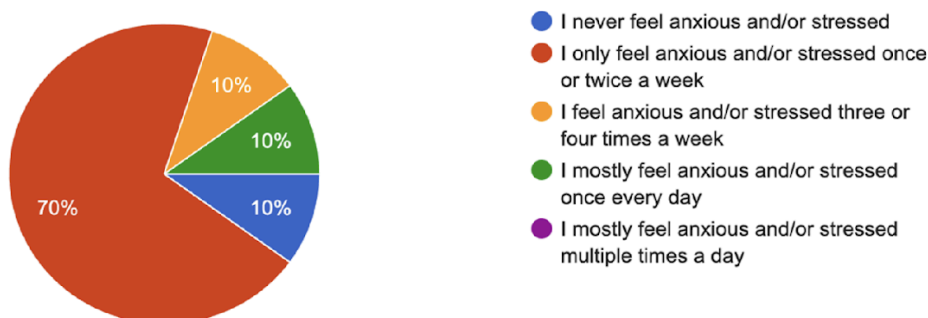
Στην ερώτηση «Δηλώστε το επίπεδο στρες/άγχους που βιώνετε στην καθημερινή σας ζωή», οι συμμετέχοντες είχαν πέντε επιλογές για να διαλέξουν. Τα δεδομένα δείχνουν ότι μια σημαντική πλειονότητα (70%) των συμμετεχόντων βιώνει στρες ή άγχος σε εβδομαδιαία βάση, ενώ ένα μικρότερο ποσοστό συμμετεχόντων βιώνει υψηλότερες συχνότητες άγχους ή καθόλου άγχος. Αυτό θα μπορούσε να υπογραμμίσει την ανάγκη για στρατηγικές διαχείρισης του άγχους στο έργο μας, ιδιαίτερα για όσους αντιμετωπίζουν συχνό ή καθημερινό στρες. Στο γράφημα, μπορούμε να δούμε ότι το 70% των συμμετεχόντων αισθάνεται στρες και/ή άγχος μία ή δύο φορές την εβδομάδα, το 10% των συμμετεχόντων αισθάνεται στρες και/ή άγχος τρεις ή τέσσερις φορές την εβδομάδα, το 10% αισθάνεται ως επί το πλείστον άγχος και/ή στρες κάθε μέρα, και το 10% δεν αισθάνεται ποτέ στρες ή/και άγχος.

3.5. Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας

Stress and Anxiety

Indicate the level of stress/anxiety you experience in your daily life.

20 responses

Γράφημα 6: Οπτική αναπαράσταση του επιπέδου στρες/άγχους που βιώνουν οι συμμετέχοντες στην καθημερινή τους ζωή

Στην ερώτηση «Πόσο αγχωμένοι/ανήσυχοι νιώθετε με τη σκέψη να ζήσετε μόνοι σας χωρίς υποστήριξη;», οι συμμετέχοντες ανέφεραν ως εξής: (30%) επέλεξαν την επιλογή «Δεν αισθάνομαι στρες και/ή άγχος να μένω μόνος », η πλειονότητα από αυτούς, (40%), ανέφερε «Νιώθω λίγο στρες ή/και άγχος που μένω μόνος», και το 30% ανέφερε «Νιώθω πολύ αγχωμένος ή/και στρες αν θα μένω μόνος».

How stressed/anxious do you feel about the thought of living on your own without support?

20 responses

Γράφημα 7: Οπτική αναπαράσταση του πόσο αγχωμένοι/ανήσυχοι αισθάνονται οι συμμετέχοντες σχετικά με τη σκέψη να ζήσουν μόνοι τους χωρίς υποστήριξη

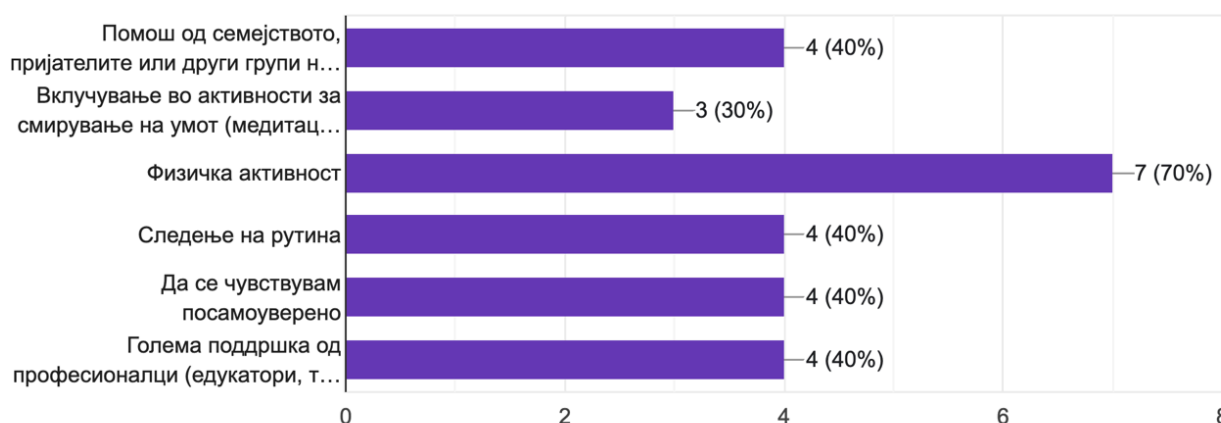
3.5. Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας

Αποτελεσματικές στρατηγικές για τη διαχείριση του στρες και του άγχους

Στους συμμετέχοντες δόθηκαν επτά επιλογές για να επιλέξουν από στρατηγικές αντιμετώπισης για την αντιμετώπιση του στρες και του άγχους. Οι συμμετέχοντες είχαν τη δυνατότητα να επιλέξουν πάνω από μία απάντηση και μπορούσαν να προσθέσουν τις δικές τους απαντήσεις στο σημείο «άλλο». Οι πιο δημοφιλείς απαντήσεις ήταν «Σωματική δραστηριότητα» και «Βοήθεια από οικογένεια, φίλους ή άλλες ομάδες υποστήριξης» (40%) και οι άλλες απαντήσεις παρουσιάστηκαν με 30%.

Кое е твоето мислење, што од подолу наведеното би ти помогнало да се справиш со стрес /анксиозност?

10 responses

Γράφημα 8: Οπτική αναπαράσταση των στρατηγικών αντιμετώπισης για την αντιμετώπιση του στρες/άγχους

3.5.3 Μέτρηση κοινωνικής απομόνωσης και μοναξιάς

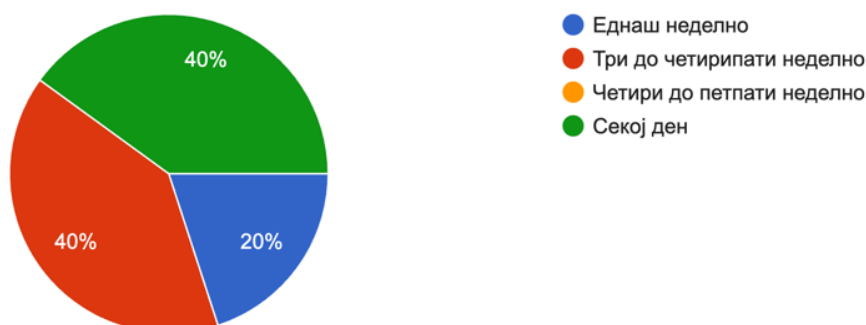
Αυτό το μέρος της έρευνας επικεντρώθηκε στην κοινωνική απομόνωση ή τη μοναξιά, η οποία ορίστηκε ως η αίσθηση του να είσαι περιτριγυρισμένος από ανθρώπους αλλά να νιώθεις ακόμη απομονωμένος και αποσυνδεδεμένος, σαν να υπάρχει ένα αόρατο εμπόδιο που σε εμποδίζει να συνδεθείς αληθινά με τους άλλους.

Συχνότητα κοινωνικών αλληλεπιδράσεων μεταξύ των συμμετεχόντων

Η ακόλουθη ερώτηση επικεντρώθηκε στη συχνότητα των διαπροσωπικών κοινωνικών αλληλεπιδράσεων των συμμετεχόντων, που κυμαίνονταν από «μία φορά την εβδομάδα» έως «κάθε μέρα». Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι σχεδόν οι μισοί (40%) απάντησαν ότι αλληλεπιδρούν «τέσσερις - πέντε φορές την εβδομάδα», το 40% «κάθε μέρα» και το 20% ανέφεραν «μία φορά την εβδομάδα».

Колку често си во контакт со други луѓе (лично)?

10 responses

Γράφημα 9: Οπτική αναπαράσταση του πόσο συχνά οι συμμετέχοντες αλληλεπιδρούν με άλλους.

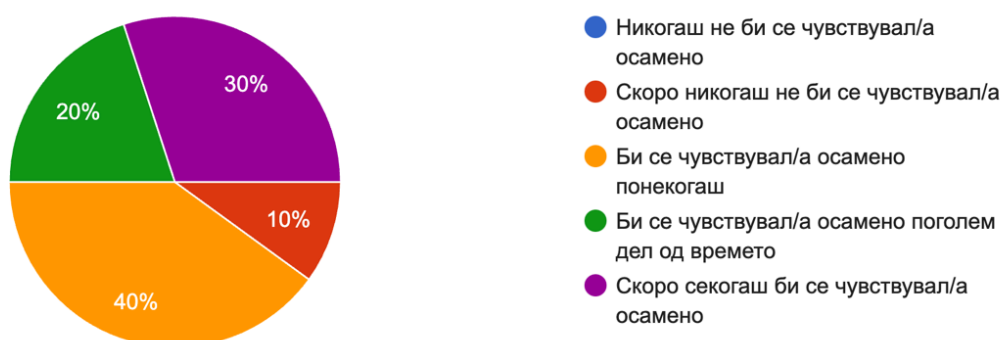
3.5. Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας

Αντιληπτή απομόνωση και μοναξιά στην ανεξάρτητη διαβίωση

Στην ερώτηση, «Αισθάνεστε ή θα νιώθατε απομόνωση/μοναξιά όταν ζείτε μόνοι χωρίς υποστήριξη;» Πέντε επιλογές κυμαίνονταν από «ποτέ» έως «σχεδόν πάντα». Το 10% ανέφερε «Σχεδόν ποτέ δεν θα ένιωθα μόνος», η πλειονότητα (40%) ανέφερε «κάποιες φορές θα ένιωθα μόνος», (20%) ανέφερε «τις περισσότερες φορές θα ένιωθα μόνος» και Το 30% ανέφερε «Σχεδόν ποτέ δεν θα ένιωθα μόνος» όταν ζούσα μόνος χωρίς υποστήριξη.

Дали се чувствуваш или би се чувствувал изолирано/осамено кога би живеел самостојно без поддршка?

10 responses

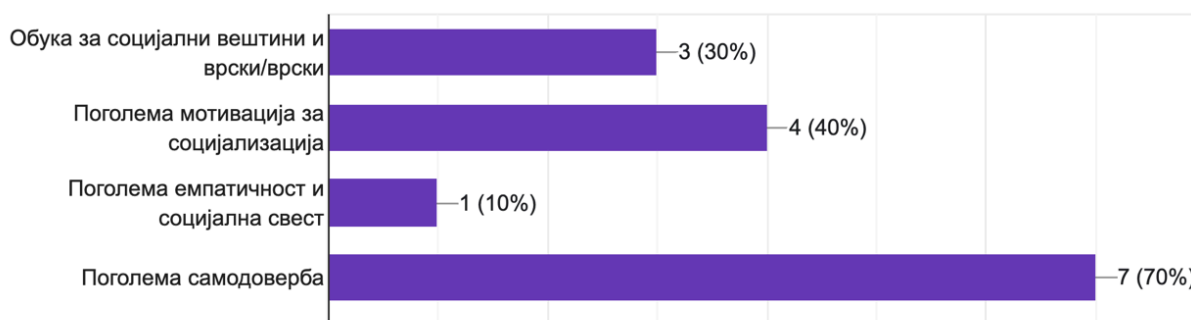
Γράφημα 10: Οπτική αναπαράσταση της αντιληπτής απομόνωσης των συμμετεχόντων όταν ζουν μόνοι χωρίς υποστήριξη.

Προσεγγίσεις για τον μετριασμό της απομόνωσης και της μοναξιάς

Στην ερώτηση «Ποιο από τα παρακάτω θα σε βοηθούσε να νιώθεις λιγότερο απομονωμένος/μόνος;», το 30% απάντησε «Εκπαίδευση σε κοινωνικές δεξιότητες και αλληλεπιδράσεις», το 40% απάντησε «Μεγαλύτερα κίνητρα κοινωνικοποίησης», το 10% απάντησε «Μεγαλύτερη ενσυναίσθηση και κοινωνική επίγνωση» και το 70% «Μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση».

Кое од подолу наведеного би ти помогнало да се чувствуваш помалку изолирано/осамено?

10 responses

Γράφημα 11: Οπτική αναπαράσταση προσεγγίσεων για τον μετριασμό της απομόνωσης και της μοναξιάς.

3.5. Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας

3.5.4 Μέτρηση Αισθητηριακής Υπερφόρτωσης

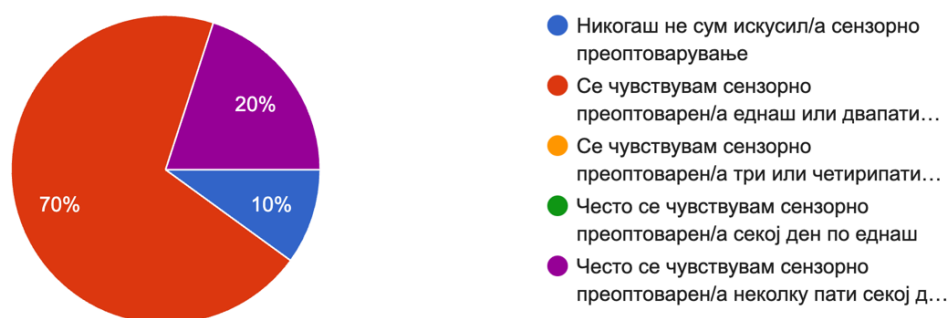
Το να βιώνεις αισθητηριακή υπερφόρτωση περιγράφηκε σαν να είσαι σε ένα δωμάτιο όπου όλοι σε παρακολουθούν, το φως είναι πολύ έντονο, κάθε ήχος είναι πολύ δυνατός και κάθε άγγιγμα είναι πολύ έντονο, όλα ταυτόχρονα. Αυτό το συναίσθημα μπορεί να δυσκολέψει τη συγκέντρωση, την αλληλεπίδραση με άλλους ή ακόμα και την εκτέλεση απλών εργασιών μέχρι να υποχωρήσει η υπερφόρτωση.

Περιστατικά αισθητηριακής υπερφόρτωσης στην καθημερινή ζωή

Έγινε η ακόλουθη ερώτηση στους συμμετέχοντες: «Βιώνετε ποτέ αισθητηριακή υπερφόρτωση στο σπίτι ή κατά τη διάρκεια άλλων δραστηριοτήτων στην καθημερινή σας ζωή;». Το 70% ανέφερε «βίωση αισθητηριακής υπερφόρτωσης μία ή δύο φορές την εβδομάδα», το 20% «πολλές φορές κάθε μέρα» και (10%) απάντησε «Ποτέ δεν αντιμετωπίζω αισθητηριακή υπερφόρτωση».

Дали воопшто си искусил сензорно преоптоварување во домот или при други активности во твојот секојдневен живот?

10 responses

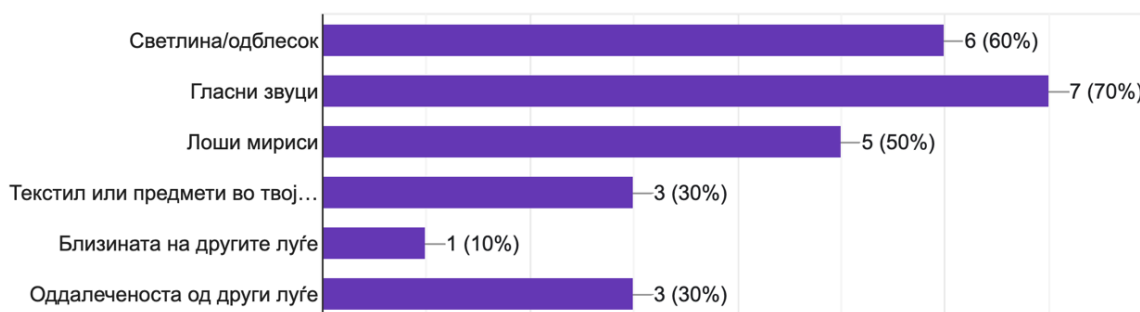
Γράφημα 12: Οπτική αναπαράσταση της συχνότητας εμφάνισης αισθητηριακής υπερφόρτωσης στην καθημερινότητά τους.

Προτιμώμενες λύσεις για τη διαχείριση της αισθητηριακής υπερφόρτωσης

Οι συμμετέχοντες μπορούσαν να επιλέξουν όσες απαντήσεις ήθελαν. Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων (70%) επέλεξε «Δυνατούς θορύβους», 50% «Άσχημες μυρωδιές», 30% «Φωτεινότητα», 60% «Μακριά από άλλους ανθρώπους» και 10% «Υφή αντικειμένων γύρω από τον χώρο διαβίωσής τους (διαφορετικά ρούχα/υλικά, σεντόνια κ.λπ. και το 30% δεν απάντησε τίποτα».

Доколку одговори дека си искусил/а сензорна преоптовареност во претходното прашање, дали би било подобро доколку би можел/а да г...тролираш следното? (Означи го секој одговор)

10 responses

Γράφημα 13: Οπτική αναπαράσταση των προτιμώμενων λύσεων για τη διαχείριση της αισθητηριακής υπερφόρτωσης.

3.5. Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας

Δυσκολίες στην πρόσβαση στις δημόσιες υπηρεσίες

Στην ακόλουθη ερώτηση, οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν εάν θεωρούν ότι είναι δύσκολο να πλοηγηθούν σε βασικές δημόσιες υπηρεσίες όπως η υγειονομική περίθαλψη, τραπεζικές και χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις, ασφάλειες κ.λπ. Από τις 3 επιλογές, (50%) απάντησε με «Μερικές φορές δυσκολεύομαι να τις χρησιμοποιήσω υπηρεσίες και με κάνουν να νιώθω λίγο άγχος», το 30% απάντησε με «Δυσκολεύομαι πολύ να χρησιμοποιήσω αυτές τις υπηρεσίες και με κάνουν να αισθάνομαι πολύ αγχωμένος» και το 20% απάντησε «Βρίσκω εύκολο να έχω πρόσβαση σε αυτές τις υπηρεσίες και το κάνω χωρίς να νιώθω αγχωμένος».

Дали сметаш дека се соочуваш со придизвик при користењето на значајни јавни услуги (здравствена заштита, банарски и финансиски услуги, осигурување и др.)?

10 responses

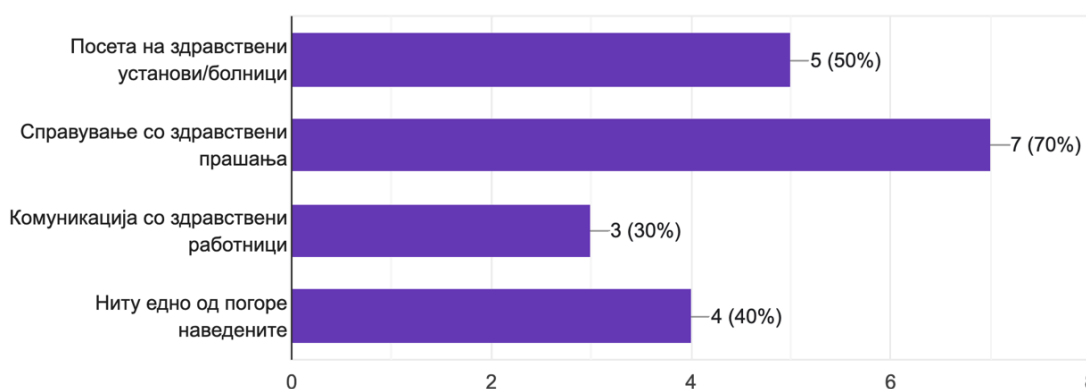
Γράφημα 14: Οπτική αναπαράσταση των δυσκολιών πρόσβασης στις δημόσιες υπηρεσίες.

Κοινά προβλήματα που αντιμετωπίζονται κατά τη διάρκεια κρίσεων υγείας

Αυτή η ερώτηση παρείχε ορισμένα σενάρια που κάποιος μπορεί να δυσκολευτεί να αντιμετωπίσει όταν αντιμετωπίζει ένα θέμα υγείας. Αυτά περιελάμβαναν επίσκεψη σε υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης, αντιμετώπιση του ζητήματος υγείας, αλληλεπίδραση με επαγγελματίες υγείας ή κανένα από τα παραπάνω. Οι συμμετέχοντες μπορούσαν να επιλέξουν όλες τις απαντήσεις που ίσχυαν για αυτούς. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι η πλειονότητα των συμμετεχόντων (50%) βρήκε «επισκέψεις ιατρικών ιατρείων/νοσοκομείων» και όλες οι άλλες απαντήσεις απέδωσαν 70% «αντιμετώπιση ζητήματος υγείας», 30% «αλληλεπίδραση με επαγγελματίες υγείας» και 40% «δεν δυσκολεύονται».

Кое од следните сценарија ти претставува потешкотија да се соочиш кога е твоето здравје или здравствена услуга во прашање ? (Означи го секој одговор)

10 responses

Γράφημα 15: Οπτική αναπαράσταση των κοινών προβλημάτων που αντιμετωπίζονται κατά τη διάρκεια της κρίσης υγείας.

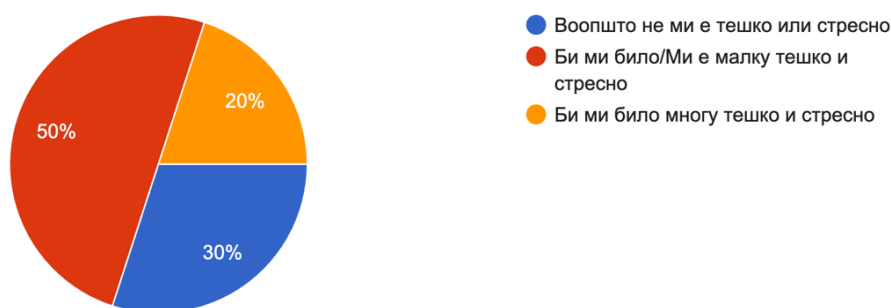
3.5. Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας

Στρες και δυσκολία στην καθημερινή διαχείριση του σπιτιού

Οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν πώς νιώθουν να διαχειρίζονται μόνοι τους καθημερινές δραστηριότητες στο σπίτι (όπως καθάρισμα, υγιεινή διατροφή, πηγαίνοντας στο σούπερ μάρκετ κ.λπ.) και αν θα ήταν δύσκολο ή αγχωτικό. Οι συμμετέχοντες είχαν 3 επιλογές για να διαλέξουν, που κυμαίνονταν από «δεν το βρίσκω καθόλου δύσκολο ή αγχωτικό» έως «θα το έβρισκα πολύ δύσκολο ή/και αγχωτικό». Το 50% των συμμετεχόντων ανέφερε τη μεσαία επιλογή: «Το βρίσκω λίγο δύσκολο και/ή αγχωτικό», το 30% «Δεν το βρίσκω αυτό δύσκολο ή αγχωτικό» και το 20% «Θα το έβρισκα πολύ δύσκολο και/ή αγχωτικό».

Дали имаш чувство дека самостојното справување со секојдневните домашни активности (како чистење, здрава исхрана, пазарување и сл.) е/би било тешко или стресно?

10 responses

Γράφημα 16: Οπτική αναπαράσταση του άγχους και των δυσκολιών στην καθημερινή διαχείριση του σπιτιού.

Επίδραση της υποστήριξης από επαγγελματίες στην ευημερία

Αυτή η ερώτηση διερευνήσε πόσο χρήσιμη ήταν για την ευημερία η υποστήριξη από εκπαιδευτικούς, θεραπευτές και άλλους επαγγελματίες υποστήριξης. Το 10% ανέφερε ότι είχε «μικρή επίδραση στην ευημερία του», το 10% ανέφερε «Αυτό είναι απαραίτητο για την ευημερία του», το 70% απάντησε «Μεγάλη επίδραση στην ευημερία μου» και το 10% ανέφερε ότι «Αυτή η υποστήριξη δεν έχει καμία επίδραση» στην ευημερία τους.

Те молиме посочи колку поддршката од едукатори, терапевти и други професионалци би ти била корисна за твоја целокупна благосостојба?

10 responses

Γράφημα 17: Οπτική αναπαράσταση του αντιληπτού αντίκτυπου της υποστήριξης από επαγγελματίες στην ευημερία των συμμετεχόντων.

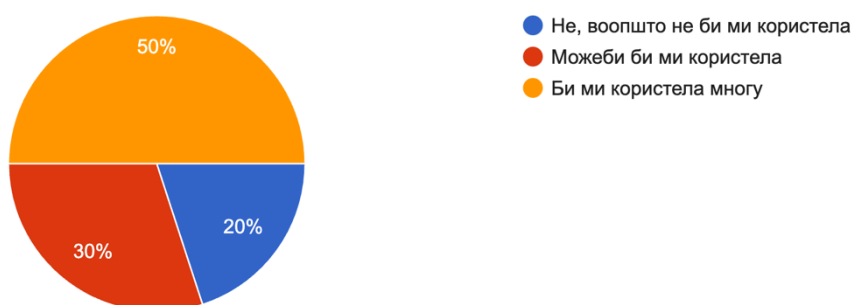
3.5. Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας

Ανάγκη για ενισχυμένη επαγγελματική υποστήριξη για ανεξάρτητη διαβίωση

Οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν αν πιστεύουν ότι θα επωφεληθούν από τη μεγαλύτερη υποστήριξη από εκπαιδευτικούς, θεραπευτές ή άλλους ειδικούς προκειμένου να ζήσουν ανεξάρτητα. Από τις τρεις επιλογές που δόθηκαν, οι μισοί από αυτούς, το 50% απάντησε «Ναι», το 30% απάντησε «Κάπως» και το 20% απάντησε «Όχι» στο να επωφεληθούν από τη μεγαλύτερη υποστήριξη από επαγγελματίες. Ο ρόλος της ευαισθητοποίησης για τον αυτισμό στην αποτελεσματική υποστήριξη είναι εμφανές

Дали имаш чувство дека би ти користела поголема поддршка од едукатори, терапевти и други професионалци со цел да живееш самостојно?

10 responses

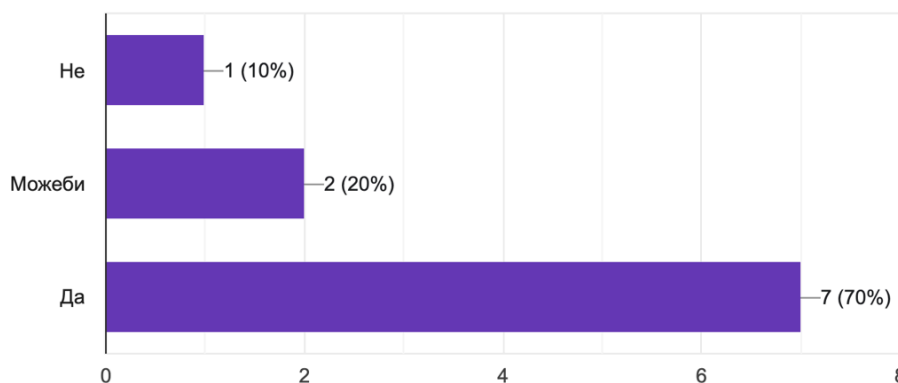
Γράφημα 18: Οπτική αναπαράσταση των πιθανών πλεονεκτημάτων που λαμβάνονται από την ενισχυμένη επαγγελματική υποστήριξη.

Ο ρόλος της ευαισθητοποίησης για τον αυτισμό στην αποτελεσματική υποστήριξη

Σε συνέχεια της προηγούμενης ερώτησης, οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν σε ποιο βαθμό μια μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση και κατανόηση του αυτισμού θα βοηθούσε αυτούς τους επαγγελματίες να παρέχουν πιο αποτελεσματική υποστήριξη. Οι περισσότεροι από αυτούς, το 70% απάντησε «Ναι», ακολουθούμενο από το 20% που απάντησε «Κάπως» και τέλος το 10% απάντησε «Όχι».

Дали имаш чувство дека поголема свест и разбирање за аутизмот би помогнало професионалците да ти обезбедат поефективна поддршка?

10 responses

Γράφημα 19: Οπτική αναπαράσταση του ρόλου της ευαισθητοποίησης για τον αυτισμό στην αποτελεσματική υποστήριξη.

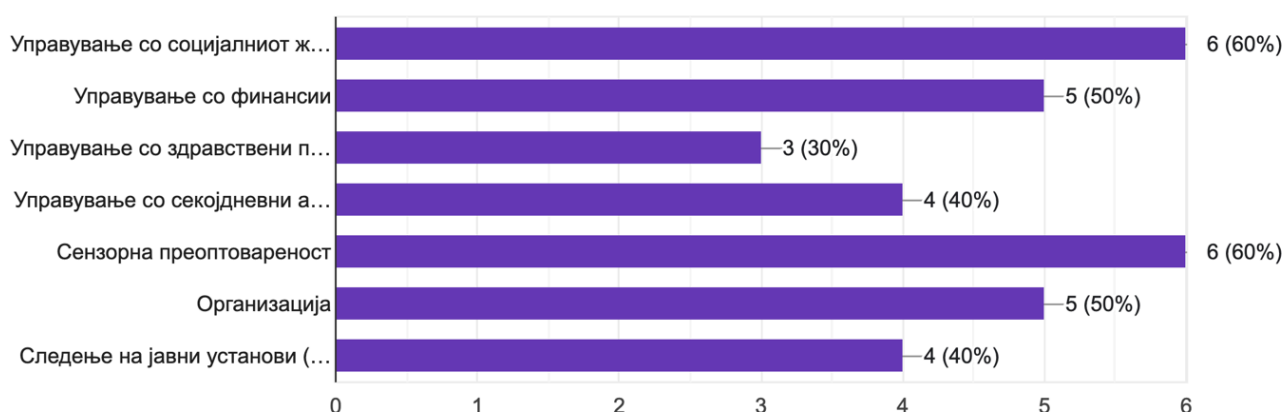
3.5. Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας

Προκλήσεις σε διάφορες πτυχές της ανεξάρτητης διαβίωσης

Αυτή η ερώτηση επικεντρώθηκε σε διάφορους τομείς της ανεξάρτητης διαβίωσης με τους οποίους οι συμμετέχοντες ένιωθαν ότι πάλευαν/ θα πάλευαν. Ήταν σε θέση να επιλέξουν όσες από τις επιλογές ήθελαν. Η πιο δημοφιλής ήταν «η διαχείριση της κοινωνικής ζωής και των αλληλεπιδράσεων». Οι επόμενες πιο δημοφιλείς απαντήσεις ήταν: 50% «Διαχείριση οικονομικών», 30% «διαχείριση ψυχικής υγείας (στρες, άγχος κ.λπ.) και 30% «Υπηρεσίες πλοήγησης (σύστημα υγειονομικής περίθαλψης, χρηματοοικονομικές υπηρεσίες κ.λπ.)». Το 30% ανέφερε ότι δυσκολευόταν με τη «Διαχείριση καθημερινών δραστηριοτήτων (υγιεινό μαγείρεμα, καθαριότητα, οικιακές δουλειές κ.λπ.)», το 60% ανέφερε «Αισθητηριακή υπερφόρτωση» και το 50% με «Οργάνωση».

Со кое од следните области од самостојно живеење сметааш дека ти претставуваат/би ти претставувале потешкотија

10 responses

Γράφημα 20: Οπτική αναπαράσταση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι συμμετέχοντες στις διάφορες πτυχές της ανεξάρτητης ζωής.

Πρόσθετα εμπόδια στην ανεξάρτητη διαβίωση

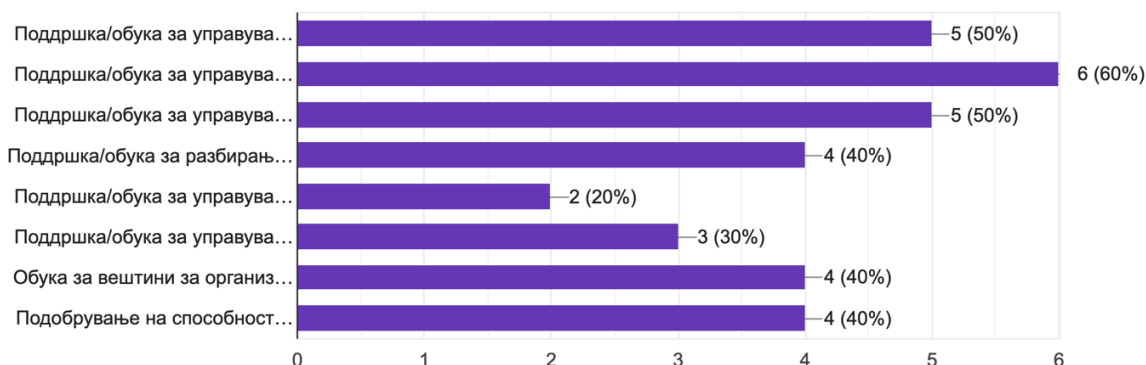
Προσαρμοσμένοι αισθητηριακοί χώροι στην εργασία, εκπαίδευση ανάλογα με τα ενδιαφέροντά μου, προσωπική βοήθεια, πληρωμή λογαριασμών και επικοινωνία με ανθρώπους.

Συστήματα υποστήριξης για ανεξάρτητη διαβίωση

Η ακόλουθη ερώτηση διερεύνησε πρόσθετα συστήματα υποστήριξης που οι συμμετέχοντες θεώρησαν ότι θα βοηθούσαν στην ανεξάρτητη διαβίωση τους. Παρέχονταν 8 επιλογές, από τις οποίες οι συμμετέχοντες μπορούσαν να επιλέξουν όσες ήθελαν. Η πιο δημοφιλής απάντηση, με 60 % εκλεκτικότητα, ήταν «Υποστήριξη/εκπαίδευση στην πλοήγηση σύνθετων υπηρεσιών (σύστημα υγειονομικής περίθαλψης, χρηματοοικονομικές υπηρεσίες κ.λπ.)». Η δεύτερη πιο δημοφιλής απάντηση, με 50%, ήταν «Υποστήριξη/εκπαίδευση στη διαχείριση του στρες, του άγχους και της ψυχικής υγείας». Η τρίτη πιο επιλεγμένη απάντηση, με ποσοστό 50%, ήταν «Βελτίωση των ικανοτήτων των εκπαιδευτών/εκπαιδευτών να εκπαιδεύουν άτομα με αυτισμό στους παραπάνω τομείς». Στη συνέχεια, με 40%, ήταν η «Υποστήριξη/κατάρτιση στη διαχείριση των οικονομικών». Με 30% η «Υποστήριξη/εκπαίδευση στη διαχείριση καθημερινών δραστηριοτήτων στο σπίτι (υγιεινό μαγείρεμα, καθαριότητα, οικιακές δουλειές κ.λπ.)», 40% η εκλεκτικότητα ήταν «Υποστήριξη/εκπαίδευση στις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις και κοινωνικές δεξιότητες» και «Εκπαίδευση οργανωτικών δεξιοτήτων». Τέλος, με 20% ήταν η «Υποστήριξη/εκπαίδευση στην κατανόηση αισθητηριακών θεμάτων/υπερφόρτωσης και πώς να τα διαχειριστούμε».

3.5. Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας

Кое од подолу наведеного би ти обезбедило поголема поддршка при самостојно живеење?
10 responses

Γράφημα 21: Οπτική αναπαράσταση των επιλογών που πιστεύουν οι συμμετέχοντες ότι θα τους βοηθήσουν να νιώσουν περισσότερη υποστήριξη όταν ζουν ανεξάρτητα.

Απαιτείται περαιτέρω υποστήριξη για ανεξάρτητη διαβίωση

«Γνωριμία με άλλους ανθρώπους που ζουν μόνοι», «Επιτυχημένα παραδείγματα», «Υποστήριξη από τρίτο πρόσωπο» και «Χρειάζομαι αγάπη».

3.5.5 Γενικό συμπέρασμα

Συνοπτικά, οι περισσότεροι συμμετέχοντες στη μελέτη είναι άνδρες ηλικίας μεταξύ 18 και 54 ετών. Όλοι τους έχουν ολοκληρώσει τη σχολική εκπαίδευση, με πολλούς να συνεχίζουν περαιτέρω σπουδές. Οι περισσότεροι συνεχίζουν να ζουν με τις οικογένειές τους, ενώ άλλοι ζουν ανεξάρτητα, με συντρόφους ή με υποστήριξη. Οι συμμετέχοντες ανέφεραν ότι αισθάνονταν αγχωμένοι μία ή δύο φορές την εβδομάδα, ενώ ορισμένοι εξέφρασαν ήπιο άγχος αν ζούσαν μόνοι. Οι τρεις κορυφαίες στρατηγικές διαχείρισης του στρες που επισημάνθηκαν από τους συμμετέχοντες περιλαμβάνουν υποστήριξη από ομάδες, σωματική άσκηση και πρόσθετη επαγγελματική βοήθεια. Οι περισσότεροι συμμετέχουν σε καθημερινές κοινωνικές αλληλεπιδράσεις, ωστόσο οι περισσότεροι πιστεύουν ότι θα ένιωθαν μόνοι ζώντας μόνοι χωρίς υποστήριξη. Οι συμμετέχοντες πρότειναν ότι η εκπαίδευση σε κοινωνικές δεξιότητες και επικοινωνία, η ενθάρρυνση για κοινωνικοποίηση και η αυξημένη ενσυναίσθηση και κατανόηση από τους άλλους θα μπορούσαν να βοηθήσουν στη μείωση των συναισθημάτων απομόνωσης και μοναξιάς. Η αισθητηριακή υπερφόρτωση, που προκαλείται κυρίως από δυνατούς θορύβους, συμβαίνει δύο έως τέσσερις φορές την εβδομάδα για τους περισσότερους συμμετέχοντες. Πολλοί θεωρούν ότι η πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες, ιδιαίτερα ιατρικές εγκαταστάσεις, είναι δύσκολη και δυσκολεύονται να διαχειρίζονται ανεξάρτητα τις καθημερινές εργασίες του νοικοκυριού. Οι απόψεις σχετικά με την επίδραση της επαγγελματικής υποστήριξης στην ευημερία είναι μικτές, αλλά η ενισχυμένη υποστήριξη φαίνεται να ωφελεί την ανεξάρτητη διαβίωση. Οι συμμετέχοντες τόνισαν την ανάγκη για μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση για τον αυτισμό μεταξύ των επαγγελματιών για την παροχή αποτελεσματικής υποστήριξης.

3.5. Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας

Οι βασικές προκλήσεις για την ανεξάρτητη διαβίωση περιλαμβάνουν τη διαχείριση των κοινωνικών αλληλεπιδράσεων, των οικονομικών, της ψυχικής υγείας και των υπηρεσιών πλοήγησης. Συγκεκριμένα, δύο συμμετέχοντες ανέφεραν τους γονείς τους ως εμπόδια σε απάντηση μιας ανοιχτής ερώτησης. Τέλος, τα κρίσιμα συστήματα υποστήριξης για ανεξάρτητη διαβίωση που προσδιορίζονται από τους συμμετέχοντες περιλαμβάνουν καθοδήγηση σχετικά με την πλοήγηση σε σύνθετες υπηρεσίες, τη διαχείριση του άγχους και της ψυχικής υγείας και τη βελτίωση της ικανότητας των εκπαιδευτικών να διδάσκουν δεξιότητες όπως η οικονομική διαχείριση και ο χειρισμός καθημερινών εργασιών.

3.6. Ιρλανδία

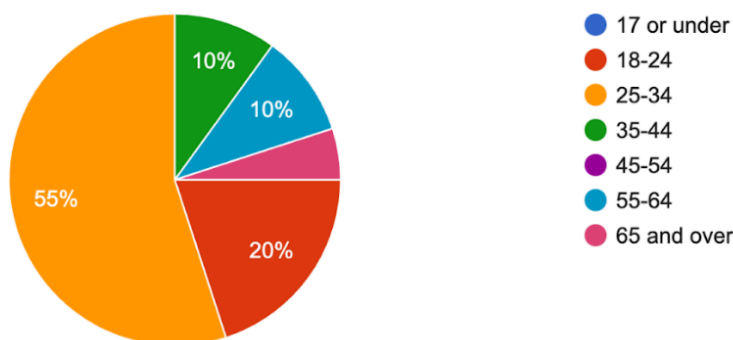
Η ερώτηση "Θεωρείτε ότι έχετε αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας;" συμπεριλήφθηκε στην έρευνα για να συλλέξει αυτοαναφερόμενα δεδομένα σχετικά με τις εμπειρίες και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα άτομα που αναγνωρίζουν ότι έχουν αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας. Αυτή η ερώτηση στοχεύει στην καλύτερη κατανόηση των ειδικών αναγκών και προοπτικών αυτής της ομάδας, οι οποίες μπορεί να διαφέρουν σημαντικά από αυτές με διαφορετικές μορφές αυτισμού. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι ο όρος «αυτισμός υψηλής λειτουργικότητας» είναι ένας αυτοπροσδιορισμός και μπορεί να μην αποτυπώνει πλήρως την πολυπλοκότητα των ατομικών εμπειριών. Τα δεδομένα που συλλέγονται μέσω αυτής της ερώτησης θα χρησιμοποιηθούν για την ενημέρωση και τη βελτίωση των υπηρεσιών υποστήριξης, διασφαλίζοντας ότι είναι πιο προσαρμοσμένες και αποτελεσματικές για όσους αναγνωρίζουν ότι έχουν αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας.

3.6.1. Συνολική περιγραφή των συμμετεχόντων

Η πλειονότητα των συμμετεχόντων (75%) είναι νεαροί ενήλικες μεταξύ 18 και 34 ετών, υποδεικνύοντας ότι η ανεξάρτητη διαβίωση είναι μια πιεστική ανησυχία κυρίως μεταξύ των ατόμων που μεταβαίνουν στην ενήλικη ζωή και στα πρώτα στάδια της ανεξάρτητης ζωής.

Age

20 responses

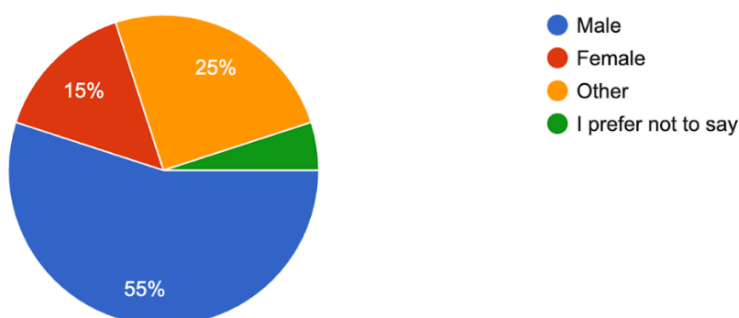
Γράφημα 1: Οπτική αναπαράσταση του ηλικιακού εύρους των συμμετεχόντων

Εκπροσώπηση φύλου μεταξύ των συμμετεχόντων

Ένα υψηλότερο ποσοστό ανδρών συμμετεχόντων αντικατοπτρίζει τα γενικά ποσοστά διάγνωσης του αυτισμού, τα οποία τείνουν να είναι υψηλότερα στους άνδρες. Ωστόσο, η εκπροσώπηση των θηλυκών και των μη δυαδικών ατόμων υπογραμμίζει τη σημασία των προσεγγίσεων χωρίς αποκλεισμούς που αφορά διαφορετικές ανάγκες που σχετίζονται με το φύλο.

Gender

20 responses

Γράφημα 2: Οπτική αναπαράσταση της εκπροσώπησης του φύλου μεταξύ των συμμετεχόντων

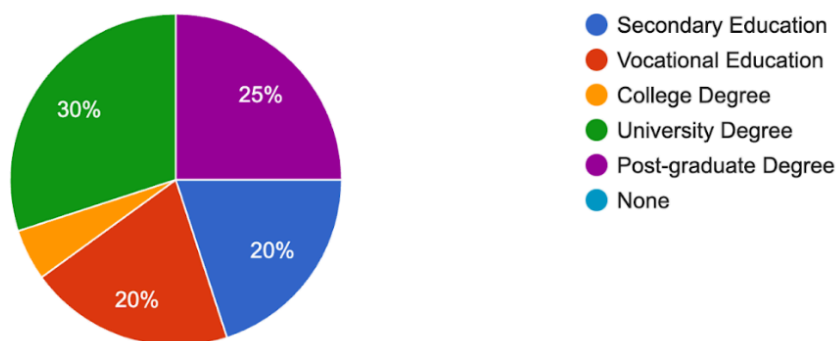
3.6. Ιρλανδία

Μορφωτικά επίπεδα των συμμετεχόντων

Σημαντική μερίδα των ερωτηθέντων έχει αποκτήσει πτυχία τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, υποδηλώνοντας ότι παρά τα εκπαιδευτικά επιτεύγματα, τα αυτιστικά άτομα μπορεί να αντιμετωπίζουν σημαντικές προκλήσεις για την επίτευξη ανεξάρτητης διαβίωσης, τονίζοντας τα κενά μεταξύ της εκπαιδευτικής υποστήριξης και της ανάπτυξης δεξιοτήτων ζωής.

Education

20 responses

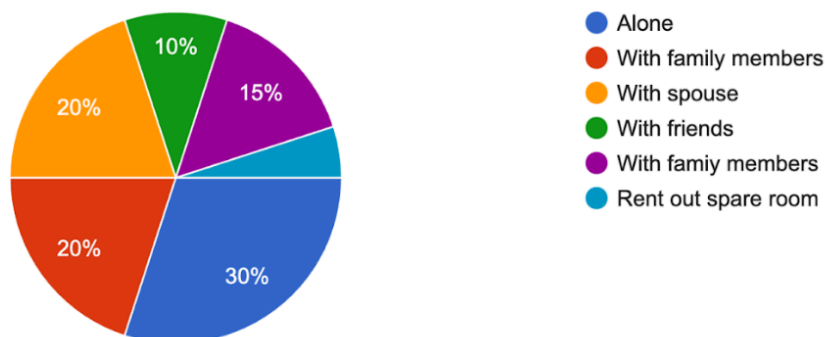
Γράφημα 3: Οπτική Αναπαράσταση Εκπαιδευτικών Επιπέδων των συμμετεχόντων

Διαβίωσης των συμμετεχόντων

Λιγότερο από το ένα τρίτο των ερωτηθέντων ζούσαν επί του παρόντος μόνοι, υποδεικνύοντας πιθανές προκλήσεις ή εμπόδια στη μετάβαση στην ανεξάρτητη διαβίωση. Η μεγαλύτερη ομάδα ερωτηθέντων ήταν εκείνοι που ζούσαν με οικογένεια, κάτι που μπορεί να αντικατοπτρίζει τους αγώνες των αυτιστικών ατόμων να ζήσουν ως ανεξάρτητοι ενήλικες.

Living Status

20 responses

Γράφημα 4: Οπτική αναπαράσταση της κατάστασης διαβίωσης των συμμετεχόντων

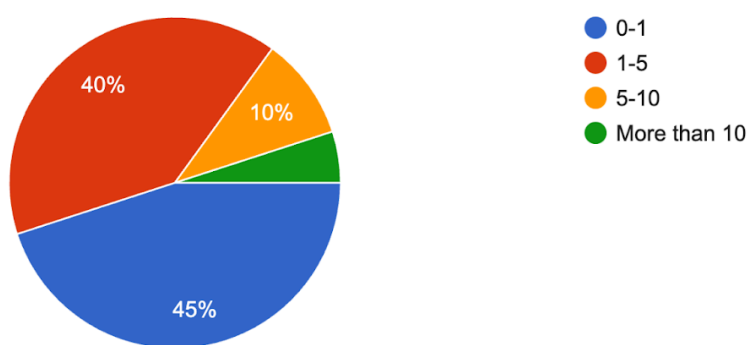
3.6. Ιρλανδία

Διάρκεια ανεξάρτητης διαβίωσης μεταξύ των συμμετεχόντων

Τα στοιχεία δείχνουν ότι ένα σημαντικό μέρος των ερωτηθέντων έχει εμπειρία στο να ζει ανεξάρτητα, με το 40% να έχει ζήσει ανεξάρτητα για 1-5 χρόνια και το 5% για περισσότερα από 5 χρόνια. Αυτό δείχνει ότι η ανεξάρτητη ζωή είναι μια πραγματικότητα για πολλούς αυτιστικούς ενήλικες, αν και συνοδεύεται από διαφορετικά επίπεδα εμπειρίας και σχετικές προκλήσεις. Το πιο σημαντικό ποσοστό δεν είχε ποτέ ή είχε μόλις αρχίσει να ζει ανεξάρτητα (0-1 χρόνια), κάτι που μπορεί να είναι σύμφωνο με τα τυπικά ποσοστά ανεξάρτητης διαβίωσης για τους επικρατέστερους νέους ενήλικες.

Years of Living Alone

20 responses

Γράφημα 5: Οπτική αναπαράσταση της διάρκειας ανεξάρτητης ζωής μεταξύ των συμμετεχόντων

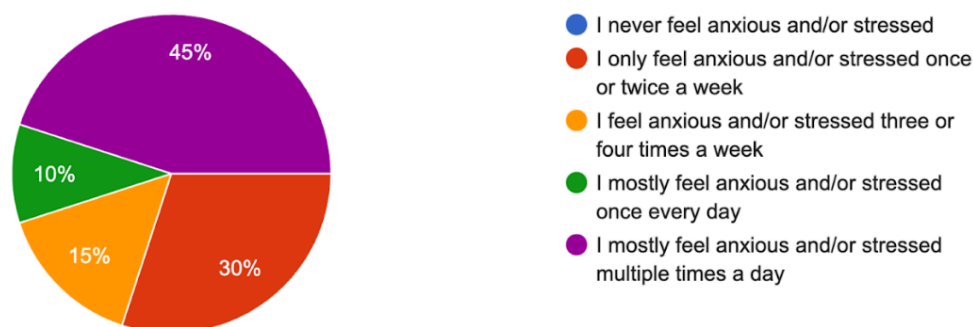
3.6.2. Μέτρηση του στρες και του άγχους

Τα καθημερινά επίπεδα στρες και άγχους των συμμετεχόντων

Αυτά τα δεδομένα δείχνουν ότι σχεδόν οι μισοί από τους ερωτηθέντες (45%) βιώνουν στρες και άγχος πολλές φορές την ημέρα, υποδηλώνοντας υψηλό επίπεδο καθημερινής δυσφορίας. Ένα άλλο σημαντικό μέρος (30%) βιώνει στρες ή άγχος λιγότερο συχνά, περίπου μία ή δύο φορές την εβδομάδα. Οι υπόλοιποι ερωτηθέντες βρίσκονται κάπου στη μέση, με το 15% να αισθάνεται άγχος τρεις ή τέσσερις φορές την εβδομάδα και το 10% να αισθάνεται άγχος ή στρες μία φορά την ημέρα.

Indicate the level of stress/anxiety you experience in your daily life.

20 responses

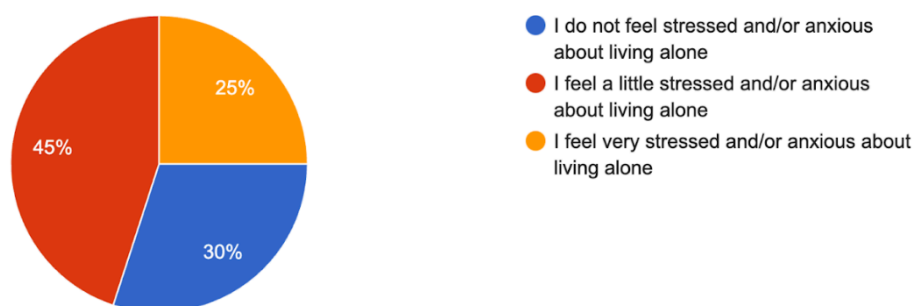
Γράφημα 6: Οπτική αναπαράσταση της διάρκειας των καθημερινών επιπέδων στρες και άγχους των συμμετεχόντων

3.6. Ιρλανδία

Αυτά τα δεδομένα δείχνουν ότι ενώ ένα σημαντικό μέρος των ερωτηθέντων (45%) αισθάνεται λίγο άγχος σχετικά με την προοπτική να ζήσει ανεξάρτητα, εξακολουθεί να υπάρχει μια σημαντική ομάδα (25%) που αισθάνεται πολύ άγχος με αυτό. Επιπλέον, το 30% των ερωτηθέντων δεν αισθάνεται άγχος που ζουν μόνοι, γεγονός που μπορεί να υποδηλώνει εμπιστοσύνη στην ικανότητα τους να το διαχειρίζονται ή στις υπάρχουσες δομές υποστήριξης στις οποίες βασίζονται.

How stressed/anxious do you feel about the thought of living on your own without support?

20 responses

Γράφημα 7: Οπτική αναπαράσταση των επιπέδων άγχους των συμμετεχόντων

Αποτελεσματικές στρατηγικές για τη διαχείριση του στρες και του άγχους

Η βοήθεια από την οικογένεια, τους φίλους ή άλλες ομάδες υποστήριξης ήταν η πιο συχνή αναφερόμενη στρατηγική, με το 85% των ερωτηθέντων να την εντόπισαν ως πιθανό μέσο για την αντιμετώπιση του στρες και του άγχους. Αυτό υπογραμμίζει τον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν οι στενές προσωπικές σχέσεις και τα δίκτυα υποστήριξης βοηθώντας τα άτομα να διαχειρίζονται την ψυχική τους υγεία. Η κοινωνική υποστήριξη μπορεί να βελτιώσει την ικανότητα των ενηλίκων με αυτισμό να ζουν ανεξάρτητα παρέχοντας έναν μηχανισμό αντιμετώπισης του στρες και του άγχους.

Το αίσθημα μεγαλύτερης αυτοπεποίθησης αναγνωρίστηκε από το 65% των ερωτηθέντων ως βασικός παράγοντας για τη διαχείριση του στρες και του άγχους. Αυτό υποδηλώνει ότι η οικοδόμηση αυτοεκτίμησης και αυτο-αποτελεσματικότητας θα πρέπει να αποτελούν σημαντικό μέρος οποιουδήποτε προγράμματος υποστήριξης. Η αυτοπεποίθηση βοηθά τα άτομα να αισθάνονται περισσότερο τον έλεγχο της ζωής τους, κάτι που μπορεί να μετριάσει τον αντίκτυπο των στρεσογόνων παραγόντων.

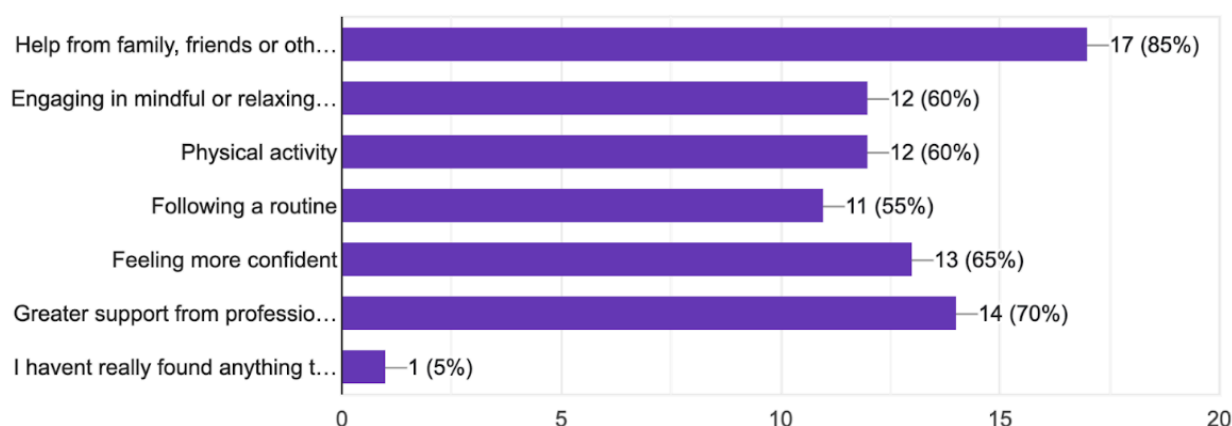
Η ενασχόληση με συνειδητές ή χαλαρωτικές δραστηριότητες και σωματική δραστηριότητα αναφέρθηκαν από το 60% των ερωτηθέντων. Αυτές οι στρατηγικές είναι γνωστές για την αποτελεσματικότητά τους στη μείωση του στρες και του άγχους. Οι πρακτικές ενσυνειδητότητας, όπως ο διαλογισμός και η βαθιά αναπνοή, βοηθούν στη γείωση και την ηρεμία του νου, ενώ η σωματική άσκηση είναι ευεργετική στη μείωση των ορμονών του στρες και στην τόνωση της διάθεσης μέσω της απελευθέρωσης ενδορφινών.

Το 55% των ερωτηθέντων τόνισε ότι ακολουθεί μια ρουτίνα. Η δομή και η προβλεψιμότητα που παρέχουν οι ρουτίνες μπορεί να είναι ιδιαίτερα ανακουφιστική για τα αυτιστικά άτομα, συμβάλλοντας στη μείωση του άγχους ελαχιστοποιώντας την αβεβαιότητα. Οι ρουτίνες βοηθούν επίσης στην οργάνωση των καθημερινών εργασιών, καθιστώντας τις πιο διαχειρίσιμες και λιγότερο συντριπτικές.

3.6. Ιρλανδία

Which of the following do you feel would help you to deal with stress/anxiety?

20 responses

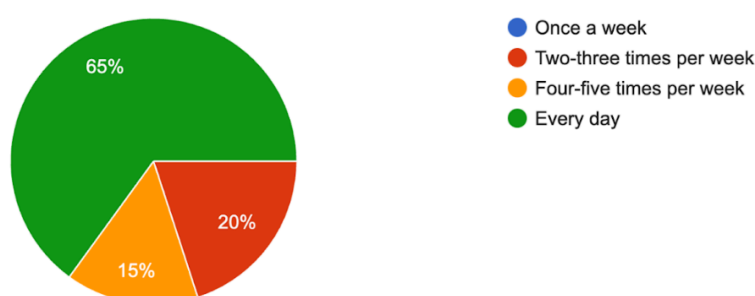
Γράφημα 8: Οπτική αναπαράσταση αποτελεσματικών στρατηγικών για τη διαχείριση του στρες και του άγχους

3.6.3 Μέτρηση της κοινωνικής απομόνωσης και της μοναξιάς. Συχνότητα κοινωνικών αλληλεπιδράσεων μεταξύ των συμμετεχόντων

Τα δεδομένα αποκαλύπτουν μια έντονη κλίση προς τις καθημερινές κοινωνικές αλληλεπιδράσεις, με το 65% των ερωτηθέντων να αλληλεπιδρούν με άλλους καθημερινά. Αυτή η συχνή κοινωνική δέσμευση υπογραμμίζει τη σημασία της τακτικής κοινωνικής επαφής για τη διατήρηση της ψυχικής ευεξίας μεταξύ των αυτιστικών ατόμων. Ωστόσο, παρά τη συχνή αυτή αλληλεπίδραση, εξακολουθεί να υπάρχει μια σημαντική ανησυχία για τη μοναξιά όταν ζούν ανεξάρτητα.

How often do you interact with others (in person)?

20 responses

Γράφημα 9: Οπτική αναπαράσταση της συχνότητας των κοινωνικών αλληλεπιδράσεων μεταξύ των συμμετεχόντων

Αντιληπτή απομόνωση και μοναξιά στην ανεξάρτητη διαβίωση

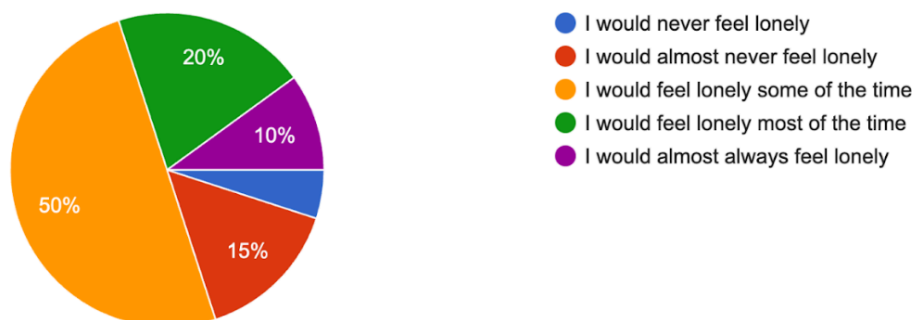
Οι μισοί από τους ερωτηθέντες (50%) αναμένουν να αισθάνονται μοναξιά κάποιες φορές όταν μένουν μόνοι, γεγονός που δείχνει ότι ακόμη και με τακτικές κοινωνικές αλληλεπιδράσεις, ο κίνδυνος απομόνωσης παραμένει υψηλός. Ένα επιπλέον 20% φοβάται ότι να νιώθει μοναξιά τις περισσότερες φορές, γεγονός που υπογραμμίζει τις συναισθηματικές προκλήσεις που έρχονται με την ανεξάρτητη ζωή. Μόνο το 5% των συμμετεχόντων δεν θα ένιωθαν ποτέ μόνοι αν ζούσαν ανεξάρτητα, τονίζοντας ότι η κοινωνική υποστήριξη είναι κρίσιμη για τους ενήλικες με αυτισμό.

3.6. Ιρλανδία

Do you or would you feel isolated/lonely when living alone without support?

20 responses

Γράφημα 10: Οπτική αναπαράσταση της συχνότητας της αντιληπτής απομόνωσης και μοναξιάς στην ανεξάρτητη διαβίωση

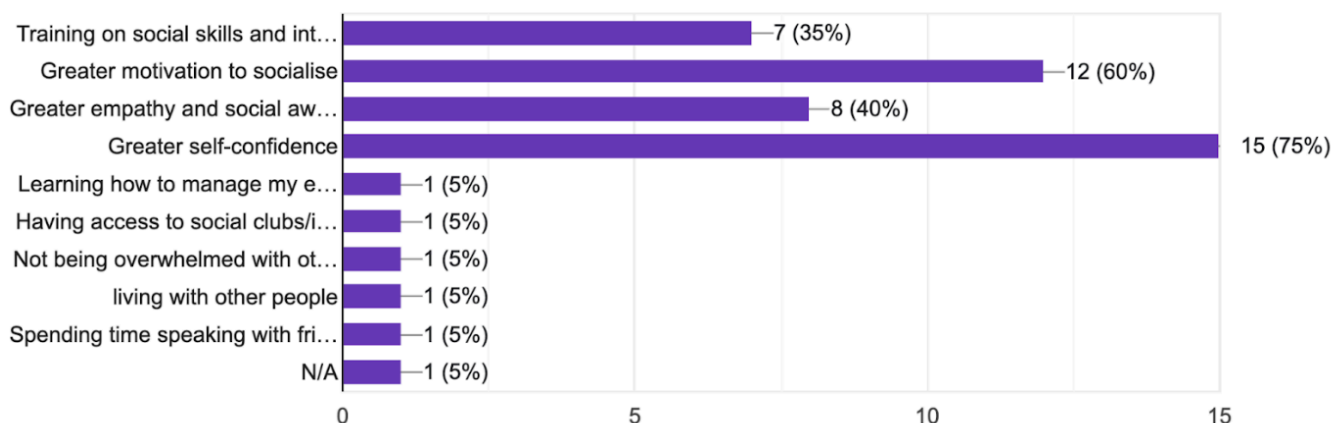
Προσεγγίσεις για τον μετριασμό της απομόνωσης και της μοναξιάς

Όσον αφορά τον μετριασμό της μοναξιάς, οι πιο αποτελεσματικές στρατηγικές που εντόπισαν οι ερωτηθέντες περιλαμβάνουν την αύξηση της αυτοπεποίθησης (75%) και τα κίνητρα για κοινωνικοποίηση (60%). Αυτές οι απαντήσεις υποδηλώνουν ότι εσωτερικοί παράγοντες, όπως η αυτοεκτίμηση και η ορμή για ενασχόληση με τους άλλους, παίζουν κρίσιμους ρόλους στη μείωση των συναισθημάτων απομόνωσης. Επιπλέον, η ανάγκη για μεγαλύτερη ενσυναίσθηση και κοινωνική ευαισθητοποίηση (40%) και εκπαίδευση σε κοινωνικές δεξιότητες (35%) δείχνει ότι η εξωτερική υποστήριξη και η ανάπτυξη δεξιοτήτων είναι επίσης ζωτικής σημασίας.

Είναι ενδιαφέρον ότι το 20% των ερωτηθέντων ανέφερε πρακτικές λύσεις όπως η πρόσβαση σε κοινωνικές λέσχες ή η συμβίωση με άλλους, γεγονός που μπορεί να υποδηλώνει ότι αυτές θεωρούνται λιγότερο αποτελεσματικές σε σύγκριση με τις βελτιώσεις ψυχολογικών και κοινωνικών δεξιοτήτων. Ωστόσο, οι περισσότεροι επικεντρώθηκαν στην πρόσβαση σε ομάδες υποστήριξης.

Which of the following would help you to feel less isolated/alone?

20 responses

Γράφημα 11: Οπτική αναπαράσταση της συχνότητας των κοινωνικών αλληλεπιδράσεων μεταξύ των συμμετεχόντων

3.6. Ιρλανδία

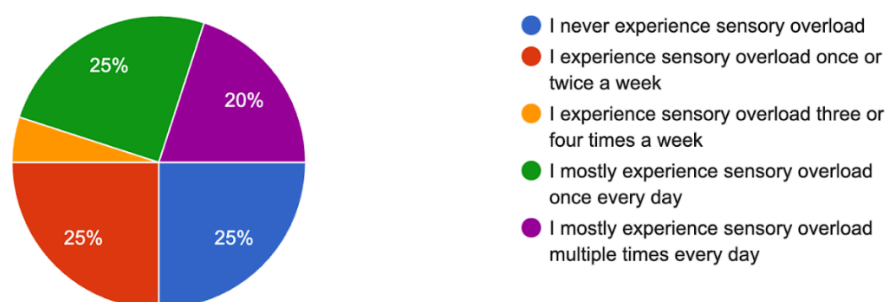
3.6.4. Μέτρηση Αισθητηριακής Υπερφόρτωσης

Περιστατικά αισθητηριακής υπερφόρτωσης στην καθημερινή ζωή

Οι απαντήσεις στην εμπειρία των περιστατικών αισθητηριακής υπερφόρτωσης είναι μικτές, με το 50% των συμμετεχόντων να βιώνει αισθητηριακή υπερφόρτωση μία ή περισσότερες φορές την ημέρα. Αυτό μπορεί να υποδηλώνει ότι οι αυτιστικοί ενήλικες θα μπορούσαν να είναι καλύτερα εξοπλισμένοι για να κάνουν αλλαγές στο περιβάλλον τους για να μειώσουν την πιθανότητα να εμφανίσουν αισθητηριακή υπερφόρτωση. Το 25% δήλωσε ότι δεν βιώνει ποτέ αισθητηριακή υπερφόρτωση και το 45% το βιώνει 1-4 φορές την εβδομάδα. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η αισθητηριακή υπερφόρτωση μπορεί να είναι ιδιαίτερα δύσκολο να αναγνωριστεί μεταξύ των ατόμων με αυτισμό.

Do you ever experience sensory overload at home or during other activities in your daily life?

20 responses

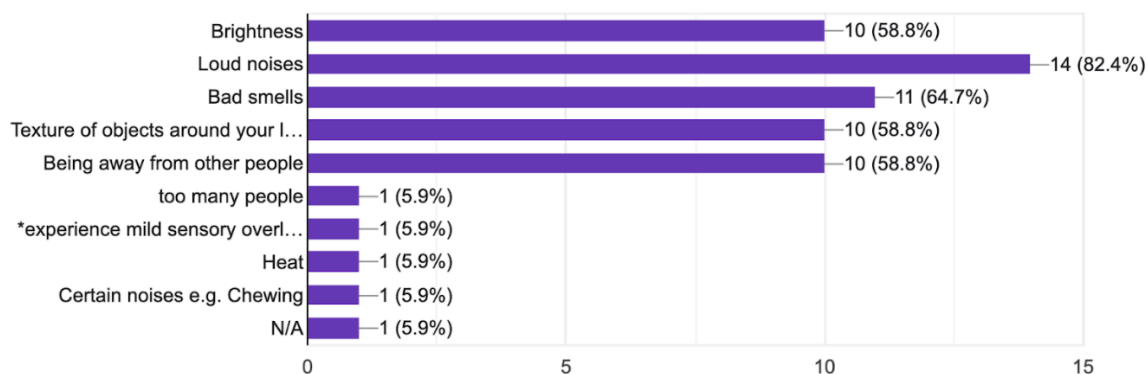
Γράφημα 12: Οπτική Αναπαράσταση περιστατικών αισθητηριακής υπερφόρτωσης στην καθημερινή ζωή

Προτιμώμενες λύσεις για τη διαχείριση της αισθητηριακής υπερφόρτωσης

Οι απαντήσεις υπογραμμίζουν ότι οι δυνατοί θόρυβοι και οι άσχημες μυρωδιές είναι οι δύο πιο σημαντικοί παράγοντες πρόκλησης αισθητηριακής υπερφόρτωσης μεταξύ των συμμετεχόντων στην έρευνα. Αυτό υποδηλώνει ότι τα μέτρα περιβαλλοντικού ελέγχου που επικεντρώνονται στη μείωση ή τον μετριασμό αυτών των αισθητηριακών εισροών θα μπορούσαν να βελτιώσουν σημαντικά την ικανότητά τους να διαχειρίζονται τις καθημερινές εργασίες ανεξάρτητα. Επιπλέον, η φωτεινότητα, η υφή και η απομάκρυνση από άλλους ανθρώπους αποτελούν επίσης εξέχουσες ανησυχίες, υποδεικνύοντας ότι ο προσωπικός χώρος και η προσαρμογή του περιβάλλοντος είναι κρίσιμες για τη δημιουργία ενός άνετου περιβάλλοντος διαβίωσης.

If you answered that you experience sensory overload in the last question, would it be improved by being able to control the following? (Tick all that apply)

17 responses

Γράφημα 13: Οπτική αναπαράσταση προτιμώμενων λύσεων για τη διαχείριση της αισθητηριακής υπερφόρτωσης

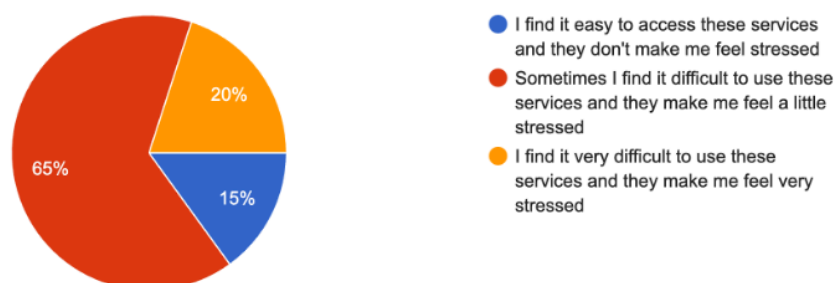
3.6. Ιρλανδία

Δυσκολίες στην πρόσβαση στις δημόσιες υπηρεσίες

Τα αποτελέσματα υποδηλώνουν ότι η πρόσβαση σε βασικές δημόσιες υπηρεσίες αποτελεί σημαντική πηγή δυσκολίας και άγχους για τους αυτιστικούς ενήλικες. Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (65%) αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις, γεγονός που υποδηλώνει ένα κενό στην προσβασιμότητα ή τη φιλικότητα προς τον χρήστη αυτών των υπηρεσιών για τα άτομα με αυτισμό. Αυτό μπορεί να υποδηλώνει εμπόδια όπως περίπλοκες μεθόδους επικοινωνίας, συντριπτικά αισθητηριακά περιβάλλοντα ή δυσκολίες στην κατανόηση γραφειοκρατικών διαδικασιών. Στο μεταξύ, ένα μικρότερο τμήμα του πληθυσμού βρίσκει τη διαδικασία κάπως ευκολότερη, υποδεικνύοντας μια πιθανή διακύμανση των προσωπικών μηχανισμών αντιμετώπισης ή της διαθέσιμης εξωτερικής υποστήριξης.

Do you find it challenging to navigate essential public services (healthcare, bank and financial services, insurance, etc.)?

20 responses

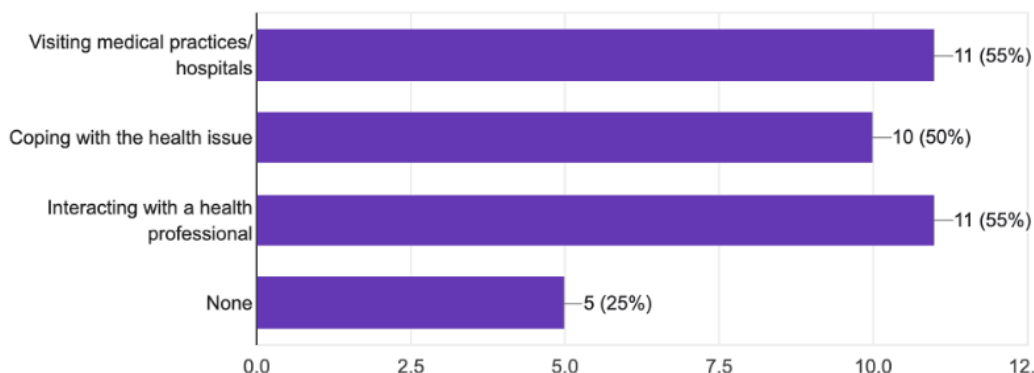
Γράφημα 14: Οπτική Αναπαράσταση Δυσκολιών στην πρόσβαση στις δημόσιες υπηρεσίες

Κοινά προβλήματα που αντιμετωπίζονται κατά τη διάρκεια κρίσεων υγείας

Τα αποτελέσματα υποδηλώνουν ότι η επίσκεψη σε ιατρικές πρακτικές/νοσοκομεία και η αλληλεπίδραση με επαγγελματίες υγείας είναι οι δύο πιο απαιτητικές πτυχές για τους αυτιστικούς ενήλικες όταν αντιμετωπίζουν ζητήματα υγείας. Αυτό μπορεί να οφείλεται σε αισθητηριακή υπερφόρτωση, δυσκολίες επικοινωνίας ή άγχος σε κλινικά περιβάλλοντα. Επιπλέον, η αντιμετώπιση του ίδιου του ζητήματος υγείας είναι επίσης μια σημαντική πρόκληση, υποδεικνύοντας ότι η διαχείριση των συμπτωμάτων και του άγχους της ασθένειας αποτελεί εμπόδιο. Ένα μικρότερο ποσοστό (25%) των ερωτηθέντων ανέφερε ότι δεν υπήρχαν δυσκολίες, κάτι που μπορεί να αντικατοπτρίζει είτε την ατομική ανθεκτικότητα είτε την παρουσία επαρκών συστημάτων υποστήριξης.

Which of the following scenarios do you find difficult to deal with when you experience a health issue? (tick all that apply)

20 responses

Γράφημα 15: Οπτική αναπαράσταση κοινών θεμάτων που αντιμετωπίζονται κατά τη διάρκεια κρίσεων υγείας

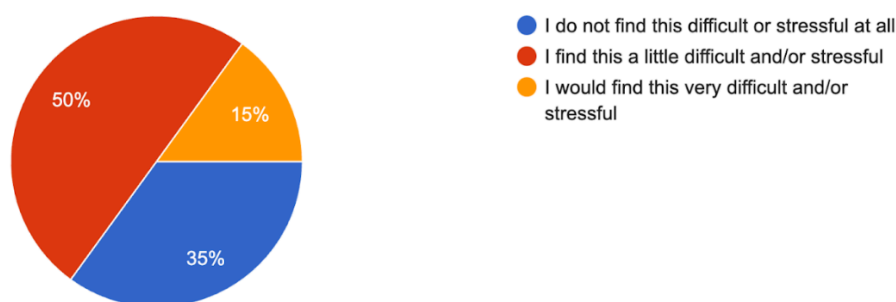
3.6. Ιρλανδία

Στρες και δυσκολία στην καθημερινή διαχείριση του σπιτιού

Οι απαντήσεις υποδεικνύουν ότι ενώ ένα σημαντικό μέρος των ερωτηθέντων (35%) δεν δυσκολεύεται να διαχειριστεί τις καθημερινές δραστηριότητες, η πλειοψηφία (65%) αντιμετωπίζει διάφορους βαθμούς δυσκολίας. Οι μισοί από τους συμμετέχοντες το βρίσκουν σχετικά δύσκολο, κάτι που μπορεί να υποδεικνύει συγκεκριμένα εμπόδια, όπως ζητήματα εκτελεστικής λειτουργίας, αισθητηριακές ευαισθησίες ή έλλειψη εξωτερικής υποστήριξης. Το 15% που βρίσκει αυτές τις δραστηριότητες πολύ δύσκολες πιθανότατα αντιμετωπίζει πιο βαθιά εμπόδια στη διατήρηση της ανεξάρτητης ζωής χωρίς πρόσθετη βοήθεια ή καταλύματα.

Do you feel that managing every day home activities alone (such as cleaning, eating healthily, going to the supermarket, etc.) is/would be difficult or stressful?

20 responses

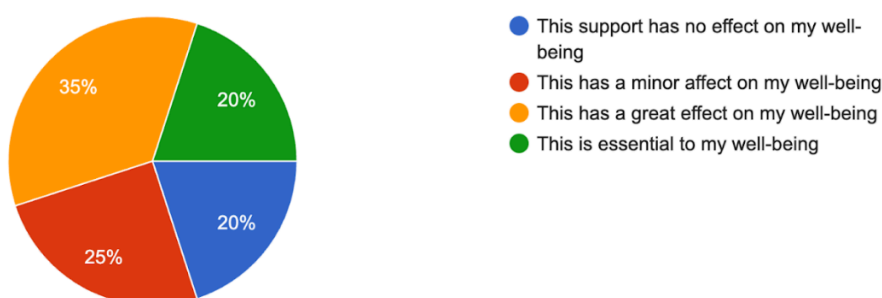
Γράφημα 16: Οπτική αναπαράσταση του άγχους και των επιπέδων δυσκολίας στην καθημερινή διαχείριση του σπιτιού

Επίδραση της υποστήριξης από επαγγελματίες στην ευημερία

Οι απαντήσεις δείχνουν ότι η πλειονότητα (60%) των συμμετεχόντων θεωρεί ότι η υποστήριξη από εκπαιδευτικούς, θεραπευτές και άλλους επαγγελματίες είναι είτε απαραίτητη είτε ότι έχει ουσιαστική θετική επίδραση στην ευημερία τους. Αυτό υπογραμμίζει τον κρίσιμο ρόλο που διαδραματίζει η επαγγελματική υποστήριξη στη βελτίωση της ζωής των αυτιστικών ενηλίκων, βοηθώντας τους ενδεχομένως να πλοηγηθούν στις καθημερινές προκλήσεις, να διαχειριστούν την αισθητηριακή υπερφόρτωση και να επιτύχουν καλύτερη ψυχική υγεία. Ωστόσο, το 40% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι αυτή η υποστήριξη έχει ελάχιστη ή καθόλου επίδραση στην ευημερία τους, γεγονός που θα μπορούσε να υποδηλώνει κενά στην αποτελεσματικότητα ή τη συνάφεια των υπηρεσιών που λαμβάνουν.

Please indicate how useful the support from educators, therapists, and other support professionals is to your overall well-being?

20 responses

Γράφημα 17: Οπτική αναπαράσταση του αντίκτυπου της υποστήριξης από επαγγελματίες στην ευημερία

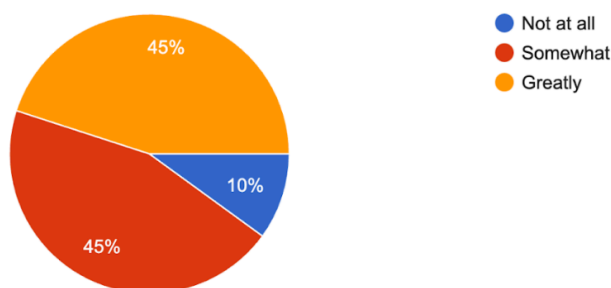
3.6. Ιρλανδία

Ανάγκη για ενισχυμένη επαγγελματική υποστήριξη για ανεξάρτητη διαβίωση

Τα αποτελέσματα αποκαλύπτουν ότι η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (90%) πιστεύει ότι θα ωφεληθεί, είτε κάπως είτε σε μεγάλο βαθμό, από την αυξημένη υποστήριξη για να ζήσουν ανεξάρτητα. Αυτό υπογραμμίζει τη σημαντική ανάγκη για διευρυμένες ή πιο εξατομικευμένες υπηρεσίες που θα βοηθούν τους αυτιστικούς ενήλικες να διαχειριστούν τις προκλήσεις της ανεξάρτητης ζωής. Ο ίσος διαχωρισμός μεταξύ «σε μεγάλο βαθμό» και «κάπως» υποδηλώνει ότι ενώ ορισμένα άτομα χρειάζονται εκτεταμένη βοήθεια, άλλα μπορεί να χρειάζονται πιο μέτρια επίπεδα υποστήριξης. Μόνο ένα μικρό ποσοστό (10%) δεν πιστεύει ότι απαιτείται πρόσθετη υποστήριξη, πιθανώς λόγω των ήδη αποτελεσματικών μηχανισμών αντιμετώπισης ή επαρκών συστημάτων υποστήριξης που υπάρχουν.

Do you feel you would benefit from greater support from educators, therapists or other specialists in order to live independently?

20 responses

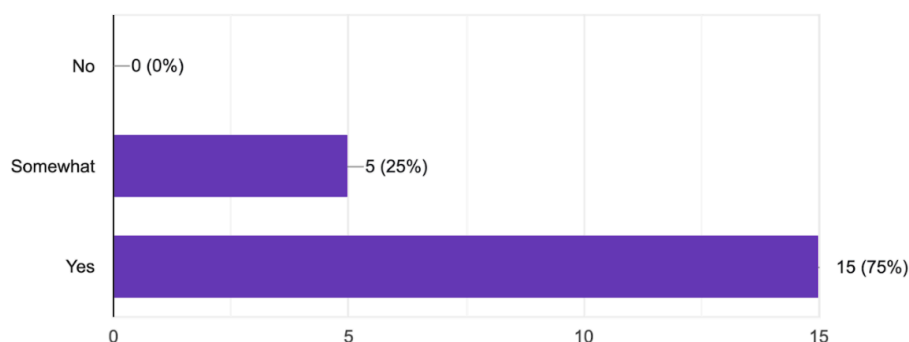
Γράφημα 18: Οπτική αναπαράσταση της ανάγκης για ενισχυμένη επαγγελματική υποστήριξη για ανεξάρτητη διαβίωση

Ο ρόλος της ευαισθητοποίησης για τον αυτισμό στην αποτελεσματική υποστήριξη

Η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων (75%) πιστεύει ακράδαντα ότι οι επαγγελματίες θα μπορούσαν να παρέχουν καλύτερη υποστήριξη με μια βαθύτερη κατανόηση του αυτισμού, υποδηλώνοντας ότι πολλές τρέχουσες υπηρεσίες μπορεί να μην έχουν την απαραίτητη γνώση για τις ανάγκες και τις προκλήσεις του αυτισμού. Ένα επιπλέον 25% πιστεύει ότι η μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση θα βοηθούσε κάπως, τονίζοντας ότι ακόμη και οι σταδιακές βελτιώσεις στην κατανόηση θα μπορούσαν να ενισχύσουν την υποστήριξη. Η απουσία οποιασδήποτε απάντησης «Όχι» υποδηλώνει μια συναίνεση μεταξύ των ερωτηθέντων ότι οι επαγγελματίες πρέπει να βελτιώσουν την επίγνωσή τους για τον αυτισμό για να παρέχουν πιο αποτελεσματική φροντίδα και βοήθεια.

Do you feel that a greater awareness and understanding of autism would help these professionals to provide more effective support?

20 responses

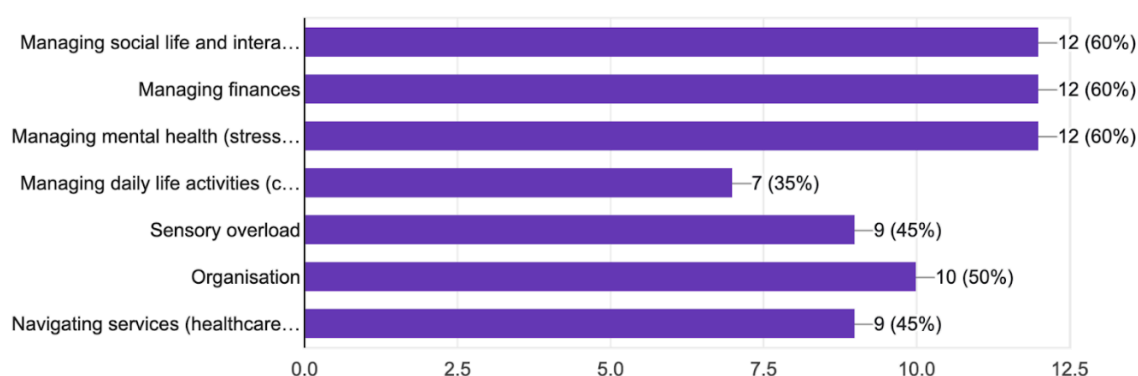
Γράφημα 19: Οπτική αναπαράσταση της ανάγκης για ενισχυμένη επαγγελματική υποστήριξη για ανεξάρτητη διαβίωση

3.6. Ιρλανδία

Προκλήσεις σε διάφορες πτυχές της ανεξάρτητης διαβίωσης

Οι κορυφαίοι τομείς αγώνα - διαχείριση της κοινωνικής ζωής, των οικονομικών και της ψυχικής υγείας - είναι συνεπείς μεταξύ του 60% των ερωτηθέντων, αντιστακώνοντας μια ευρεία πρόκληση στον χειρισμό των κοινωνικών αλληλεπιδράσεων, των οικονομικών ευθυνών και της συναισθηματικής ευημερίας. Οι δυσκολίες οργάνωσης και η υπερφόρτωση των αισθήσεων είναι επίσης σημαντικές, με το 45-50% των ερωτηθέντων να τα προσδιορίζει ως τομείς ανησυχίας. Η παροχή υπηρεσιών πλοήγησης, συχνά μια πολύπλοκη εργασία λόγω γραφειοκρατικών διαδικασιών και επικοινωνιακών προκλήσεων, είναι εξίσου δύσκολη για μια μεγάλη μερίδα των ερωτηθέντων.

Which of the following areas of independent living do you feel you struggle/would struggle with
20 responses

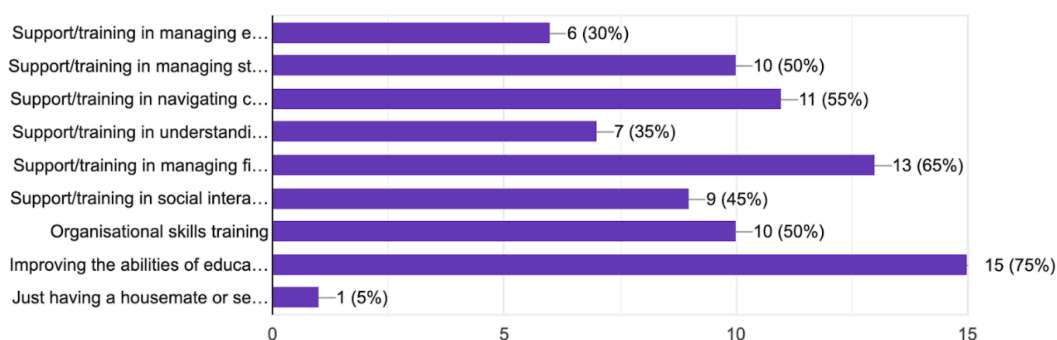

Γράφημα 20: Οπτική αναπαράσταση των προκλήσεων σε διάφορες πτυχές της ανεξάρτητης διαβίωσης

Συστήματα υποστήριξης για ανεξάρτητη διαβίωση

Ο πιο σημαντικός παράγοντας, με το 75% των ερωτηθέντων να συμφωνεί, είναι η ανάγκη βελτίωσης των ικανοτήτων των εκπαιδευτικών, των θεραπειών και άλλων επαγγελματιών υποστήριξης. Αυτό υποδηλώνει την αντίληψη ότι οι καλύτερα εκπαιδευμένοι επαγγελματίες θα μπορούσαν να παρέχουν πιο αποτελεσματική υποστήριξη, υπογραμμίζοντας τον κρίσιμο ρόλο που διαδραματίζουν οι επαγγελματίες στην προώθηση της ανεξάρτητης διαβίωσης. Η δημοσιονομική διαχείριση είναι επίσης μια σημαντική ανησυχία, καθώς το 65% των ερωτηθέντων χρειάζεται υποστήριξη σε αυτόν τον τομέα. Ομοίως, οι υπηρεσίες πλοήγησης, η διαχείριση του άγχους και η βελτίωση των οργανωτικών δεξιοτήτων είναι βασικοί τομείς στους οποίους οι ερωτηθέντες αναζητούν βοήθεια, η οποία ευθυγραμμίζεται με τις προηγούμενες απαντήσεις σχετικά με τους αγώνες της ανεξάρτητης διαβίωσης.

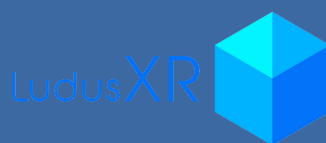
Which of the following would help you to feel more supported when living independently?
20 responses

Γράφημα 21: Οπτική αναπαράσταση συστημάτων υποστήριξης για ανεξάρτητη διαβίωση

Συνεργάτες του έργου

Με συγχρηματοδότηση από το
πρόγραμμα "Erasmus +"
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ανάλυση των συνθηκών εφαρμογής των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία στη Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας 2021. (2021).

ASDEU. (2016, June). Διαταραχές του φάσματος του αυτισμού στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ASDEU) - έκθεση για τη Δανία. Πανεπιστήμιο Aarhus. Σύνδεσμος: [Link](#)

Εθνική Ένωση Γονέων Αυτιστικών Ατόμων. (2017). Αριθμοί αυτισμού. Ανακτήθηκε από Σύνδεσμο: [Link](#)

Asperger Διαδικτυακά. (2023). Σχολείο, αυτισμός, αναπηρία και νευροδιάσταση. Ανακτήθηκε από Σύνδεσμο: [Link](#)

Autisme Foreningen. (2023, Οκτώβριος). Στοιχεία και μελέτες. Ανακτήθηκε στις 30 Απριλίου 2024, από Σύνδεσμο: [Body](#)

Αυτισμός στα κορίτσια. (2020). Σύλλογος Αυτισμού. Σύνδεσμος: [Body](#)

Ποσοστά αυτισμού ανά χώρα 2023. (2023, 28 Απριλίου). Wisevoter. Σύνδεσμος: [Body](#)

Καμουφλάζ και αυτισμός. (2020). Fombonne, Ηλεκτρονική έκδοση Παιδικής Ψυχολογίας και Ψυχιατρικής, 61(7), 735-738.

Τμήμα Κοινωνικής Ένταξης Ατόμων με Αναπηρία. (n.d.). Τμήμα Κοινωνικής Ένταξης Ατόμων με Αναπηρία: Υπηρεσίες. Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Ανακτήθηκε από Σύνδεσμο: [Body](#)

Διαφορές φύλου και αυτισμός: Πιθανός ρόλος της ωκυτοκίνης. (2023). Ίδρυμα Veronesi. Ανακτήθηκε από Σύνδεσμο: [Body](#)

Συστήματα υγειονομικής περίθαλψης σε μετάβαση: Κύπρος. (2004). Golna, C., Πασαρδής, Π., Allin, S., Θεοδώρου, Μ., Merkur, S., Μόσιαλος, Ε., & Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας.

Οι διανοητικές αναπηρίες μετριάζουν τις διαφορές φύλου στη διαταραχή του φάσματος του αυτισμού: Μια συστηματική ανασκόπηση και μετεξέταση. (2023). Saure, E., Castrén, M., Mikkola, K., & Salmi, J. Περιοδικό έρευνας για τη διανοητική αναπηρία (Journal of Intellectual Disability Research), 67(1), 1-34.

Ζώντας με τον αυτισμό στην εποχή της πανδημίας-Πώς η υγειονομική κρίση επηρέασε την πολιτική πρόνοιας για την αναπηρία στην περιφέρεια της. (2023). Πολωνία, Λ. Πολιτική πρόνοιας για την αναπηρία στην Ευρώπη: Νοητική αναπηρία και ο αντίκτυπος της πανδημίας Covid-19, 119.

Χαρτογράφηση των οργανώσεων στον τομέα της αναπηρίας. (2014, Δεκέμβριος). Σκόπια.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Montserrat, A. (2005). Ορισμένα στοιχεία σχετικά με την επικράτηση των Διαταραχών Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ) στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Δημόσια Υγεία

Άτομα με αυτισμό - Κοινωνικές παρεμβάσεις που λειτουργούν. (2019, Φεβρουάριος). Εθνικό Συμβούλιο Υγείας και Πρόνοιας. Ανακτήθηκε από Σύνδεσμο: [Link](#)

Εθνική μελέτη για την εκτίμηση της συχνότητας των διαταραχών του αυτιστικού φάσματος στα παιδιά της Ιταλίας. (2023). Scattoni, M. L., Militerni, R., & Frolli, A. Παιδική και εφηβική ψυχιατρική και ψυχική υγεία., 17(1). Σύνδεσμος: [Link](#)

Άτομα με αυτισμό και σύνδρομο Down ως ενδεχόμενο ανθρώπινο δυναμικό για απασχόληση σε επιχειρήσεις στη Μακεδονία. (2021). Miloschevska, M.

Διαφορές φύλου στη διαταραχή του φάσματος του αυτισμού: Συνοψίζοντας τα κενά σε στοιχεία και εντοπίζοντας αναδυόμενους τομείς προτεραιότητας. (2015). Halladay, A. K., Bishop, S., Constantino, J. N., Daniels, A. M., Koenig, K., Palmer, K., & Szatmari, P. Molecular autism, 6, 1-5.

Εθνικό Συμβούλιο Κοινωνικών Υπηρεσιών (2019, Φεβρουάριος). Άτομα με αυτισμό - Κοινωνικές πρωτοβουλίες που λειτουργούν. Ανακτήθηκε από Σύνδεσμο: [Link](#)

Ορισμένα στοιχεία σχετικά με το ποσοστό επικράτησης των Διαταραχών Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ) στην Ευρωπαϊκή Ένωση. (2005). Montserrat, A. Δημόσια Υγεία, 1-1.

Trajkovski, V. (n.d.). Μακεδονία και Αυτισμός.

Στοιχεία και αριθμοί για τον αυτισμό στη Δανία. (2022). HBS ECONOMICS. Σύνδεσμος: [Link](#)

Χρόνια ανεξάρτητης διαβίωσης

- Ποιο από τα παρακάτω πιστεύετε ότι θα σας βοηθούσε να αντιμετωπίσετε το στρες/άγχος;
  - Βοήθεια από την οικογένεια, τους φίλους ή άλλες ομάδες υποστήριξης
  - Συμμετοχή σε συνειδητές ή χαλαρωτικές δραστηριότητες
  - Φυσική δραστηριότητα
  - Ακολουθώντας μια ρουτίνα
  - Νιώθοντας μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση
  - Μεγαλύτερη υποστήριξη από επαγγελματίες (εκπαιδευτικούς, θεραπευτές, εκπαιδευτές κ.λπ.)
- Πόσο συχνά αλληλεπιδράτε με άλλους (προσωπικά);
  - Μία φορά την εβδομάδα
  - Δύο-τρεις φορές την εβδομάδα
  - Τέσσερις-πέντε φορές την εβδομάδα
  - Κάθε μέρα
- Πόσο συχνά θα νιώθατε μοναξιά αν μένατε μόνοι σας;
  - Δεν θα ένιωθα ποτέ μοναξιά.
  - Σχεδόν ποτέ δεν θα ένιωθα μόνος
  - Θα ένιωθα μόνος κάποιες φορές
  - Θα ένιωθα μόνος τις περισσότερες φορές
  - Θα ένιωθα σχεδόν πάντα μόνος
- Ποιο από τα παρακάτω θα σας βοηθούσε να αισθάνεστε λιγότερο απομονωμένοι/μόνοι;
  - Εκπαίδευση σε κοινωνικές δεξιότητες και αλληλεπιδράσεις
  - Μεγαλύτερο κίνητρο για κοινωνικοποίηση
  - Μεγαλύτερη ενσυναίσθηση και κοινωνική ευαισθητοποίηση
  - Μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση
- Αντιμετωπίζετε ποτέ αισθητηριακή υπερφόρτωση στο σπίτι ή κατά τη διάρκεια άλλων δραστηριοτήτων στην καθημερινή σας ζωή;
  - Ποτέ δεν αντιμετωπίζω αισθητηριακή υπερφόρτωση
  - Βιώνω αισθητηριακή υπερφόρτωση μία ή δύο φορές την εβδομάδα
  - Αντιμετωπίζω αισθητηριακή υπερφόρτωση τρεις ή τέσσερις φορές την εβδομάδα
  - Αντιμετωπίζω ως επί το πλείστον αισθητηριακή υπερφόρτωση μία φορά την ημέρα
  - Έχω ως επί το πλείστον αισθητηριακή υπερφόρτωση πολλές φορές κάθε μέρα
- Εάν απαντούσατε ότι αντιμετωπίζετε αισθητηριακή υπερφόρτωση στην τελευταία ερώτηση, θα βελτιωνόταν εάν μπορούσατε να ελέγξετε τα ακόλουθα; (Σημειώστε όλα όσα ισχύουν)
  - Φωτεινότητα
  - Δυνατοί θόρυβοι
  - Άσχημες μυρωδιές
  - Υφή αντικειμένων γύρω από το χώρο διαβίωσής σας
  - Να είστε σε απόσταση από άλλους ανθρώπους
  - Τίποτα

- Θεωρείτε ότι σας είναι δύσκολο να πλοηγηθείτε σε βασικές δημόσιες υπηρεσίες (υγειονομική περίθαλψη, τραπεζικές και χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, ασφάλειες, κ.λπ.);
  - Μου είναι εύκολο να έχω πρόσβαση σε αυτές τις υπηρεσίες και δεν με κάνουν να νιώθω άγχος
  - Μερικές φορές δυσκολεύομαι να χρησιμοποιήσω αυτές τις υπηρεσίες και με κάνουν να αισθάνομαι λίγο άγχος
  - Δυσκολεύομαι πολύ να χρησιμοποιήσω αυτές τις υπηρεσίες και με κάνουν να νιώθω πολύ αγχωμένος
- Ποιο από τα παρακάτω σενάρια δυσκολεύεστε να αντιμετωπίσετε όταν αντιμετωπίζετε ένα πρόβλημα υγείας; (σημειώστε όλα όσα ισχύουν)
  - Επίσκεψη ιατρικών ιατρείων/νοσοκομείων
  - Αντιμετώπιση του ζητήματος υγείας
  - Αλληλεπίδραση με επαγγελματία υγείας
  - Κανένα
- Πιστεύετε ότι η διαχείριση καθημερινών δραστηριοτήτων στο σπίτι μόνος (όπως καθαρισμός, τήρηση υγιεινής διατροφής, σούπερ μάρκετ κ.λπ.) είναι/θα ήταν δύσκολη ή αγχωτική;
  - Δεν το βρίσκω καθόλου δύσκολο ή αγχωτικό,
  - Το βρίσκω λίγο δύσκολο και/ή αγχωτικό
  - Θα το έβρισκα πολύ δύσκολο και/ή αγχωτικό
- Παρακαλώ αναφέρετε πόσο χρήσιμη είναι η υποστήριξη από εκπαιδευτικούς, θεραπευτές και άλλους επαγγελματίες για τη γενική σας ευημερία;
  - Αυτή η υποστήριξη δεν έχει καμία επίδραση στην ευημερία μου
  - Αυτό έχει μικρή επίδραση στην ευημερία μου
  - Αυτό έχει μεγάλη επίδραση στην ευημερία μου
  - Αυτό είναι απαραίτητο για την ευημερία μου
- Πιστεύετε ότι θα μπορούσατε να επωφεληθείτε από μεγαλύτερη υποστήριξη από εκπαιδευτικούς, θεραπευτές ή άλλους ειδικούς προκειμένου να ζήσετε ανεξάρτητα;
  - Καθόλου
  - Κάπως
  - Πολύ
- Πιστεύετε ότι μια μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση και κατανόηση του αυτισμού θα βοηθούσε αυτούς τους επαγγελματίες να παρέχουν πιο αποτελεσματική υποστήριξη;
  - Όχι
  - Κάπως
  - Ναι

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Με ποιον από τους παρακάτω τομείς ανεξάρτητης διαβίωσης πιστεύετε ότι δυσκολεύεστε/θα δυσκολευόσασταν;
  - Διαχείριση κοινωνικής ζωής και αλληλεπιδράσεων
  - Διαχείριση οικονομικών Διαχείριση ψυχικής υγείας (στρές, άγχος κ.λπ.)
  - Διαχείριση καθημερινών δραστηριοτήτων (υγιεινό μαγείρεμα, καθαριότητα, οικιακές δουλειές κ.λπ.)
  - Αισθητηριακή υπερφόρτωση
  - Υπηρεσίες πλοήγησης (σύστημα υγειονομικής περίθαλψης, χρηματοοικονομικές υπηρεσίες κ.λπ.)
- Ποιο από τα παρακάτω θα σας βοηθούσε να αισθάνεστε μεγαλύτερη υποστήριξη όταν ζείτε ανεξάρτητα;
  - Υποστήριξη/εκπαίδευση στη διαχείριση καθημερινών δραστηριοτήτων στο σπίτι (υγιεινό μαγείρεμα, καθαριότητα, δουλειές του σπιτιού κ.λπ.)
  - Υποστήριξη/εκπαίδευση στη διαχείριση του στρες, του άγχους και της ψυχικής υγείας
  - Υποστήριξη/εκπαίδευση σε πλοήγηση σύνθετων υπηρεσιών (σύστημα υγειονομικής περίθαλψης, χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, κ.λπ.)
  - Υποστήριξη/εκπαίδευση στην κατανόηση αισθητηριακών θεμάτων/υπερφόρτωσης και πώς να τα διαχειρίζεσαι
  - Υποστήριξη/εκπαίδευση στη διαχείριση οικονομικών
  - Υποστήριξη/εκπαίδευση στις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις και κοινωνικές δεξιότητες
  - Εκπαίδευση οργανωτικών δεξιοτήτων
  - Βελτίωση των ικανοτήτων των εκπαιδευτών/εκπαιδευτών αυτιστικών ατόμων στους παραπάνω τομείς

Συνεργάτες του έργου

Με συγχρηματοδότηση από το
πρόγραμμα "Erasmus +"
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

